

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ YAZMA BAĞIŞLAR BÖLÜMÜ 2976
NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE
MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayfer OĞUZ

1700000488

Ana Bilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim KOLUNSAĞ

Ekim 2021

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ YAZMA BAĞIŞLAR BÖLÜMÜ 2976
NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE
MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayfer OĞUZ

1700000488

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim KOLUNSAĞ

Jüri Üyeleri: Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL

Prof. Dr. Ömür CEYLAN

Ekim 2021

ÖN SÖZ

Klasik Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan şiir mecmuaları, içerisinde barındırdığı şair ve şiir bilgisi açısından oldukça zengin kaynaklardır. Mecmualar oluşturulduğu dönemin sosyo-kültürel hayatını yansıtmaları, şairlerin divanlarında olmayan şiirleri ortaya çıkarması, divanı olmayan şairlerin şiirlerine yer vermesi, dönemin şiir zevki hakkında bilgi vermesi açısından oldukça önemlidir. Bu açıdan mecmualardan hareketle Türk edebiyatının şair ve şiir bilgisi hakkında geniş bilgilere sahip olunabilir.

Çalışmamıza konu olarak Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Bölümü 2976 numarada kayıtlı olan şiir mecmuasını ele aldık. Tezimizin giriş bölümünde mecmuanın tanımı, önemi ve tasnifinden bahsederek Türk edebiyatındaki yerine işaret ettik. Birinci bölümde mecmuamızın tavsifi, muhteva özellikleri, şairlerin nazım şekillerine göre şiir sayıları ve biyografi bilgisini verdik. İkinci bölümde metnimizi transkripsiyon alfabesiyle Latin harflerine aktardıktan sonra mecmuamızın MESTAP'a göre tasnifini tablolar halinde verdik. Bunu yaparken mecmuamızı tespit ettiğimiz divan, yayımlanmış ve yayımlanmamış tez/doktora çalışmaları ile karşılaştırdık. Ortaya çıkan farkları mecmuamızı esas alarak dipnotlar halinde verdik. Bulgularımızı sonuç kısmında açıkladıktan sonra kaynak bilgisi ve tıpkıbasım ile çalışmamızı sonlandırdık.

Bu çalışmamda desteğini benden esirgemeyen başta annem Sevim Oğuz'a, canım aileme, gönülden bağlı olduğum Eski Türk Edebiyatı alanında bilgileriyle yoluma ışık tutan değerli hocalarım Sayın Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal'a, Sayın Prof. Dr. Ömür Ceylan'a ve Tez Danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Kolunsağ'a sonsuz teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Ayfer OĞUZ

Ekim 2021

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLolar LİSTESİ.....	iv
KISALTMALAR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
1. Mecmua	2
2. Mecmuaların Önemi	2
3. Mecmuaların Tasnifi.....	4
4. Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası.....	8
1. BÖLÜM.....	9
SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ YAZMA BAĞIŞLAR BÖLÜMÜ 2976 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI	9
1.1 Nüsha Tavsifi	10
1.2. Mecmuanın Muhteva Özellikleri	11
1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri.....	12
1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Nazım Şekillerine Göre Şiir Sayıları ve Biyografileri.....	13
1.5. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri	19
2. BÖLÜM: METİN.....	22
2.1. Mecmua Metnini Kurarken İzlenen Yöntem	23
2.2. Transkripsiyon İşaretleri	24

2.3. Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Bölümü 2976 Numaralı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni	25
2.4. Mecmuanın MESTAP'a Göre Tasnifi.....	317
SONUÇ.....	354
KAYNAKÇA.....	355
TIPKIBASIM.....	362

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri

Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şairlerin Nazım Şekillerine Göre Şiir Sayıları ve Biyografileri

Tablo 3: Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri

Tablo 4: Metinde Kullanılan Transkripsiyon Sistemi

Tablo 5: Mecmuanın MESTAP'a Göre Tasnifi

KISALTMALAR

AAD: Abdülbâki Ârif Dîvânı
BKD: Bâkî Dîvânı
BRD: Bağdatlı Rûhî
CVD: Cevrî Dîvânı
EVD: Enderunlu Vâsıf Dîvânı
FDD: Fasîh Dede Dîvânı
FHD: Fitnat Hanım Dîvânı
FKD: Fehîm-i Kadîm Dîvânı
FZD: Fuzûlî Dîvânı
GAD: Gelibolulu Âlî Dîvânı
HLD: Haletî Dîvânı
HŞD: Hâşmet Dîvânı
HTD: Hâtîf Dîvânı
İSD: İsmetî Dîvânı
İYD: İhyâ Dîvânı
İZD: İzzet Molla Dîvânı
KND: Kânî Dîvânı
LHD: Leylâ Hanım Dîvânı
MHD: Medhî Dîvânı
NBD: Nâbî Dîvânı
NDD: Nedîm Dîvânı
NFD: Nef'î Dîvânı
NRD: Nâdirî Dîvânı
NŞD: Neş'et Dîvânı
NYD: Neylî Dîvânı
NZD: Nâzîm Dîvânı
PED: Pertev Dîvânı
RHD: Rahmî Dîvânı
RPD: Râmî Paşa Dîvânı
RZD: Riyâzî Dîvânı

SBD: Sâbit Dîvânı
SMD: Sâmî Dîvânı
SVD: Seyyîd Vehbî Dîvânı
SZD: Sünbülzâde Vehbî Dîvânı
ŞGD: Şeyh Gâlib Dîvânı
ŞMD: Şem'î Dîvânı
ULD: Ulvî Dîvânı
VCD: Vecdî Dîvânı
YND: Yahyâ Nâzîm Dîvânı
ZKD: Zekâyî Dîvânı
TTK: Atatürk Kültür Merkezi
Bkz. : Bakınız
C. : cilt
DİB: Diyanet İşleri Başkanlığı
DT: Doktora Tezi
H. : Hicrî
KTB: Kültür ve Turizm Bakanlığı
MEB: Milli Eğitim Bakanlığı
MESTAP: Mecmuaların Sistematik
Tasnifi Projesi
s. : Sayfa
TDK: Türk Dil Kurumu
TDVİA : Türkiye Diyanet Vakfı İslam
Ansiklopedisi
TEİS: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
TTK : Türk Tarih Kurumu
vb. : Ve Benzeri
Yay. : Yayın, Yayınları
Yer Nu: Yer Numarası
YLT: Yüksek Lisans Tezi

Üniversite	: İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitü	: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Anabilim Dalı	: Türk Dili ve Edebiyatı
Program	: Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Danışmanı	: Dr. Öğr. Üyesi: İbrahim KOLUNSAĞ
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans – Ekim 2021

ÖZET

Mecmualar oluşturulduğu devrin şiir zevki hakkında bilgi vermesi, bilinen şairlerin hiç duyulmayan şiirlerini ortaya çıkarması, bazen de bilinmeyen şairlerin keşfedilmesi ve şairlerin divanlarında geçen şiirlerinin farklı şekillerini ortaya koyması açısından önemlidir. Bunun yanında mecmualar sayesinde bilinmeyen nazım şekilleri, kafiye tipleri, aruz kalıpları ve farklı bend yapılarını da tespit etmek mümkündür.

Çalışmamıza Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Bölümü 2976 Numaralı Şiir Mecmuası konu olmuştur. Çalışmamız giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde mecmuanın önemine dair bilgiler verdik. Birinci bölümde çalışmamıza konu olan mecmuanın nüsha tavsifi, muhteva özellikleri, şair ve şiir bilgisi üzerinde durduk. İkinci bölümde mecmua metnini transkripsiyon alfabesiyle Latin harflerine aktardıktan sonra mecmuanın MESTAP'a göre tasnifini tablolar halinde verdik. Çalışmamızı sonuç, kaynakça ve tıpkıbasım bölümüyle sonlandırdık. Klasik Türk edebiyatının zengin kaynakları arasında olan mecmualardan birini ele aldığımız çalışmamızla literatüre katkı sağlamayı amaçladık.

Anahtar sözcükler: Mecmua, Klasik Türk Edebiyatı, Süleymaniye Kütüphanesi 2976 Numaralı Şiir Mecmuası, MESTAP

University : Istanbul Kültür University
Institute : Institute of Graduate Sciences
Department : Turkish Language and Literature
Programme : Turkish Language and Literature
Supervisor : Dr. Öğr. Üyesi İbrahim KOLUNSAĞ
Degree Awarded and Date : MA-October 2021

ABSTRACT

Poetry journals, are important in giving information about the taste of poetry of the period in which it was created, to reveal the unknown poems of known poets and to tell the different forms of claims of the poets in their divans. besides, thanks to magazines it is possible to find out different verse forms, rhyme types, prosody patterns and different bend structures.

The subjects of our study is the Süleymaniye Library Manuscripts Donation Department Number 2976 Poetry Magazine. Our study consists of an introduction and two sections. In the introduction, we gave information on the importance of the magazine. In the first section, we emphasized on the description of the copy, the content features, the poet and poetry knowledge of the magazine of our study. In the second section after translating the text of the magazine into Latin letters with the transcription alphabet, we gave the classification of the magazine according to MESTAP in tables. We finished our study with conclusion, sources and facsimile sections. We aimed to contribute to the literature, which is one of the richest sources of classical Turkish literature, with our study.

Keywords: Journal, Poetry Magazine, Classical Turkish Literature, Süleymaniye Library, Poetry Magazine Number 2976, MESTAP

GİRİŞ

1. Mecnua

Mecnua, sözlükte “dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” anlamına gelmektedir. Genelde bir veya daha fazla şairin farklı nazım şekilleriyle yazmış oldukları şiirlerden oluşan derleme kitaplardır. Bir not defteri olarak ortaya çıkmış, zamanla gelişerek bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır (Uzun 2003: 265-268). Genel olarak mecnua kelimesi pek çok farklı malzemeyi içinde barındırmasıyla oluşturuldukları dönemin tarihine, inanç ve değer yargılarına, sosyal ve kültürel yapısına ışık tutan eserleri tanımlamak için kullanılan bir terimdir (Gürbüz 2018: 3).

İslam kültüründe mecnua türü Hz. Peygamber’in hadis yazımına izin vermesiyle sahîfe, cüz, kitap adıyla ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında en tanınmış çalışma Türkçe’ye İlk Hadis Mecnualarından Hemmam b. Münebbih’in Sahîfesi adıyla tercüme edilmiş mecmuadır. Osmanlı dönemindeki gelişimi XV. yüzyılda başlamış XVI. yüzyılda sayısı artarak devam etmiştir. Mecnualar Arapça, Farsça, Türkçe olarak bilinen tek bir dille kaleme alındığı gibi bazen iki veya üç dilin birlikte kullanıldığı metinler de vardır. Tek bir alana hitap eden basit örneklerden sonra tarihsel süreçte mecnualar, zamanla içerik olarak zenginleşmiş, amaç ve yöntem bakımından farklılaşmış kendi şeklini oluşturmuştur (Uzun 2003: 265-268).

Türk edebiyatı, kaynak eser olarak değerlendirilebilecek mecnualar açısından oldukça zengindir. Kütüphanelerde birçok mecnua okunmayı, gün yüzüne çıkarılmayı beklemektedir. Okunarak gün yüzüne çıkarılan mecnualar, henüz bilinmeyen şair ve şiirleri ortaya çıkaran, oluşturulduğu devrin edebî zevki hakkında bilgi veren Türk edebiyatının gizli hazineleri konumundadır. Bu yüzden son zamanlarda mecnua üzerine çalışmalar artış göstermiştir.

2. Mecnuaların Önemi

Mecnualar, klasik Türk edebiyatında tezkireler, divanlar, mesneviler gibi temelde kaynak olarak kullanılan eserlerin yanında oldukça kapsamlı ve önemli eserlerin başında gelir.

MESTAP projesini başlatan Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal mecnuaları önemli ve değerli kılan temel unsurları şöyle sıralamıştır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
4. Mecmuaların arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. Özellikle kırk hadis, mi'raciye, yüz hadis, mevlid, şehrengiz, biladiye, hasb-i hâl, kimi mektup ve münşeâta dair risaleler vb. fazla uzun olmayan türlerin çoğu bu mecmuaların arasında gizlidir.
5. Bilinmeyen ve kullanılmayan nazım şekilleri bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanıma rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.
6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgiler de yakalama imkânı vardır. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşünülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşülmüş bir bilgi notu veya şiir bağılığı şeklinde de olabilir.
7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyenin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan-şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın / şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür. Bir şairin o dönem mecmualarında çok şiirin bulunması o devirde çok beğenildiğini, keza nazım şekillerinin sıklığında o nazım şeklinin gördüğü rağbeti, çok kullanılan aruz kalıpları ve kafiye yapıları devrin aruz ve zevkini bize bildiren önemli işaretlerdir.
9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür. Nazire mecmuası olmasa da kimi mecmualarda nazire şiirler bulunduğundan şairler arasındaki etkileşimi, teselsül bağlarını takip etmek de mümkün olur.
10. Mecmualar dışındaki eserlerin fevayid vikaye yapraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmualarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı

kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktadır. Şöyle ki hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi gizli ilimler (havâs) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla' ve müfredle, bazı münşeât örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan -asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan- kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar hatta onlardan da fazla sosyoloji, tarih (özellikle kültür tarihi), kültürel antropoloji, dinler tarih halkbili gibi farklı bilim dallarından kişilerinde ilgi alanına giren çok önemli ama ihmal edilmiş bilgi kırıntılarından. Bunları bileşkesi Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyacaktır. Bütün mecmuaların bir de bu gözle ele alınması çok çok önemlidir. (Köksal 2017: 138-141).

3. Mecmuaların Tasnifi

Mecmualar başlangıçta, önemli bilgilerin kaydedildiği bir not defteri olarak ortaya çıkmışsa da zamanla düzenli bir şekle kavuşarak bir kitap hüviyeti kazanmış eserlerdir (Uzun 2003: 265). Şiir mecmuaları şekil ve konu ayrımı gözetilmeden, tek ölçütün derleyenin şiir zevkinin ön planda olduğu bir anlayışla seçilmiş şiirlerden oluşur. Bunun yanında derleyenin bir sistem geliştirip bir düzen halinde ele aldığı mecmualar da vardır (Gürbüz 2012: 103).

Genel olarak mecmua tasnifleri şu şekilde yapılmıştır:

Agâh Sırrı Levend'in mecmua tasnifi;

1. Nazire mecmuaları,
2. Meraklılarca toplanmış birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları,
3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesi ile meydana gelen mecmualar,
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar (Levend 1984: 166-167).

Günay Kut'un mecmua tasnifi;

1. Nazire mecmuaları,

2. Seçme şiir mecmuaları (mecnû‘a-i eş‘âr, mecnû‘a-i devâvîn),
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar (mecnû‘a-i edviyye, mecnû‘a-i tevârih, mecnû‘a-i mu‘ammeyât, mecnû‘a-i münşe‘ât, mecnû‘a-i resâ‘il...)
4. Karışık, yani manzûm ve mensûr veya farklı dillerle yazılmış parçalardan oluşan mecmualar,
5. Derleyeni belli mecmualar (Ömer bin Mezîd – Mecnû‘atü’n-Nezâ‘ir, Eğırdirli Hacı Kemâl – Câmi‘ü’n-Nezâ‘ir, Edirneli Nazmî - Mecma‘ü’n-Nezâ‘ir, Pervâne Bey - Pervâne Bey Mecnû‘ası, Budinli Hisâlî – Metâli‘ü’n-Nezâ‘ir) (Kut 1986: 170-171).

Mehmet Gürbüz’ün mecmua tasnifi:

Şiir Mecmuaları

I. Nazire Mecmuaları

II. Belirli Şairlerin Divanlarını/Şiirlerini Bir Araya Getirmeyi Amaçlayan Mecmualar

III. Şiirlerin Şekil Özelliklerine Göre Oluşturulan Şiir Mecmualar

1. Gazel mecmuaları (Mecnû‘a-i Gazeliyyât)
2. Kaside mecmuaları (Mecnû‘a-i Kasâid)23
3. Müstezad mecmuaları 24
4. Matla mecmuaları (Mecnû‘a-i Metâli‘)
5. Beyit mecmuaları (Mecnû‘a-i Ebyât)
6. Mısra mecmuaları (Mecnû‘a-i Mesari‘)26
7. Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar

IV. Şiirlerin Konularına Göre Oluşturulan (Tematik) Şiir Mecmuaları

1. Tarih Mecmuaları (Mecnû‘a-i Tevârih) 28
2. Na‘t Mecmuaları (Mecnû‘a-i Nu‘ût) 29
3. Muammâ Mecmuaları (Mecnû‘a-i Mu‘ammeyât) 30
4. Lügaz Mecmuaları (Mecnû‘a-i Elgâz) 31
5. Medhiye Mecmuaları (Mecnû ‘a-i Medâiyih) 32
6. Mersiye Mecmuaları
7. Şehrengiz Mecmuaları

V. Şairlerin Aidiyeti/Mensubiyeti Esasına Göre Hazırlanan Mecmualar

1. Aynı Zümreye (tasavvufi oluşum, meslek grubu vb.) Mensup Şairlerin Şiirlerini Toplayan Mecmualar

- a. Mevlevî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
- b. Hurûfî-Bektâşî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
- c. Enderun şairlerinin şiirlerini toplayan mecmualar
- d. Kâtip zümresinden şairlerinin şiirlerini toplayan mecmualar...

2. Aynı Coğrafyada ya da Aynı Şehirde Yetişmiş veya Milliyete Mensup Şairlerin Şiirlerini Toplayan Mecmualar

- a. Azerî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - b. Kastamonulu şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - c. Fars şairlerin şiirlerini toplayan mecmuaları
- irlerin Konularına Göre Oluşturulan (Tematik) Şiir Mecmualar (Gülbüz 2018: 10-14).

Mehmet Fatih Köksal'a göre mecmuaların tasnifi şu şekildedir:

I. Şekil Bakımından

A. Kitap şeksinde tertiplenmiş mecmualar

1. İçinde birden fazla eserin bulu duğu mecmualar
2. Tamamı bir eser olan mecmualar

B. Tûlânî (uzunlamasına) ciltlenmiş mecmualar

II. Muhteva Bakımından

A. Risale Mecmuaları

a. Farklı Müelliflere Ait Eserler Toplayan Risale Mecmuaları

1. Aynı/yakın/benzer konudaki/ türdeki eserleri toplayan risale mecmuaları

- i. Divan mecmuaları
- ii. Lügat mecmuaları
- iii. Mesnevi mecmuaları
- iv. Mi'râciye mecmuaları
- v. Mevlid mecmuaları
- vi. Hilye mecmuaları
- vii. Şehrengiz mecmuaları

2. Farklı konulardaki eserleri toplayan risale mecmuaları

b. Aynı Müellife Ait Eserleri Toplayan Mecmualar

B. Diğer Mecmualar

a. Manzum mecmualar

i. Şiir mecmuaları ve cönkler

1. Şiir mecmuaları

a. Sistemantik (mürettep) şiir mecmuaları

b. Karışık şiir mecmuaları

2. Cönkler

a. Klasik cönkler

b. Farklı muhtevadaki cönkler

ii. Belli bir nazım şekline tahsis edilmiş mecmualar

1. Kaside mecmuaları

2. Gazel mecmuaları

3. Müstezâd mecmuaları

4. Şarkı mecmuaları

5. Beyit mecmuaları ve müfred mecmuaları

6. Rubâî mecmuaları

7. Kıt'a mecmuaları

iii. Belli bir nazım türüne tahsis edilmiş mecmualar

1. İlâhi mecmuaları

2. Naat mecmuaları

3. Mersiye/muharremiye mecmuaları

4. Nazire mecmuaları

5. Tarih mecmuaları

6. Vefevât mecmuaları

7. Lügaz (Elgâz) mecmuaları

8. Güfte mecmuaları

b. Mensur mecmuaları

i. Belli bir konuya tahsis edilen mecmualar

1. Din ve tsavvufa dair mecmualar

2. Müspet ilimlere dair mecmualar

3. Gizli ilimlere dair mecmualar

4. Muhtelif sanat dallarına dair mecmualar

- 5. Dil ve edebiyata dair mecmualar
 - ii. Belli bir konuya tahsis edilen mecmualar
- c. Manzum-mensur karışık mecmualar
 - i. Eş'âr ve fevâid mecmualar (Köksal 2012: 409).

4. Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası

Mecmua konulu ilk akademik toplantı “3 Mayıs 2011 tarihinde Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı başlığı ile Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesinde” gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştayda sunulan bildiriler daha sonra aynı adla kitaplaştırılmıştır. 30 Haziran 2012’de Ankara’da “Osmanlı Şiirinin Hazinesi: Mecmualar ve Cönkler” başlıklı bir toplantı daha düzenlenmiştir. Bu çalıştay ile mecmuaları pek çok yönden tasnif edebilmek, bir mecmua havuzu oluşturabilmek ve edebiyat tarihi açısından tüm bu verilerden mümkün mertebe istifade edebilmek adına, Prof. Dr. M. Fatih Köksal’ın öncülüğünde MESTAP projesinin temelleri atılmıştır. 2012 yılından bu yana sürekli olarak güncellenen ve geliştirilen bu veri tabanı sayesinde mecmualardan müteşekkil büyük bir kültür hazinesi oluşturulmaya devam edilmektedir (Süngü 2020: 917).

Şiir mecmuaları ile ilgili yapılan ilk bibliyografik çalışma Kamil Ali GIYNAŞ’ın 2011’de Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi 25. sayısında yayımladığı “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası” makalesidir. Bu çalışmada 2011 yılına kadar yapılmış olan mecmua, tez, makale/bildirinin bibliyografyasını vermiştir. Bunun yanında Zeynep Süngü 2020 yılında Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 25. sayısında yayımladığı “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Yeni Çalışmalar Bibliyografyası ve MESTAP” çalışmasında 2019 yılı sonuna kadar yapılan mecmua çalışmalarının bibliyografik bilgisini tablolar halinde vermiştir.

Bibliyografya çalışmalarında mecmualarla ilgili kitaplar, makaleler/bildiriler, yüksek lisans ve doktora tezlerinin bilgisi verilmiştir. Bu sayede bir mecmua metni üzerinde nasıl bir çalışma yapıldığı tespit edilebilir.

1. BÖLÜM

**SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ YAZMA BAĞIŞLAR BÖLÜMÜ 2976
NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI**

1.1 Nüsha Tavsifi

Çalışmamıza konu olan mecmua, Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Bölümü 2976 numarada kayıtlıdır. Talik hatla yazılmış, 185*110*66 mm ölçülerindeki bu mecmua 85 varaktan oluşmaktadır. Mecmuanın kapağında Farsça 6 beyit ve 1 hadis vardır. Varakların rengi koyu sarı olup şiirler siyah ve kırmızı renkli mürekkeple yazılmıştır. Mecmuada bütün sayfalar doludur. Bunun yanında çoğu sayfada derkenar olarak düşülen beyit ve dörtlükler vardır. Mecmuada bazı yaprakların kopup sonradan -muhtemelen ciltlenirken veya yeniden ciltlenirken- yanlış yere konulmasından dolayı bazı şiirlerin devamının farklı sayfalarda olduğu, bazı şiirlerin de devamının olmadığı tespit edilmiştir. 11b’de Enderunlu Vâsıf’a ait bir şarkının devamı 12b’de verilmiştir. 13b’de Nef’î’nin meşhur gazeline ait iki beyit Enderunlu Vâsıf şarkısından sonra yazılmış, 56b’de Ulvî’ye ait eksik bir müseddes verilmiştir. “25b’de geçen “Merşiye-i Żekāyî Efendi Kıddise Sırruhu” şiirinde görüldüğü üzere mecmua ve divanda geçen şiirin beyit sıralaması aynı değildir. Mecmuada 55. varak yoktur. Ayrıca 73b ve 74a sayfaları iki kere yazılmıştır.

Mecmuamızın kim tarafından ve ne zaman kaleme alındığı hakkında kesin bilgi yoktur. Mecmumazın 1a sayfasına düşülen Arapça ifade bir mülkiyet kayıdır. Bu kayıta mecmua sahibinin Erzincanlı Sinan-zâde Hafız Muhammed Emin olduğu bilgisi ve 1256 yılı not düşülmüştür.¹ Ayrıca mecmuanın 1a sayfasında da mühürler bulunmaktadır.² 10b’ye düşülen notun yazmanın mürettibi veya sahibi hakkında bilgi verdiği söylenebilir. Bahsi geçen not şöyledir: “Biñ iki yüz yigirmi senesi Şa’bânü’l-mu’azzamıñ on beşinci Cum’a gicesi ğurûbı iki sa’at yigirmi dakîka mürûrunda kerimemüz hanım tevellüd eylemişdür. Hâk Te’âlâ etvâl-i ‘ömr ile mu’ammere ve zümre-i şâlihâtdan eyle. “Âmîn”. Bu kişisel notta H. 1220 senesinde mürettip veya yazma sahibinin kızkardeşinin dünyaya geldiği anlatılmaktadır. Mecmuamızın 22a ve 41a sayfalarında H. 1256 yılıyla ilgili tarih düşülmüştür. Ayrıca 38b sayfası 171. numarada 1255 senesinde Sultan Mahmut’un

¹Emin Mehmet Hafız Efendi Sinanzâde) (Hâfız) Erzincanlıdır. Ârif Hikmet Bey’in kethüdâsıydı. Müderris ve 1284’de (1867/68) Beyrut mollası oldu. 14 Rebiyülâhır 1285’de (4 Ağustos 1868) vefat eyledi (Süreyya, s. 473).

² 1. mühür: Muhammed İshak (1233), 2. mühür: Muhammed Emin Hak’dan Dayim Aman Ola.

vefat ettiği, yerine Abdülmecid Hazretleri'nin tahta çıktığı, 1277'de vefat edince tahta Abdülaziz Han'ın geçtiği ve 1293 yılında Abdülaziz'in vefat ettiği notu vardır. 174. numarada 1293 senesinde Sultan Murad'ın Osmanlı tahtına çıkarak cülûs dağıttığı bilgisi mevcuttur. Mecmunun ne zaman derlendiğini tespit etmek için içerisinde geçen şairlere de baktığımızda 13. yüzyıldan başlamak üzere birçoğunun 17. yüzyıl ve sonrasına ait şairlerin olduğu görülür. Keçeci-zâde İzzet Molla'nın şiirlerinin yer alması, farklı sayfalara düşülen H.1220 ve H.1256 yıllarının olması mecmuanın 19. yüzyılda derlenmiş olabileceğini göstermektedir.

1.2. Mecmuanın Muhteva Özellikleri

Çalışmamıza konu olan mecmuada farklı şairler ve bu şairlere ait farklı nazım şekilleri mevcuttur. Şiirlerin çoğu Türkçe olmasının yanında Arapça ve Farsça şiirler de vardır. Mecmuada toplam 75 şair, 375 şiir bulunmaktadır.

Mecmuamızda farklı yüzyıllara ait şairler yer almaktadır. Tasavvufi şiirleriyle Nesîmî (14. yüzyıl), rindane edada Bağdatlı Rûhî ve Sultanü's-Şuara (Şairler Sultanı) Bâkî, aşk şairi Fuzûlî (16. yüzyıl) hiciv şairi Nef'î, hikemî tarzda Nâbî (17. yüzyıl), Lale Devri şairi mahalileşme akımının temsilcisi Nedîm, Sebk-i Hindi akımının temsilcisi ve dönemin son şairi Şeyh Galib (18. yüzyıl) şarkılarıyla bilinen ve yine mahallileşme akımının temsilcisi Enderunlu Vasıf, devrin son büyük ustası İzzet Molla (19.yüzyıl) gibi şairler vardır. Mecmuada şiirlerin başlığı şairlerin mahlası ve kullanılan nazım şeklinin adıyla verilmiştir. Şiirlerin çoğu gazel ve müfretlerden oluşmaktadır. Bunun yanında matla, kıt'a, kaside, musammat, şarkı, tahmis, rubai, müstezad, mısra, muhammes, müseddes, tercî-i bend ve terkîb-i bend gibi nazım şekilleri de vardır. Mecmuada en çok şiir Fehîm-i Kadîm'e aittir. Şair mecmuada 44 şiire sahiptir. Bunu 24 şiirle Enderunlu Vâsıf takip etmektedir.

Aşağıdaki tablolarda mecmuanın muhtevasını oluşturan nazım şekilleri, şair, şiir sayıları, nazım şekilleri, biyografi ve vezin bilgisi verilmiştir.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri

Mecmuamızda yer alan şiirlerin nazım şekli ve mecmuadaki toplam sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Nazım şekli	Mecmuadaki sayısı
Gazel	142
Müfred	93
Kıt'a	39
Matla	36
Şarkı	23
Kaside	11
Müseddes	6
Tahmis	5
Rubai	3
Terci-i Bend	3
Terkib-i Bend	2
Mısra	2
Müstezat	1
Muhammes	1
Toplam	367

Tablo 1. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri

1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Nazım Şekillerine Göre Şiir Sayıları ve Biyografileri

Mecmuamızda 75 şair, 14 farklı nazım şekli toplam 375 şiir bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda divanını tespit ettiğimiz, biyografik kaynaklardan kontrol ettiğimiz ve mecmuamızı esas alarak divanı ile karşılaştırma yapabildiğimiz 42 şairin biyografilerine dipnotta referans verilmiştir.

ŞAİRİN ADI	G A Z E L	M Ü F R E D	K İ T A	M A T L A	Ş A R K İ	K A S İ D E	M Ü S E D D E S	T A H M İ S	R U B A İ	T E R C İ B E N D	T E R K İ B B E N D	M İ S R A	M Ü S T E Z A D	M U H A M M E S
Abdî				1										
Abdûlbâkî Ârif Efendi ¹	2													
Âsım				1										
Atâyî								1						
Aynî		1	1									1		
Azmî	1													
Bağdatlı Rûhî ²	1													
Baîs	1													

¹ İsmail Hakkı Aksoyak, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/arif-abdulgazi-arif-efendi>.

² Nihat Öztoprak, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli>.

Bâkî¹	2			1										
Belîğ				1										
Cevrî²	2	1	1							1				
Emrî³		1												
Enderunlu Vâsîf⁴	3				20			1						
Enîs-i Mevlevî		1												
Esâd	1													
Fâîz		1												
Fasîh Dede⁵	5		1											
Fâzıl	1													
Fazlî	2													
Fehîm-i Kadîm⁶	41					3								
Fıtnat Hanım⁷	2													
Fuzûlî⁸		1					1							
Gelibolulu Mustafa Âlî⁹						1								
Haletî¹⁰		1	1											
Haşmet¹¹	2	2												

¹ Hasan Kaplan-Muhsin Macit, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki>.

² Arzu Atik, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cevri-ibrahim-celebi>.

³ Yekta Saraç, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah>.

⁴ İsmail Hakkı Aksoyak, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasif-vasif-osman-bey>.

⁵ Mehmet Ünal, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fasih-ahmed-fasih-dede>.

⁶ Ayşe Yıldız, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim>.

⁷ Halil Çeçen, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fitnat-hanim-zubeyde>.

⁸ Muhsin Macit, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir>.

⁹ İsmail Hakkı Aksoyak-Mustafa İsen, TEİS, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-cesmi-gelibolulu-mustafa>.

¹⁰ Bayram Ali Kaya, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haleti-azmizade>.

¹¹ İsmail Hakkı Aksoyak, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasmet-mehmed-abbas-efendizade>.

Hâtîf ¹	1													
Hayret	1													
Hüsni	1													
İhyâ ²									2					
İlmî	2													
İsmetî ³	1													
Kânî ⁴	4													
Keçeci-zâde İzzet Molla ⁵				1						1				
Kemâl Paşa			2											
Kerîmî	1													
Leylâ Hanım ⁶	2				1								1	
Medhî ⁷							1							
Nâbî ⁸	3	5	1					1						
Nâdirî ⁹						1								
Nahîfî		2												
Nalî	1													
Nâşid ¹⁰		2												

¹ Sevda Önal, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hatif-ali-hatif-efendi>.

² Beyhan Kesik, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ihya-seyyid-serif-yahya-efendi>.

³ Mustafa Kılıç, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ismeti-mehmed-ismeti-celebi-mdbir>.

⁴ İlyas Yazar, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kani-ebu-bekir>.

⁵ Ali Emre Özyıldırım, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izzet-molla-kececizade-mehmed-izzet>.

⁶ Mehmet Arslan, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/leyla-hanim>.

⁷ Şerife Ördek, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mehdi-dervis-hasan>.

⁸ Abdulkadir Erkal, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi>.

⁹ İsmail Hakkı Aksoyak, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nadiri-abdulganizade-mehmed-nadir>.

¹⁰ Lütfi Alıcı, TEİS, 24.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nasid-ibrahim-bey>.

Nâzım¹	1													
Nedîm²	1	3												
Nefî³	4					1		1			1			
Nesîmî	1													
Neşet⁴	3							1						1
Nevî						1								
Neylî⁵	1													
Pertev Efendi⁶	2	1	1		1									
Rahmî⁷	4	1												
Râmî Paşa⁸	2													
Reşîd		1												
Rıyâzî⁹						1								
Sâbit¹⁰	11	5		1										
Sadullah Konevî				1										
Safvet	1													
Saîd							1							
Sâlim							1							

¹ İsmail Hakkı Aksoyak, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-mehmed-nazim-efendi>.

² Muhsin Macit, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedim-ahmed>.

³ Bahir Selçuk, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi>.

⁴ İlhan Genç, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neset-hoca-suleyman-neset-efendi>.

⁵ Adnan Uzun, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neyli-mirzazade-ahmed-efendi>.

⁶ Ekrem Bektaş, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pertev-muvakkitzade-muhammed>.

⁷ İsmail Hakkı Aksoyak, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-mustafa-rahmi-efendi>.

⁸ Abdulkadir Erkal, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rami-rami-mehmet-pasa>.

⁹ Ayşe Yıldız, TEİS, 24.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/riyazi-mehmed-riyazi-efendi>.

¹⁰ Ali Emre Özyıldırım, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabit-alaaddin-ali>.

Sâmî¹	1													
Seyyîd Vehbî²	2													
Sırrî	6													
Sünbülzâde Vehbî³	1		1											
Şâkir	1		1											
Şehrî	1													
Şemî⁴	1													
Şeyh Gâlib⁵	4		2		1		1							
Şeyh Müştâk	1													
Tayyâr	2													
Ulvî⁶							1							
Vecdî⁷		3												
Yahya Nazîm⁸	3													
Zekâyî⁹	1					3								
Zihnî	1													
Zîver	1													
–	2	61	27	29				3			1			

¹ Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sami-arpaeminizade-mustafa>.

² Mehmet Arslan, TEİS, 18.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-vehbi-huseyin>.

³ Müberra Gürdendereli, TEİS, 19.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sunbulzade-vehbi-mehmed-efendi>.

⁴ Volkan Karagözlü, TEİS, 19.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semi-prizrenli-semi>.

⁵ Fatih Usluer, TEİS, 19.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyh-galib-mehmed>.

⁶ Esmâ Şahin, TEİS, 24.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-terzizade-mehmed-ulvi-celebi>.

⁷ Hakan Yekbaş, TEİS, 19.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-abdulgazi>.

⁸ Nevin Gümüş, TEİS, 19.09.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi>.

⁹ Özge Öztekin, TEİS, 19.08.2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zekai-seyh-mustafa-efendi>.

Toplam	142	93	39	36	23	11	6	5	3	3	2	2	1	1
---------------	-----	----	----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---

Tablo 2. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Nazım Şekillerine Göre Şiir Sayıları ve Biyografileri

1.5. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri

Mecmuada 23 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır. En çok “Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fa‘ilātün Fā‘ilün” kalıbı kullanılmıştır. Şiirlerin nazım şekillerine göre vezin bilgisi aşağıda verilmiştir.

ARUZ KALIPLARI	G A Z E L	M Ü F R E D	K İ T A	M A T L A	Ş A R K İ	K A S İ D E	M Ü S E D D E S	T A H M İ S	R U B A İ	T E R C İ B E N D	T E R K İ B E N D	M İ S R A	M Ü S T E Z A D	M U H A M M E S	T O P L A M
(-./-./-./-.) Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	45	29	13	5	5	2		2		1	1	2		1	106
(./././././.) Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün	33	23	10	9	2	4	1	2						1	85
(../../../../.) Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün	29	23	5	8	1		2	1			1				70
(../././././.) Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün	23	7	6	7	6	1	2			1					53
(../././././.) Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün	7	5	1			1									14
(-./-./-.) Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	2		1	2	3										8
(.././../.) Müstef‘ilün Müstef‘ilün	1		1		6										8

(.-./.../.../...) Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün	4	2												6
(.../.../...) Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün	3		1											4
(.../.../...) Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün		1	1											2
(.../.../.../...) Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün		1				1								2
(.../.../...) Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün			1						1					2
(.../.../.../...) Mütefā'ilün Fe'ülün Mütefā'ilün Fe'ülün	1													1
(.../.../.../...) Fā'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün									1					1
(.../.../.../...) Müstef'ilünMüstef'ilünMüstef'ilün Müstef'ilün						1								1
.../.../.../... (Müfte'ilün Fā'ilün Müfte'ilün Fā'ilün	1													1
(.../...) Fā'ilātün Fā'ilātün	1													1
(.../.../...) Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün	1													1
(.../.../.../...) (.../...) Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün Mef'ülü Fe'ülün												1		1
(.../.../.../...) Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilü Fe'ül (.../.../.../-) Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilün Fā'			1											1

(--./---./---/-) Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilün Fā' (--./.-./---/-) Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilün Fā'															
(--./---./---/-) Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilün Fā' (--./---./---/-) Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ül			1												1
--./---./---/- Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fā' --./---./---/- Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilün Fā' --./.-./---/- Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilün Fā' --./.-./---/- Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilün Fā'								1							1
--./---./---/- Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ül --./.-./---/- Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilü Fe'ül --./.-./---/- Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilün Fā' --./---./---/- Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilün Fā'								1							1

Tablo 3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri

2. BÖLÜM: METİN

2.1. Mecmua Metnini Kurarken İzlenen Yöntem

Mecmua metni transkripsiyon alfabesiyle Latin harflerine aktarılmıştır.

Metne yaptığımız her türlü ekleme köşeli parantez [] ile gösterilmiştir.

Mecmua metnini esas aldığımız için mecmuada olmayıp divanda olan kelimeler üç nokta (...) ile gösterilerek divanda geçen kelime dipnotta verilmiştir.

Arapça-Farsça şiirler fotoğraf ile gösterilmiştir.

Metinde geçen ayet ve hadisler tırnak içinde gösterilerek dipnotta çevirisi verilmiştir.

Mecmuada geçen şiirler; divan, yüksek lisans ve doktora tezlerinde geçen şiirlerle karşılaştırılmış, karşılaştırma yapılırken mecmua esas alınmıştır.

Mecmuadaki tüm şiirlere sıra numarası verilmiştir.

Metin çevirisinde yazmadaki varak numaraları verilmiştir.

Arapça-Farsça kelime ve tamlamaların uyumu konusunda İsmail Ünver'in 'ÇevriYazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler' makalesine uyulmuştur.

Mecmua ile karşılaştırması yapılan divanların dipnot bilgisi parantez içinde kısaltma ve sayfa numarası olarak verilmiştir.

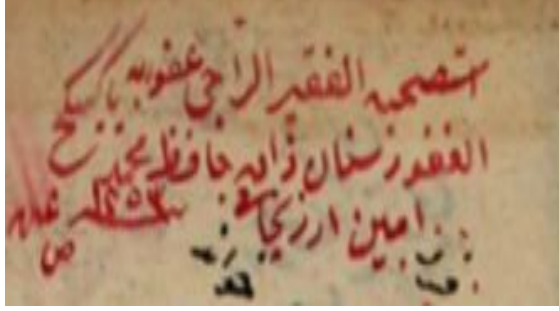
2.2. Transkripsiyon İşaretleri

أ, إ	a, ā	ش	ş
أ, إ	a, e	ص	ş
ء	’	ض	z, d
ب	b	ط	t
پ	p	ظ	z
ت	t	ع	‘
ث	s	غ	ğ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	k
ح	h	ك	k, g, ñ
خ	h	ل	l
د	d	م	m
ذ	z	ن	n
ر	r	و	V (o,ö,u,ü, ū)
ز	z	ه	h (a, e)
ژ	j	ی	y (ı, i, ī, ā)
س	S		

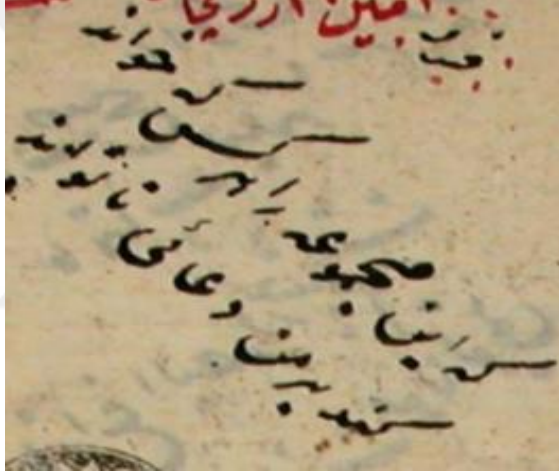
Tablo 4. Metinde Kullanılan Transkripsiyon Sistemi

2.3. Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Bölümü 2976 Numaralı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni

1a 1¹

2

3

QIT'A

.---/.---/.---/.---

Bu mecmū'am ki bir genc̄ine-i sırr-ı haḳāyıḳdır
Derūnı dürr-i ḥikmetle ṭolu remz ü daḳayıḳdır
İlāhī sen bu dürr-i nāzenīni dest-i nā-ehle
Müyesser eyleme bir kāna irgür k'aña lāyıḳdır

¹Arapça ifade bir mülkiyet kayıdır. Mecmuanın sahibinin Erzincanlı Sinan-zāde Hafız Muhammed Emin olduğunu 1253 Safer'in guresi tarihiyle açıklar.

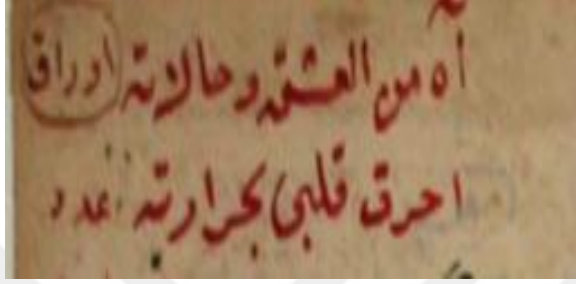
4

.---/.---/.---/.---

Meh ü mihr iki ṯöpü çarḥ ṯāsı Zühre raḳḳāsı

Felek eyvānuña bir iki günli aşma sâ'atdür

5

6

TĀRĪḤ-İ VEHBĪ

.---/.---/.---/.---

Zihî sed yapıdı haḳḳā Ḥān Aḥmed mecma'-ı māya

Aḳan şular ṯurur bu bend-i bālā ṯāḳ-i zībāya

7

FERD¹

..--/..--/..--/..-

Kimi maḥzūn mükedder kimi mesrūr-fu'ād

Bu cihān böyle gider böyle kılınmış ĩcād

8

FERD [FUẒŪLĪ]

-.--/-.--/-.--/-.-

¹ Yazmada beyitler (müfred ya da matla) ferd başlığıyla verilmiştir.

Yār içün aġyāra minnet itdigim ‘aybeyleme
Baġbān bir gül içün biñ hāre ẖidmetķār olur

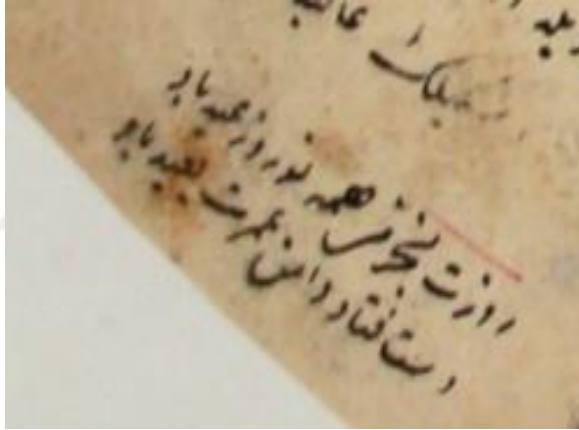
9

VEHBĪ EFENDĪ¹

..--/..--/..--/..-

Geçmedik tāze iken bir² daġı ħalkıñ öñüne
Girü qaldıķ anıñ içün şu fenā dünyāda
Böyledir şīve-i aĥkām-ı każā ey Vehbī
Eskilik ġālib olur rütbe-i isti‘dāda

10

1b 11

RĀMĪ PAŞA³

..--/..--/..--/..-

1 Şem‘-i ümmīd bir āh-ile fūrūzān olsun
Hele şabr eyle biraz şām-ı ġarībān olsun

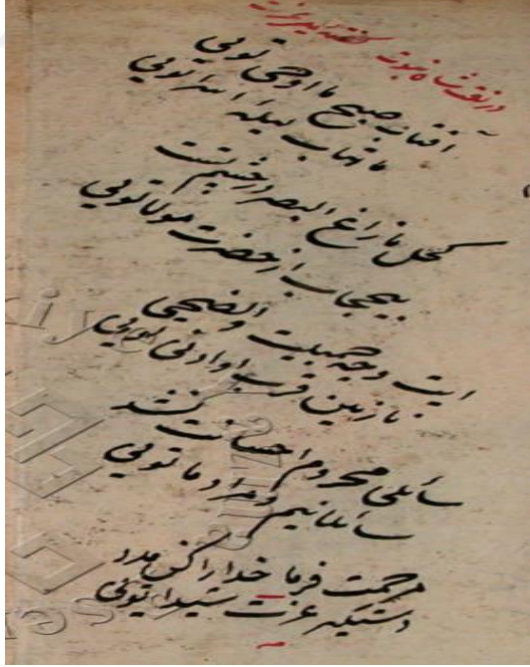
¹ SZD, s. 289.

² bir: biz

³ RPD, s. 20-21

- 2 Sāḳiyā ḳalmadı ḥamyāzeye de tāb u tüvān
Vaḳtidir sāḡar-ı leb-rīz-i dıraḡşān olsun
- 3 Rāzıyım¹ neşter-i āzār-ı ṭabīb-i dehre
Tek hemān derd-i dil-zāruma dermān olsun
- 4 Güleşene ḥāk-ı reh-i yāri şabā ithāf it²
Nergise kuḥl güle çāk-ī girībān³ olsun
- 5 Beni sīr-āb-ı ḥayāt eyledi bir nuṭḳı ile⁴
Āb-ı ḥayvān leb-i cān-baḡşına ḳurbān olsun
- 6 Birḳaç elfāz-ı perīşān ise de ey Rāmī
Bu ḡazel zīver-i mecmū'a-i yāran olsun⁵

12

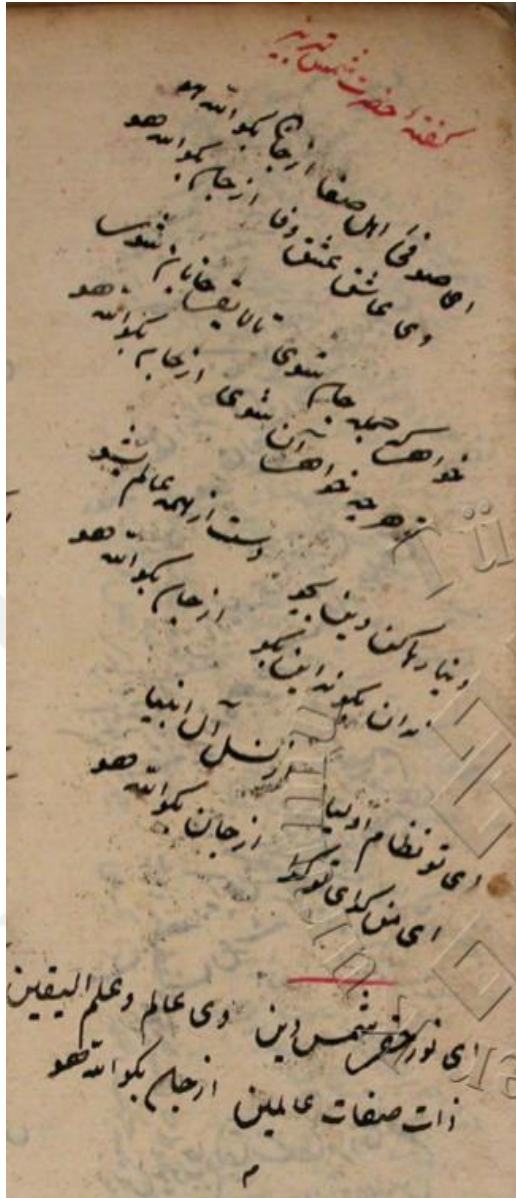
¹ rāzıyım: kâilim

² "güleşene ḥāk-ı reh-i yāri şabā ithāf it: tuḥfe eyle çemene ḥāk-i reh-i yāri sabā"

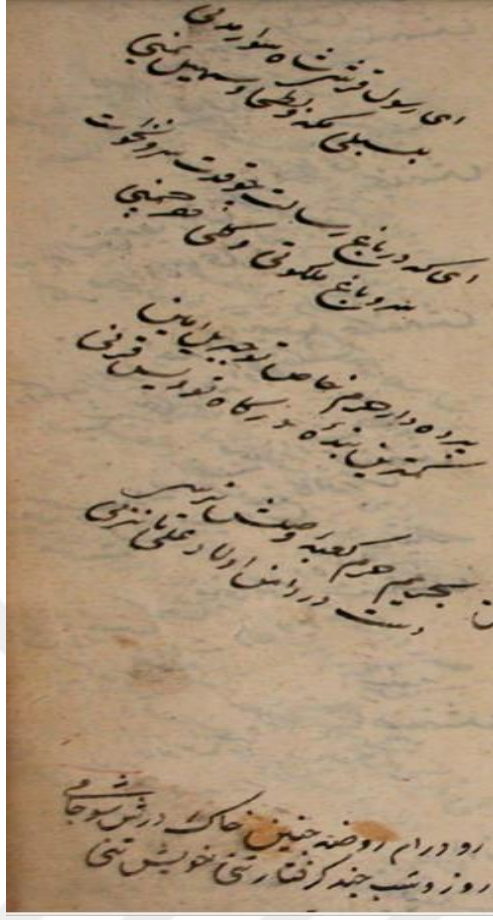
³ "çāk-i: itr-i"

⁴ nuṭḳı: nükte

⁵ ḡazel dīvānda sekiz beyitli olup yazma metinde altı beyitlidir.

Kendisi muhtāc-ı himmet bir dede
 Kanda kaldı gayrıya himmet ede

2b 16

NAZİM EFENDİ¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Hām-ı zülf-i siyāhı çin çin olmuş Hōtenlenmiş²
 Haṭā itmem disem hāl-i ruḥuñ³ misk⁴-i Hōtenlenmiş
- 2 Yine bir iş çıkarmış sūzen-i müjgānı maḥbūbuñ⁵
 Meger şahrāda pāy-ı nāfe-i Mecnūn⁶ dikenlenmiş

¹YND, s. 385

² hōtenlenmiş: şikenlenmiş

³ ruḥuñ: ruḥı

⁴ misk: müşgi

⁵ "maḥbūbuñ: mecnūnun"

⁶ mecnūn: leyli

- 3 Derūnuñ¹ dāğlarla raḥnedār itmiş dil-i şeydā
Leb-i şīrini yādıyla o şūḥuñ kūh-kenlenmiş
- 4 Gice meslisde nūr inse maḥāldür üstine ḥaqqā
Muḥabbet küştesidür şem‘-i kāfūrī kefenlenmiş
- 5 Zuhūr itmiş kühen mey-ḥānelerde tāze sākīler
Yine kūy-ı ḥarābāt ey dil-i divāne² şenlenmiş
- 6 Ten-i billūr fānūs içre gūyā şem‘-i rüşendür
Çıķup germ-ābeden ol sīm-ber kim pīrehenlenmiş
- 7 Nola peyrevlik itse [...] bu zemīn üzre⁴
Naẓīm-i pūr-hüner zīrā ki her vādīde fenlenmiş

17

TĀRĪḤ-İ FEHĪM-İ NĀ-MURĀD⁵

-.--/-.--/-.--/-.--

- 1 ‘Azm-i ‘uķbā eyleyüp Sulṭān Murād-ı Cem-ḥaşem
Taht-ı Rūm’a itdi bir şānī-i İskender cülūs
- 2 Ḥazret-i Sulṭān İbrāhim Ḥān kim itmedi
Böyle bir mes‘ūd-ṭālī‘ şāh-ı nīk-āḥter cülūs
- 3 Gün-be-gün olsun ziyāde ‘ömri tā her şubḥ ide
Mesned-i pīrūze-çarḥā bir şeh-i ḥāver cülūs

¹ derūnuñ: vüçüduñ

² divāne: vīrāne

³ yazma metindeki eksik kelimeler köşeli parantez içinde gösterilmiştir.

⁴ zemīn üzre: zemīn-i dilkeşe tab‘ı

⁵ FKD, s. 294-96

- 4 Beyt-i vāḥidde iki tārīḥ derc idüp¹ Fehīm
Eyledim irsāl ‘arşa ki_itdi bir dāver cülūs
- 5 Nūş idüp cām-ı beḳā Sultān Murād Ḥān-ı himem²
Eyledi Sultān İbrāhim-i Dārā-fer cülūs

3a 18

TĀRĪḤ-İ FETH-İ BAĞDĀD³

-.--/-.--/-.--/-.--

- 1 Ḥāzret-i Sultān Murād ol dāver-i iḳlīm-i Rūm
Kim ḡazā-yı⁴ fī-sebīlī’l-lāhda Ḥāk’dur reh-beri
- 2 Feth-i Bağdād’a ‘azīmet eyledi⁵ Zī’l-ḥicce’de
Göstere tā rāfızī’ye dest-bürd-i Ḥayder’i⁶
- 3 Erba’inde itdiler maḥşūr o ḥışn-ı a’zāmı
‘Asker-i sünnī reh-i dīnde ḳoyup cān u serī
- 4 Bir ḳavī ceng itdiler kim itmemişdür ‘ālemüñ
Behmen ü İsfendiyār u Ḳahramān-ı sāf-deri
- 5 Bu ḳitālī fikr iderdi anuñ-içün Zāl-i çarḥ
Eyledi pinhān ‘ademde Rüstem-i ceng-āverī
- 6 Cūy-ı ḥūn-ı lāle-reng-i düşmen-i Nu’mān’dan
Oldı gül-gūnī şaḳāyık günbed-i nīlūferī

¹ idüp: itdüm

² himem: cem

³ FKD, s. 292-94.

⁴ ḡazā-yı: gazası

⁵ eyledi: eyleyüp

⁶ Ḥayder’i: Ḥaydar’ı

- 7 Geçse başından bu havf-ıla¹ n'ola şāh-ı 'Acem
Cümleten² geçti kılıçdan leşker-i bed-āḥterī
- 8 Evsat-ı Şā'bān'da cebren oldı aḥir³ feth-i bāb
İtdi manşürü'l-livā Ḥaḥḥ ol şeh-i dīn-perveri
- 9 Harf-ı menḵūt u ḥurūf-ı ḡāyır-menḵūt 'add olup
Mülhem-i ḡāybī olup ṭab'-ı Fehīm'ün yāveri
- 10 Sāl-i 'azmūñ⁴ ceng ü fethē didiler tāriḥini
Cebr-ile Bağdād'ı aldı ehl-i Rūm'ün serverī

19

TĀRİḤ-İ ŞADĀRET⁵ [FEHĪM]

..--/..--/..--/..--

- 1 Dāver-i 'ādil ü vālā-neseb ü 'ālī-ḡadr
Tāc-ı 'izz ü şeref ü server-i ḥayl-i vūzerā
- 2 Şadr-ı dādār-ı⁶ cihān Āşaf-ı Cemşīd-nişān
Oldı cün nāmı-la⁷ hem-nām-ı Ḥabīb-i dü-serā
- 3 Şeh-i İslām'a Ḥudā itdi vezīr-i a'zam
Gördi her vech-ile bu devlet-i 'uzmāya sezā

¹ bu havf-ıla n'ola: n'ola bu havf ile

² cümleten: cümlesi

³ cebren oldı aḥir: cebren aḥir

⁴ 'azmūñ: 'azm-i

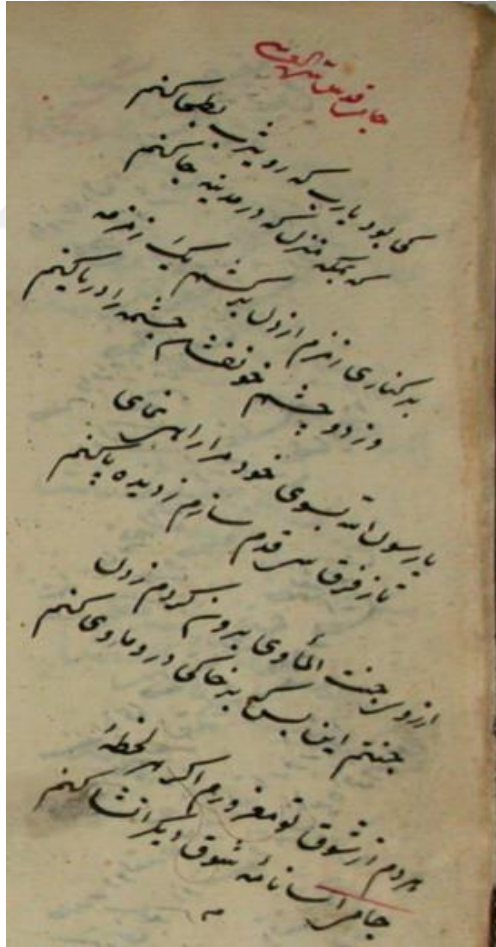
⁵ FKD, s. 206.

⁶ dādār-ı: dārā-yı

⁷ nāmı-la: nām ile

- 4 Mesned-ārā-yı şadāret olacaḡ hem bu idi
Yiridür her ne ḡadar itse taṡaddur haḡḡa
- 5 Şadr-ı devletde mü'ebbed ola tā rūz-ı cezā¹
Gün-be-gün devlet ü ömrin ide efzūn Mevlā
- 6 İki tāriḡe muvāfiḡ düşicek vaḡt-i şabāḡ
Oldı buFehīmā dile ilhām-ı Hudā
- 7 Şāmda mihr ile mānend-i meh oldı āşaf
Şadr-ı dādār u felek paşaya² Muḡammed Paşa

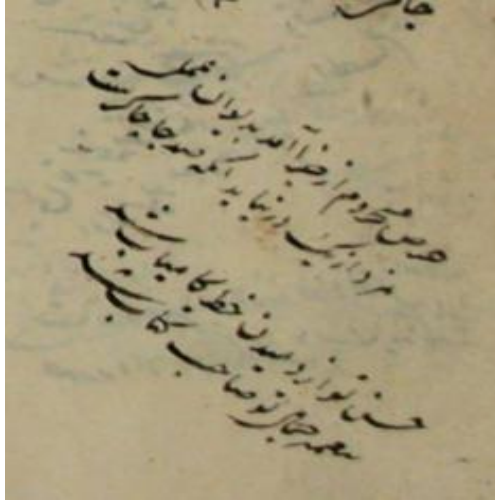
3b 20

¹ cezā: kıyām

² paşaya: pāye

21-22

23

---/---/---/---/---

Kāse-bāzā mūhreñ-ile çarḥ-ı ser-gerdān seniñ
Döne döne raqş idersin dā'imā devrān seniñ
Başımı kaṭ' eyleseñ terk-i ta'alluḡ eylemem
Haşılı ey zūlf-i dil-ber el benim dāmān seniñ

24

ŞĀBĪT

--./--./--./--

Hasret-zede'-i būs-ı leb-i yār olan 'āşık
Taḥşīl-i merām itmege 'ıydı sened eyler

25

ŞĀBĪT

--./--./--./--

Haşmet o güher pāremiziñ itdi müşābih
Āşar-ı çiçek ruḡlarını elmās-tırāşa

ŞĀBĪT

..--/..--/..--/..--

Ḥased-i ḳalb-i ‘adū luṭf-ıla zā’ıl olmaz
Sengde muzmer olan āteşe āb itmez eşer

4a 27

TĀRĪḤ-İ FEHĪM¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Biḥamdillāh zuhūr itdi yine bir kevkeb-i vālā
Cihāna perteviyle oldı meh gibi zīyā-baḥşā
- 2 Ne kevkeb mihr-i evc-i luṭf kim oldı ṭulū‘ından
Şeb-i ümmīde² kemter zerresinden biñ seher peydā
- 3 Ne kevkeb kevkeb-i iḳbāl-i Pāşā-yı celīlül’l-ḳadr
Ki oldur³ nūr-ı ‘ilm ü ḥilm-ile şimdi cihān-ārā
- 4 Yegāne mazḥar-ı ism-i Şabūr Eyyūb Pāşā kim
Bu ḥüsn-i ḥulḳ-ıla Ḥaḳ eylemiş dehre⁴ içre bī-hemtā
- 5 Kerīmü’t-ṭab‘ u ‘ālī-fiṭrat u Ḥātim-ṭabī‘at kim
Nesīm-i feyz-i cūdından olur dil-mürdeler iḥyā
- 6 Olaydı ebr-i nīsān-ı seḥāb-ı ḳaṭre-bāş-ı baḥr⁵
Şadefler pür iderdi rüy-ı deryāyı ḥabābāsā

¹ FKD, s. 206-207² ümmīde: ümmīd³ oldur: oldı⁴ dehre: dehr⁵ seḥāb-ı ḳaṭre-bāş-ı baḥr: seḥāsı ḳatra-pāş-ı dehr

7 Zemīnde mühr-i re'yi¹ oldı¹ Yūsufveş girān-gevher
Ki olmaz hem-terārzūsı anuñ mihr-i felek peymā²

8 Berāt-ı hükmi nev-ḥaṭ bir müselleml dil-bere beñzer
Ki oldu ḥāl-i 'anber-fāmı nokṭa tuğrası³ tuğrā

4b

9 Şükūhın görseler nā-ṣār hep teslīm iderlerdi
Yed-i aḥḳāmına emlākini İskender ü Dārā

10 'Azīz-i Mısr kıldı pādşāh-ı berr vel'-bahreyn
Görüp şāyeste-i 'izz ü sezā-yı rütbe-i 'ulyā

11 Vücūd-ı pāk-zādı perve[ri]ş-i yāb-ı ḥaremdir⁴ [ç]ün
'Aceb mi ümm-i dünyā olsa ger āğūşına ḥālā⁵

12 'Adālet-güster-i kāmīl ḳaviyyü'z-zihni rūşen-dil
Felek devr itse biñ yıl Mısr'a gelmez böyle bir pāşā

13 'Azīz-i dehr idüp eyle mübārek manşıbın yā Rab
Ola devrinde hep āsūde-dil dünyā vü mā-fihā

14 Hemīşe ḥāk-i rāh⁶ tūtiyā-yı çeşm-i Mısr olsun
Dil-i āyine-ṭāb'ın gerd-i ḡamdan ḥıfz ide Mevlā

15 Fehīmāsā ḳudūmın müjde idüp didiler tāriḥ
Gelüp Eyyūb Pāşā kıldı Mısrı 'izz-ile me'va

¹ mühre-i re'yi oldı: mihr-i re'yi oldı

² peymā: simā

³ tuğrası: ṭurrası

⁴ perve[ri]ş-i yāb-ı ḥaremdir: bir dūr-i şeb-ṭāb-ı çarḥdır

⁵ olsa ger āğūşına: alsa āğūşa anı

⁶ rāh: rāhı

NA‘T-I RESŪL-İ KEVNEYN RİYĀZĪ GÜFT¹

--./--./--./--

- 1 Ey Hıtm-i Rŭsul ‘āleme gelseñ n’ola āhir
‘Ādet budur āhirde gelŭr bezme ekābir
- 2 Şoñra irişŭr resm budur mīve-i maķşŭd
Evvel görinŭr gerçi ki evrāk u ezāhir
- 3 Evvel tokunur gŭşa ‘ibārāt-ı mŭnāsib
Melhŭzdur evvelde velī ma‘nī-i āhir²
- 4 Geç zāhir olur hikmet-i pīşīne-i eşyā
Şoñra bilinŭr hāşılı her kārdeki sır
- 5 Zātındur olan zībger-i şafha-ı ‘ālem
Nāzikter olan³ haylī pesīn naķş-ı muşavver
- 6 Ey Hıtm-i Rusŭl sende gerek mihr-i nŭbŭvvet
Şāyeste olur pençe-dih-i hātem-i⁴ hıñsır
- 7 Aḥkām-ı ilāhiyyeyi kıldıñ⁵ bize ta‘līm
Ey ha‘ce-i kevneyn idŭp īşār-ı cevāhir
- 8 Maḥbŭb-ı Hudā “mu’temen-i in hüve illā
Mazmŭn-ı yedi⁶ vākıf-ı esrār u serā’ir

¹RZD, s. 34-38.² āhir: fāhir³ olan: olur⁴ pençe-dih-i hātem-i: pençede çŭn hāteme⁵ kıldıñ: itdŭñ⁶ yedi: hüdā

- 9 Sensin sebeb-i halk-ı ümem mefhar-ı ‘âlem
Hayru’l-halef-i âdem ü hādī-i mübeşşir
- 10 Tebşīr-i feraḥ mālīk-i hüsn-i “ene emlaḥ”
Şâyân-ı “elem neşrah” u hādī-imübeşşir
- 11 Şīrāze-i îcād-ı güzīn şan‘at-ı üstād
Şāh-ı kerem ü dād Ebü’l Kāsım-ı Hāşir
- 12 ‘Unvān-ı şeref-i besmele-i muşḥaf-ı îcād
Ser-levḥa-i levḥ-i ezel ü faḥr-i mu‘āşir
- 13 Zībende sehī serv-i muṭarrā çemen-i feyz
Tābende meh-i bedr-i semavāt-ı mefāḥir
- 14 Deryā-yı himem ebr-i nem-i dem-be-dem-i cūd
Yemm-i kerem-i feyz-resān münba‘-ı şad-bir
- 15 Ter feyzi ile şüre-zemīn-i emel-i dil
Ḥandān nem-i luṭfı ile gülşen-i ḥātır¹
- 16 Nāmıyla şeref-yāb-ı hüdā minber-i hestī
Kāmıyla semiy mertebe-i ḥücre²-i fāḥir
- 17 Reşḥ-i keremi lücce-i keşti-şiken-i ğam
Feyz-i himemi māye-i āzādī-i ḥātır
- 18 Rengīn lebi gül-berg eser-i³ bāğçe-i feyz
Şīrīn deheni ma‘den-i şad-güne nevādır

¹ luṭfi ile gülşen-i ḥātır: luṭfıyla gülistān-ı havātır

² ḥücre: şaḥre

³ gül-berg eser: gül-berg-i ter

- 19 Hāk-ı deri kuhl-i başar-ı¹ ehl-i başiret
Hem sũde-i elmās-ı be-çeşm-i mũtekebbir
- 20 Tedbĩrine taķdĩr-i Hũdā yār-ı muvāfıķ
Hem re'y-i řavābıyla ķazā hem-ser ũ hem-sır
- 5a
- 21 Gelmez dil-i dānāsına ārāyiř²-i dũnyā
Yek-mũřt ğubār ola mı deryā-yı mũkeddir
- 22 Gũyā ki kũtũb-ķāne-i 'izz ũ keremiĩden
Eyyām-ı bahār oldu kemĩn nũřha-i mũzhir³
- 23 Terķũ'l vaķān-ı 'ālemi ğoştermek iķũn hep
Oldı ķaraf-ı Yeşri'be devletle muhācir
- 24 İhřān u 'aķā kim zĩhĩ manķũme-i nāķım⁴
Ednā eşeri fāķir-i terkĩb-i 'anāřır
- 25 Zĩ-ķuvvet-i ķũdsiyye-i ķayrũ'l-beřerĩ kim
Ba'şiyle ķuhũr itdi nice mu'ciz-i bāhir
- 26 Bir naķli hemān ğars idicek oldu ber-āver
Oldı şu ķādar himmet-i bālāteri mũřmir
- 27 Hep ķāķır olan teşneleri eyledi irvā
Destinden olup āb-ı firāvān mũteķāķir

¹ kuhl-i başar: kuhlũ'l-başar

² ārāyiř: ālāyiř

³ mũzhir: mũzehher

⁴ ihřān u 'aķā kim zĩhĩ manķũme-i nāķım: zĩ nāķım-ı manķũme-i ihřān u 'aķā kim

- 28 Gördükde hemān mu‘ciz-i elfāz-ı kerīmiñ
Teslīm ü şenā itdi nice şā‘ir u sâhîr
- 29 Hep sūr u sūrūr eyler¹ idi cümle-i aşhâb
Devletle kaçan eylese techîz-i ‘asâkir
- 30 Nüh-tûde-i eflâk güzergehde nişândır
Şâh-ı rusûl oldı taraf-ı ‘arşa ki ‘âbir
- 31 Bu vaz‘a sipâs eylediler ehl-i semavât
Nâķūs yerine eylicez vaz‘-i menâbir
- 32 Oldı şeh-i santrānç-şifat kâlib-i bî-rûh
Ķahriyla nice pādşeh-i kec-rev-i câbir²
- 33 Bî-kûlfet ü nâzıkdır o deñlü bu Ķazel kim
Erbâb-ı dile itmedi teklîf-i nezâ‘ir
- 34 Būy-ı-la olur Ķonca-i dil sūhte-i hâķır³
Zülfünde olur hâşılı cem‘iyyet-i hâķır
- 35 Ķîninden olur ‘arız-ı pür-tâb[ı] nümâyân
Ol zülf-i Ķam-ender-Ķam imiş leyle-i muķmir
- 36 Yir yir rûķ-ı pür tâb[ı] bedîd oldı Ķemende⁴
Zülf-i siyeh-i sâķiri gösterdi mecâmir

¹ eyler: anlar

² câbir: cā‘ir

³ Ķonca-i dil sūhte-i hâķır: nice dil-i suhte ‘âķır

⁴ Ķemende: Ķamında

- 37 Naḳd-ı dili taḥşīle idüp tıḡi ḥavāle
Çeşm-i siyeh ü pür-fiteni eyledi nāzır
- 38 Mümkün ola mı ‘āşık-ı aşüfte[ye] şıḥḥāt
Mādām ola ol çeşm-i siyeh ḥaste vü fātır
- 39 Ḥāl-i dilimi ‘arz ideyim münkesirāne
İḥsān [1] yeter ḥāṭır-ı meksūrumı cābir
- 40 Ḥall it yine müşkillerim ey h̃ ace-i ‘ālem
Ḥāk-i derüñe eyleyeyim ‘arz-ı ḥavāṭır
- 5b**
- 41 Ḥāl-i dilimi ‘arz ideyim münkesirāne
İḥsān[1] yeter ḥāṭır-ı meksūrumı cābīr¹
- 42 Eyler yine hep cābir-i iḥsānı mükāfāt
Evzā‘-ı zamāne tūtalım oldu mükessir
- 43 Şimdi benim ol dil-siyeh-i cürm ü ma‘āşī
Mahrūmter ü der-be-der ü mücrīm ü ḳāşır
- 44 Dil pür²-emel ü gūş be-efsāne-i dünyā
Cān pür-heves-i³ u nev-be-nev[ü] suḥte-ḥatır
- 45 Teb-lerze-i endūh-ı ḥaṭādan mütezelzil
Hem meşrebe-i nefis ü hevādan mütekeddir
- 46 Erbāb-ı zevāhirle idüp bahş u cidāli
Hemvāre ben itmekteyim ircā‘-ı zamā’ır

¹ beyit tekrar edilmiştir.

² pür: der

³ heves kelimesi hūş şeklinde imla edilmiştir.

- 47 Dil-beste olup zāhir-i āhvāl-i cihāna
Pā-bend ola lāyık mı baña böyle zevāhir
- 48 Tāb-ı ğām ile rişte-i cān oldu güsiste
Eşkim dökilür çün dūr-i 'ıkd-ı mütenāşir
- 49 Luţf eyle biraz hāl-i Rızāyī'ye nazār kııl
Ey kāşif-i her müşkil-i müstakbel ü ğābir
- 50 İtsek n'ola ilbās-ı libās-ı vera' ü zühd
Oldum hele ben haylī hevādan müte'essir
- 51 Çün¹ vefk-i murād üzre döner çarh-ı cefākār
Yek-zerre-i nā-çizter-i luţfuña dā'ir
- 52 Dil habb-ı şafā-perver-i hubb eyledi taḥşıl
Çün ehl-i sülūk itmedi i'dād-ı nezā'ir²
- 53 Vaḳf eylemişim medḥiñe ser-māye-i 'ömri
Budur emelim Ḥazret-i Ḥaḳḳ ḥāzır u nāzır
- 54 Hemvāre seniñ ṭā'if olur medḥ³ ü şenāña
Hindü-yı kâlem Kā'be-i na'tında mücavir
- 55 Mercûdur olam mazḥār-ı iḥsân-ı cemiliñ
Mizānımı itdükde girān-bār-ı kebā'ir

¹ çün: çok

² nazā'ir: zehā'ir

³ medḥ: beyt

56 Güş eyliyicek na‘t-ı kemālāt-ı güzīniñ
Der-hayret ü engüşt-gezān oldı muḥābir¹

57 ‘Ārz eyle biraz tuḥfe-i tevḥīd ü şalātı²
İksārı ḳo söz çünki ekābirde olur bir

58 Hemvāre cenāb-ı eḥadıñ saḥb-ı şalātı
Ol ravzā-i pür-nūra ola fa‘īz ü ḳāṭır³

6a 29

GAZEL-İ FEHĪM⁴

---./---./---./---

1 Şōfī yeter efkār-ı ğām-ı būd u nebūd it
Ḳurbān-ı ğām-ı dil-ber ol işbāt-ı vücūd it

2 Bir sāḳı-i mehveşden içüp bāde-i şāfī
Cām-ı diliñi maṭlā‘-ı envār-ı şuhūd it

3 Fikr-i ḥaṭ-ı lā‘l-ile ğubār eyle vücūduñ
Ervāḥ-şıfat ‘ālem-i ‘ulvīye şu‘ūd it

4 Gör sen nice_olur āteş-i⁵ envār-ı tecellī
Dūd-ı dilüñi sürme-keş-i çeşm-i ḥasūd it

5 Elvān-ı neġam ol bāġ-ı tecerrüdde Fehīmā
Bülbül gibi her perdeden āheng-i sürūd it

¹ muḥābir: meḥābir

² şalātı: şalātuñ

³ ḳāṭır: māṭır

⁴ FKD, s. 332-34.

⁵ āteş: bīniş

ĞAZEL-İ FEHİM¹

---/---/---/---

- 1 Ol² tırralarıñ sünbül-i şahrâ-yı kıyâmet
Haṭṭuñda ‘ayân sırr-ı temâşâ-yı kıyâmet
- 2 Haṭṭuñ ki ola zülfüñe maḥşer-geh-i âşûb
Dünyâyı tutar şûriş u ğavġâ-yı kıyâmet
- 3 Cevr eylesüñ kâfir-i zülfüñ o kadar kim
‘İsî tuta dāmânını ferdâ-yı kıyâmet
- 4 Nergislerin it zîb-dih-i gülşen-i fitne
Ey cilve-i serv-i çemen-ârâ-yı kıyâmet
- 5 Öldürdi anı ḥasret-i ümmîd-i hırâmuñ
‘Ayb itme Fehîm itse temennâ-yı kıyâmet

KİT‘A DER-ḤAḲḲ-I SEYYİDÜ’L-KEVNEYN

-.-/-.-/-.-/-.-

Ey risâlet burcunuñ ḥurşîd ü mâh-ı enveri
V’ey nübüvvet mażharı âḥir zaman peygemberi
Ḥaḳ seniñ şanıñda Levlâk okudu yâ Muştafâ
Ya’ni sensin yâ Muḥammed kâ’inâtıñ serveri

¹ FKD, s. 332.² ol: ey

6b 32

NĀBĪ EFENDĪ¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Güzergāh-ı fenā olduğına aḥir libās-ı ten
İder her bir güzerde bir işāret dīde-i sūzeñ
- 2 Hemān sen müstaḳīm ol çerḥ-i kec-revden hirās itme
Maḳām-ı rāsta virmezn ḥalel² kec-binī-i ney-zen
- 3 Gör istiḥkāmını ‘āczüñ ki yıksa zelzele dehri
Yıkılmaz ḥurde gendümden yapılmış günbed-i ḥırmen
- 4 Olur taḥzīre bā‘iş düşmen ammā dost ta‘zīre
Baña nāfi‘ gelür tedḳīk olunsa dostdan düşmen
- 5 İdüp ol rüy-ı āteşnāk-ıla secde dimezsın kim
Yanar seccādenüñ naḳşındaki ḳandīl-i bī-revḡan
- 6 Görüp a‘lāyı ednāya ḥaḳāretle nigāh itme
Ne ḳadir itmeḡe zer mevḳi‘inde itdüğün āhen
- 7 Biri āb u biri āteşle her nā-pāki pāk eyler
Ṭahāret virmede ednā deḡül germ-ābeden külḥan
- 8 Meḡer imdād ide feyz-i ilāhī gaybdan yoḡsa
Ṭayanmaz bir muḥālif rūzgāra şevket-i gülşeñ

¹ NBD, s. 791-92.

² ḥalel kelimesi ḥalel şeklinde yazılmıştır.

- 9 Sevād-ı cürm-ile feyz-i Hudā'dan nā-ümīd olma
Ziya-yı āftāba māni' olmaz āhen-i revzen
- 10 N'olaydı olmayaydı perde-i h'āb-ı 'adem şanıp
İdeydi Nābiyā taze mā'ānī dīdesin rūşen

33

RĀMĪ PAŞA¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Geçerse ārzū-yi nīk ü bed temyīz-i hātırdan
Ser-ā-ser kıl vücūduñ çeşmeāsā² hem-çü pervīzen
- 2 Bakılsa sālīke māni' değildir mekri İblis'in
Olur bīdār-sāz-ı reh-revān āvāze-i reh-zen³
- 3 Rızā-cūy-i 'Azīz-i Mısr-ı taqdīr⁴ ol nedir çāre
Sefīd eyler gehī çeşm-i ümīdi geh⁵ ider rūşen
- 4 Olan pīçīde-i minvāl icād ıztırārīdır
İder üstāz anı tār-ı kefen tā pūd-ı pīrāhen
- 5 Tehī-destān olur āzāde-ser takrī'-i miḥnetden⁶
Nümāyāndır ki olmaz güfte-i hāmī⁷ iken hāven

¹ RPD, s. 15.

² çeşmeāsā: çeşm-i ḥayret

³ āvāze-i zen: o anda remzinden

⁴ taqdīr: takrīr

⁵ geh: gāh

⁶ takrī'-i miḥnetden: tasrīh-i minnetten

⁷ güfte-i hāmī: kūfte hālī

6 Olan h̄ āhişger-i dīdār huld ü dūzahı anmaz
Dem-i firķatte birdir künc-i külhan gūşe¹-i gülşen

7 Olurmuş h̄aksārī Rāmīyā müstelzim-i ‘uzlet²
Anıñ-çün busegāh-ı ‘ālem oldı gūşe-i dāmen

7a 34

MÜSEDDDES-İ FUZŪLİ³

.---/.---/.---/.---

1 Baña hicrān belāsı hep bu çarh-ı bī-vefānıñdır
‘Aṭā vü lutf u ihsān Hāl-ı kevn ü mekānıñdır
Şefā‘at merhāmet şefkat Resul-i kibriyānıñdır
Dilā beyhūde şanma bu sözi bir nükte-dānıñdır
Erenlerden ümīdiñ kesme himmet evliyānıñdır
Tevekkül kıl vişāl-i yār içün virmek Hudā’nıñdır

2 Firākından şafā kesb eyle yāriñ olma bīgāne
Derūnuñ dāğını cānıñda şakla açma nā-dāna
Çerāğ-ı seyrini yandır götür şevk-ile meydāna
Gönül rāh-ı muhabbetdir eger düşdünse hicrāna
Erenlerden ümīdiñ kesme himmet evliyānıñdır
Tevekkül kıl vişāl-i yār içün virmek Hudā’nıñdır

3 Ğām-ı baħrıñ beni öldürdi gördüm ğayrı yok tedbīr
Varup ağlayup itdüm bir ‘azīze hālimi takrīr
Fīrāk eyyāmınuñ hep ser-güzeştin söyledim bir bir
Bu derde çāre olmaz mı didim didi baña ol pīr

¹ gūşe: sāha

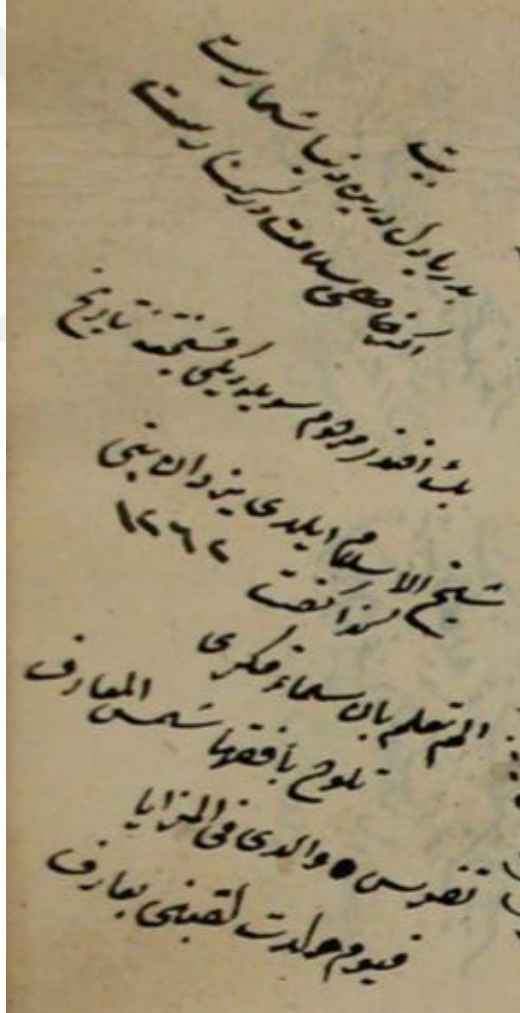
² ‘uzlet: ismet

³ Fuzūlī’nin divanlarında bulunmayan şiir, Süleymaniye Kütüphanesi’nde bulunan bir mecmuada Tesdīs-i Fuzūlī-i Bağdādī başlığı ile verilmiştir. (Bkz. Küçük 1989).

Erenlerden ümîdiñ kesme himmet evlîyânıñdır
Tevekkül kıl vişâl-i yâr içün virmek Hudâ'nıñdır

- 4 Yüri âlûde-dâmân ol muhabbet hâk-râhında
Çü bildiñ 'aķıbet yokdur beķâ devlet-külâhında
Fuzûlî aldanup ķalma cihânıñ 'izz ü câhında
Murâda irmek istersen bu 'âlem tekyegâhında
Erenlerden ümîdiñ kesme himmet evlîyânıñdır
Tevekkül kıl vişâl-i yâr içün virmek Hudâ'nıñdır

35-36-37

MERSİYE-İ ZEKÂYİ EFENDİ¹

-./-./-./-./-

- 1 Gel Muḥarremdir bu mâtemgehde ğam-nüş ol yüri
Yād idüp âlām-ı dehri mest-i medhüş ol yüri
- 2 Kerbelā vādilerinde şu yerine kan aḡar
Mā-cerānūñ ḥikmetinden şorma ḥāmüş ol yüri
- 3 İster iseñ iresin sen de şehādet bezmine
Kerbelā-yı ‘aşka var anda siyeh-püş ol yüri
- 4 Gel seniñle derd-ile semt-i cünūna gidelim
‘Aḡl ü idrākı ferāmüş eyle bī-hüş ol yüri
- 5 Rāh-ı Ḥaḡda seyr ile ma‘müre-i tenden giçüp
Var melāmet kūçesinde ḥırḡa-ber-düş ol yüri
- 6 Āteş-i āh-ı seḡergāh-ile yaḡ sīneñde dāḡ
Dāḡ-ı sīneñden derūnuñda uyandır bir çeraḡ
- 7 Ehl-i derdūñ çekdiḡi yā Rab bu miḡnetler nedir
Atılan [tīr]-i ḡazā ammā ki şiddetler nedir
- 8 Çarḡ-ı zālīm zümre-i aḡyāra ḡürmet kılmadı
Yā ḡıyāmet ḡopmaz ise bu ‘alāmetler nedir
- 9 Ehl-i ‘aşḡı ḡulzüm-i miḡnetde ḡark-āb eyleyüp
Rüzḡarūñ virdiḡi a‘dāya ruḡşatlar nedir

¹ ZKD, s. 56-58.

- 10 Zehr-imiş Soḡrāṭ-ı dehrīñ virdiḡi dārū degil
Sīnesinde āl ü evladīñ cerāḡatlar nedir
- 11 Dūn-perversin hele beyhūde devr itme felek
Ṭālī'inde istiḡāmet yok bu ric'atler nedir
- 12 Ḥaṭır-ı ehl-i dili āzürde kıldı ruzḡār
‘Ādetidir ḡonceler pejmürde kıldı rūzḡār
- 13 Evliyādan yücedir ṣāh-ı ṣehīdiñ pāyesi
“Ḳābe ḡāvseyṇi ev-ednā”dan alınmış māyesi
- 14 Yeṣrib ü Baṭḡāda ḡūrṣīd-i tecelli berḡ urup
Kerbelā topraḡına düşdüñ o nūruñ sāyesi
- 8a
- 15 Cedd-i pāki bā'ış-i kevneyn olunca [ol] ṣehiñ
N'ola Cibrīl ḡādim olsa rūḡ-ı Meryem dāyesi
- 16 Tā ḡarīm-i ḡurbete dikdi ṣehādet rāyetiñ
Mihnet ü cev̄r ü belā ol¹ devletiñ ser-māyesi
- 17 Bendegān-ı dergehiñ tā ḡaṣre dek mātem-ḡüzīn
Düşmeniñ ṣād oldı ey ṣadr-ı kerem pīrayesi
- 18 Ḳurretü'l-‘ayn-ı Ḥabību'llāha oldı ṣad-dirīḡ
Kıldılar ehl-i ṣeḡāvet servere bī-ḡad dirīḡ
- 19 Sen murād-ı ehl-i beyt üzre dönerdiñ ey felek
Olmadıñ ṣābit-ḡadem beyhūde dönme serseri

¹ ol: oy

- 20 Ey sipihr-i bî-vefâ n'itdiñ o mäh-ı enveri
Evliyânın rehberi âl-i 'abânın serveri
- 21 Hayf ol mazlûma kim nûr-ı cemâliñden anuñ
Rûşenâ idi çerâğ-ı hâne-i peygamberi
- 22 Kurretü'l-ayn-ı Resûlu'llahı şaldıñ ğurbete
Kerbelâ hâkinde nâlân eylediñ ol dil-beri
- 23 Sen murâd-ı ehl-i beyt üzre dönerdin ey felek
Olmadıñ sâbit-âdem beyhûde dönme serseri ¹
- 24 Rûz-ı mahşerde Hüseyin olsa n'ola şaħib-livâ
Zümre-i hayl-i şehîdânın odur ser-'askeri
- 25 Şâh-ı iklîm-i velâyetdir Hüseyin-i Kerbalâ
Matlâ'-ı nûr-ı kerâmetdir Hüseyin-i Kerbelâ
- 26 Bü'l-'aceb gerdûn-ı dün ammâ ki dehr-i pür-elem
Tâ-be-key devr-i muhâlif tâ-be-key kahr u sitem
- 27 Açdı gülzâr-ı nübüvvet iki ra'nâ gonca gül
Biri zehr-âşâm-ı miḥnet biri ğark-ı baḥr-i dem
- 28 Nil olur seyl-i sirişküm derd ile mâtem günü
Gicesi gözyaşını mânend-i deryâ eyleyem
- 8b**
- 29 Bunların tâc-ı sa'âdetdir ğubâr-ı dergehi
Başına iren olur iki cihânda muḥterem

¹ bu beyit tekrar edilmiştir.

30 Sür yüzüñ her dem Zekāyī āsitānı hākine
Hānedān-ı devlet-i āl-i ‘abādandır kerem

31 Her nefesde eylesün yüz biñ şalāt-ıla selām
Ehl-i beyt-i Muşţafā’ya Hāzret-i Rabbü’l-enām

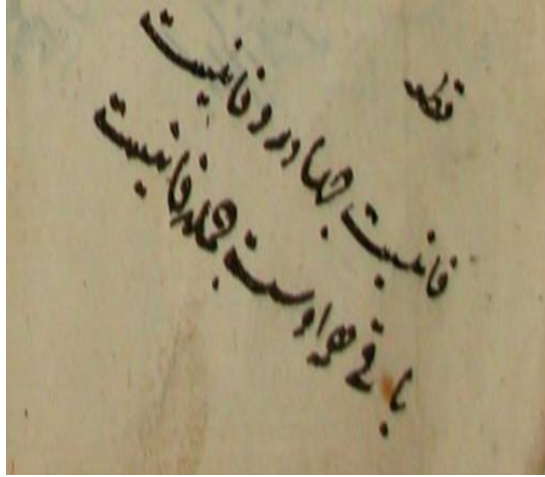
39

**Der-Sa‘adetde Kula Kapusı Mevlevî-Hanesinde Mebnî ‘ale’l-Hikāye
Şeyh Gālib Efendi Güft¹**

.---/.---/.---/.---

Bulandı yevm-i ‘aşūrāda çarhıñ şab‘-ı nā-şādı
Zemīn ü āsmān bu hüzn-ile deryā-yı Nīl oldu
Semāvāt ehliniñ gözyaşdır bārān zann itme
Şehīd-i Kerbelā’nıñ rûh-ı pākiyçün sebīl oldu

40

41

GAZEL-İ NA‘Lİ GÜYED

---/.---/.---/.---

¹ ŞGD, s. 424.

- 1 Ben muhibb-i hānedānım Muşafa'dan dönmezem
Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān Murtaẓā'dan dönmezem
- 2 Şāh Ḥasan ile Ḥüseyn ol iki şeh-zādeler
Kim şehid-i Kerbelā'dır men belādan dönmezem
- 3 Şāh Zeyne'l-‘Ābidīndir hem Muḥammed Bākırī
Ca'fer-i Kāzım 'Alī Mūsā Rızādan dönmezem
- 4 Şāh Taķī vü Nāķī'niñ Muşafa'nıñ neslidir
Devlet-i āl-i 'abādır men 'abādan dönmezem
- 5 Söyle Na'lī medḥini ol Muşafā evlādınıñ
'Askerī Mehdī ğam-ı şāhib-livādan dönmezem

9a 42

RŪḤĪ-İ BAĞDĀDĪ RAḤİMEHULLĀH¹

.---/.---/.---/.---

- 1 İlāhī 'izzetiñ ḥaķķıyçün ol servi ser-efrāz it
Kemāl-i ḥüsn-ile dāim civānān içre mümtāz it
- 2 Güzeller yüz sürüp dergāhına 'arz-ı niyāz itsün
O serv-i ser-firāzı pādişāh-ı mesned-i nāz it
- 3 Daḥı tāb u tüvānım ḳalmamışdır ḥükmüñe² cevriñ
Esirge ben dil-efkārı o şūḥuñ cevriñi az it

¹ BRD, s. 359.

² ḥükmüñe: çekmege

- 4 Zebûn itti beni derd-i ğam-ı firķat helāk oldum
Dil-i bî-çareye ol Ğisî-i devrânı dem-sāz it
- 5 Bir ehl-i derd durur¹ Rūhî du‘āsın müstecāb eyle
İlāhî ‘izzetiñ haķķıyçün ol serv-i ser-efrāz it

43

ĠAZEL-İ FEHĪM²

---/---/---/---

- 1 Ey vücūduñ pertevindendür ‘adīm olmaķ baña
Vācīb oldı sāye-i mihr-i qadīm olmaķ baña
- 2 Cevher-i zātuñla qāi’ım bir ‘arāzdur lā-mekān
Mümteni’dür cüz-i ‘ilmüñle ‘alīm olmaķ baña
- 3 ‘Aql-ı kül virdüñ beni Cibrîl-i ma’nî eyledüñ
Berhem-i³ kurb-ı aķdese lāyık nedīm olmaķ baña
- 4 Her tecelliden heyûlā itdi biñ şûret qabûl
Çoķ mıdur āyîne-i şab‘-ı selīm olmaķ baña
- 5 Hıķmeři fehm eylemez şab‘-ı selīmı olmayan
Lāzım oldı hem řakīm ü hem Fehīm olmaķ baña

44

NEDĪM⁴

--./--./--./--

¹ derd durur: derddür

² FKD, s. 310.

³ berhem: bezm

⁴ NDD, s. 214.

Haṭṭıñ naẓar-ı ‘aşıka elbette girāndır
Kıldan aġar ey şūḥ terāzū-yı muḥabbet

45

NAḤĪFĪ

.---/.---/.---/.---

Haṭādur intiḥāb-ı cāy-ı buse rūy-ı dil-berde
Dilā ṣaḥn-ı harīm-i Ka’bede miḥrābı bilirsın

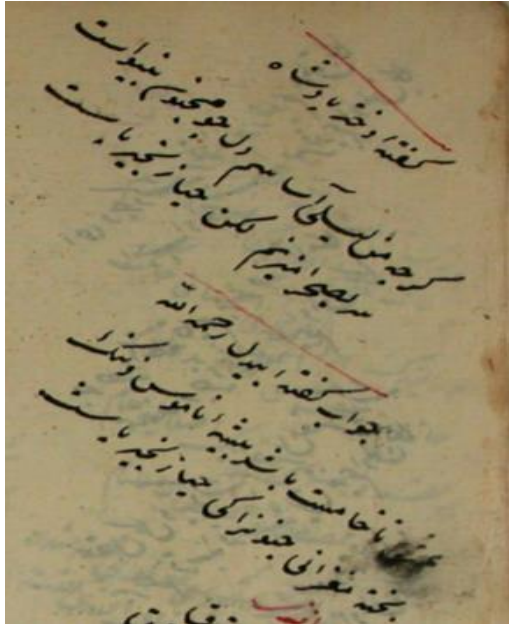
46

VECDĪ¹

---/.---/.---/.---

Hāl-i ruḥsārından aña ḥālīmı itme su‘āl
Āşıkıñ baḥt-ı siyāhı aḥterinden bellidir

9b 47-48

¹ VDD, s. 71

GAZEL-İ VEHBİ EFENDİ ¹

..--/..--/..--/..--

- 1 Kāle-i vuşlatı biz gizlice aldık şatdık
Bu bazarlıkda raķībā seni pek aldatdık
- 2 Çömlegi sürmüş idik āteşe da‘vet idicek
O perī toymadı ardında ne iş kaynatdık
- 3 Kapudān-zāde yem-i firķate boğmuşdı bizi
Zevrāk-ı vaşlıña² bir hamlende kıçdan çatdık
- 4 Şuyu pek serd idi evvel o turunc pistānıñ
Hele şuyunca varup oğşayarak yumşatdık
- 5 Pister-i vaşlıña yatmam deyü eylerdi ‘inād
Bu gice yār-ile çok ‘arbede itdik yatdık
- 6 Fikr idüp sūzene elmās gibi müjgānıñ
Şubha dek ḥāb-geh-i ğamda huzūra batdık
- 7 Didi bir yıldızı düşkün güzele düşkündür
Tālī‘-i ‘aşkı müneccimbaşıya yoklatdık
- 8 Zīr-i nāfında olan gizli şikāfıñ zevķiñ
Açmadık kimseye aşla kaleme çatlatdık

¹ SVD, s. 421.² vaşlına: vuşlata

- 9 Kellemiz kızdı kudūr-ı mey¹ itdükde şikest
Zāhidiñ biz dağı başına kapak patlatdık
- 10 Der-i meyḥāneyi şaḥne kapamak istermiş
Ayağı deng alarak gizli kapığı atdık
- 11 Virdi² şahbā çıkarup pīr-i muḡān çeşni ḥelāl
Boş bulunduk inanup kāfire vardık taḥdık
- 12 Şarp iken vādī-i Şābit bir iyi dizgin idüp
Vehbiyā anda dağı atımızı oynatdık

10a 50

VĀŞIF BEY³

--./--./--./--

- 1 ‘Afv eyle şuçum ey gül-i ter başıma kaçma
Bir bağıryanık ‘aşıkım etdiğime bakma
Gönlüm yeñiden āteş-i hicrāna bırakma
Yağdıñ beni bārī a begim cānımı yakma
- 2 Hem-meclis olup nisbetiñe düşmen-i bedle
Sürdüñ bizi ıklīm-i ğama nefy-i ebedle
Kundağ birağup cān evine nār-ı ḥasedle
Yağdıñ beni bārī a begim cānımı yakma
- 3 Feryād elinden seniñ ey şūḥ-ı şeker-leb
Kendiñ gibi itdiñ beni de āteşī-meşreb

¹ kudūr-ı mey: kedū-yı meyi

² virdi: dirdi

³ EVD, s. 468.

Pervâne gibi şem‘-i cemaliñle geçen şeb
Yağdıñ beni bārī a begim cānımı yakma

- 4 Firķāt ne zamān olur ‘āceb vuşlata tebdīl
Olmaz mı diliñ sūz u güdāzı dağı tekml
‘Aşkıñla fitīl alalı mānende-i kandīl
Yağdıñ beni bārī a begim cānımı yakma

- 5 Biñ yıl o mehiñ derdine¹ yansam yine ғанmam
Vāşıf bu ne esrār ki yanmağdan uşanmam
Ben nār-ı muḥabbet-ile yandığıma yanmam
Yağdıñ beni bārī a begim cānımı yakma

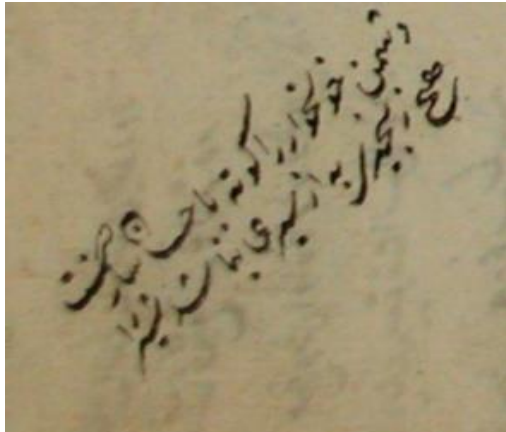
51

TĀRĪḤ-İ ‘AYNĪ

-../-../-../-../-

Maşra‘-ı tārīḥe bağ yandı misāl-i fetīl
Atdı cebe-ḥāneci cān topunı āh āh

52

¹ derdine: aşkına

10b 53

Biñ iki yüz yigirmi senesi Şa'bānū'l-mu'āzzamıñ on beşinci Cum'a gicesi
ğurūbı iki sâ'at yigirmi daķıķa mürûrunda kerimemüz hanım tevellüd
eylemişdür. Hâķ Te'ālā eṭvāl-i 'ömr ile mu'ammere ve zümre-i şālihâtdan eyle.
Âmîn.

54

İHYÂ EFENDİ¹

..--/..--/..--/..--

- 1 Bizi dem-beste ider çeşm-i sühan-gûlarıñ âh
Yer kıomaz şekveye hiç ğamze-i pür-gûlarıñ âh
Şaldı sevdāya ser-i zülf-i semen-[b]ûlarıñ âh
Çāk çāk itdi dili hançer-i ebrûlarıñ âh
Öldürür âdemi aĝnāya tekâpûlarıñ âh
Olmasa ey şeh-i nāzende bu bed-ḥularıñ âh

Râh-ı 'aşkıñda fedâ eyler idik cânımızı
Saña her gûne ḥelâl eyler idik kanımızı

- 2 Nāvek-i- ğamze-i tātāra nişān oldı göñül
Çille-i cevriñi çekdikçe kemān oldı göñül
Ġam-ı ebrû-yı kemāndāra mekân oldı göñül
Ḥasret-i la'l-i güher-pāşıña kân oldı göñül
Sen şehi görmeyeli ḥayli zamān oldı göñül
Nār-ı ğamla eridi âb-ı revân oldı göñül

Ebr-i sevdâ akıdup eşk-i firāvānımızı
İtdi gird-âb-ı belâ dīde-i giryānımızı

¹ İYD, s. 754-55.

11a

- 3 Beni ‘afv eyle görüp gün yüzüñ āh itdim ise
Āhımı perde-keş-i çehre-i māh itdim ise
Baña hışm itme amān gice nigāh itdim ise
Tövbeler tövbeler ey şūh günāh itdim ise

Ömrümi rāh-ı muḥabbetde tebāh itdim ise
Kāmetim bār-ı melāmetle dü-tāh itdim ise¹

55

[İHYĀ]²

---/---/---/---/---

Cevri ḵanūn itdiğiñ bī-çāreyi zār eylediñ
Her reg-i nabzın rebāb-ı nāleye tār eyledin³

- 1 Dökme dūş-ı nāza ey verd-i leṭāfet kākülün
Çeşm-i terdir şīşesi öyle bırakmaz sünbülün
Rūy-ı āliñden şikest oldu revācı her gülün
Nāle-i ‘uşşāk bāşdırdı nevāsı bülbülün
Hüsn-i māder-zād ile tutdı cihānı ğulğulün
Var ise ‘ālemde bir ben didi ḵāl-i fülfulün

Revnāk-ı hüsnün bütün dünyāyı gülzār eyledi
Ḥār-ı cevriñ neyleyim tā cānıma kār eyledi

- 2 Nev-cevānım yolıña İhyā fedā olsun seniñ
Ḥāk-i ten şeh-rāh-ı ‘ışkıñda hebā olsun seniñ

¹ divanda olan son beyit yazma metinde yoktur. Şiir eksiktir.

[Hem-ser-i çarḥ ider ‘aşkıñ ‘ālem-i şānımız

Artırır leşker-i ğam şevket ü ‘üvānımız]

² İYD, s. 755-56.

³ burada başka bir şiire geçiliyor. Bu yüzden önceki şiir eksiktir.

Haste-dil derd ü ğamıñla āşınā olsun seniñ
Çeşm-i cāna ḥaḳ-pāyıñ tūtīyā olsun seniñ
Perde-keş ruḥsārıñna reng-i ḥayā olsun seniñ
Kim nazār mir'āt-ı ḥüsnüñden cüdā olsun seniñ

Mihr-i rūyıñ 'alemi lebrīz-i envār eyledi
Ḳudretiñ Mevlā bu yüzden ḥalka ızhār eyledi

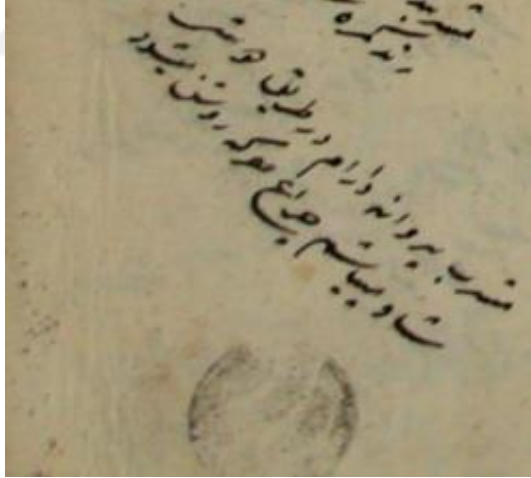
56

FERD

---/---/---/---

Meşrebinden sorılır şa'ir-i hoş-dem Hātem
Rind-i güm-reh-şüde-i 'ışḳda mezhep ne gezer

57

11b 58

VĀŞIF BEY¹

---/---/---/---

¹ EVD, s. 392.

- 1 Hengām-ı şafâdır bu şeb ey mäh-ı cihân¹-tâb
Kıl kaşr-ı hümayûnı kudûmuñla şeref-yâb
Devr ide kamer şevk-ile mânende-i dolâb
Sāyeñde senüñ eyleyelim cünbüş-i mehtâb
- 2 Çarhuñ yüzi kandîl-i nücûm ile donansun²
Cām-ı felegüñ bezmimize ağzı şulansun³
Saz u sözümüzle gice bülbüller uyansun⁴
Sayeñde senüñ eyleyelim cünbüş-i mehtâb
- 3 Leb-rîz-i neşât oldu yine sāğar-ı şahbâ
‘Aks itmede mir’ât-ı mücellâ gibi şahrâ
Bu şevk-ile her sūda idüp zevkımız icrâ
[Sayeñde senüñ eyleyelim cünbüş-i mehtâb]
- 4 Vāşif demidir ğayrı gidüp elden irâde
Bülbüllere dem-sâz olalım gel bu hevâda
Gül gibi gelüp oynayalım bezm-i fenâda
[Sayeñde senüñ eyleyelim cünbüş-i mehtâb]

59

VÂŞIF BEY⁵

-.--/-.-/-.-

- 1 Mevsim-i güldür⁶ gülistân vaqtidir
Lâlezâra gel Çerâğân vaqtidir

¹ cihân: kamer

² donansun: donandı

³ sulansun: sulandı

⁴ uyansun: uyandı

⁵ EVD, s. 414.

⁶ mevsim-i güldür: mevsimi geldi

Bu nevā-yı ‘andelībān vaqtidir
Lālezāra gel Çerāgān vaqtidir

- 2 Gül görüp ruhsārıñı olsun güşād
Lāle olsun seyr-i didārıñla şād
Saña zevk etdirmedir ancağ murād
Lālezāra gel Çerāgān vaqtidir

- 3 Ğoncesın çık bağa seyr it gülşeni
Sineñ aç görsün semen sīmīn-teni
Cümle ezhār u çemen bekler seni
Lālezāra gel Çerāgān vaqtidir

- 4 Görmediñ sen dahı ey gül-berg-i nāz
Lālenüñ zevki çıkar seyr it birāz
Yalvarır bülbül ider güller niyāz
Lālezāra gel Çerāgān vaqtidir

12a 60

VĀŞIF BEY

...--/...--/...--/...--

- 1 Cānib-i Gökşū’ya luṭf eyle ‘azīmet idelim
Yayup ihrāmı köken üstüne ‘ışret idelim
Ba’ış-i şevk olacak cünbüş [ü] şoḥbet idelim
Zevki ile ḥāne-i bī-minnette ‘avdet idelim
Bizde qal bu gice birlikde muḥabbet idelim
- 2 Nerede qaldı diyu vālidin eylerse merāk
Bir ḥaber virsün eger ister iseñ gitsün uşaq
Hele biñ güçlük olur işte begim sâ’ate bak

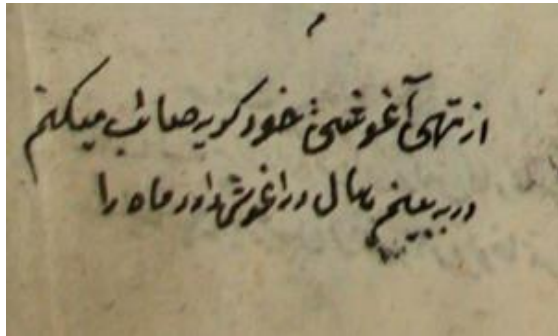
Ahşam oldu gidemezsin yalı da haylî uzak
Bizde al bu gice birlikde muabbet idelim

- 3 Saa ben ağlayarak yalvarup itdikçe rec
Yine sz geçmiyor ey h mizacn ne fen
Bir şeye pek de muırr olmada hiç var mı af
A kuzum gitme nolur burda yemezler seni y
[Bizde al bu gice birlikde muabbet idelim]

- 4 Dil-i sevd-zedene eylemek isterse ilc
yle bir kerre gelyne gibi sneni a
Bu adar ben sağa ibrm ideyim sen yine a
N'ola vah-i abi'at bu hevy-i mizc
Bizde al bu gice birlikde muabbet idelim

- 5 ad hezr sağa niyz itmiş-iken Vıf-ı zr
Kendi bildigin idersin ne acyib esrr
ayrı hiddet kllidir hbeti kes ava uzar
Saa düşmez güzelim gitme otur evde ne var
Bizde al bu gice birlikde muabbet idelim

61

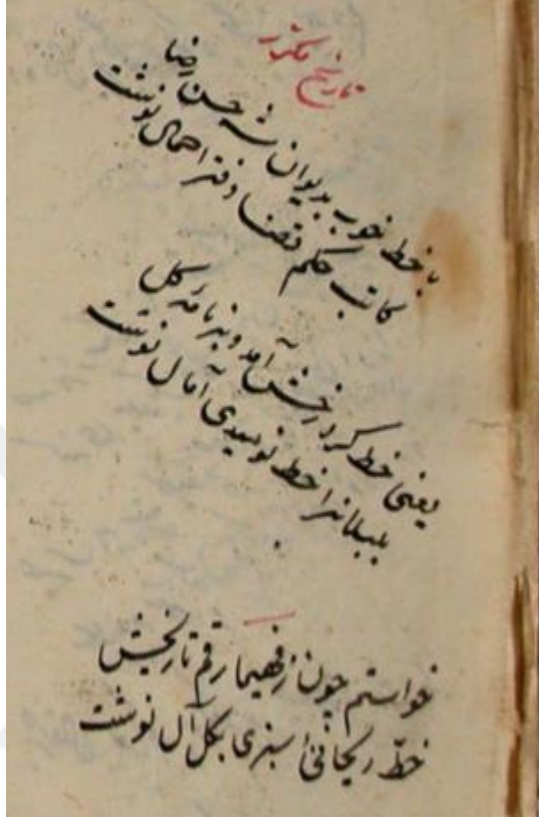

12b

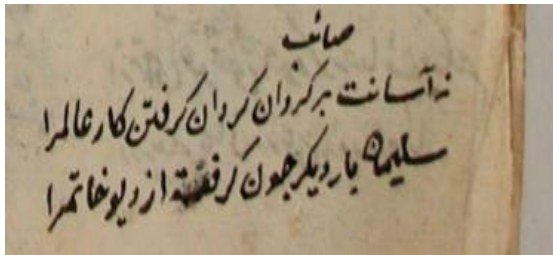
- 1 l icbet da'vete ey onca-leb
Her ne kim zevkin isemde hep

Vāşıf-ı zārı alup maḥfī bu şeb
Lālezāra gel Çerāgān vaḳtidir¹

62

63

64

FEHĪM-Ī NĀ-MURĀD²

---./---./---./---

¹ 11b deki şiirin devamı 12b de verilmiştir.

² FKD, s. 567-66

- 1 Hem silsile-i ays'am u dvne-i 'aam
Zencr-be-pa zade-i virne¹-i 'aam
- 2 T-hem-ade-i çeşm-i siyeh-mest-i btnam
Cibrl de olsam yine mestne-i 'aam
- 3 Destr- kebd felegn itmege p-ml
Mevkf- kemn neşve-i peymne-i 'aam
- 4 Hridi idp al yazaram sn-i btn
Naa- suver-gh²- anem-ne-i 'aam
- 5 Bir sn-i gel-sz-la germ-lfet olup em
ayretdeyim ol del ki bgne-i 'aam
- 6 Envr- tecellden³ iden cismimi szn
Her em' idemez sute-i pervne-i 'aam
- 7 Medd-i baarm sa- glzr- 'ademdir
sde-dil-i ge-i kne-i 'aam
- 8 em-i eceli b- 'adem eyledi ufte
Ben urma rviye-i efsne-i 'aam
- 9 Mecnn-reviem ande-zen-i avr- Fehm'em
Bu köhne if-nede ferzne-i 'aam

¹ virne: pervne

² gh: kr

³ tecellden: tecelldr

VÂŞIF BEY¹

.---/.---/.---/.---

- 1 O meh-rûya bulup takrîbini dün yalıda çâtdım
Balık da avlayup keyfüñ recâ-yı vaşlı çatlatdım
Meşeller söyledim şuyunca gitdim yine aldatdım
Şıkışdırdım şarıldım öptüm aldım koynuma yatdım
- 2 Nazîr olmaz o gül ruhsâra şûh-ı gül-bedenlerde
Gürülmüş mi bu şafvet bu leţâfet yâsemenlerde
Teşadûf eyleyüp ol mehle bir yerde geçenlerde
Şıkışdırdım şarıldım öptüm aldım koynuma yatdım
- 3 Bu yâl u bâl u endâmı görüp o şuh yoşmada
Naşıl şarsam diyü gönüm gezerdi şahın-ı hulyâda
Geçen gice düşürdüm fırsatın bir cây-ı tenhâda
Şıkışdırdım şarıldım öptüm aldım koynuma yatdım
- 4 Bu ma'nâyı baña ta'bîr it ey gül nahl-i nâzik-ten
Bu şeb hulyâda ya düşde seni gûyâ efendim ben
Kalup maḥfî sa'âdet-hânede bir bendeñiz bir sen
Şıkışdırdım şarıldım öptüm aldım koynuma yatdım
- 5 Biri vardı bizimle gitdi bilmem kimdi Vâşif-nâm
Biz ikimiz kalup tenhâda itdik zevk-i bî-âlâm
Aman kışdır üşürsün yalınız yatma diyü aḥşâm
Şıkışdırdım şarıldım öptüm aldım koynuma yatdım

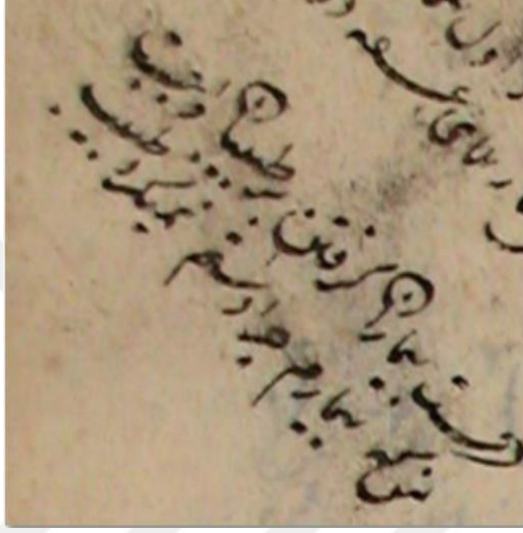
¹ EVD, s. 431.

66

-.--/-.--/-.--/-.-

Derde mu'tād ol hemān yoḥsa ṭabīb-i rūzgār
Kaṅḡi bīmār-ı belā-yı 'aşka dermān eyledi

67

13b 68

ŞARKĪ

--./--.-

- 1 Bir yoşma şūḥ-ı dīl-rübā
Seyr idüp oldum mübtelā
Her bir niḡāhı bir edā
[Her bir edāya cān fedā]
- 2 Bī-miṣl-i ḥüsn [ü] ānı var
Ġayet ile 'irfānı var
İnkāra kimiñ cānı var
[Her bir edāya cān fedā]

3 ‘Uşşāklara ma’īl midir
Sorsam ‘acep kā’il midir
Dil virmemek kābil midir
[Her bir edāya cān fedā]

4 Baḳ Vāşıf ol nev-res güle
Oḳur maḥayyer sünbüle
Ḥayret-fezādır bülbüle
Her bir edāya cān fedā

69

ŞARKĪ¹

-.--/-.--/-.--/-.-

1 Dil-ḥarāb-ı ‘aşkıñam sensin sebeb ber-bādıma
Bir teselli vir gelüp bārī dil-i nā-şādıma
Taş mıdır bağırñ ki gelmezsin benim imdādıma
Dini ayru kāfir olsa raḥm ider feryādıma

2 Ḥālimi ḥiç şormaz olduñ ey meh-i ḥātır-şiken
Nār-ı hicrānıñla sūzān oldu ıqlīm-i beden
‘Aşḳ dirler bir söyünmez āteşe düşdüm ki ben
Dini ayru kāfir olsa raḥm ider feryādıma

3 Eylediñ derdiñle² ateş-zār-ı ḥasret meskenim
Taşa kār itdi saña kār itmedi āhım benim
Güş idüp efgānımı acırsa n’ola düşmenim
Dini ayru kāfir olsa raḥm ider feryādıma

¹ EVD, s. 486-87.

² derdünle: derd ile

- 4 Bu naşıl esrâr bir kerre beni şād eylemez
Dest-i cevri ile harâb olsam da âbād eylemez
Böyle nālân oldığım kim görse imdād eylemez
Dini ayru kâfir olsa rahm ider feryādıma

14a 70

VÂŞİF BEY¹

---/---/---/---

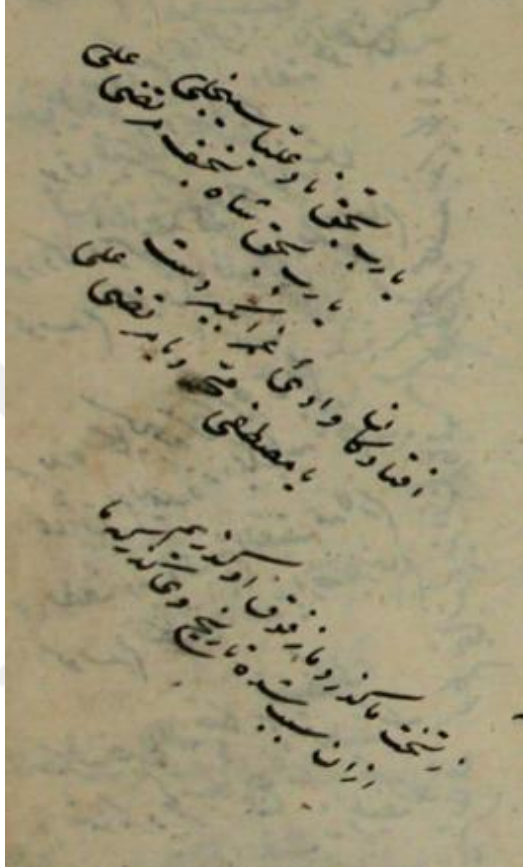
- 1 Neş'e-bağış-ı hâtır olmaz nûş-ı cām-ı mül baña
İtmez irās-ı sürür şādī-i seyr-i gül baña
‘Andelīb-i iştiyākam hānde ğayet zül baña
Bülbülāsā ben gāmiñla ağlayam sen gül baña
- 2 N’oldu ba’ış nemden incindiñ nedir bu ictināb
Yohsa zevkiñ mi pey-ender-pey baña cevri u ‘itāb
Hâtırıñ seyl-i sirişkimden olursa neş'e-yāb
[Bülbülāsā ben gāmiñla ağlayam sen gül baña]
- 3 Nālekār-ı firķātım kār itdi derdim² cānıma
Acıyup sen dahı gūş urmaz mısın efġānıma
Māye-i şādī ise giryem eger sultānıma
[Bülbülāsā ben gāmiñla ağlayam sen gül baña]
- 4 Gelmemiş beyne-hümāmızda bürüdet başıma
Kıtdı eşkim ‘akıbet şoġuk su pişmiş aşıma
Rahm kılmazsıñ bu deryālar gibi gözyaşına
[Bülbülāsā ben gāmiñla ağlayam sen gül baña]

¹ EVD, s. 381-84.

² derdim: derdüñ

- 5 Āteş-i ‘aşkıñla Vāşif ben gibi yanık mıdır
Derd-i cevriñden şikāyet eyleyen ‘āşık mıdır¹
Bülbül-āsā ben gamıñla ağlayam sen gül baña

71-72

14b 73

VĀŞIF²

---./---./---./---

- 1 Cānıñ kimi isterse görüş ğayrı ıarışmam
Küsdüm saña ben nāfile yalvarma barışmam
Haddüm bilürüm yār-ile beyhüde yarışmam
Küsdüm saña ben nāfile yalvarma barışmam

¹ Bir sonraki dize eksiktir.

² İpekten 1989 s. 124.

- 2 Sen bil¹ bunu kim ey gül-i zībende-nümāyiş
Yok ğayrı derūnumda benüm ūlfete ḥāhiş
Gördükte beni eyleme beyhūde-nevāziş
Küsdüm saña ben nafile yalvarma barışmam
- 3 Ömrümde saña giçmedi bir kerre niyāzım
‘Aşık olayımda ne demek geçmeye nāzım
Bī-luṭf u mürüvvat benim ūlfet neme lāzım
Küsdüm saña ben nafile yalvarma barışmam
- 4 Eskirse haber yollama çingān² kadifeñ
Şimdengirü geçmez baña ḥiç nāz u laṭifeñ
Zāhir iderim ğayr-ile ūlfet ne vazifeñ
Küsdüm saña ben nafile yalvarma barışmam
- 5 Vaşif baña küsmüş diyü halka beni taḫma
Gönlüm yeni başdan yine āteşlere yakma
Geldikçe daḫı meclise benden baña bakma
Küsdüm saña ben nafile yalvarma barışmam

74

[NEF’İ]³

..--/..--/..--/..--

- 1 Tūṭī-i mu‘cize-güyem ne disem lāf degül
Çarḫ-ıla söyleşemem āyīnesi şāf degül

¹ bil: belle

² çingān: çepkān

³ NFD, s. 493

- 2 Ehl-i dildür diyemem sînesi şâf olmayana
Ehl-i dil birbirini bilmemek insâf degül

75

ŞARKÎ

---/---/---/---

- 1 Fırkatîñle ey perî hâlim perîşân oldu gel
Başıma teng oldu 'alem çâh-ı zindân oldu gel
- 2 Hân mânûm sensiz ey meh beytü'l-ahzân oldu gel
Pâdişâhım mülket-i dil yandı vîrân oldu gel
- 3 Seyl-i eşkimle dü-çeşmim 'ayn-ı tûfân oldu gel
Hûn-ı dil çıkdı gözümden eşkim kan oldu gel
- 4 'Alemî ğarķ eyledi deryâ-yı 'ummân oldu gel
Hâtırım maḥzûn u kârım zâr u efġân oldu gel
- 5 Bu esîr-i derd-i ḥasret raḥme şâyân oldu gel
Merḥametakârım efendim vaķt-ı iḥsân oldu gel

15a 76

VÂŞİF BEY¹

---/---/---/---

- 1 Hâlimi biñ kerre takrîr eylesem sulṭânıma
Gûş idüp raḥm eylemezsin nâle vü efġânıma
Nice feryâd itmeyim evvel gelişde yanıma
Sen benim ey bî-vefâ âteş bırakduñ cânıma

¹ EVD, s. 465.

- 2 Sensiz ey meh-rû ḥarām oldu baña nûş-ı şarāb
İşledi bir yandan bir yana sîḥ-i ıztırāb
Ağlayup zırlanmayım mı¹ daḥı mānend-i kebāb
Sen benim ey bî-vefā āteş biraḳduñ cānıma
- 3 Cānıma ḳaşd itdi ḥūnî² gözlerüñ düşmen gibi
Bağrımı deldi siteyli sözlerüñ sūzen gibi
Şu‘lezār-ı ihtirāk³ olsam n’ola külhān gibi
Sen benim ey bî-vefā āteş biraḳdun cānıma
- 4 Dāmen-i nazuñ gibi düşsem de her dem pāyına
Bu ne sırdır kim açılmazsın mişāl-i āyīne
‘Aşḳ ile yanup kül olmuşken yeni başdan [yine]
Sen benim ey bî-vefā āteş biraḳdun cānıma
- 5 Başıma yakup ḥaṣīr ey şāh-ı ıḳlīm-i cemāl
Saña dil nāmında bir yanıḳdan etdüm⁴ ‘arz-ı ḥāl
Ben daḥı derdim yanup yakılmadan Vāşif-mişāl
Sen benim ey bî-vefā āteş biraḳdun cānıma

77

ḲİṬ‘A⁵

--./.-./.-./.-

--./.-./.-./.-

--./.-./.-./.-

--./.-./.-./.-

¹ zırlanmayım mı: sızlanmayım mı

²ḥūnî: ḥūbî

³ ihtirāk: iftirāk

⁴ etdüm: etsem

⁵ Rubai.

Bağ sâ'ate kim dağîka fevt eylemeyüp
Oynatmada rakqâş-ı derûnın her gâh
Miftâh-ı inâbetle qur işlet sen de
Dil sâ'atini be-şavt-ı Allâh Allâh

15b 78

ŞARKÎ-İ VÂŞIF¹

--./--.-

- 1 Dün sen bakup bendeñ yaña
Söyle niçün güldüñ baña
Ġayet gücendim ben saña
Söyle niçün güldüñ baña
- 2 Gördükde sen sîmîn-teni
Ben şübhe yok sevdim seni
Sen çünki sevmezsin beni
Söyle niçün güldüñ baña
- 3 Yağdı beni nâr-ı firāk
Kâr itdi cāna iştiyāk
Oldı bana ġāyet merāk
Söyle niçün güldüñ baña
- 4 'Aşkıñla sinem dağlarım
Ġisūna göñlüm bağlarım
Ger söylemezsen ağlarım
Söyle niçün güldüñ baña

¹ İpekten 1989 s. 128.

- 5 Bu Vāşif-ı nālânına
Cevr itme düşmez şânına
Ağyârı alup yanına
Söyle niçün güldüñ baña

79

ŞARKÎ-İ VÂŞIF¹

--./--.--

- 1 Kim görse ol lâ'lı müli
Olur esîr-i kâküli
Olsam sezâdır bülbüli
Açıldı bir sakız güli
- 2 Reng-i rûyîñ gibi² gül az
Gül penbeye mâ'il biraz
Güller açılmadan bu yaz
Açıldı bir sâķî³ güli
- 3 Ne güzel⁴ şûh-ı ince bel
Ėayet edası bî-bedel
Etvârı kendinden güzel
Açıldı bir sakız güli
- 4 Dün gülsitânda Vâşifâ
Bülbül haber virdi baña
Şimdengirü müjde saña
Açıldı bir sakız güli

¹ EVD, s. 500-01.

² reng-i rûyîñ gibi: rûyu gibi reng-i

³ sâķi: sakız

⁴ ne güzel: yok misli

DER-HAQQ-I ŞEHİD-İ KERBELÂ 'AZMÎ-İ BÎ-NEVÂ

-.-/-.-/-.-/-.-

- 1 Server-i şâh-ı şehîd-i Murtażâsın yâ Hüseyn
Nûr-ı çeşm-i enbîyâ vü evliyâsın yâ Hüseyn
- 2 Rabb لا ترحم من ابكى didi çünkü haqqına
Tâ bu rütbe sen Hâbîb-i müctebâsın yâ Hüseyn
- 3 Şâd hezârân la'n-ı bî-pâyân Yezid'in cânına
Nice kaşd itdi saña nûr-ı Hudâ'sın yâ Hüseyn
- 4 La'net olsun hem anuñ â'vân-ıla enşârına
Görmediler ki seni 'aynü'l-verâsın yâ Hüseyn
- 5 Saña gülle toqunan ümmîd ider mi mağfiret
Gonca-i gül[şen]-serây-ı Muştâfa'sın yâ Hüseyn
- 6 Ehl-i maşşer dest-i Hayder'den içerken Kevşer'i
Sen şusuzlukla şehîd-i Kerbelâ'sın yâ Hüseyn
- 7 Kıl şefâ'at 'Azmi'ye ceddiñ Muhammed 'aşkına
'Arşa-i maşşerde maqbülü'r-recâsın yâ Hüseyn

16a 81

VÂŞIF BEY¹

-.-/-.-/-.-

¹ EVD, s. 450-51.

- 1 Gel seniñle yarın ey serv-i revān
Olalım maḥfice Gökşu'ya revān
Dide-i aġyārdan olup nihān
Olalım maḥfice Gökşu'ya revān
- 2 Ğoncasın¹ sen daḡı ey gülberg-i nāz²
Zevķ açılşun gözün ğöñlün biraz
Gitmedin ġicen sene³ bari bu yaz
Olalım maḥfice Gökşu'ya revān
- 3 Niçün eylersin mürā'at anuñ-ıla
Her zaman ġiçmez kızum⁴ ġençlik ele
Virelüm yārın seniñle el ele
Olalım maḥfice Gökşu'ya revān
- 4 İzn için sen ṭab'ına verme fütür
Söyleseñ belkim ider Vāşıf umūr
İtmeden erkence⁵ bir mani' zuhūr
Olalım maḥfice Gökşu'ya revān

82

ĞAZEL-İ FEHİM⁶

..--/..--/..--/..-

- 1 Ben ki āzāde-dilem kıyd-ı taşarruf ne belā
Yār u aġyāra mūdārā o telaṭṭuf ne belā

¹ ğoncasın: ğonca ġülsün

² gülberg-i nāz: verd-i nāz

³ gitmedin ġiçen sene: iki yıldır gitmedik

⁴ kızum: ġülüm

⁵ erkence: ey şüh

⁶ FKD, s. 308-10.

- 2 Yār-ı ma‘şūk gerek kim çeke dil teklīfin
Rind-i ālūfteye erbāb-ı tekellūf ne belā
- 3 Dilbere mā’il olan merd gerek bü’l-hevesān
Her Züleyhā-yı zamāna ğam-ı Yūsuf ne belā
- 4 İderiz bezmde¹ küstāh temennā-yı vişāl
Hīyre-mestān-ı mey-i ‘aşka tevaḳḳuf ne belā
- 5 Cānı cānānuñ-ıla müttehidü’l-eczā kıl
Dem-i vaşla şegāf u hicre te’essüf ne belā
- 6 Bil vücūd u ‘ademi birbirine āyīne
Kıl temāşā-yı şuver-i ‘aksi taşavvuf ne belā
- 7 Merd-i bī-bāk-levendem şu‘arā içre Fehīm
Zem ṭabi‘at süfehā gibi tazarruf ne belā

16b 83

ŞARKĪ-İ VĀŞIF²

---./---./---./---

- 1 Seyr ideli ğīsū-yı perīşān-ı nigārı
Hīç şorma perīşānī-i ḥāl-i dil-i zārı
Bir āteşe yandım ki görelden rūḥ-ı yārı
Mumlarla arar yanmağa pervāne bu nārı
- 2 Şahbā-yı muḥabbet mi bu zehr-āb-ı sitem mi³
‘Aşkıñla yanan göñlümi söndürme kerem mi

¹ ideriz bezmde: iderem bezme

² EVD, s. 493-94.

³ sitem mi: sem mi

Güyā baña bu āteşe yanmaķ bir elem mi
[Mumlarla arar yanmaķa pervāne bu nārı]

- 3 Bülbül gibi ben kâşkî mehcūr-ı gül olsam
Ser-mest-i firākam n'ola mecbūr-ı mül olsam
Yanmam ben eğer nār-ı muḥabbetle kül olsam
[Mumlarla arar yanmaķa pervāne bu nārı]

- 4 Sākî ḳadeḫ-i 'āşkî yarım şunma ḳanayım
Ġam aldı beni ḫ'āb-ı elemden uyanayım
Ben meş'al-i şāhen-şeh-i 'aşḳam ḳo yanayım
[Mumlarla arar yanmaķa pervāne bu nārı]

- 5 Vāşıf yeñiden ḫālîmi ḫācet ne su'āle
Yāriñ ġam-ı hicrānı beni ḳoydı bu ḫāle
Yansam gice gündüz n'ola şem'-i cemāle
[Mumlarla arar yanmaķa pervāne bu nārı]

84

ŞARKĪ-İ VĀŞIF¹

--./--.-

- 1 Sen gibi bir sīmīn bilek
Görmüş deġil çeşm-i felek
Saña fedādır mā-melek
Aġyār ile yār olma tek
- 2 Yok mişli 'anberdir benüñ
Ġayetle nāzıkdir teñün

¹ EVD, s. 423.

Nem vār ise olsun senüñ
Ağyār ile yār olma tek

3 Hiç bakma engelden yaña
Bu söz niyāzımdır saña
Söyle ne isterseñ baña
Ağyār ile yār olma tek

4 Sen gibi nāzik dil-beri
Kim görse olmaz müşteri
Esferin mi bir şāl-ı ‘anterī
Ağyār ile yār olma tek

5 Göñlüm saña meyl itdi pek
Vāşif’dan hāzır itmeñ gerek
Çek gayrılardan el etek
Ağyār ile yār olma tek

17a 85

VĀŞIF BEY¹

-.--/-.--

1 Göñlümi bir şūh-ı mümtāz²
Eyledi kendine hem-rāz
Misli yok bir şūh-ı mümtāz
Hüsni ser-tā-be-ka-dem-nāz

2 Cilveli çeşm-i siyāhı
Cāna işler her nigāhı

¹ EVD, s. 505.

² şūh-ı mümtāz: tıfl-ı dil-bāz

Kimseniñ yok ıstibāhı
Hüsni ser-tā-be-ķadem-nāz

- 3 Her kimiñle etse ülfet
Kendi yine eyler elbet
Bulsa layık şān u şevket¹
Hüsni ser-tā-be-ķadem-nāz

- 4 Dil n'ola olsa esīri
Fehm ider sırr-ı zamīri
Gelmemiş dehre nazīri
Hüsni ser-tā-be-ķadem-nāz

- 5 Vāşıf o şūh-ı hoş-āvāz
Nālem itdi nāya dem-sāz
Varsa da mānendi pek-āz
Hüsni gönlü ser-tā-be-ķadem-nāz

86

KĀNĪ RAḤİMEHULLĀH 'ALEYHİ RAḤMETEN VĀSİ'ATEN

-.--/-.--/-.--/-.-

- 1 Her kaçan ol şeh-süvār-ı hüsni ele çevgān alur
Eyleyüp cevlan semend nāz-ıla meydān alur
- 2 Kendüsin teslīm ider hep baş eğer üftādeler
Destine ol şeh ne dem şemşir-i hūn-efşān alur
- 3 Bāl açub şehbāz-ı tir-i ğamzeñ 'uşşāķa konar
Kābizü'l-ervāhdır güyā bedenden cān alur

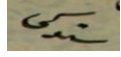
¹ şevket: şöret

- 4 H n-ı dil gibi reg-i c ndan olur r hum rev n
Ne ter-i  amla ne dem fe  ad-ı  amze   an alur
- 5 Ol melek-r y  ge  p ‘u    ı itme  ey anet
Ey rak b-i r -siyeh  ak n seni  ey  n alur
- 6 Ba   o up  eb-diz-i  ahve olmaz ayakd   a  
H srev[ ] g l-g n-ı mey ‘ lemd   ok meyd n alur
- 7 K n ’yi a latma  ok alma g zini  ya ını
Seyl-i e ki nden h zer k l ‘ lemi t f n alur

17b 87

     EFEND ¹

--./-.-./.-.-./-.-

- 1 T rr   Bo az Ya asına d  mi   arasıdır
 ine  g m   did kleri  ehr    az sıdır
- 2 Sul  n-ı ‘ı   a  da bulup  ayd-ı ²
‘U    a h   ba lamı  A  ehr Ovasıdır
- 3 Ma   l-ı d  ı kesmege³ cism-i b rehnen  
V l -i m lk-i mi nete  aft n a asıdır⁴
- 4 Berf bizi ider dime perv zen-i  az 
Geldi da    bir k ken  ⁵ i tir sıdır

¹ SBD, s. 459.

²  ine i

³ kesmege: kesmi e

⁴ a asıdır: bah sıdır

⁵ da    bir k ken  : da   i yer k kin  

- 5 Ol nūr-ı dīde perde-i aḥdāḳ-ı nūrdan
Pīrāhen ile¹ cāmesinūñ en ḳābasıdır
- 6 Efī-i ṭurradır ṭolaşan ġāfil olmasun
Kākül ki ‘andelīb-i muḥabbet yuvasıdır
- 7 Şābit ḥaşıra dönse de endāmı zāhidūñ
Ol māsivā farızasınūñ² būriyāsıdır

88

ZİHNİ

--./--./--./--

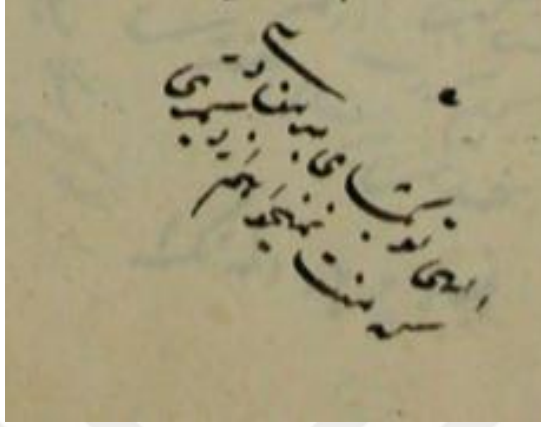
- 1 Cellād-ı ḳazā ḳanımı içmekde tenimden
Cān alıcıdır cānımı alur bedenimden
- 2 Yāriñ hele zülfi olalı ḥabl-i metīnim
Ḥallāc taaccüble şalıñdı resenimden
- 3 Aşḥāb-ı tecerrüd şoyunup şevb-i ḥayātı
Ḥil‘āt giyinür cümlesi zeyl-i kefenimden
- 4 Erbāb ṭuyar nağme-i aheng-i Ḥüseyni
Mızrāb-ı feraḥ-beste-i ḥulḳ-ı ḥasenimden
- 5 Ḥıfz eyledi Yūsuf-menişi ḥane-i ḥātır
Ya‘ḳūb gibi çıḳmaz o beyt-i aḥzenimden

¹ ile: itse

² farızasınūñ: firīftenūñ

- 8 Vaşfımda delâlet görünür zâtıma Zihnî
Zâtım bilinür şîve-i pâk-i sülhanımdan

89

18a 90

VÂŞIF BEG¹

---/---/---/---

- 1 Mevsim-i güldür güşâd-ı lâlezâr eyyâmıdır
‘Andelîb-i gülşene feryâd u zâr eyyâmıdır
Başlasun muṭrib nevâya nakş u kâr eyyâmıdır
Seyre çık gül oyna vaḳt-i bahâr eyyâmıdır
- 2 ‘Azm-i gülzâr it temâşa eylesün güller yüzüñ
Başlasun feryâda gûş itdikçe bülbüller sözüñ
Goncasiñ şalın gez açılsun biraz göñlün gözüñ
Seyre çık gül oyna vaḳt-i bahâr eyyâmıdır
- 3 Tut sözüm benden çekinme sūy-ı gülzâra çekil
Ben seniñçün söylerim yoksa benim kaydım degil

¹ İpekten 1989 s. 126.

Süd gibi¹ işte deñiz derya hevâlar mu‘tedil
Seyre çık gül oyna vaķt-i bahâr eyyâmıdır

- 4 Baķma aġyârıñ teñ serd itdiġi efsâneye
İ‘tibâr eyler mi ‘âķil şoĥbet-i divâneye
Hiç söz olur mı bahâr eyyâmı Kâġıdhâne‘ye
Seyre çık gül oyna vaķt-i bahâr eyyâmıdır

Dimedim mi ben saña Vâşıfla gezme evveli
Aldanup uyma sözine şav başından engeli
Sev beni diñle beni neylersin ey mehveş eli
Seyre çık gül oyna vaķt-i bahâr eyyâmıdır

91

[KİT‘A]

---/---/---/---

Tîr-i müjenüñ yâresi vardır cigerimde
Ey mâh benim ġayrısı yokdur nazarımda
Fıkr eylediġim sensin efendim gice gündüz
Takdîre nedir çâre bu varmış kaderimde

18b 92

VÂŞIF BEY²

.---/---/---/---

- 1 Saña ben göñlümü virdüm virelden böyle mehcûrum
Nice âh itmeyüp³ nâlân u giryân olmayım dûrum

¹ süd gibi: sevdiğim

² EVD, s. 447.

³ itmeyüp: etmeyem

Beni bilmez misin kim saña biñ cān ile mecbūrum
Niçün eller sözine aldanup küsdüñ be hey nūrum

- 2 Koluñ nāz ile atup boynıma eşnā-yı şöhetde
Seversin ‘aşık-ı āvāreñi ğayetle şüretde
Bu rütbe bendeñe gönlüñde var çünki muḥabbet de
Niçün eller sözine aldanup küsdüñ be hey nūrum
- 3 Görüp nice taḥammül eyler ‘aşık ğayr ile yārin
Ya andan geç ya benden diñlemem öyle bugün yarın
Neden lāzımdı tutmak şöhetün bu rütbe ağyārın
Niçün eller sözine aldanup küsdüñ be hey nūrum
- 4 Bu vaz‘-ı bāridinden göñlüme ğāyet keder geldi
Şoğuk şoğuk tenimden ateş-i ḥasretle¹ ter geldi
Yüzine yine ben urmazdım ammā ğayrı yer geldi
Niçün eller sözine aldanup küsdüñ be hey nūrum
- 5 Kāpuñda çünki şāyeste degil Vāşif gibi bende
Niçün ser-rişte-i ‘aşkıñla çekdüñ göñlümi bende
Şuçum var mı tarılsam² nāza çeksem şimdicek ben de
Niçün eller sözine aldanup küsdüñ be hey nūrum

93

EMRİ³

.---/.---/.---/.---

Şeker dimiş leb-i şīrīn-i yāra su kaçırılmışdur
Sözünñ kanda gitdiğini bilmez tūṭī-i şeydā

¹ ḥasretle: ğayretle

² tarılsam: gücensem

³ ERD, s. 26.

HAŞMET¹

-.-/-.-/-.-/-.-

Sûziş-i dildir viren germiyyet-i vaşla nizâm
 Haşmetâ cânan uşanmaz ‘aşıkâ hāmmām sunar

19a 95**GAZEL-İ PERTEV TAḤMĪS-İ VĀŞIF²**

..-/-.-/-.-/-.-

- 1 Şevk-i bezmi büt-i rāmişgere şor şorma baña
 Cünbüş-i zevkım o sīmīn-bere şor şorma baña
 Ğayrı keyfiyyetimi dilbere şor şorma baña
 Neş’elendik mi³ şarāb-āvere şor şorma baña
 Dest-i sākīde dönen sağara şor şorma baña
- 2 Rāh-ı aşkıñda telef olmuş-iken mā-melekim
 Giçmedi bunca zamāndan berü hīç bir dilegim
 Olamaz ehl-i maḥabbetde ferāğat biligim
 Terk-i ‘aşk eyleme mümkün midür ‘aşık a beğim
 Anı var āḫara şor dīgere şor şorma baña
- 3 Böyle şöḫbetleri insāna işitmek ne belā
 Diñlediğim suḫanuñ ketmi güç ızhārı fenā
 Ben lisāna alamam öyle kelāmı zīrā⁴
 Beni avāre-i bezm ideli ey dil ruḫabā
 Neler itmiş o perī-peykere şor şorma baña

¹ HŞM, s. 174.

² EVD, s. 547-48

³ neş’elendik mi: neş’elendim mi

⁴ zīrā: ammā

4 N'olur öpmekle seni zīb-i cemāliñ mi gider
Cūy-ı eşkimle 'ızāriñdaki āliñ¹ mi gider
Yohsa dilden heves-i fikr-i vişālin mi gider
Dideden girye ile naķş-ı hayāliñ mi gider
Çok yaşamışdır o çeşm-i tere şor şorma baña

5 Fesiñ eg gonca-i zibā gibi bir yaña verev
Boyla boyunca yat āğūşuma gel cüz'ice sev
Vāşif'ı eyleme reftārına dil-beste velev
Serv-i pāmāl-i hırāmıñ bilürem çün Pertev
Sen inanamazsañ eğer 'ar'ara şorma baña

96

ŞĀBĪT

..--/..--/..--/..-

Şem'a-i hūsne yaķar cismini pervāne-velī
Şem'a şorsañ o da almışdır içinden fitīli

97

NEDĪM

..--/..--/..--/..-

Şimdi baķmaz yüzime nāz-ile ammā evvel
Mübtelā itmiş-idi yalvara yalvara beni

19b 98

İZZET MONLA RAĖİMEHULLĀH²

..--/..--/..--/..-

¹ āliñ: hālūñ

² İZD, s. 603-604.

- 1 Deşt-i ğamda beni yār eyledi cāndan bīzār
Dil-i sūzānıma yandı dil-i sūzān-ı çınār
Ağladuķca añup ol mevsimi ağlar enhār
Āh idersem bile āh itmege başlar kühsār
Āh idüp¹ āh işidir şimdi muḥaşşal dil-i zār
- 2 Bīsütün nāle-i Ferhād² muḥaşşas degil a
Geldi nevbet baña ey dil-ber-i şīrīn-edā
O kadar ‘aşkıñ āh eyleyemez mi gūyā
Āh idersem bile āh itmege başlar kühsār
Āh idüp āh işidir şimdi muḥaşşal dil-i zār
- 3 ‘Āşıķa böyle sitem şūḥ-ı cefākār³ itmez
Sen idersin bunu bir ğayrı cefākār itmez
Nālemiz taşlara kār itdi saña kār itmez
Āh idersem bile āh itmege başlar kühsār
Āh idüp āh işidir şimdi muḥaşşal dil-i zār
- 4 Gitdi Ferhād’a ḥaber gelmedi bir ses andan
Reh⁴-i ‘aşkıñ ḥaberin alamadım bir yandan
İtmedi kimse teraḥḥum bu kadar yārāndan
Āh idersem bile āh itmege başlar kühsār
Āh idüp āh işidir şimdi muḥaşşal dil-i zār
- 5 Ḥaber al āh degildir de nedir mu’tādım
Ne çeker kūh-ı belāda bu dil-i nā-şādım
Beni gūş eyleme şor taĝa taşa feryādım

¹ idüp: dir

² Ferhād: Ferhād’a

³ cefā-kār: vefā-kār

⁴ reh: rāh

Âh idersem bile âh itmege başlar kühsâr
Âh idüp âh işidir şimdi muhaşşal dil-i zâr

- 6 İdeli gâra girüp kühda terk-i kesret
Her ne söylesem anı gûş iderim bî-minmet
‘Âleme redd-i su’âlim ile virmem sıklet
Âh idersem bile âh itmege başlar kühsâr
Âh idüp âh işidir şimdi muhaşşal dil-i zâr

- 7 Cebel-i Tûr-ı dil-i zârına Hakk itdi nidâ
O şadâ eyledi Manşûr’ı ene’l- Hâk-güyâ
İzzetâ şâhididür bu sühân-ı pür-ma’nâ
Âh idersem bile âh itmege başlar küh-sâr
Âh idüp âh işidir şimdi muhaşşal dil-i zâr

20a 99

ĞAZEL-İ NEDİM TAḤMÎS-İ AṬÂ’Î RAḤİMEHULLÂH

.---/.---/.---/.---

- 1 Süvâr-ı esb-i istiğnâ şeh-i mâhân mısın kâfir
Sipeh-sâlâr-ı hüsni-i mülket-i Ârân mısın kâfir
Bu rütbe-i zûlm idersin mücid tuğyân mısın kâfir
Taḥammül mülküni yıkdıñ Hülâgû Hân mısın kâfir
Bütün dünyayı yakdıñ ateş-i süzân mısın kâfir
- 2 Alur pervâneveş eṭrâfını hîdmetde hûbânlar
Cemâliñ şemi’ne süzân degil mi mâh-tâbanlar
Nicün giryân olup dertli idersin âh u efgânlar
Nedir bu gizli gizli âh idüp çâk-i giribânlar
Meger bir şûha sen de ‘âşık-ı nâlân mısın kâfir

- 3 Dil-i büt-ḥānede taṣvīrūñ aṣdum ben de bālāya
Girer evṣāf-ı ḥüsnün sū-be-sū a'lādan ednāyā
Melāḥatda nazīrūñ yok teşekkür eyle Mevlā'yā
Niçün şık şık bakarsın böyle mir'āt-ı mücellāyā
Meğer sen dāḥı kendü ḥüsnüñe ḥayrān mısın kāfir
- 4 Döküldükce o müşkiñ turrelerden gerdene mūylar
Ḥicābından 'arāḫ-rīz-i ṭerāvet olmada rūylar
Ser-i rehde ṭurup hep güft-gū iyle meded-cūylār
Kimisi saña cānım kimi sana cānānım diyü söyler
Nesin sen toğrı söyle cān mısın cānān mısın kāfir
- 5 Ḥavāle eyledüñ bu şaydgāhda çeşm-i şahbāzın
Süzüldükçe şikār eyler nigāh-ı şīve-i nāzın
Ḥırāmıñ gerçi ğilmāna müṣābih ḥūrī-i nāzın
Kız oğlān nāzı nāzıñ şeh-levend āvāzı āvāzın
Belāsın ben de bilmem kız mısın oğlan mısın kāfir
- 6 Duyınca āh u feryādıñ şeci'āna erişmişdim
O ğaddār-ı cefākāra verāsından yetişmişdim
'Aṭā'ī vādī-i 'azminde kāfirle görüşmüşdüm
Nedīm-i zārı bir kāfir esir etmiş işitmişdim
Sen ol cellād-ı dīn düşmen-i ĩmān mısın kāfir

20b 100

ŞĀḲĪ-NĀME-İ NEF'Ī EFENDİ RAḤİMEHULLĀH¹

-.--/-.--/-.--/-.--

¹ NFD, s. 423-432

- 1 Merhabā ey cām-ı mīnā-yı mey-i yāķūt-reng
Devri gelsün senden öğrensün sipihr-i bī-direng
- 2 Merhabā ey yādgār-ı meclis-i devrān-ı Cem
Āb-ı rüy-ı devlet-i Cemşīd ü āyīn-i Peşeng
- 3 Merhabā ey şāhid-i işret-serāy-ı meygede
Duĥter-i pīr-ı muġān hemşīre-i sākī-i şeng
- 4 Sensiñ ol rūĥ-ı revān-ı mürde-i endūh u ġam
Saña nisbet çeşme-i Āb-ı Hızır ‘ayn-ı şereng
- 5 Sensiñ ol sermāye-i bāzār-ı şevķ-i ehl-i ‘aşķ
Düşti feyziñle kesāda cevher-i nāmūs u neng
- 6 Sensiñ ol pīrāye-i ĥikmet ki feyz-i kāmiliñ
Kıldı mir‘āt-ı zamīr ehl-i dilden ref-i jeng
- 7 Cür‘aña virmezdi cān her ‘āşık-ı efsürde-dil
Olmasañ tāb-efgen-i her ĥāţır-ı bī-tāb u teng
- 8 Mey deġil rūĥ-ı revān-ı mürde-i ġamsın hele
Ālemiñ cānı deġilseñ cān-ı ‘alemsiñ hele
- 9 Rāĥsiñ rāĥat-fezā-yı ĥāţır-ı mestānesin
Rūĥsuñ naķd-ı revān-ı ‘āşık-ı dīvānesin
- 10 Cür‘a-i cān-baĥşıña leb-teşnedir hep kā’ināt
Āb-ı ĥayvānsiñ yāĥud lā’l-i leb-i cānānesiñ
- 11 Ābsiñ ma’nāda ammā āb-ı āteş-pāresiñ
La’lsiñ şüretde reng-i rüy ile ammā nesiñ

- 12 Başlasañ meclisde devri¹ sāğar-ı mīnā ile
Lāle-i sīr-āb-ı bāğ-ı bezm-i iṣret-hānesiñ
- 13 Pür-şafādır tāb-ı dīdārıñla bezm [ü] bezmgāh
Rūṣenāyī -baḥş-ı kalb-i meclis ü rindānesiñ²
- 14 Bī-ser ü sāmān idersin nice Sām u Rüstem'i
Duḡter-i rezsiñ velī 'aql almada merdānesiñ
- 15 Zevka dā'irdir şafā-yı ḥālet-i keyfiyyetiñ
Meclis-i rindāne maḥrem ġayrıya bīğānesiñ
- 16 Beñzemez bir keyfe hic keyfiñde 'ālem var seniñ
Rūḡsuñ el-kıṣṣa rāḡ olmañda şübhem var seniñ
- 21a**
- 17 Bādī-i zevk u şafāsiñ gerçi nāmıñ bādedir
Cür'anı nūş eyleyenler ġuşşadan āzādedir
- 18 Cān u dilden kimse yok ki saña meftūn olmaya
Şāh u derviş ü gedā hep feyzine dil-dādedir
- 19 Her ne dem lūtf eyleyüp bezmi müşerref eyleseñ
Her bezm ayağına yüz sürmeğe āmādedir
- 20 Şāh-ı evreng-i şafāsiñ luṭf u ḡahrıñdır sebep
Kimisi şulḡ üzre mestāneñ kimi ġavġādadır
- 21 Ehl-i 'aşka saña beñzer hemdem olmaz ki diliñ
Hem küdüretten beri hem ġıll u ġışdan sādedir

¹ devri: devre

² rindānesiñ: peymānesiñ

- 22 Sende neyler ğill u ğış bir pāk u šāf āyīnesiñ
Var ise az çok küdüret sāğar-ı mīnādadır
- 23 N'itsün ol esbābı 'aşıķ kim saña rehn olmaya
Āteşe yansun gerek hırķa gerek seccādedir
- 24 Meclis-i erbāb-ı dil bir lahza sensiz olmasuñ
Hürmetiñ inkār eden 'ālemde hürmet bulmasuñ
- 25 Ben hele bir saña beñzer yār-ı hem-dem bulmadım
Hem seniñ bezmiñ gibi bir bezm-i hürrem bulmadım
- 26 Nice mesrūr olmasun ol meclisiñ aşhābı kim
Kaṭreni nūş eyleyende zerrece ğam bulmadım
- 27 Saña hāşā beñzedem afyon u bengiñ neşvesiñ
Anlarıñ daḡi huşūşā keyfini hem¹ bulmadım
- 28 Bir yere cem' olsa 'aşıķ şem'-rū² maḡbūb ile
Hīç o bezm-i hāşa senden özge maḡrem bulmadım
- 29 Ehl-i 'aşķa ṭurfa 'işret-hāne bulmadım³ 'ālemi
Sensiz ammā 'alemiñ zevķinde 'ālem bulmadım
- 30 İdeli seyl-i hücumuñ hāne-i zühdü ḡarāb
Tövbeniñ bünyādını ḡāṭırda muḡķem bulmadım
- 31 Zevķine vāşıl olunca tevbesiñ bozmaķ deĝil
Tövbeyi hīç iḡtiyār itmiş bir ādem bulmadım

¹ hem: kem

² şem'-rū: şem' ile

³ bulmadım: buldum

- 32 Dil-güşâdır meclisiñ ğāyetde hem rindānedir
Her ne dirlerse seniñ haqqıñda hep efsānedir

21b

- 33 Keyf-i cān-baḥşıñ ki cism ü cāna rāḥat bundadır
Ḥikmetiñ inkār ider vā‘iz ḥamākat bundadır

- 34 Mürde-i endūha söz yok cān bağışlar şöḥbetiñ
Cān virir çok zevkiñe āyende¹ şöḥbet bundadır

- 35 Gerçi variñ şarf-idersin sen gönüller açmağa
Ḥarc ider varın da herkes saña ḥikmet bundadır

- 36 Ehl-i ḥikmet bilmemiş bu ana dek keyfiyyetiñ
Yohsa her bīmār içün dirlerdi şihḥat bundadır

- 37 Sükkerī şerbetden a‘lāsıñ hele ehl-i dile
Telḥ-kām itseñ nola ğayrı ḥalāvet bundadır

- 38 Ḥāşılı hem-meşreb olsañ yaraşur rindān ile
Ter deĝil ṭab‘iñ ‘arak gibi letāfet bundadır

- 39 Öldürür renc-i ḥumārın hem görür feyziñ ile²
‘Aşık-ı bīmāra bir demde ğarābet bundadır

- 40 Nef‘i-i bīmārı gel keyfiñle iḥyā kıl yine
Ḥāṭır-ı maḥzūnunu ğamdan müberrā kıl yine

¹ ayende: añun da

² hem görür feyziñ ile: dirgürür feyzüñ yine

- 1 Bâğ-ı hüsnî olmadan şād-âb âb-ı bâdeden
‘Ârızîñ gülzâr² ider cānāne tāb-ı bâdeden
- 2 Cām-ı mey nûş itse dil-ber söylesek efsāneler
Çeşmiñi maḥmûr görsek yine ḥ ŷ āb-ı bâdeden
- 3 Cām-ı İslām’ım şikest itdi nigāh-ı muğbeçe
Şakla yā Rab dīnim ol mest³-i ḥarāb-ı bâdeden
- 4 Rind-i şaḥīb-dīde oldur cām içince eyleye
Rūḥ-ı Cemşīd’i temāşā her ḥabāb-ı bâdeden
- 5 Mest iderdi perteviyle cümle dünyāyı Fehīm
Feyz-yāb olsa eger meh āfitāb-ı bâdeden

22a 102

VÂŞİF BEY

--.-/--.-

- 1 Dil saña ey meh bendedir
Yansa nola efkendedir
Âşār-ı aşkîñ bendedir
Mādām ki cānım tendedir
Dīvāne göñlüm sendedi[r]

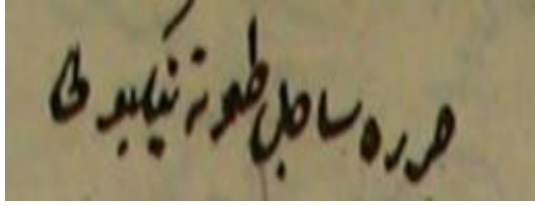
¹ FKD, s. 612.² gül-zār: gül-rīz³ dīnim ol mest: dīnümi çeşm

2 İtme fedā tek beñdeñi
Dünyāya virmem ben señi
Ey şūh böyle bil beni
Mādām ki cānım tendedir
Dīvāne göñlüm sendedir

3 Dil sendedir yok kı'ili
Ġayrınıñ olmaz mā'ili
Dönmem sözümün ħāşılı
Mādām ki cānım tendedir
Dīvāne göñlüm sendedir

3 Var iken ey çeşm-i siyāh
Sende bu mestāne nigāh
Vāşıf gibi bī-iştibāh
Mādām ki cānım tendedir
Dīvāne göñlüm sendedir

103

1256

104

ĠAZEL-İ ŞEM'İ¹

..---/..---/..---/..-

¹ ŞMD, s. 507.

- 1 Rāzıyım ne iderse baña selvi¹ semenim
Varayım² yalvarayım boynuma takıp kefenim
- 2 Hulle-i cennet olursa çekeyim çāk ideyim
Dem-i vuşlatda baña hā'il olur pīrehenim
- 3 Tek beñi zūlf-i dil-āvīzine ber-dār eyle
Çekeyim padişehim kendi elimle resenim
- 4 Göremez³ girsem eger mūr-ı za'if⁴ gözine
Ey Süleymān-ı zamān şöyle za'if⁵ oldu tenim
- 5 Yunmağa cām-ı muḥabbetle vücūdumdan elim
Yaraşır ay güneş olsa gümüşden legenim
- 6 Şem'iyim gūşe-i meyḥāneyi virmem felege
Cennet-i bağ-ı İremden baña yegdir vaṭanım

105

SIRRÎ BEY

...--/...--/...--/...--

- 1 Keşf-i rāz eyler isem kâse-i dünyā tutuşur
Ger ketm eyler isem kalb-i süveydā tutuşur
- 2 İrişür dūd-ı şerernāk-ı raḳam eflāke
Dāmen-i çarḫ baṭup atlas-ı mīnā tutuşur

¹ selvi: serv ü

² varayım: varayın

³ göremez: tuymadı

⁴ mūr za'if: zerrece mūruñ

⁵ za'if: ḫayāl

- 3 Ki o dem itmiş-idim asret-ile bađrımı sūz
Öyle āteř ki begim sönmedi ālā tıtuşur
- 4 Kād-i mevzūnunu yād eyleyerek gülřende
Āh-ı serd eyler isem servi-i bālā tıtuşur
- 5 Cāy-ı Fındıklı gibi yandı dil-i Sırrı-i zār
Kendi derdiyle yanup bulmadı itfā tıtuşur

106

FERD

---/---/---/---

Sīne sūzān dil-fürüzān kūçe kūçe der-be-der
Kes mebādā hem-çü āvāre ez yār u diyār

22b 107

GÜFTE-İ TĀRĪĤ-İ PERTEV EFENDİ RAĖİMEHULLĀH

---/---/---/---

- 1 Cenāb-ı Ėazret-i Fazlī Efendi-i dil-āgāhıñ
Vücūdı māye-baĖřā-yı fezā'il idi dünyā[ya]
- 2 Egerçi şeyĖ-i ekber vağtın idrāk itmedik ammā
Yetiřdik līk o 'ilmiñ fazılı bu zāt-ı vālāya
- 3 Ebü'l-'ilm ü fezā'il dinse řāyān idi aĖĖında
Ėulāřa midĖat u tavşıfdir řāyeste itrāya
- 4 Ne çāre kendi ol zāt-ı mükerrerrem elden aldırđık
O itdi aşla ric'āt vāřıl oldu gerçe Mevlā'yā

- 5 Mücevher muşra‘-i tārīḥi āh ile ḥisāb oldı
Naşūhī-zāde Fażlullāh Efendi göçdi ‘uqbāya

108

ĠAZEL-İ SIRRİ

.---/.---/.---/.---

- 1 Firāk-ı ye’s-i ḥasretle dü çeşmim her zamān ağlar
Giçen zevk-i vişāli yādı-la dil el-amān ağlar
- 2 Şafā-yı sūz-ı firkat nidügin bilmez be her ādem
Bu vādī mihnetinde nār-ı ḥasretle yanan ağlar
- 3 Seniñ dāğıñ iken cismimdeki bir kerre ‘ibret al
Taḥammül idemez hicrānıña sızlar hemān ağlar
- 4 Egerçi fāş mümkünsüz idi endūh-ı hicrānı
Taḥammül yok sükūta dildeki rāz-ı nihān ağlar
- 5 Metā‘-ı merḥāmet yokdur ḥafī kıl naqd-i ‘irfānı
Meseldir Sırrīyā dāmānını yāriñ tutan ağlar

109

FERD

..--/.--/.--/.--

Qanda aḥşāmladı āyā diyü ol māhveşi
Şehre şaldı seherī ḥāne-be-ḥāne güneşi

23a 110

ĠAZEL [BĀ‘İŞ]

.---/.---/.---/.---

- 2 Egerçi ẖ āba varmış çeşm-i bādāmı şekerlenmiş
Velī şad fitne zīr-i perdede yatmış siperlenmiş
- 3 Görüp la'l-i 'araḡnākıñ gül-i pür jaledir şanma
O bir yāḡūt ḡatemdir ki eṭrāfı güherlenmiş
- 4 Siyeh semmūrdan tābān idince gerden-i şāfıñ
Didim ey meh derūn-ı hālede rüyıñ ḡamerlenmiş
- 5 O şūḡuñ cebhe-i şāfındaki ebrūları gūyā
Gümüşsuyında bir cısr-i melāhatdir kemerlenmiş
- 6 Varılmaz kūy-ı dildāra semend-i pay-ıla Bā'is̱
O vādīde nice esb-i sebūk-revher tekerlenmiş

111

KÜÇÜK ÇAMLICA TĀRĪḡ-İ CEVRĪ¹

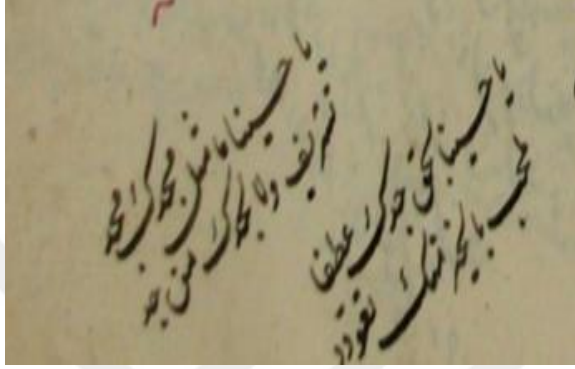
---/---/---/---/---

- 1 Ḥazret-i Sultān Muḡammed Ḥān-ı İskeñder-serīr
Kim odur ḡurşīd-i evc-i saltānat zıll-ı Ḥudā
- 2 Ol şehensāḡıñ bahār-ı 'adli bāḡ-ı 'āleme
Virdi revnaḡ ḡāṭır-ı olsun küşāde dā'imā
- 3 Oldı ḡālā Çamlıca maḡbūl-i ṭab'-ı ḡürremi
Buldı feyz-i iltifātıñ bu fezā-yı ḡoş-hevā
- 4 Luṭfuña layıḡ görüp bu bī-mu'ādil menzili
Eyledi iḡyā olundı şuffe vü çeşme binā

¹ CVD, s. 330.

- 5 Yeryüzünde gülşen-i cennet gibi zīnet bulup
Oldı şāhāne mesīre dil-küşā cāy-ı şafā
- 6 Bu maḳām u çeşmeniñ Cevrī didi tārīhini
Cennet-ābād-ı müferriḥ ‘ayn-ı ‘āb-ı cān-fezā

112

23b 113

HAŞMET-İ CEDİD

---/---/---/---/---

- 1 ‘Āşıka ol zaḥm u merhem ĩd ber-bālā-yı ĩd
Luṭf u ḳahrı hep müsellem ĩd ber-bālā-yı ĩd
- 2 Bāde ḳehre fermene üsküfe hep al üzre al
Āh ol nūr-ı mücessem ĩd ber-bālā-yı ĩd
- 3 ‘Āşıkıñ aḡlatsa da devlet dāḥı güldürse de
Girye ile ḥande ṭev’em ĩd ber-bālā-yı ĩd
- 4 Kāfiriñ paşkalyası itse teşādüf ĩd ile
‘Āşıḳ u ma‘şūka ol dem ĩd ber-bālā-yı ĩd

- 5 Eylese bayramda teşrîf kırbân oldığım
Haşmet'e vallâhu a'lem id ber-bâlâ-yı id

114

GAZEL-İ KÂNÎ¹

---/---/---/---/---

- 1 Lenger-zen-i sevâhil-i ümmid olur muyuz
Âsûde-i menâzil-i ümmid olur muyuz
- 2 Kışt-i emel reside-i vakt-i haşad olup
Taşıldâr-ı hâşıl-ı ümmid olur muyuz
- 3 Kâşur muyuz bu zâviye-i hecrde ebed
Yohsa felekde vâşıl-ı ümmid olur muyuz
- 4 İtmez mi rûzgâr bizi hâk-i kûy-ı yâr
Bâd-ı hevâca nâ'il-i ümmid olur muyuz
- 5 Kânî eser mi şurta-ı tevfiķ-i kirdigâr
Lenger-zen-i sevâhil-i ümmid olur muyuz

115

BELİĞ

.---/---/---/---/---

Komaz halk intikâmın zâlîme idbâr vaktinde
Zahmdâr olsa ef'î anı mûrân eyler efgende

¹ KND, s. 116.

116

ŞĀBĪT¹

..--/..--/..--/..-²

- 1 Kılca kaldı kemer-i tevbemizi gevşetdi
Müy-ı dildārda o şıkma miyān-bend-i ḥarīr

24a 117

VĀŞIF BEY³

..--/..--/..-

- 1 ‘Āşıkım ey gül-i zībende saña
Oldum ez-cān u dil efgende saña
Yalınız şanma göñül bende saña
Bendeyim ey gül-i ter ben de saña
- 2 Mā’il-i būs-ı lebiñ kınd-i nebāt
Neş’e-i la’l-i teriñ āb-ı ḥayāt
Dā’imā düşmez elinden mir’āt
Yohsa mecbūr musın sen de saña
- 3 Bulamam būy-ı ‘izāriñ fülde
Göremem neş’e-i la’liñ mülde
Olamaz böyle tebessüm gülde
Virgidir ey perī bu⁴ ḥande saña
- 4 Ḥasretiñle seniñ ey gönca-dehen
Oldı her zaḥm-ı dilim bir gülşen

¹ SBD, s. 461.

² divanda vezin yanlış verilmiştir. (--/-./--/-./-)

³ EVD, s. 385.

⁴ perī bu: perī-veş

Dāğ-dāğ-ı ğam ile s̄nemi ben
Lālezār eylemişim tende saña

- 5 Ey benim řūh-ı řen-i mümtāzım
Yañılup Vāřıf'a açma rāzım
Dağı gül ğoncasın elbet lāzım
Ben gibi bülbul-i nālede saña

118

..--/..--/..--

Kıl kadar bir 'alākadır ammā
Geçilür mi miyān-ı dilberden

119

..--/..--/..--/..--

Qaldı naqş-ı kākülün bu çeşm-i şasret-pīřede
Sevdiğim bir tāze sünböldür řo dursun řīřede

120

FĀZİL BEY

..--/..--/..--/..--

- 1 Perçemiñ şaqlar giyer şarpuş şarpuş üstüne
Hāk-pāye dūřmesün medhūř medhūř üstüne
- 2 Kāmet-i bālāsına ol hil'āt-ı zerrīn-tırāz
Ber-letāfet bağlamıř menķūř menķūř üstüne
- 3 Birbirine řöyle dūřmendir dü çeřm-i kāfiri
Hamle eyler ğüiyā meynūř meynūř üstüne

- 4 Öyle bir virâne olmuş hânemiz ekdâr ile
Kim derûnunda yatur baykuş baykuş üstüne
- 5 Öyle medyûnum ki Fâzıl hâne-i virâneme
Bâb-ı ‘âliden gelür çavuş çavuş üstüne

24b 121

ŞEYH FAZLÎ EFENDÎ’NİN FEVTİ TÂRİHİ

---/---/---/---

- 1 Kuṭb-ı devrân-ı tarîkat vâsıl-ı Hakk’l-yakîn
Hazret-i Pîr-i Naşûhî-zâde şeyhü’l-küllümîn
- 2 Ya’ni Fâzlullâh Efendi âh ol nâdir-vücûd
Pîr idi ‘ârif idi ecdâd-ı faḥrû’l-mürselîn
- 3 İrci’î emrîni ceddi aña tebsîr itdiler
Didiler Cennât-ı ‘Adnin ‘fedḥulûhâ ḥâlidîn’
- 4 ‘Arş-ı dilde gevher-i târîḥi yâzsun ‘âşıkân
Söyledi Seyyid Hüseyin iderek âh u enîn
- 5 Tâc-ı hestî ‘ârifânâsâ bu târîḥ çâr-terk
Göçdi aḳṭâb-ı zemân Fâzlı ilâhe’l-‘âlemîn

122

FEHÎM-İ NÂ-MURÂD¹

---/---/---/---

¹ FKD, s. 612-14.

- 1 Rehne vir esbābı zāhid geçme rind ol¹ bādeden
Ol sebeble hem ḥalāş ol şıķlet-i seccādeden
- 2 Kayd-ı teşvīş-i ridādır² şübḥadan bulup rehā
Himmet-āmūz-ı ferāğ ol bir dil-i āzādeden
- 3 Ārzū-yı kevşer ile geçme meyden zāhidā
‘Ārif iseñ geç ümīd-i baḥşış-i nā-dādeden³
- 4 Sāde-dil ol kim kazā⁴ bī-reng-i naķş-ı feyz ider
Her⁵-şikeste pāre-i mir’āt-ı kalb-i sādeden
- 5 İstimā’ it n’eydügin sāmām-ı rindi şōfiyā
Ben Fehīm-i mest ü aşk-ı bī-dil ü üftādeden

25a 123

ŞEYḤ ĞALĪB-İ MEVLEVĪ⁶

---./---./---./---

- 1 Şanmañ bizi kim beste-dil-i nefs-i ğavīyüz
Ḥāk-i kadem-i āl-i ābā Muştafavīyüz
Ne ḥavf-ı emīrān bilürüz biz⁷ bedevīyüz
Rāzī-şüde-i ḥük-m-i kazā Murtafavīyüz

İkrārımıza ser virüriz ‘ahde kavīyüz

Biz şāh-ı velāyet kûliyuz hem ‘alevīyüz

¹ zāhid geçme rind ol: rind ol geçme zāhid

² ridādır: ridā vü

³ nā-dādeden: nādāneden

⁴ dil ol kim kazā: kalb ol kim yine

⁵ her: ser

⁶ ŞGD, s. 226-27.

⁷ biz: ne

- 2 ‘Älemlere işnâ-‘aşer ebrâc degil mi
Her biri ser-i mihr ü mehe tâc degil mi
Tîr-i siteme cümlesi âmâc degil mi
Da‘vâ-yı muḥâbbet aña¹ muhtâc degil mi

İkrârımıza ser virüriz ‘ahde kavîyüz
Biz şâh-ı velâyet kûliyuz hem ‘alevîyüz

- 3 Naḡş-ı heves[i] şafḡa-i dilden sile geldik
Tâ da‘vî-i mihr-i neseb-i pâk ile geldik
Ḳurbân-ı ilâhî olup İsmâ‘îl’e geldik
Tâ² bezm-i ‘ademden³ dile geldik bile geldik

İkrârımıza ser virüriz ‘ahde kavîyüz
Biz şâh-ı velâyet kûliyuz hem ‘alevîyüz

- 4 A‘vân-ı Yezîd’iñ hele ḡaşmânıyuz el-ḡaḡ
La‘net-keş-i îmân-ı dil ü cânıyuz el-ḡaḡ
Evlâd-ı Hüseyin’iñ kûlı ḡurbânıyuz el-ḡaḡ
Bu ma‘rekeniñ Sâm u Nerîmânıyuz el-ḡaḡ

İkrârımıza ser virüriz ‘ahde kavîyüz
Biz şâh-ı velâyet kûliyuz hem ‘alevîyüz

- 5 Yokdur bizi teḡdîre ḡavâricde liyâḡat
Ednâmız ider ‘âlemi pür-lerze-i dehşet
Ammâ n’idelim böyle imiş ḡükm-i meşîyyet
Cân u baş fedâ⁴ eylesek Es’ad ne sa‘âdet

¹ aña: baña

² tâ: çün

³ ‘ademden: kıdemden

⁴ fedâ: fidâ

- 3 Kıldı o gül-‘izārı ol serv-‘kad nigārı
Âhır sipihr-i zālīm üftāde-i melāmet
- 4 La‘net o kavme olsun kaşd itdi hanedāna
Evlād-ı Muştafāya lāyık mıdır ihānet
- 5 Ol şāh-ı ‘ālem-ārā ‘azm itdi Kerbelā’ya
Ehl-i belā saçıldı yā Rab nedir bu hikmet
- 6 Şerh eyle sīneñi dil mātem gününde ‘aşık¹
Bu yolda can nişār it tā ola cāna rahat
- 7 Ol gün ki çarh-ı zālīm devr-i muhālif itdi
Lāyık idi ki ancak ol dem kopa kıyāmet
- 8 Cisminde güller açmış yer yer yatur şehīdān
Şahrā-yı Kerbelā mı yā gülşen-i şehādet
- 9 Sen cān-ı ‘ālem idin hayf itdi bī-vefālar
Cānlar fedā yolunda ey mazhar-ı velāyet
- 10 Gülzār-ı Murtażāda nev-reste serv kaddiñ
Ceddin Ḥabib-i Ekrem şāhen-şeh-i risālet
- 11 Şīr-i Ḥudā ‘Alīdir nūr-ı Ḥudā ‘Alīdir
Sırr-ı velā ‘Alīdir ol ma‘den-i kerāmet
- 12 Zatiñdadır şecā‘at şānındadır hilāfet
Evlād-ı Murtażāya vacibdürür iṭā‘at

¹ aşık:-

- 13 Sulṭān-ı “Lā-fetā” dır maḥbūb-ı Kibriyādır
Damad-ı Muṣṭafādır şāh-ı serīr-i ‘izzet
- 14 Bildiñ mi şeh-süvārı ol merd-i zü’l-veḳārı¹
Çektikde zü’l-feḳārı haşma virir hezīmet
- 15 Döldül-süvār-ı şaf-der sāḳī-i ḥavż-ı kevşer
Nāmeş ‘Alī vü Ḥaydar müşkil-küşā-yı ümmet²
- 16 Nesl-i ‘Alīdir anlar lāzım ki ola bunlar
Hem ḥāmil-i ḫilāfet hem vāriş-i imāmet³
- 17 Şehzāde-i hümāmı ol nūr-ı Ḥaḳḳ imāmı
Zehr-i cefā içirdiñ virdiñ ‘adūya ruḥşat
- 26a**
- 18 Anlar ki muḳtedādır sibṭeyn-i Muṣṭafādır
Evlād-ı Murtażādır ḥaḳḳındadır ḫilāfet
- 19 Sen ey sipihr-i ḡaddār v’ey zālīm-i sitemkār
Olduñ ḫilāfa devvār zulm eylediñ be-ḡāyet
- 20 N’itdiñ o nūr-ı ‘aynı şāh-ı cihān Hüseyin’i
Şahrā-yı Kerbelā’da kıldıñ ḡariḳ-i miḥnet
- 21 Sulṭān odur ciḥāna hem kevn ü hem mekāna
Ḥāk-i deridir ancak sermāye-i sa‘adet
- 22 Ol şeh ki āsitānı māmend-i ‘arş-ı a’lā
Dergāhınıñ türābı maḥşul-i bāḡ-ı cennet

¹ zü’l-veḳārı: zü’l-feḳārı

² dīvānda bu beyitten sonra “Anlar ki” beyiti gelmektedir.

³ dīvānda bu beyitten sonra “Sen ey sipihr” beyiti gelmektedir.

- 23 Āh ey Yezīd-i mel'ūn yaqdıñ esās-ı dīni
Olsun saña Hūdādan her dem hezār la'net
- 24 Veyl ola yeri yā Rab Mervān-ı altabānıñ
Çün eyledi o merdūd err ü fesāda rabet
- 25 Ey Hāricī-i bī-dīn v'ey kāfir-i bed-ayīn
Dūza mekānın olsun ey ımr-i bī-diyānet
- 26 Layı mıdır a zālīm bir loma cife için
Kelb-i 'aūra döñdüñ ey 'Amr-ı bī-mürüvvet
- 27 a'r-ı cehennem olsun İbn-i Ziyād'a mesken
Hi kılmadı o kāfir¹ āl-i Resūle hürmet
- 28 Gör ı-ı mürde-cānı ol um-ı bed-zebānı
Bāı anup cihānı kıldı nice asāret
- 29 Gecdi o gün Sinān'ıñ cāna sinān-ı cevri
Nā merd idi ki itdi bu fitneye cesāret
- 30 Vācib saña "taarri" bunlardan it "teberri"
Āl-i 'abāya itmez mü'min olan 'adāvet
- 26b**
- 31 Dā'im budur niyāzım Bārī Hūdādan olsun
Ervā-ı ehl-i beyte her demde biñ taiyyāt
- 32 Her kim olur cihānda āl-i Resūle bende
Ol merd-i Hā Zekāyī bulur hemişe devlet

¹ kāfir: zālīm

126

ŞARKĪ

--/--/--

- 1 Ben nār-ı‘aşka dā’im yanarım
Mecnūn-ı ‘aşkım dağlar mekânım
Yağmaladı yār sabr u karārım
Mecnūn-ı ‘aşkım dağlar mekânım
- 2 ‘Aşık olanıñ kārı figāndır
Bīgāneden hem sırrı nihāndır
Raḥm eyle zālīm ḥālīm yamāndır
Mecnūn-ı ‘aşkım dağlar mekânım
- 3 Vaslıñ umarken ol gül-bedenden
Dūr oldum āḥir semt-i vaṭandan
‘Aşık kaçır mı beytū’l-ḥazenden
Mecnūn-ı ‘aşkım dağlar mekânım
- 4 Bī-perde oldum şavt-ı nevāda
Ol māḥ mesken tıtmuş semāda
Ne yārda göñlüm ne ḥod hevāda
Mecnūn-ı ‘aşkım dağlar mekânım

127

SİRRĪ BEY

-.--/-.--/-.--/-.--

- 1 Her dem ayrılmaz begim senden ḥayāl-i ḥātırım
Fıkr-i vaşlıñdır be her gün iştiğāl-i ḥātırım
- 2 Ḥasretiñ ol rütbe maḥzūn eylemişdir göñlümi
Müstezād olmaḳdadır dāim melāl-ı ḥātırım

- 3 Şöyle yakmış kim derūnum sūz-ı āh-ı iştīyāk
Bir su'āl etseñ bu günlerde şu hāl-i hātırım
- 4 İtmedim taşdı'ı-re's-i devletiñ ey pādişah
Anıñ-içün yazmadım cümle me'āl-i hātırım
- 5 Sırrı-i bîçāreyi terk eyleyüp ey şeh-neseb
Meyl-i ağıār eylemekdir infi'āl-i hātırım

128

..--/..--/..--/..--

- 1 Şol kadar yaraladı tîğ-i firākıñ bizi kim
Ne belā çekdigimi ki yaradan Allāh bilür

27a 129

SÜNBU'L-ZĀDE VEHBĪ EFENDĪ RAḤİMEHULLĀH

..--/..--/..--/..--

- 1 Yine kehvāre itdim sīnemi bir tıfl-ı tersāya
Olur Meryem Ana ol şīr-ḥ'ārın mehdine dāye
- 2 Sebaḡ-āmūz olur İncīl-i ḥüsñüñden dil 'uṣṣāḡa
Ḥavariyyūn 'aceb mi ilticā eylerse 'İsāya
- 3 Tecellī-i cemāliñ gör murādın nūr ise rāhip
Teveccüh eyleme Kuds-ı Şerīfe Tūr-ı Sīnāya
- 4 Varasın eyleyüp taqlīd-i nālem çāñ çalar gūyā
Duyurdum rāz-ı 'aşkıñı sinem dögmekle dünyāya

- 5 Baḥūr-ı Meryem itdim dūd-ı āhım deyr-i ‘aşkıñda
Yanup yaqılmağa mumum o ḥāl-i ‘anberāsāya
- 6 Ğamuñdan ḳanlar aĝlar gözlerim şulu manastırdır
Ser-i kuyıñ müşābih eyledim ḳanlu kilīsāya
- 7 Oḳurken aḥsen-i takvīm-i ḥüsni mäh-ı Rūmī’den
Düşürdi sāl-i ḥūlf-ı va‘de-i vaşlıñ kebīsāya
- 8 Yüri nuş it müberhen Vehbīyāşın eylesün ihyā
Şikāyet eylerim yoḥsa o kāfirden Mesīḥā’ya

130

ĠAZEL [HÜSNİ]

.---/.---/.---/.---

- 1 Gezerken kūy-ı maḥbūbı göñül sen māha düşmüşdür
Anıñ-çün cism ü cānım sūzişñle āha düşmüşdür
- 2 Seniñ bezm-i Zeliḥā-pīşeñe nālişler eylerken
Bu dil Yūsuf gibi hecriñle cānā çāha düşmüşdür
- 3 Şu deñlü eylemiş te’sīr nār-ı ‘aşkıñ ey meh kim
Fürüg-ı şem‘-i ḥüsniñ āteşi cāngāha düşmüşdür
- 4 Göñül düşmüş ise şad āferīn ü āferīn olsun
Ki sen gibi melek-ḥaşlet hele bir şāha düşmüşdür
- 5 Der-āĝuş eylese ol mū-miyānı Ḥüsni-i bīmār
Hemān dünyā vü mafihā deger bir cāha düşmüşdür

27b 131

ĞAZEL-İ KÂNÎ RAḤİMEHULLÂHU TE‘ÂLÂ¹

..--/..--/..--/..-

- 1 Ne tûvānger ne keremver ne zevi'l-cāh yapar
Ne ḥidīv ü ne müşîr ü ne şehinşāh yapar
- 2 Kaşr-ı vîrân-şüdesin ḥāne-ḥarāb-ı ğadriñ
Sen elem çekme göñül Ḥazret-i Allāh yapar
- 3 Şarşar-ı ‘ātiye de[p]retmiyecek ḥāneleri
Bir nermce şıcacık āh-ı seḥergāh yapar
- 4 Ğam yeme ey dil-i ḥayret-zede ğaddārîñ işiñ
Ḥazret-i Muntakim-i ‘Adl be billāh yapar
- 5 Yed-i fûlā-yı ḥaşm yetmeyicek yerleri hep
Ğayretullāh olıcak bir yed-i kûtāh yapar
- 6 Dime iḥmāl ider ümmîd ki imhāl eyler
Bir gün olur işi ber-şûret-i dil-ḥāh yapar
- 7 Kaḥr-ı ḥaşma idicek emri ta‘alluk ḥaḥḥiñ
Peşşeye şakb-ı dimāğ u deheniñ rāh yapar
- 8 Dilde kim ḥāşıl ola cezbe-i mıknaṭısı
Ḥaşm-ı fûlād²-ten olsa bayağı kâh yapar

¹ KND, s. 110-11.

² fûlād: pûlād

- 9 Böyledir kâ'ide-i kahr u lutf 'âlemde
Hâne-i ehl-i dili ğâh yıkar ğâh yapar
- 10 Şeb-i hecriñ seheri yaklaşıcak Hâzret-i Hâk
Âhının her şererin meş'ale-i mâh yapar
- 11 Sen hemân hâzır ol Allâh unutmaz kulunu
Sen uyurken işi birdenbire nâ-ğâh yapar
- 12 Kāniyā eşk yıkar hānesini ğaddārın
Âhı elden koma mağdūruñ işiñ âh yapar

132

ḤĀLETİ

---/---/---/---/---

Qays ile Feryād iderdi bir tedārik lâ-cerem
Derd-i 'ışkıñ olsa ger ölmekden özge çāresi

28a 133

ŞARKÎ-İ PERTEV EFENDİ

---/---/---/---/---

- 1 Gülşende yine meclis-i rindâne donansun
Gül devridir elde mey-i gülgüne dolansun
Biz zevk idelim cām-ı Cem'in ağzı şulansun
Ol ğonca-i sermest şabāh oldı uyansun
Âyine-i mül gül yüzini görsün utansun
- 2 Nergis ne ki çeşm-i siyeh-i mestine hayrân
Sünbül şiken-i perçem-i ser-bestine hayrân
Şâh-ı gül-i ter saġar-ı der-destine hayrân

Ol ğonca-i sermest şabâh oldı uyansun
Âyine-i mül gül yüzini görsün utansun

- 3 Âşüfte-edâ perçemi çıkdıkça fesinden
Şürideleriñ âh çıkar her nefesinden
Cân bülbülü feryâda gelür ten kafesinden
Ol ğonca-i sermest şabâh oldı uyansun
Âyine-i mül gül yüzini görsün utansun

- 4 Olduğ bu gice biz bize ney mey ile dem-sâz
Mey derdime maħrem idi ney ahıma hem-râz
Pertev idelim bülbül ile nağmeye âğâz
Ol ğonca-i sermest şabâh oldı uyansun
Âyine-i mül gül yüzini görsün utansun

134

FEHÎM-İ NÂ-MURÂD¹

---./---./---./---

- 1 Tîr-i müjeñe sineñe² cânım hedef itme
Bî-raħm hayâliñ dahı tâ ki telef itme
- 2 Mir'âta bakup eyleme âşüb-ı ziyâde
Bir şaff-ı siyeh-fitne yeter iki şaf itme
- 3 Âyîn-i teğâfûl de yeter gâh ³geh ammâ
Kânûn-ı nühüfte-nigeħi ber-ţaraf itme

¹ FKD, s. 654.

² sineñe: sine-i

³ teğâfûl de yeter gâh: güzel gâh

- 4 Peymāne be-kef eyle öpüp destini ey dil
Havf-ı ğazab-ı dil-ber-i hañçer be-kef itme
- 5 Ğayretle diliñ mihr gibi şu'le-i maḥz it
Pervāneñi deryūze-ger-i tāb u tef itme
- 6 Yā қа'ri-ñiñ-i yem-i derd ol yā şikeste
Yā dürc-i diliñ gevher-i 'aşka şadeḫ itme
- 7 Bu¹ tarz u nev-āyīniñe baқ şı'r-i Fehīm'in
Taḫlīd-i zebān-ı köhen-i mā-selef itme

28b 135

MERŞİYE-İ ZEKĀYĪ EFENDİ²

--./-.-./.-.-./-.-

- 1 Āyā ne gūne devr ideyor çarḫ-ı bī-vefā
Ehl-i derūna eylediğı ṭavr-ı nā-sezā
- 2 Mir'āt-ı ḫāṭırında şafā olsa rū-nümā
Taşvīr iderdi şāhid-i ma'nāyı şüretā
- 3 Keşf eylesem bu rāzı ki fetḫ ola mācerā
Kıldı göñülde 'uḫde-i serbeste mücmelā
- 4 Zāhid bu remzī ḫallidemez söylesem aña
Olmaz bu sırr-ı mübheme bī-gāne āşinā

¹ bu: nev

² ZKD, s. 27-30

- 5 Metn-i murādı şerh idemem n'eyleyim saña
Üstād-ı 'aşka 'arz ideyim müşkilim dilā
- 6 Müslim midir 'Alī'ye 'adū olan¹ eşkıyā
Mü'miñ midir ḥalife-i Ḥaḳdan iden ibā
- 7 Şīr-i Ḥudā ki şāh-ı velāyet degil midir
Damād-ı ḥaş-ı faḥr-ı nübüvvet degil midir
- 8 Rūz-ı ğazāda şāhib-i kuvvet degil midir
Ḥayber-güşā-yı pençe-i kudret degil midir
- 9 Düldül-süvār-ı arz-ı şecā'at degil midir
Māh-ı münīr-i evc-i kerāmet degil midir
- 10 Müşkil-güşā-yı 'ilm-i şerī'at degil midir
Gencīne-i rumūz-ı ḥaḳīkat degil midir
- 11 Mesned-nişīn-i taḥt-ı ḥilāfet degil midir
Sulṭān-ı bārgāh-ı imāmet degil midir
- 12 Müslim midir 'Alī'ye 'adū olan eşkıyā
Mü'min midir ḥalife-i Ḥaḳdan iden ibā
- 13 Maḥbūb-ı kibriyā Ḥasan-ı müctebādır ol
Sırr-ı Ḥudā vü mefḥar-ı āl-i 'abādır ol
- 14 Ḳurbān olam Ḥüseyne şeh-i Kerbelā'dır ol
Nūr-ı dü çeşm-i pādişeh-i "lā fetā" dır ol

¹ 'adū olan: cefā iden

15 Zeyne¹-‘abā ki Hāḡ yoluna reh-nümādır ol
Bāḡır İmām Ca‘fer --¹ kân-ı vefādır ol

16 Mūsī-i Kāzım ile ‘Aliyy²-i Rızādır ol
Sırr-ı Taḡī Naḡī’de ‘iyān rū-nümādır ol

29a

17 Hāḡḡā ki ‘Askerī kerem-i kibriyādır ol
Āl-i Resūl Mehdī-i şāḡib-livādır ol

18 Müslim midir ‘Alīye ‘adū olan eşḡiyā
Mü’mindir ḡalife-i Hāḡdan iden ibā

19 Bir gün gelür o nūr-ı velāyet ḡuhūr ider
Āfāḡa şems-i ‘adli ile baḡş-ı nūr ider

20 Luḡfuyla ehl-i māteme bezl-i sürür ider
Süfyāniyāni ḡu‘me-i şemşīr-i zūr ider

21 ‘Ayn-ı ‘adūyı ḡaḡer-i ḡahr ile kör ider
Ref‘-i fesād u fitne idüp def‘-i şūr ider

22 Elbet geleñ bu dehr-i denīden ‘ubūr ider
Bir cısr-i köhnedir ki ḡamu kes mürür ider

23 ‘Uşşāḡ-ı ḡānedān eleme bī-ḡuzūr ider
Dilden ḡayāl-i zīnet-i dünyāyı dūr ider

24 Müslim midir ‘Alīye ‘aduv olan eşḡiyā
Mü’mīn midir ḡalife-i Hāḡdan iden ibā

¹ ---: ki,

² ‘aliyy: ‘aliyyen

- 25 Māh-ı Muḥarrem oldu nice cān niṣār ider¹
N'ider Zekāyī derd ile bī ihtiyār ider
- 26 Güلزār iken sezā mı şehīdān-ı zār ola
Ḥāk-i Necef bu dem dem ile lālezār ola
- 27 Yā Rab ne bād-ı fitne denī rūzgār ola
Güller fütāde-i yem-i ḥūn-ı ğubār ola
- 28 Bir āh idem ki çarḥ-ı felek tār u mār ola
Devri dönüp niṣāmı daḥī bī-ḳarār ola
- 29 Lāyık mı ehl-i beyt-i Nebī raḥnedār ola
La'net-revān-ı Şimr u Yezīde hezār ola
- 30 Müslim midir 'Alīye 'adūv olan eşḳiyā
Mü'min midir ḥalife-i Ḥaḳdan iden ibā

29b 136

TERCİ-İ BEND-İ CEVRİ RAḤİMEHULLĀH²

--./.--./.--./.—

- 1 Şanmañ bizi şūfī gibi seccāde-perestiz
Biz secde-i ber-kūşe-i miḥrāb-ı Elestiz
Evḳāt-ı 'ubūdiyyeti fevt itmeyüp³ ašlā
Farḳ eylemeyiz⁴ rūz u şebi gerçi ki mestiz
Maḥsūb idecek⁵ yok n'idelim sübhayı elde
Biz rind-i teḥī-kise-i peymāne be-destiz

¹ ider: ola

² CVD, s. 160-66

³ itmeyüp: itmezüz

⁴ eylemeyiz: eylemezüz

⁵ maḥsūb idicek: 'add eyleyecek

Hep sâye şalar üstümüze¹ nūr-ı ilāhī
Tā cūr'a gibi hāḳ-i ḥarābatda pestiz
Biñ şūret-ile cilve ider ğam dilimizde
İşḳ ehline āyīneyiz ammā ki şikestiz
Āsāyişe yer yok bize bārān-ı belādan
Bu hāne-i vīrānede bī-cāy-ı nişestiz
Şīvende² kılsak n'ola 'işret-geh-i dehri
Mehcūr-ı şafā-yı ṭarab-ı bezm-i elestiz
Ol ḥasret-ile hūn-ı ciğer nūş ideriz biz
Muṭrib yerine nāle-i dil gūş ideriz biz

- 2 Dūr itdi ḳazā çünki bizi bezm-i beḳādan
Bir 'āleme düşdük ki eşer yok o şafādan
Bulduḳ göz açup rūḥumuzu maḥbes-i tende
Biñ silsile-bend olmuş aña renc ü anādan
Ol bülbül-i ḳudsī ḳafes-i miḥnete düşmiş
Bāl ü per urup ḥavf ider ol³ dām-ı hevādan
Hem olmuş anuñ hem-demi bir mār-ı gezeñde
Kim her nefesi būy virir zehr-i belādan
Bülbül per açup eylemede uçmaḳa āġāz
Mār istemez ayrılmaḳa bu şāh-ı⁴ fenādan
Ol ḥasret-i gülzār-ı ḥaḳīḳatle fiğānda
Geçmez bu mecāzī heves-i berk ü hevādan⁵
Ḳaldıḳ bu iki zıdd-ı ḳavīniñ arasında⁶
İş müşkil olur ger meded irmezse Ḥudā'dan
Ol bülbülü āzād idecek ḳudretimiz yok
Ol mārı helāk eylemege ḳuvvetimiz yok

¹ sâye şalar üstümüze: üstümüze sâye şalar

² şīvende: şīven-gede

³ bāl u per urup ḥavf ider ol: lerzende vü pür-ḥavf yine

⁴ şāh-ı: genc-i

⁵ hevādan: nevādan

⁶ ḳaldıḳ bu iki zıdd-ı ḳavīniñ arasında: ḳaldıḳ arasında bu iki zıdd-ı ḳavīniñ

30a

3 Bir şeb ki bu sūzişle idüp nāle vü zārī
Āteşlere yaqđım dil-i bimār u figārı
Sürdüm yüzümi āb gibi hāḡ-i niyāza
İtdim hem o dem ḡā‘ide-i giryeyi cārī
Derd ile idüp dergeh-ı Mevlā’ya münācāt
Didim ki ayā ḡastalarıñ mūnis ü yārı
Mecrūhlara senden irer merhem-i şāfī
Ḥoş-dillere senden irişür¹ ‘illet-i sārī
Ben nefis-i ḡavī bendine düşmiş bir esīrim
Kim bulmadım aşlā ḡaraf-ı rāh-ı firārı
Yandırma beni āteş-i ḡahrına meded ḡıl²
Ey dostuna ḡülşen iden tūde-i nārı
Ben sūz u ḡüdāz ile iderken bu niyāzı
Oldı bu nidā cān u diliñ ḡūş-ı ḡüzārı
Kim³ rāh-ı necāt ister iseñ baḡr-ı belādan
Himmet ḡaleb it zümre-i⁴ merdān-ı Ḥudā’dan

4 Oldum nice dem ḡālib-i merdān-ı ilāhī
Ger dūr düşüp⁵ mescid ü mey-ḡāneye rāhı
İtdim nice dem şavma‘a-i ḡalvetiyānda
Perḡīz-i riyāzatla ten-i zerdi ḡiyāhī
Düşdüm hem o sevdāya ki şūfī gibi ben de
Tekmīl idüp esmāyı görem nūr-ı siyāhı
Evhām-ı ḡayālāt-ıla çok vāḡı’a gördüm
Seyr itdi gözüüm enfüs ü āfāḡı kemā-hī

¹ irişür: yetişir

² ḡahrına meded ḡıl: ḡahrında o dīvūñ

³ kim: ger

⁴ it zümre-i: eyle yūri

⁵ ger dur düşüp: gezdüm düşürüp

Žannım bu ki keşf oldı baña şüret-i esrār
Oldum bu gümān ile mecālisde mübāhī
Lāzım gelicek da‘vī-i¹ ma‘nā nazār itdim
Gördüm ki meñem ġāfil-i güm-rāh-ı tebāhī
Bir dāma düşürmiş beni şayyād-ı hevā ki²
Her dānesi bir tohum-ı ma‘āşī ü menāhī
Oldum nice tedbīr ile ol dāmdan āzād
İtdi bu hevā ħarman-ı ümmīdimi ber-bād

30b

5 Oldum nice dem şeyḫ u şūfiyān³ ile hem-hāl
Şandım ki ola anları evtād yā⁴ abdāl
Kıṭb aṇladığım merkez-i ġafletde bulundu
Kim dāireden ḥāric idi itdigi ef‘āl
Pīrim diyü⁵ himmet ṭaleb itdiklerimiñ çok
Ṭa‘n eyledi eṭvārına nā-bāliġ u eṭfāl
Taklīd ile evḳātını⁶ taġyīr iderek ol⁷
İtmiş nice biñ bencileyin aḥmakı idlāl
Girmek diledim ḥırka giyüp kisve-i fakra
Gördüm ki bu bārı çekenin ekşeri ḥammāl
Bildim ki medār olmaz imiş kesb-i fenāya
Destār-ı fenā köhne ḳabā şemle vü hem şāl
İtdim⁸ giderek sübhā-i şūfī gibi elde⁹
Ser-rişte-i ümmīdimi pūr-‘uḳde-i işkāl
Yüz döndürüp ol tā’ifeden ‘āḳıbet-i kār
Oldum müteveccih ṭaraf-ı āḫara nā-çār

¹ da‘vī-i: da‘vīye

² ki: kim

³ şeyḫ u şūfiyān: post-nişīnān

⁴ anlar evtād yā: her biri evtādiye

⁵ diyü: diye

⁶ evḳātını: evzā‘ını

⁷ ol: eşrār

⁸ itdim: itdi

⁹ elde: şübhe

6 Erbāb-ı harābāta idüp cān-ıla raġbet
Kıldım nice dem zümre-i rindān-ıla şöhet
Aldım elime āyīne-i sāġarı itdim
Ol tā'ifeniñ şüret-i aḥvāline diġkat
Olmuş kimisi mest-i mey-i 'ışk-ı mecāzī
Almış kimini neşve-i şahbā-yı haġikāt
Almış kimini cezbe-i keyfiyyet ayakdan
İtmiş kimini¹ cür'a gibi ḥāḳ-i mezellet
Meydāna koyup varını itmekde gedālar
Şāhāne külāhı kec idüp nāzla işret
Meşrepleri bir birine hem-vāre muvāfıġ
Şundıkları bir birine hep² cām-ı maḥabbet
Biñ cām içilür gerçi bakılsa yine ammā
Mestāne iden cümleyi bir neşve-i ḥikmet
Her birini bir şeikle ḳomıŝ ḥālet-i mesti
Yād eyledim ol ḥāli görüp 'Bezm-i Elest'i

31a

7 Bir şubḥ-dem ol şevk-ile alup ele sāġar
İtdim yine āyīnemi ḥurşīde ber-ā-ber
Ol şubḥ-ı mübārek-dem [ü] ol cām-ı şafānıñ
İtdi eseri cān u dile feyz-ı mükerrer
Ol feyz-ile āyīne-i dil oldu mücellā
Dīdārını 'arz eyledi bir rūḥ-ı muşavver
Ruḥsāre-i pür-şevḳ-i cihān-tābına baġdım
Yanında anıñ zerre degil mihr-i münevver
Çeşmiñde mey-i naḥvet ü destinde piyāle
Olmıŝ dü-cihān luṭfuña vü ḳahrına mazḥar
Ervāh-ı mücerred ser-i zülfüñde muḳayyed
Ecnād-ı melek ġamzesiniñ küştesi yek-ser

¹ kimini: yerini

² birine hep: hep bir birine

Ta‘rīf idemem naķş-ı cemālīñ o perīniñ
Bu hüsn-ile yok nev‘-i beşerde aña beñzer
Biñ¹ şive ile kıldı beni zülfüñe² meftün
Oldı dil-i şūrīdemiñ ahvāl-[i] diger³-gün

- 8 Germ itdi dili neşve⁴-i şahbā-yı maḥabbet
Düşdi ser-i şūrīdeme ⁵sevdā-yı maḥabbet
Çaldım başına ‘aqlıñ o dem şīşe-i tengi⁶
İtdim dil-i dīvānemi rüsvā-yı maḥabbet
Geh cilvegehi⁷ kūşe-i bāzār-ı melāmet
Geh cāy-ı qarārım ser-i şahrā-yı maḥabbet
Geh hem-nefes-i nāle-i pür-süz-ı firākım ⁸
Geh mūnis-i⁹ endūh-ı ğam-efzā-yı maḥabbet
Geh seyl-i beyābān-ı belā ile revānım
Geh ğavta-hor-ı lücce-i deryā-yı maḥabbet
Meydāna koyup bāşımı Ferhādveş itdim
Çok Rüstem¹⁰ u Sāmān-ıla da’vā-yı muḥabbet
Şimden girü çok cān yaķarım¹¹ ‘aşķ-ıla zīrā
Günden güne germ olmada ğavgā-yı maḥabbet
Dünyā yıkılıp başıma ger kopsa kıyāmet
Gelmez yine bu ma‘rekeden baña ferāğat

31b

- 9 Ālemde ki tā zinde-i feyz-i dem-i ‘aşķım¹²
Ser-germ-i hevā-yı çemen-i ḥurrem-i ‘aşķım

¹ biñ: bir

² zülfüñe: hüsnīñe

³ diger: diler

⁴ neşve: reşve

⁵ ser-i şūrīdeme: pür-şūruma

⁶ tengi: neng

⁷ cilvegehi: cilvegehim

⁸ firākım: dem-a-dem

⁹ mūnis-i: mūnimüm

¹⁰ rüstem: bī-ser

¹¹ yaķarım: oynadurım

¹² ‘aşķım: ‘ışķam

Ġamgīn-i dem-i ʿıyş-i ʿarabnāk-i neşātım
Hürrem-dil-i endūh u belā-yı ġam-ı ʿaşkı
Hak-i reh-i cānān-ı cebīn-sāy-ı gedāyım¹
Baş eġmezim eflāke şeh-i ʿālem-i ʿaşkı
Tā fevķ-i sipihre şaçayım curʿa-i cāmı
Eyvān-ı ħarābāt-ı fenāda Cem-i ʿaşkı
Tūfān ile hem-ser geçinür mevc-i belāyım
Deryāları bir kıtreye şaymaz yem-i ʿaşkı
Hırşīd ü mehe tāb viren zerre-i şevķim²
Bām-ı feleġe sāye şalan ʿārem-i ʿaşkı
Fehm eyledim esrār-ı nihān-ı dil-i ʿaşkı
Bīġāne isem ʿaql-ıla ger maħrem-i ʿaşkı
Remmāl³-ı rumūz-ı ħaber-i müşkil-i ʿaqlım
Dīvāneyim ammā yine dāġ-ı dil-i ʿaqlım

- 10 ʿAql āyet-i ħikmet ħaber-i şunʿ-ı ħudādır
ʿAşk āfet-i endiše-i ʿaql-ı ħükemādır
ʿAqlıñ şeref-i ħikmet[i] keşf-i nazārīdır
ʿİşķiñ eşer-i cāzibesı perde-küşādır
ʿAql eyleyemez derd-i dil-i ʿāşķa çāre
ʿAşk ise devā-yı ħafaķān-ı ʿuķalādır
ʿAql āb u rūķ-ı cevher-i āyīneye şūret
ʿAşk ise ol āyīnedeki tāb-ı cilādır
ʿAqlıñ irişür cevherine ġāh⁴ kesāfet
ʿAşķıñ dile feyz itdiği hemvāre şafādır
ʿAqlıñ ħaberi mesʿele-i maʿnī-i mübhem
ʿAşķıñ hüneri reml⁵-i rumūzāt-ı kızādır

¹ gedāyım: gedāy

² şevķim: derde

³ remmāl: ħallāl

⁴ ġāh: ġāhī

⁵ remmāl: ħall

‘Aql oldı reh-i ‘ālem-i tahkīķde güm-rāh
‘Aşķ ol ıarafıñ sāliline rāh-nümādır
‘Āķıl aña dirler ki ola ‘aşķ-ıla hem-rāh
Dīvānedir ol kim yūriye ‘aķl-ıla her gāh

32a

- 11 Ma‘zūr ola ey ‘āķıl u dānā dil ü munşıf
Oldıysa bu ma‘nide sözüm ‘aķla muķālif
Ben ‘aşıķ-ı divāne-i bīhūde-kelāmum
Mümķün mü ki dīvāne ola ķikmete vāķıf
Ben Vāmıķ u Ferhād ile hem-ķāl-i cünūnum
Sen Āsaf u Loķmān ile hem-rāh¹-ı ma‘ārif
Ben mevķıf-i ķayretde zebān-beste vü mebhūt
Sen ehl-i kemāl-ile sebaķ-ķ² ān u mevāķıf
Ben nefsimi derk² eylemede ‘āciz ü ķāşır
Sen mes’ele-i müşķilede vaķıf u³ ‘ārif
Ben ‘aşķ-ıla āteş-zen-i ķār ü ķas u evhām
Sen ‘aķl-ıla vādī-i ķayālātde ķāif⁴
Ben bī-ķaber-i ma‘rifet-i ‘ālem-i hestī
Sen vāķıf-ı rāz-ı dil-i eşya vü meķāşıf
Da‘vāyı ko itme baña bürhānıñ tefķim
Bī-hüccet ider ‘ārif olan vaķdete teslīm

- 12 ‘Āķıl sözi makbūl [u] pesendide güherdir
Ammā dil-i ‘ārifde olan özge ķaberdir
Biz ‘ārif ü ‘āķıl sözini itmeziz inkār
Ol zevķiñi idrāk idene şīr ü şekerdür
Cāhil sözini diñlemeziz ‘ilmī de olsa
Bāzār-ı ķakāyıķda anıñ sözi żarardır

¹ rāh: rāz

² derk:terk

³ müşķilede vaķıf u: vācibi vü mümķini

⁴ ķāif: ķāyıf

Cāhil ne bilür nükte-i taḥḳīḳ-i mecāzı
‘Ālim de bu ma‘nāda giriftār-ı ḥaṭardır
Biz ehl-i diliz ‘ālim ü cāhilde nemiz var
Dil nev‘-i diğēr ṣaḥṣ-ı beşer nev‘-i diğerdir
Her nev‘-i beşer fehmi idemez dil ne dimekdir
İnsāna bu ‘irfān şeref-i ‘ilm ü hünerdir
İnsān ki bu ‘irfānı eğer itmeye taḥṣīl
Dānişle Felātūn-ı zamān olsa da ḥārdır
Ne ‘ālim ü ne ‘ārif ü ne vākıf-ı ḥāliz
Cevrī gibi her ḥāl ile şivende¹ maḳāliz

32b

- 13 Yā Rab bizi de vākıf idüp ma‘nī-i ḥāle
Dil-beste ḳoma ṭab‘ımız nükte-i ḳāle
Yā Rab bize şevḳ-i ṭaleb-i ma‘rifetiñ vir
Cehd eyleyelim fazlıñ ile kesb-i kemāle
Yā Rab bize ḳıl şüret-i taḥḳīḳi nümāyān
Bakmaḳdan uşandı gözüümüz naḳş u ḥayāle
Yā Rab bize tevḳīḳiñ ile eyle hidāyet
Tā yol bulup² gitmeyelim semt-i ḳalāle
Yā Rab bizi ol sālīk-i āgāha refīḳ it
Kim rehber ola fırḳa-i efrād u ricāle
Yā Rab bizi ol ‘āşık ile eyle mülākī
Kim vāsıtasız dāḥil ola bezm-i vişāle
Yā Rab dilimiz eyle o mir’āta muḳābil
Kim maḫhar ola pertev-i envār-ı cemāle
Envārıñ ile dīde-i idrāke cilā³ vir
Dīdārıñ ile āyīne-i ḳalbe cilā vir

¹ şivende: bīhūde

² bulup: yañıulup

³ cilā: ziyā

FEHÎM-İ NÂ-MURÂD¹

-./-./-./-./-

- 1 ‘Aks-i hüsn-i yâr ile pürdür derûn-ı sînemiz
Nûr-bağş-ı dîdeyüz hürşiddir âyînemiz
- 2 Nev-be-nev leb-rîz-i şevkiz lîk şad-efsûs kim
Yine her şâdîde müdgamdır ğam-ı dîrînemiz
- 3 Lâlezâr itmekdedir rûy-ı zemîni hûn-ı dil
Cilve-gâh-ı dâğ olaldan sîne-i bî-kînemiz
- 4 Derd-i ser virdi humâr-ı neşve²-i bezm-i elest
Luţf idüp sâķî yetişdir bâde-i dūşînemiz
- 5 Olalı gencûr-ı kân-ı gevher-i tab‘-ı Fehîm
Cevher-i iksîr ile pürdür bizim gencînemiz

33a 138

FEHÎM-İ NÂ-MURÂD³

-./-./-./-./-

- 1 Baħr⁴-ı dilden cūş idince ‘aşķ-ı şûr-engîzimiz
Oldı serhoş-ı fenâ cism-i⁵ vücûd-amîzimiz
- 2 Biz ki mest-i neşve-i esrâr-ı hüsn-i dilberiz
Bâde-i hayretle pürdür sāğar-ı leb-rîzimiz

¹ FKD, s. 470.² neşve: bâde³ FKD, s. 476.⁴ baħr: tâb⁵ cism-i: cümle

- 3 Geçmişüz¹ naẓẓāre-i hāl-i cemāl-i yārdan
Dāğ-ı ḥasretdir dil-i ‘uṣṣāka dest-āvizimiz
- 4 Bahtımız ḥāb-ı içre olsun tā-kıyāmet² ṣubḥ-ı ḥaṣr
Pāsbān-ı dil yeter bu nāle-i ṣeb-ḥizimiz
- 5 Oldı feyż-i āfitāb-ı ḥüsn-i ‘aşk-ile Fehīm
Pençe tāb-ı³ mihr-i enver⁴ zerre-i nā-çizimiz

139

FEHİM-İ NĀ-MURĀD⁵

--./--./--./--

- 1 Tā eyleyeli ‘aşk füzün rütbe-i cāhım
Endīşe-i müjgān u nigāh oldı sipāhım
- 2 Fikr-i⁶sitem-i ğamze ile ḥālını cānıñ
Kim ḥāne-i cellād-ı kazā ola penāhım
- 3 Olmakda çerāğ-ı ḥarem-i meclis-i kudsī
Ḥasretle gice çarḥa çıkan şu‘le-i āhım
- 4 Pervāne-i pür-sūḥte vü āteş-i ğamdır
Her şu‘leye peyveste çıkan⁷ dūd-ı siyāhım

¹ geçmişüz: gelmişüz

² kıyāmet: kıyām

³ pençe tāb-ı: nice

⁴ enver: enverīdür

⁵ FKD, s. 588-90.

⁶ fikr-i: fikr it

⁷ çıkan: olan

- 5 Efkār u¹ ḥayāl-i ruḥ u pīṣāni-i cānān
Rūz u şeb firķātde yatar mihr ile māhım
- 6 Şanmañ ki siyeh-çerdedir ol māhı ki yaqmış²
Tāb-ı eşer-i şa‘şa‘-i nūr-ı nigāhım
- 7 Ḥāk itse Fehīm āyīne-i ṭab‘ımı devrān
Ṭuṭı gibi güftār ide her sebz-i giyāhım

33b 140

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD³

---./---./---./---

- 1 Biz rāh-rūy⁴-ı vādi-i erbāb-ı cünūnuz
Biz ‘aql-ı perīṣān-reviş-i rāh-nümūnuz
- 2 Biz vırmez iken zerre kadar ḥüsne vücūdı
‘Aşq-ı sitem-engīz nedir k’aña zebūnuz
- 3 Ammā bu ḳavī-himmet ü ḳudretle ‘acebdır
Mağlūb-ı cefā-yı felek-i esfel-i dūnuz
- 4 Bu reşk-ile itsek n’ola gül-ğoncayı lāle
Biz kim dil-i pür-dağ-ıla āğuşte-be-ḥūnuz
- 5 Āvāregī-i ‘aşq ile ‘ālemde Fehīmā
Maḥsūd-ı cefā-pīşe-i erbāb-ı sükūnuz

¹ u: i

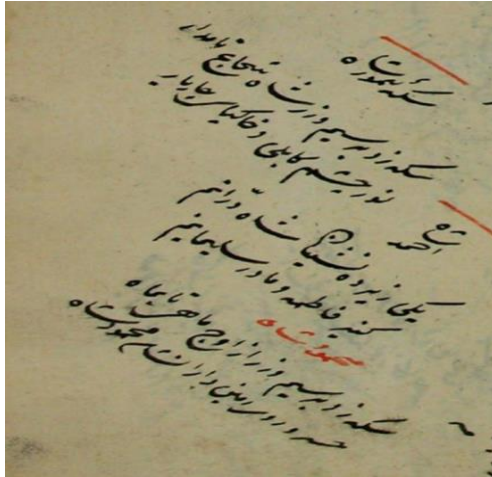
² māhı ki yaqmış: māh-ı münīri

³ FKD, s. 466.

⁴ rūy: ber

- 1 Hâkim ammâ mihr-i rûy-ı dilbere âyîneyim
Ben harâbe cevher ü âyîneye gencîneyim
- 2 Râst-kirm-i pîledir faqrım ki bî²-sâmân u zâd
Nice demdir halvetî-i hırka-i peşmîneyim
- 3 Berķ-i hırmen-sûz-ı erbâb-ı hünerdir âteşim
Çarķ-ı bed-ķ ħ ħıñ derûn-ı sînesinde kîneyim
- 4 Sûziş³-tâbımdan olur gerçi ħurşîd⁴vāye-gîr
Dâğ-ı cān-ı dūzaķ-ı külħān-fürûz-ı sîneyim
- 5 Dün gice dîdār-ı yāra bir nigāh itdim Fehîm
Tā-ķıyāmet mest-i cām-ı ħayret-i dūşineyim

142-143-144

¹ FKD, s. 586-88.

² pîledir faqrım ki bî: pîle-faqrām bî-ser

³ sūziş: sūz u

⁴ gerçi ħurşîd: ħurşîd-i maħşer

34a 145

FEHİM-İ NÂ-MURÂD¹

..--/..--/..--/..-

- 1 Raḥm kıl ey ğaḏab-âlûde şeh-i kişver-i nâz
Çāk çāk itdi yeter cān ü dili ḥaṇçer-i nâz
- 2 Hāk-i zilletde göñül her gice āġuşte-be-ḥūn
Çeşm-i sermestiñ ise ḥokḫa-i gül-bister-i nâz
- 3 Yād kıl mest-i mey-i ḥūn-ı ciger olduġımı
Çeşm ü ğamzeñ ki şuna birbirine sāġar-ı nâz
- 4 Nev-niyâz itme kemān-mużtarib itse beni ‘aşḫ
Köhne meftūnuñum ey tıfl-ı neġam-perver-i nâz
- 5 Seyr iden rûy-ı ‘araḫnāk-i ḥayā-perveriñi
Fehm ider baḥr-ı melāḥatda nedir gevher-i nâz
- 6 Şatdıġın ‘işveleri ‘āşıkına eyle ḥisāb
İşte ḥatṭıñdadır ey şūḥ-ı cihān defter-i nâz
- 7 Kişver-i cān-ı Fehīm olmaz idi böyle ḥarāb
Ġamzene itmese imdād eger leşker-i nâz

146

FEHİM-i NÂ-MURÂD²

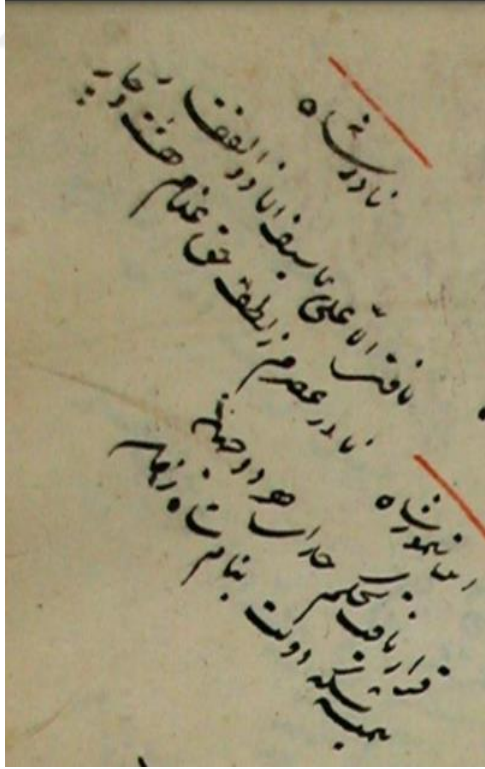
.-./..--/..--/..-

¹ FKD, s. 458-60.

² FKD, s. 674-76.

- 1 Göñül göñül nice bir hırş-ı dāğ yetmez mi
O teng hānka¹ bir çerāğ yetmez mi
- 2 Felekde rūhveş ey dil Mesīh'e hem-dem ol
Zemīnde mihr ile sürdüñ ayağ yetmez mi
- 3 Serīñ güher gibi ğaltide itme her hāzefe
Şadef-nişīnī-i künc-i ferāğ yetmez mi
- 4 Hālīl-i 'aşkım u gülşen-fürūzī-i i'cāz
Pür-āteş olduğı eṭrāf-ı bāğ yetmez mi
- 5 Duḥān-ı mürde-çerāğ-ı demiñle ey nāşih
Fehīm'i itdi sözüñ bi-dimāğ yetmez mi

147-148

¹ hānka: hānkāha

34b 149

NEF'İ¹

--./-.-./.-.-./-.-

- 1 Çekmezse (...) ² n'ola dil-i mestānemiz bizim
Yād-ı lebiñle meygededir hānemiz bizim
- 2 Biz n'eyleriz çerāğ-ı şeb-i hecr-i yārda
Biñ şem' uyarır (...) ³ pervānemiz bizim
- 3 Biz t̄ā'irān-ı evc-i hevā-yı hüviyyetiz
Genc-i şikenc-i t̄urradır⁴ lānemiz bizim
- 4 Vâ'iz düşerdi meygedeye kordı mescidi
Görse şafā-yı meclis-i rindānemiz bizim
- 5 Nef'î gibi esîr-i cünûn-ı muḥabbetiz
Uşlanmasa n'ola dil-i dīvānemiz bizim

150

BEYT-İ ŞEYḤ ĠĀLĪB EFENDİ⁵

--./-.-./.-.-./-.-

Ey üd kōkla perçemini benden ol mehiñ⁶
Naql eyle dūd-ı āteş-i hicrānı⁷ mū-be-mū

¹ NFD, s. 499.

² (...): ġam

³ (...): āh ile

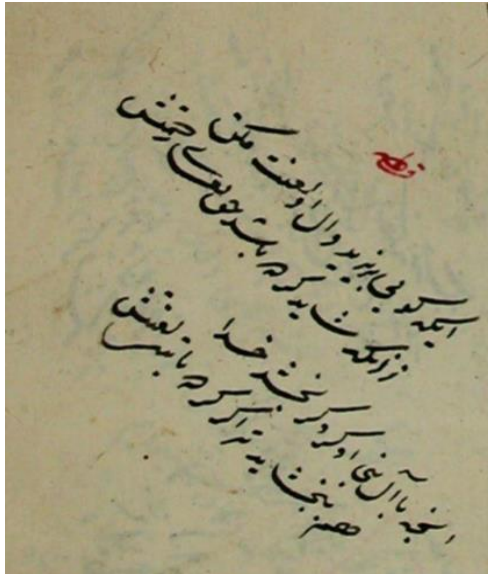
⁴ t̄urradır: t̄urradadır

⁵ ŞGD, s. 460.

⁶ mehiñ: şehiñ

⁷ hicrānı: hicrānını

- 1 Diller ki zıkr-i la'li ile pür-hurûş olur
Tesbîhden gürûh-ı melâ'ik hamûş olur
- 2 Haţtı ki dūd-ı âteş-i âşûb u fitnedir
Tâb-ı 'izâr-ı surhı ile şu'le-pûş olur
- 3 Çeşmi ki mest-i 'işve vü maḥmûr-ı nâzdır
Ol dem ki bezm-i şîve kurup bâde-nûş olur
- 4 Dil cām u ğamze sâķî-i şûḥ u kirişme nuḳl
Hûn-ı ciġer şarâb u ẓaẓa mey fûrûş olur
- 5 İtse Fehîm la'l u 'araķnâkini ḥayāl
Dürr-i kelâmı zîver-i gûş-ı sürûş

¹ FKD, s. 422-24.

35a 153

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD¹

---/---/---/---

- 1 Meclis-i 'uṣṣākda ol meh ki sāğar nūṣ ider
Çeşm-i ğamze bāde-i nāzı ber-ā-ber nūṣ olur²
- 2 Cām-ı leb-rîz-i eceldir şunduğı 'uṣṣāka hep
Bāde-i nāzı ki ol yār-i sitemger nūṣ ider
- 3 Çeşmi mest-i 'ışvedir bilmez nedir hūn-āb-ı dil
Ol şarābı ğamze-i hūn-rîz-i kafîr³ nūṣ ider
- 4 Künc-i ḥasretde⁴ mey-i hūn-āb-ı çeşm-i 'aşıķı
Muttāşıl geh āstîn ü gāh bister nūṣ ider
- 5 Maḥrem-i bezm-i vişāl-i dost⁵ olmazsa Fehîm
Cām-ı zehr-i firķāti tā rûz-ı maḥşer nūṣ ider

154

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD⁶

---/---/---/---

- 1 Bir ḥayāt içün kaçā bilmem ne nāz eyler baña
Ben şehîd-i ğamzeyim 'İsî niyāz eyler baña

¹ FKD, s. 372.

² olur: ider

³ kafîr: dilber

⁴ ḥasretde: ḥayretde

⁵ dost: yār

⁶ FKD, s. 312.

- 2 Bĩ-tekellũf maħrem-i ħalvet-sarāy-ı gamzeyim
Çeşm-i şũĥ-ı dilberān ifşā-yı rāz eyler baña
- 3 İstemez kālā-yı ħüsni ola tārāc-ı nigāh
Perde-i zũlfũñ añunçũn nĩm-bāz eyler baña
- 4 Seng-i mi'yār-ı cünũnum ben ki şarrāf-ı ħired
Feyz-i temyĩzimle 'arz-ı imtiyāz eyler baña
- 5 Şāh-ı istignā-sipāhım ben Fehĩm çarĥ-ı dũn
Ĥavf-ıla biñ dürlũ nāz-ı dil-nevāz eyler baña

155

TĀRĪĤ-İ PERTEV

.---/.---/.---/.---

Dü-şakķ-ı ħāmeden ber-ceste çıkdı Pertevā tārĩĥ
Reis-i ehl-i cennet oldı Vaşşāf-ı cihān-vāşıf

156

'AYNĪ TĀRĪĤ

-.---/.---/.---/.-.

Dāniş-i küttāb ħalkdı kevnden ceffe'l-ķalem

157

FERD

-.---/.---/.---/.-.

Zimmet-i ibrā eyledim da'vā-yı vaşl-ı yārdan
Kim zuhũr-ı ħaţtı bir imşālĩ ħüccetdir baña

35b 158

ĠAZEL [ŞEHRĠ]

-.--/-.--/-.--/-.--

- 1 Penbedir cismiñ disem bir nā-mūlayim iddiā
Berfdem maşnū'dur disem o da sovuḡ edā
- 2 Beñzeden kāfūra fūlfül beñleriñle gerdeniñ
Dem-be-dem ḡan aḡlasun olsun ru'āfa mübtelā
- 3 Tāş aḡac söyler seni billūra teşbīh eyleyen
Tāşa ḡalsun şīşe-i nāmūsını ol bī-ḡayā
- 4 Sīm-i ḡāma nice teşbīh ideyim nā-puḡtedir
Her ne ḡüne ḡālība ifrāḡ idersem nā-sezā
- 5 Gerḡi cān bulur sözüm rūḡ-ı muşavverdir sözüm
Şehrīyā nūr-ı mücessemidir o şūḡ-ı meh-likā

159

ĠAZEL¹ [FEHĠM]

--./--./--./--

- 1 Tā şā'şā'a-i mihr-i rūḡuñ böyle füzündür
Āşār-ı remedden gözüñ ey şūḡ zebündür
- 2 Bir ḡatre-i surḡ olsa n'ola dāmen-i ḡeşmiñ
Şemşīr-i müjeñden dökilen ḡūn-ı deründür

¹ FKD, s. 402-4.

3 Tā hañçer-i ser-tiz-i nigāh-ı sitemiñden
Her bir müje bir zaḥmī-i āğuşte-i¹ hündür

4 Gösterdi yine ğamzeleriñ rüy-ı terettüb²
Beñzer ‘alem-i fitne vü āşüb-ı nigündür

5 Çeşmiñde siyeh perde-i hünñ degildir
Müsvedde-i mecmū‘a-ı esrār-ı fünündür³

6 Yā itdi ‘ayān şüretini hükmi-i kazānñ
Hüsñüñ-ki leṭāfetde seniñ āyine gündur

7 Yā haṭ gibi mihr-i ruḥuña sāye bırakmış
Ebr-i siyeh-i baḥt-ı Fehīmā-yı zebündür

36a 160

ĞAZEL-İ FEHİM-İ NĀ-MURĀD⁴

.---/.---/.---/.---

1 Cihān pür-fitnedir dehre kazā āyā ne şalmışdır
Meger mestāne raḥşıñ ol perī meydāna şalmışdır

2 Hazer ey ḳudsiyān⁵ şehsüvār-ı fitne-eñgizim
Sipāh-ı işvesin şaff-ı dile mestāne şalmışdır

3 İki şāḥbāzdır çeşmi kazā-perr ü kader-pençe
Birisi şuffe⁶-i dil biri murğ-ı cāna şalmışdır

¹ āğuşte-i: āğuşte be

² terettüb: hezimet

³ fünündür: fünündür

⁴ FKD, s. 406.

⁵ ḳudsiyān: ḳudsiyān ol

⁶ şuffe: şa‘ve

- 4 Yine firkatdedir ‘aşığ olursa yār ile temkīn¹
Felek bī-hūde Qays’ı vādī-i hicrāna şalmışdır
- 5 Muḥabbet lüccesi dirler ki tā қа‘rındadır sâhil
Gönül kim zevrağın bir baħr-ı bī-pāyāna şalmışdır
- 6 Hābābı eylemiş sūde-ķıbāb-ı heft-eflāki
Qazā² keştī-i cānı ‘aceb ‘ummāna şalmışdır
- 7 Egerçi hāne-zād-ı dūdman-ı ‘ağldır ammā
Cünün-ı dil Fehīm-i bī-dili yabana şalmışdır

161

GAZEL³ [FEHİM]

--./..--./..--./..--

- 1 Ey bād-ı şabā ol şeh-i hūn-rīze haber vir
Hūn-rīzligiñ gel dil-i nāçize haber vir
- 2 Ey bād-ı şabā dūr olalı ğamzeleriñden
Düştüklerimi hañcer-i ser-tīze haber vir
- 3 Ey bād-ı şabā silsile-cünbānī-i şevķim
Zincīr-i ser-i zūlf-i dil-āvīze haber vir
- 4 Ey bād-ı şabā yāsemin-efşānī-i eşkim
Hūy-gerde o gül-berg-i semen-bīze haber vir

¹ temkīn: yek-ten

² qazā keştī: qazā kim keşt-i

³ FKD, s. 394-96.

- 5 Ey bād-ı şabā bülbül-i güm-lāne Fehīm'îñ
Āvāreligîñ ol gül-i nev-ḥîze ḥaber vir

36b 162

[FEHĪM]¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Nigāh it dīde-i 'ibretle ḥüsn-i luṭf-ı Yezdān'a
Getürdi şevḳ-i dīdāriyla cūy-ı Nîl'i tuḡyāna
- 2 Nice eyyām idi seyr-i tecellī iştiyākıyla
Dönerdi kendi mir'ata ḥabābı çeşm-i ḥayrāna
- 3 Biḥamdillāh düşüp miḳyās-ı² nokṭa kilḳ-i ḳudretden
Mişāl-i merdüm-i çeşm oldı ol müştāk-ı giryāna
- 4 Bulup dīdāra isti'dād-ı naẓra oldı mevc-engîz
Ki ya'ni işte zincirim³ menem min-ba'd dīvāne
- 5 Derün-ı cezbe-i şevḳ-ile pür-cüş⁴ u ḥurūş oldı
'Aceb mi bî-muḥābā düşse şahr[ā] vü beyābāna
- 6 Egerçi şüretā dīvāneveş ālūdedir cismi
Dilin āyīneāsā mazḥar itdi zevḳ-i vicdāna
- 7 O deñlü itdi tuḡyān kim nice tūfān-ı feyz-āşār
Süvār oldı mişāl-i nāḳa her yer mevc-i ḡalṭāna

¹ FKD, s. 138-140.

² miḳyās-ı miḳyāsa

³ zincirim: zincir ü

⁴ pür-cüş: cüş

- 8 Çıkup ejder gibi pür-pîç ü¹ ham genc-i İlâhî'den
Lu'âb-efşân olup gezdi² hıyâbândan hıyâbâna
- 9 Zihî hikmetle³ te'sîr-i lu'âbında be-emr-i 'aks⁴
Hayât-i tâze virdi cümle-i emvât-ı büstâna
- 10 'Ayândır bunda sırr-ı "tuhrîcû'l-hayye mine'l-meyyit"⁵
Nazar kıl ejdehâdan zâhir olan âb-ı hayvâna
- 11 Halâş oldu şehâbîñ girye rûyın görmeden bustân
İderler hande güller şimdi feyz-i ebr-i bârâna
- 12 Miyân-ı Nil'de her nahl-i hurmâ beñzedi gûyâ
Şinâverlik iden bir dilber-i kâkül-perîşâna
- 13 Görüp emvâc-ı Nîl'i cümle dihkân oldu necm⁶-efşân
Şikâra hazır oldu murğ-ı 'İsâ dâm-ıla dâne⁷
- 14 O deñlü oldu bālîde ki şıgmaz oldu zarfına
Dırâz itdi zebân-ı ta'nı âhır Baħr-ı 'Ummân'a
- 15 Bu feyz ü cûd-ile takrîb buldı itmege taklîd
Kef-i dūr-pâş-ı şâhib-devlet-i Cemşîd-'unvâna
- 16 Yaħud bir şûh mâ'î mevci hârâ kıldı pây-endâz
Kudûm-ı zevraķ-ı Pâşâ-yı 'âlî-câh-ı zî-şâna

¹ ü: i

² gezdi: girdi

³ hikmetle-hikmet ki

⁴ be-emr-i 'aks: be-'aks-i emr

⁵ "tuhrîcû'l-hayye mine'l-meyyit": Ölüden diriye izhâr eder. Rûm Sûresi 19. Ayet

⁶ necm: toħm

⁷ şikâra hazır oldu murğ-ı 'İsâ dâm-ıla dâne: şikâra murğ-ı 'İsâ hazır oldu dâmla dâna

- 17 'Azîz-i taht-ı Mısr-ı 'atıfet Eyyüb Pâşâ kim
Vücûd-ile o zevrak beñzedi taht-ı Süleymân'a
- 18 O hükmi itdiyse bâda âba cārîdir bunuñ hükmi
Ki ebr-âsâ ola¹ şâmil 'umûm-ı luţfı insâna
- 19 Sikenderveş kesüp ol seddi tûfân şaldı Mısr içre
Cihân Kaydâfaveş ğark oldu lîkin baħr-ı ihsâna
- 20 Çıkup 'izzetle teşrîf eyledi ol kaşr-ı vâlâyı
Şeref viridi huceste maḳdem-ile kâh-ı eyvânı
- 21 O şevk ile Züleyhâ gibi Nîl'e virdiler zînet
Temâşâ içün ol şâhib-serîr-i mâh-ı Ken'ân'a²

37a 163

[NAẒÎM]³

.---/.---/.---/.---

- 1 Olup peşmînesi köhn-libâs-ı zâhid⁴ eklenmiş
N'ola düşse 'aşâya kâse-i 'ömri direklenmiş
- 2 Çicek zahmından ol kâlâ-fürûş-ı bender-i hüsnüñ
Ḳumâş-ı behceti hicrân⁵ yer yer çiçeklenmiş

¹ ola: olup

² dîvânda kaside 65 beyit, yazma metinde ise 21 beyitten oluşmaktadır.

³ YND, s. 832-33.

⁴ köhn-libâs-ı zâhid: köhne ridâ-yı zâhid

⁵ Ḳumâş-ı behcet-i hicrân: Ḳumâşın behceti hicrânlıdır

- 3 İzârı üzre¹ halka halka ejderhâ²-yı zülfi
Muhtalsam genc-i hüsn-i yârda kat kat çöreklenmiş
- 4 Yine bezm-i muhabbetde nigâh-ı mest-i cânâna
Çeker pergâlesin (...) ³ kebâb itmiş yüreklenmiş
- 5 Yine hayl-i hayâl-i yâr hûn-ı eşkime kanmış
Kenâr-ı cûybâr-ı çeşmime konmuş yemeklenmiş
- 6 Ol⁴ ebrû-yı kemân-dârıñ görüp zann eyleme müjgân
Hadeng-i gamze-i dil-düz-ı canândır yeñilenmiş⁵
- 7 Naẓîm-i zâr şimdi bir ferîşte-hûba meyl itmiş
Geçüp nefis ü hevânıñ şûr u şerrinden⁶ meleklenmiş⁷

164

[ZEKÂYÎ]⁸

.---/.---/.---/.---

- 1 Hümâ-yı himmetim bād-ı hevâya rağbetim yokdur
Kânâ'at kûşesinde rûzgâra minnetim yokdur
- 2 Ham oldı kâmetim beyhûde halkıñ imtinânından
Kelâmıñ toğrısı bâr-ı girâna tâkatim yokdur

¹ üzre: üzre olmuş

² ejderhâ: ejder

³ (...): 'âşık

⁴ ol: o

⁵ yeñilenmiş: yeleklenmiş

⁶ şûr u şerrinden: şer ü şûrından

⁷ dîvândaki gazel dokuz beyitten oluşmaktadır. Yazma metinde iki beyit eksiktir.

⁸ ZKD, s. 86.

- 3 Bilen keyfiyyeti sākī ile germiyettin söyler
Benim bintü'l-ineb mekkâresiyle ülfetim yokdur
- 4 Hele meclisde maḥbûb olmayınca ʿişret itmezsem
Mürāʿī zāhidāsā bezme bârī sıkletim yokdur
- 5 Baña bir menzil olsa günbed-i gerdündan ḥāric
Bu sakf-i bî-sütûn altında zîrā rāḥatım yokdur
- 6 Ümîdim vāhibü'l-iḥsân olan Mevlâyadır ancak
Ġamım var ise gerdûn-ı denîye ḥācetim yokdur
- 7 Medâr-ı iftiḥârımdır Zekâyî hırka-püş olmak
ʿAbâ-yı köhne var eynimde zîb ü ziynetim yokdur

37b 165

ĠAZEL-İ ŞĀBÎT EFENDÎ¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Ben ol gül-püş-ı istiḥyāya îḥām-ı vişāl itmem
Senemzâr-ı ʿızârıñ lâle-i ḥîz-i infiʿāl [itmem]
- 2 Dehân-ı ârzûda kalmadı dendân-ı iḳbâlim
Felekden gûşe-i destâra ümmîd-i ḥilâl [itmem]
- 3 Alışdım sâde ser-püş-ı cünûna şimdiden soñra
Ser-i jülîdeme Kışmirî-i sāmânı şâl [itmem]

¹ SBD, s. 537.

- 4 Ğubār-ı vādī-i cevre düşürmiş ğīn-i şalvārın¹
Yine dir ırz-ı kālā-yı cefāyı pāymāl [itmem]
- 5 Hāyālī ḳal‘a-bend-i sīnedir ıtlāk için bārī
Niçün ol şāh-ı hūbāna varup bir ‘arz-ı hāl [itmem]
- 6 Naẓīremden duyarlar imtiyāz-ı şī‘rimi² Sābit
Tesellüf³ eyleyüp ben da‘vī-i fazl u kemāl [itmem]

166

ĠAZEL-İ RAḤMĪ EFENDİ⁴

.---/.---/.---/.---

- 1 Ḳalemdir ebruvān-ı yāre temşīl-i hilāl itmem
O serv-i rāst-ḳaddiñ vaşfı⁵ ben kec ḥayāl [itmem]
- 2 Uzatmam destimi peymāne-i sākīye minnetle
Ayāğ altında ben el gibi kendim pāymāl [itmem]
- 3 O şūḥ-ı mū-miyāna kıl ḳadar ‘ayb eylemem isnād
Müsellemdir belī ḥüsnüñde yārīñ ḳīl u ḳāl [itmem]
- 4 Çıḳarmam ḥāṭır-ı rencūrdan hergiz ḡam-ı ‘aşḳı
Ölürsem de dil-i derd-āşināyı bī-melāl [itmem]
- 5 Fiğānıñ gūş idiñce Raḥmīyā’nıñ didi ol gül-rū
Nevā-keş bülbulümsün ben seni āşüfte-hāl [itmem]

¹ Ğubār-ı vādī-i cevre düşürmiş ğīn u şalvārın: düşürmüş mest olup ḥāk-i niyāza āl çaḳşırın

² şī‘rimi: ṭab‘umı

³ tesellüf: taşalluf

⁴ RHD, s. 93.

⁵ vaşfı: vaşfını

167

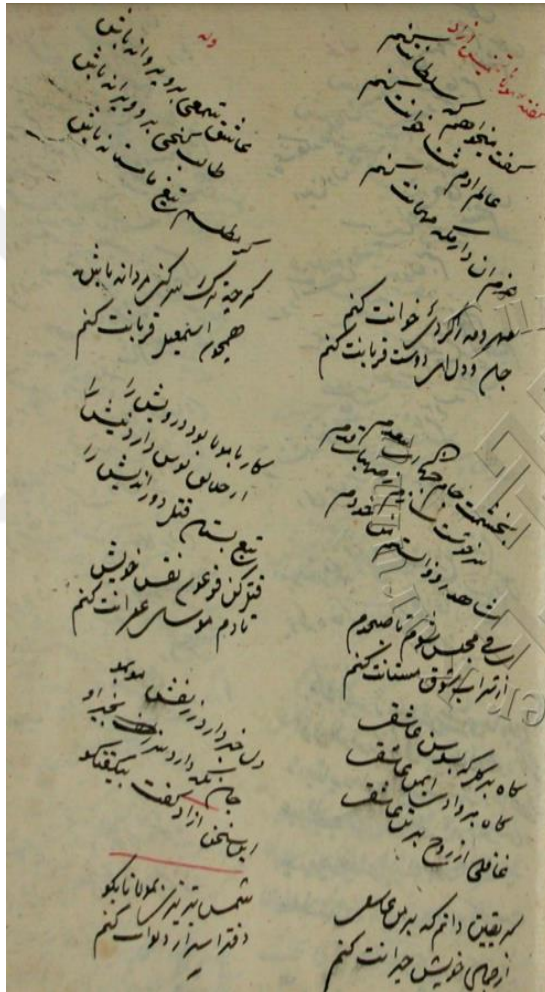
FERD

--./---/--./---

Meyhāne-i emelde keyfimce olmadım mest

Yārim ẓadeḥ virirdi yarım ẓadeḥ virirdi

38a 168

38b 169

ĠAZEL-İ ŞĀBĪT EFENDİ¹

---./---./---./---

¹ SBD, s. 423-24.

- 1 Ne yapsun kum gibi ekdār-ı dehre bir dil-i dānā
Bulanmaz mı hücum-ı seyl-i mevc-engīzden deryā
- 2 İşin dolabveş soyına koymak isteyen ādem
Tehī döndürmesün bir bī-nevānıñ kāsesin kaṭ‘ā
- 3 Bu bāğıñ resmidir maḥşūl-i ‘ādī vormeyen bergi¹
Kühen bir cāmeden çıkmaz mişāl-i serv-i bāğ-ārā
- 4 Yağasın pāk-dāmen kırtarır āşūb-ı ‘uqbāda
Degil bir hāne²-i nā-pākveş ālūde-i dünyā
- 5 Faķīre zād yok ārāste-i h̃ ān-ı ekābirden
Hemān çinīsi çok bir meclis-i taşvīrdır ma‘nā³
- 6 Teniñ tesmīn idüp mānend-i şem‘-i rūḡanī olma
Yağarlar āgeh ol ey sālīk-i işkeste⁴-perver hā
- 7 Ne esrār-ı nihān var Şābitā ma‘cūn-ı nazmıñda
Leb-i dilber midir yārānı güldürdi ser-tā-pā⁵

170

ĠAZEL⁶ [HAŞMET]

.---/.---/.---/.---

- 1 Reh-i işkıñda pā-māl et beni ey şehlevendim gel
Emīn ol kaçma benden sevdigim cānım efendim gel

¹ bergi: bī-berg

² degil bir hāne: kötek yir cāme

³ ma‘nā: gūyā

⁴ işkeste: işkenbe

⁵ yārānı güldürdi ser-tā-pā: güldürdi heb yārānı ser-tā-pā

⁶ HŞD, s. 196.

- 2 Meded dāmeñ-keş olma ser-keş olma āhımı alma
Serīme sāye-endāz ol benim serv-i bülendim gel
- 3 [Bu āteşle ten-i şad-çāk-i hecri dāg dāg itdim¹
Dili ben pertev-i ʿışkıñla nām olsun çerāğ itdim]
- 4 Ümīd-i maḳdemiñle göñlü ser-mest-i ayağ itdim
Yoluñda ḥāk-pāy oldum gel ey Ḥaşmet-pesendim gel

171

Biñ iki yüz elli beş senesi mäh-ı rebīʿl-āḥiriñ on toḳuzuncu günü Sultān Maḥmūd Efendimiz dār-ı beḳāya rıḥlet eyleyüp şehzāde efendimiz ʿAbdūlmecid Ḥazretleri tahta cülūs buyurdular. Ḥudā-yı Lem-yezel Ḥazretleri serīr-i salṭanātını daʿim eyleye āmīn bi-ḥürmeti nebiyyiʿl-emīn.” Sultān ʿAbdūlmecid Ḥān Ḥazretleri bin Sultān Maḥmūd biñ iki yüz yetmiş yedi senesi vefāt idüp yerine birāderi ʿAbdūlaziz Ḥān Ḥazretleri cülūs itmişdir. ʿAbdūlaziz ḥalʿinden beş gün sonra şerbet-i şehādeti nüş itmişdir. Raḥmetullahi ʿaleyh. Tārīḥ-i māt-i ʿAbdūlaziz Ḥān 1293.

39a 172

GAZEL² [ŞĀBĪT]

.-./..-./.-./..-

- 1 Seniñle bilmez idüm ülfet eylemek güçmü³
Ġazāl-i vaḥşīsın ünsiyyet eylemek güçmü³
- 2 O gül-ʿizār ʿaraḳ-rīz-i ʿıtr-ı fitne iken
Niğāh-ı āb-ı ruḥuñ ʿaḳd⁴ eylemek güçmü³

¹ devam eden ğazelden bağımsız bir beyittir.

² SKD, s. 496.

³ güçmü³: güç imiş

⁴ ruḥuñ ʿaḳd: ruḥ-ı ʿiffet

- 3 Şurāhi pür demiş ziyāde bulunmağ-ıla¹
Meded tehi̇ yere germiyyet eylemek güçmüş
- 4 Bilindi bā'is-i hırmānı ehl-i 'irfānıñ
Siper-i² rif'āt içün minnet eylemek güçmüş
- 5 Civān-ı ıtab'ıma Şābit suhen begendiremem
Efendi genc bege hıdmet eylemek güçmüş

173

GAZEL ³ [ŞĀBĪT]

...--/...--/...--/...--

- 1 Olmuş ol pādişeh-i hüsne muḳarreb sā'at
N'ola ger 'akreb ile olsa mulakḳab sā'at
- 2 Dem-i vuşlatda münebbih olup îkâz eyler
H'āb-ı ḡafletde olan 'āşıkı her şeb sā'at
- 3 Pāy-ı himmetle sefer der-vaṭan eylerse n'ola
İtmiş esbāb-ı kerāmātı müretteb sā'at
- 4 Sālik-i nāḳışa beñzer ki tek ü pūda iken
Çarḥ⁴-ı tāḥūn gibi bir yerde tırır hep sā'at
- 5 Dār-ı islāmda sā'at başına itmededir
Çān çalup nice müselmānı mu'azzeb sā'at

¹ demiş ziyade bulunmağ-ıla: dimişüz yāra boş bulunmak ile

² seyr-i: sipihre

³ SKD, s. 433.

⁴ çarḥ: tāḥūn

- 6 Şokulup koyunına giçdim¹ gibi yāruñ Sābit
Görinürse ne ‘aceb çeşmime ‘akreb sâ‘at

174

Biñ iki yüz toksan üç senesi mäh-ı cumāde’l-ülāniñ yedinci şalı günü Sultāñ
‘Abdülaziz Hān hal‘ olunaraq Sultān Murād-ı Hāmis bin ‘Abdūlmecid el-
ğazi taht-ı ‘Osmāniye cülūs buyurdılar. ‘Aziz-i bî-zevāl hāzretleri şerī‘at-i
ğazādan ayırmaya āmīn.

Sene-i mezkūreniñ şa‘bān-ı şerīfinde Sultān Murād-ı Hāmis hal‘ olunaraq
Sultān ‘Abdūlmecid-i Şānī taht-ı ‘Osmāniye cülūs buyurmuşdır. Cenāb-ı Hāk
muvaffaķ bi’l-hayr eyleye āmīn.

39b 175

MERŞİYE-İ İMÂM HÜSEYN-İ KERBELÂ RÂDİYALLÂHU ‘ANH²

.---/.---/.---/.---

- 1 Gel ey nevk-i kalem mâtem ser-encamıñ beyān eyle
Döküp evrāķa derdiñ kâra bahtıñdan fiğān eyle
- 2 Midādāsā siyeh kânlar saçılun yine çeşmiñden
Liķā gibi müşevveş kışşalar şerhiñ ‘ıyān eyle
- 3 Kazā levhiñe vāfir ser-zeniş kıl dest-i kâtibden
Kader mecmu‘asın yırtup perişān dāstān eyle
- 4 Kül eyler mermeri āteş gibi kem harfini yazsañ
İnanmazsañ bir āhen levha evvel imtihān eyle

¹ giçdim: kejdüm

² GAD, s. 454-56.

- 5 Huzûr erkâmını haqq eyleyüp levh-i havâırdan
Meserret-nâmeler zevkıñ göñüllerden nihân eyle
- 6 Siyeh gey ehl-i beytiñ Ka'beveş rûz-ı ğazâsında
Bu mâtem hıdmetiñde sen de dâmen-der-miyân eyle
- 7 Yazarsañ Kerbelâ yazusınıñ müşkil belâsın yaz
Şehâdet şehdin içmiş teşne-lebler¹ mâcerâsın yaz
- 8 Niçün ey çarh-ı zâlim² naqd-i kevneyni hebâ kıldıñ
'Aliyyü'l Murtażâ'nıñ nûr-ı çeşmiñ bi-ziyâ kıldıñ
- 9 Güm itdiñ Kerbelâ hâkinde ânıñ gevher-i 'ömrıñ
Ne kendinden hicâb itdiñ ne ceddinden hayâ kıldı
- 10 Zülâl-i pâk ağan gülzâra zehr-âb eylediñ³ câri
Resûlüñ büsegâhıñ tîğ-ı kahra mâcerâ itdiñ⁴
- 11 Kopardıñ gonce-i nev-restesin gülzâr-ı Zehrâ'nıñ
Zehirler yutdurup pejmürde-hal itdiñ cefâ kıldıñ
- 12 Resûlüñ âlini şerm itmediñ mi ğark-ı hûn itdiñ
Girüp kanına ol mazlûmuñ ey ğâfil haţâ kıldıñ
- 13 Söyündürdüñ risâlet hânedanıñda yanan şem'i
Melâmet zulmetin ta'yîn-i beyt-i Muşţafâ kıldıñ

¹ lebler: diller

² zâlim: ğâfil

³ eylediñ: eyleyüp

⁴ itdiñ: kılduñ

- 14 Serin ol serverin dūr itdigin yetmez mi efserden
Mürüvvetsizlik itdin niçün ayırdın teni serden

40a

- 15 Ne yazıdır ki deşt-i Kerbelā pür-derd ü miḥnetdir
Meğer kerb ü belâlardan mürekkeb pür muşibetdir

- 16 Nāẓmın çünki bozdı¹ ehl-i beyt-i Murtaẓa'nın ol
Ne nāẓm-ı bî-selâsetdir ne nâ-mevzûn hikâyetdir

- 17 Kopard bir demde ğavġā-yı kıyâmet lîk 'aşûruñ
Dem-i mâtemde her bir rûzı üç nevbet kıyâmetdür

- 18 Yatur gül gibi gül-gün perdesinde ravzânın bir² gül
Gezen mersiye-ḥânlar bûlbûlân-ı bağ-ı ḥayret³

- 19 O kâmet düşdigi sâ'at kıyâmet kopmamak maḥzâ
Anuñ tâ ḥaşr olunca mâtemin her yıl iḳâmetdir

- 20 Dögün taşlarla sen ey sîne sen kan ağla ey dîde
Dem-i mâtem durur nehr eyle yaşıñ çağla ey dîde

- 21 Şehîdân kanı ol dem kim⁴ Fırât'ı ġarḳ-ı ḥûn itdi
'Adû hem kanmasun andan diyü aḥker-nümün itdi

- 22 Felek kanına girdi bir içim şu virmedi âle⁵
Anıñ-çün kūzesin dest-i melâmet ser-nigün itdi⁶

¹ çünki bozdı: bozdı çün kim

² bir: ol

³ ḥayret³: hasretdür

⁴ kim: ki

⁵ âle: aña

⁶ dîvânda 'şıdî' başlayan ile beyitten sonra verilmiştir.

- 23 Şıdı ceng içre çengin eyle¹ şîriñ çarḥ rūbāhı
İdüp şad ḥîle yitmiş zahm-ı mühlikden zebûn itdi
- 24 Şedâ-yı el-‘aşaşdan huşk-âb² kaldı melekler hep
Harâretten felek mâtem kıyasın³ nîl-gûn itdi
- 25 Velî⁴ bir kaṭre kanı kalmayup cismiñde⁵ ol şâhıñ
Koyup⁶ hurşîd anı tâc-ı zerrinde nîl-gûn⁷ itdi
- 26 Şanurlar dest-i pâki kûze⁸ tolmuşdı kanı-yıla⁹
Ecel câmıñ şunup sâķî-i ğam baĝrını ḥûn itdi
- 27 Kesilmiş gerden-i kâfûr-gûn peyveste aķmış ḥûn
Şebistân-ı şehâdet şem‘i vermiş şu‘le nûr-efzûn
- 40b**
- 28 Bu ğam bir özge¹⁰ ğamdır işbu mâtem ṭurfe mâtemdir
Bu eyyâm içre ḥurremlik ḥarâm oldu Muḥarrem’dır
- 29 Ziyâsûz kıalsun ol güzeller ki zehr aķmasun andan
Dem-i mâtemde işâr itdiği demdir yaḥud nemdir¹¹
- 30 Bu ğam kanıñ kıurutmuşdır¹² velî aşḥâb-ı taḥķîķiñ¹³
Anıñçûn ekşeriyyâ dem degil dökdükleri nemdir

¹ eyle: öyle

² âb: leb

³ kıyasın: libâsın

⁴ velî: hele

⁵ kalmayup cismiñde: kalmayupdur yirde

⁶ koyup: kapup

⁷ tâc-ı zerrinde nîl-gûn: tâc-ı serinde la‘l-gûn

⁸ kûze: kûzeveş

⁹ kanı-yıla: kanından

¹⁰ özge: turfe

¹¹ itdiği demdir yaḥud nemdir: itdügi ya nem yaḥod demdür

¹² kıurutmuşdır: kıuritdurmış

¹³ taḥķîķiñ: temkinüñ

- 31 Ġazā¹ vaqtinde āl kārşup gülen² eţfāli ‘ayb itmeñ
Bu istihzā³ añadır kim yeri nār-ı⁴ cehennemdir
- 32 Mübārek başlarına nūr inüpdür zer-‘alem şanmañ
Degildir surh sancaqlar birer maqtül u mu‘lemdir
- 33 Yoliñdır⁵ şerha çekseñ pul pul⁶ itseñ sineñ⁷ ey abdāl
Libās-ı cismi cāndan şoymayan hayrān u sersemdir⁸
- 34 Bu mātemde delüp ney gibi bağıñ inle ey ‘Ālī
Benim bu nazm-ı dil-sūzum kulaq tut diñle ey ‘Ālī

176

FEHĪM-İ-İ NĀ-MURĀD⁹

---/---/---/---/---

- 1 Olmazım pejmürde-dil tā hem-nişinim tazedir
Tıfl-ı nev-res şūh-meşreb nāzeninim tazedir
- 2 Lāle-i māh u gül-i mihr olsa pejmürde n’ola
Hamdülillāh āfitāb-ı meh-cebīnim tazedir
- 3 ‘Ālem-i ‘aşk içre ben şahib-kırān-ı köhneyim
Cān ü başa qalmazım yār u qarīnim tazedir

¹ ġazā: ‘azā

² gelen: gülen

³ istihzā: şöhretler

⁴ yeri nār-ı: yiri çāh

⁵ yoliñdır: yolında

⁶ pul pul: yol yol

⁷ sineñ: cismüñ

⁸ sersemdir: ebkemdür

⁹ FKD, s. 430.

- 4 Gerçi maḥv oldum vücūdumdan eṣer kalmadı līk
Tā-ḳiyāmet arḥ-ı bed-evzā‘a kīnim tāzedir
- 5 Oldı ṭab‘ım nüṣḥa-i āyīne-i feyż-i ezel
Ol sebebdan şūret-i şı‘r-i metīnim tāzedir
- 6 Gülbin-i nutḳ degil ma‘nī ṭarāvet-yāb ise
Ey Fehīm itme ta‘accüb kim zemīnim tāzedir

41a 177

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD¹

---/---/---/---

- 1 Şem‘-i ḥurşīd-i tecellāyız ki yoḳdur dūdumuz
Sāye gibi oldı dūd u tīre dil-merdūdumuz
- 2 Cānımız tīg-i ḳazāya itmeden her dem siper
Meşḳ-i zaḥm-ı ğamze-i cānānedir maḳşūdumuz
- 3 Ğonca-i nekşüfte-i bāğ-ı ‘ademdir tā ezel
Feyż-i efkār-ı dehānıyla dil-i nā-būdumuz
- 4 Bī-vücūd ol ḳadar za‘f²-ı ğam-ı ḥaṭṭıyla kim
Mūr başşa maḥv olur cism-i belā-fersūdumuz
- 5 Bey‘gāh-ı ‘ālem-i kevn ü fesād içre Fehīm
Cevher-i cānıñ ziyān itmekdir ancaḳ sūdumuz

¹ FKD, s. 464.

² z‘af: fikr

178

[FEHÎM]

..--/..--/..--/..-

- 1 Yeter olduñ dile hañcer-zen-i bîdâd yeter
Yeter itdiñ beni bîdâdıña mu'tâd yeter
- 2 Dûd-ı âhım nice bir 'arş-ı sûtûn eyleyesin
Hayme-i nüh-feleği eyledi ber-bâd yeter
- 3 Görelim şûriş [û] âşûbda tenhâ hüneriñ
İtmesün ğamzeleriñ fitneye imdâd yeter
- 4 Öyle 'uşşâkı perişân ki benim 'âlem-i 'aşk
Ġarazıñ 'âşık ise bu dil-i nâ-şâd yeter

179

ĠAZEL [FAZLÎ]

..--/..--/..--/..-

- 1 Vire mi derd-i şanem derdime dermân vire mi
Vahtidir dem-be-dem artar yüregimiñ ele mi
- 2 Görebilsem müdde'îlerden ben anıñ yüzini
Ey kızıl gül saña kim çekdi dikenden haremi
- 3 Hayli demdir gözleriniñ hastayım yâ hû
Süre gelse yüzüm üstüne başsa kıâdemi¹

¹ hece eksikliği sebebiyle vezin bozuk.

- 4 Yüzümi yerlere sürüp giceler yalvarırım yâ haḳ¹
Kāfire vire murādın ya baña virmeye mi
- 5 Fażılî mähı dilersin yüzünü dergāha tuṭ
Hāşā ki maḥrum ḳoya mı çokdur Allāh keremi

Sene 1256

41b 180

NEYLİ MERḤŪM²

---/.---/.---/.---

- 1 Hengām-ı vişāl ‘ākıbet aġyāra da ḳalmaz
Encāma irer mevsīm-i gül hāra da ḳalmaz
- 2 Bir şūḥuñ olur ol daḥı dermānde-i ‘aşḳı
İtdikleri ol şūḥ-ı sitemḳāre de ḳalmaz
- 3 Çün kūh-ken-i ‘aşḳıñ irişdi sere ḳārı
Kuhsār-ı belādır dil-i bī-çāre de ḳalmaz
- 4 Aġyārıñ idüp hāne-i ümmidini rüşen
Bir gice o meh‘aşıḳ-ı āvārede ḳalmaz
- 5 Bir gün dökünür nāle-i bülbul daḥı Neylî
Encāma irer mevsīm-i gül hāra da ḳalmaz

¹ “yâ haḳ” vezin açısından fazladır.

² NYD, s. 99.

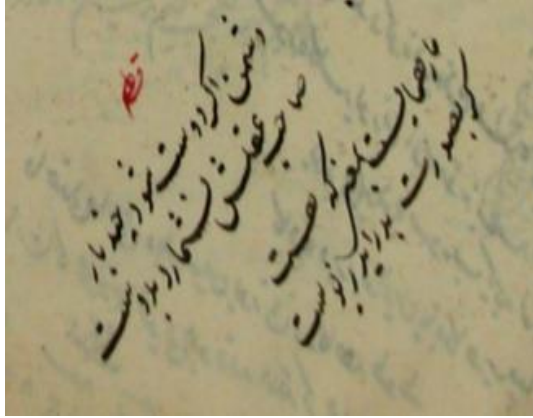
181

ĠAZEL¹ [FEHĠM]

--./--./--./--

- 1 Hūşum gider āmīz-i cünūn eyleme yā Rab
Esrār-ı dilim perde-birūn eyleme yā Rab
- 2 Engüştü kimiñ degdi diyü ğabğab-ı yāre
Destim sitem-i renc-i² sūtūn eyleme yā Rab³
- 3 İtsün nem-i eşk ol güle tedric ile te'sīr
Erkām-ı mükafātı yekūn eyleme yā Rab
- 4 Maķşūd temāşā-yı ruḥ u çeşm ü dehendir
Rūy-ı emelim āyīne-gūn eyleme yā Rab
- 5 Pejmürdelik oldı olacaķ cism-i nizāra
Bārī hele pejmürde-derūn eyleme [yā Rab]⁴

182

¹ FKD, s. 400.

² sitem-i renc-i: zenāḥ-ı fikre

³ dīvānda bu beyitten sonra gelen beyit yazma metinde yoktur.

⁴ dīvānda bu beyitten sonra gelen maķta beyti yazma metinde yoktur.

42a 183

FERD

--./---/.--/--

- 1 Ol kim ezeli ‘aşkı baña pîşe düşürdi
Cevr itmegi ol afet-i bed-kîşe düşürdi

184

ĞAZEL-İ RAḤMÎ [KIRIMLI]¹

---/---/---/---

- 1 Emdürüp la‘liñ dil-i ğām-ı̇ ħ̇āra Allāh ‘āşķına
Bir ‘ilāc itmez misin bīmāra Allāh ‘āşķına
- 2 Mevc-ħiz-i nāz idüp ħin-i cebiniñ bī-sebeb
Boğma başınçün beni āzāra Allāh [‘āşķına]
- 3 Yüz virüp nā-dāna ey mirāt-ı ħüsn-i hoş-nümā
Rüy-ı dil gösterme gel aġyāra [Allāh ‘āşķına]
- 4 Cānıma ķār itdi ķahr-ı firķātiñ oldım helāk
‘Āşķım luṭf it baña bir ķāre Allāh [‘āşķına]
- 5 Raḥmī-i dil-ħaste emsem dir leb-i şiriniñi
Bir ‘ilāc itmez misin bīmāra [Allāh ‘āşķına]

185

FEḤĪM-İ NĀ-MURĀD²

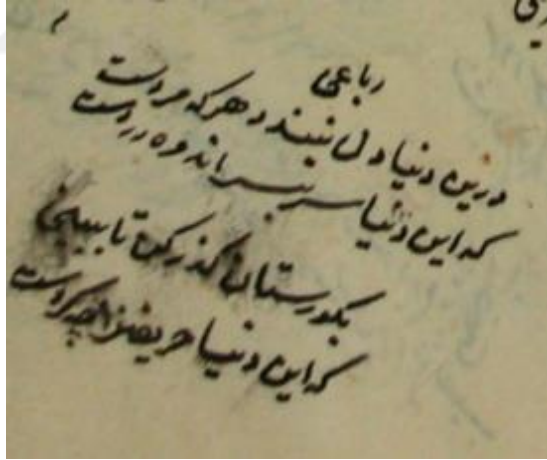
---/---/---/---

¹ RMD, s. 116.

² FKD, s. 480-82.

- 1 Rind-i bî-zādız ümîd-i cāhdan āsūdeyiz
Ḥamdülillāh himmet-i kūtāhdan āsūdeyiz
- 2 Rūz u şeb ḥayrān-ı ḥüsn-i dilberān-ı mehveşiz
Minnet-i didār-ı mihr ü māhdan āsūdeyiz
- 3 Bî-ḥodız mestî-i cām-ı ḥayret-i didārla
Ya'nî derd ü ıztırāb-ı āhdan āsūdeyiz
- 4 Vādî-i miḥnetde¹ olduḡ vāşıl-ı seyl-i şirisk
Nice demlerdir ki gerd-i rāhdan āsūdeyiz
- 5 Biz Fehīmāsā olaldan 'aşıḡ-ı Mecnūn-revîş
İḡtilāṭ²-ı 'arîf-i billāhdan āsūdeyiz

186

42b 187

ĠAZEL-İ MEVLEVÎ FAŞÎḤ DEDE RAḤİMEHULLĀH³

---/---/---/---/---

¹ miḥnetde: firḡatde

² iḡtilāṭ: iḡtilāf

³ FDD, s. 214.

- 1 Haṭ gelüp mihr-i ruḥuñ bī-incilā göstermesün
'Aşıka ol tīre-eyyāmı Ḥudā göstermesün
- 2 Naḳd-i cān olsun bilüp ḳadr-i metā'-ı ḥüsnüni
Ol perī-ruḥsārını pey-rev-nümā göstermesün
- 3 Kimseniñ yā Rabbi mir'āt-ı sipihr-i kec-nihād
Şüret-i ümmīdin 'aks-i müdde'ā göstermesün
- 4 Şıḳlet-i bīgāneden ol şūḥ isterse ḥalāş
Meclise geldikçe rûy-ı āşinā göstermesün
- 5 Almak isterse Faşīḥ iḳbāl ü 'izzetden naşīb
Kimseye hiç şeye hiç şüret-i 'acz ü ricā göstermesün

188

ĠAZEL-İ SIRRÎ BEY TANZÎR

---./---./---./---

- 1 Hicriñle begim fark idemem şubḥ-ıla şāmım
Şahbā-yı firāḳıñ ile ser-mest-i müdāmım
- 2 Mecnûn gibi vādī-i ḥayretde ḳalaldan
Efsānedir efsāne benim cümle kelāmım
- 3 Raḥm it yetişür bendeñe ey zālīm-i bī-dād
Bağlandı gönül ḥalḳa-i zülfüñ ise dāmım
- 4 Būs-ı gül-i ruḥsārıñ olup ğaye-i maḳşūd
Yohsa alurım ğonca [vü] gülden de meşāmım

- 5 Āmāde-i fermūdesiyim pīr-i muġānıñ
Sırrı n'ola şahbā ile ma'lūm enāmım

189

TĀRĪḤ [NĀŞİD]¹

.---/.---/.---/.---

Sürūr-ı şevk-ile nāşid didim bu mışra'ı tārīḥ
Neşāṭ-ı mevlid-i Sulṭān Muḥammed tutdı dünyāyı

190

TĀRĪḤ [NĀŞİD]

-.---/.---/.---/.--

Çār-yār imdād idüp nāşid didim tārīḥini
Fāṭımā Sulṭān'a yā Rab ḥüsn-i Meryem kıl naşīb

43a 191

ĠAZEL-İ ZİVER

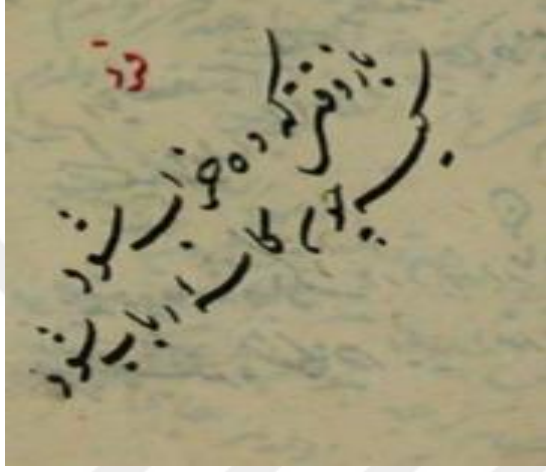
--./--./--./--

- 1 Rindān ile peymāne-keş şubḥ-ıla şāmım
Ben bezm-i ḥarābātda 'ayyāş-ı müdāmım
- 2 Şīrin-i zebānım dir isem bende 'aceb mi
Ṭūṭī-i dile oldu ğıda ḳand-i kelāmım
- 3 Şayyād-ı felek bir mehe düş eyledi göñlüm
Endişe-i zülfi ile üftāde-i dāmım

¹ NAD, s. 137

- 4 B lb l gibi n lendesiyim g l en-i  amda
G l- onca-i ru s r ile  o -b y me  mım
- 5 Z ver o  ehi  bende-i ferm n-ber[i] oldum
Men  r-ı cef sı ile me   r-ı en mım

192

193

FERD [N B ]

...-/...-/...-/..-

  re-    h na kime derdimi a sam N b 
Benden efz n o da ser-ge te v  b -  re  ıkar

194

FERD

...-/...-/...-/..-

Y r   h-ı ze anım  ayn-ı vef dır dir ise
A a ey  a ı -ı   r de inanma  enedir

195

TĀRĪḤ-İ VELĀDET

.---/.---/.---/.---

Şehenşāh-ı cihānıñ nuṭkı bir tārīḥ-i ğarrādır
Süleymān-ı zamānım başdı dünyāya sa'ādetle

196

TĀRĪḤ-İ VELĀDET [NĀŞİD]¹

.---/.---/.---/.---

- 1 O necl-i ekremiñ mevlūdiniñ inşā vü tārīḥi
Gürūh u şā'irāna oldı çünki şevķ-baḥşāyī
- 2 Şenākār-ı kadīmi çāker-i dīrīnesi Nāşid
Didi berceste bir mışra' hurūf-ı reşḥa-pīrāyī
- 3 Olınca zīb-baḥş-ı mehd-i şevket söyledim tārīḥ
Ṭulū'-ı Hān Muḥammed kıldı rüşen mülk-i dünyāyı

43b 197

ŞEYḤ ĞĀLİB EFENDİ²

-.---/.---/.---/.-

- 1 Ey nihāl-i 'işve bir nev-res fidānımsın benim
Gördigüm günden berü ḥāṭır-nişānımsın benim
Ben ne ḥācet ketm idem³ rūḥ-ı revānımsın benim
Gizlesem de āşikār itsem de cānımsın benim

¹ NAD, s. 105.

² ŞGD, s. 285-86.

³ ketm idem: kim diyem

- 2 Derd-i aşkıñ ben seniñ beyhüde izhâr eylemem
Lâf idüp âh u enîni kendüme kâr eylemem
Hâşılı ‘âlem bilür bu sırrı inkâr eylemem
Gizlesem de âşikâr itsem de cânımsın benim
- 3 Ey gül-i bâğ-ı vefâ mâ’lûmuñ olsun bu seniñ
Hâr u cevriñle¹ şaķıñ terk eylemem pîrâmeniñ
Ölme var ayrılma yokdur şöyle² tutdum dâmeniñ
Gizlesem de âşikâr itsem de cânımsın benim
- 4 Gâh inkâr eyleyüp gâh dönüp ikrârdan
‘Aksiñi seyr eylerim âyîne-i dîdârdan³
Gerçi bu şüretle pinhân eylerim ağıyardan
Gizlesem de âşikâr itsem de cânımsın benim
- 5 Beste kıldım sâz-kârı⁴ o zülf-i sünbüle
Oldı Gâlib perde-i âhım muhayyer sünbüle
Her-çi bād-â-bād bağlandım hevâ-yı kâküle
[Gizlesem de âşikâr itsem de cânımsın benim]

198

NEF’Î-İ ŞEHÎD RAHİMEHULLÂHİ⁵

..--/..--/..--/..-

- 1 Çekemem derd-i firâķıñ meded ey mâh meded
Görmedim buncılayın bir ğâm-ı cāngâh meded

¹ hâr u cevriñle: hâr-ı cevri ile

² şöyle: öyle

³ âyîne-i dîdârdan: âyîne-i dîvârdan

⁴ sâz-kârı: sâz-ı efkârı

⁵ NFD, s. 465-66.

- 2 Ğarazıñ cān ise ger ğamzeñe kurbān¹ eyle
Eylesün nāz ile bir şīve-i dil-ḥ[✓] āh meded
- 3 Żābṭ-ı āh eylemedir ‘āşıkā evvel çāre
Ben ise āhsız ārām idemem āh meded
- 4 Tağlar lāle gibi tazelenür miydi meger²
Āteş-i sīneme āh itnese her gāh meded
- 5 Çīn-i zūlfünde giriftār kalurdı dil-i zār
İrişüp bād-ı şabā itnese nā-gāh meded
- 6 Hāl pek müşkil eğer itmez ise ey Nef‘ī
Himmet-i Āsāf-ı şāhib-dil-i āgāh meded
- 7 Kaldım ayakda perīşān u makedder-aḥvāl
Destgīr ol baña ey dāver-i³ Cem-cāh meded
- 8 Böyle dermāndeleriñ derdine dermān eyle⁴
Her işiñde saña da eyleye Allah meded

44a 199

MÜSEDDDES-İ SA‘İD BEY

--./--./--./--

- 1 Bilmem bu ğam-ı ābādda ben kendimi n’oldum
Geh ğonca-i gül gibi açıldım gehī şoldum

¹ kurbān: fermān

² meger: eger

³ dāver-i: Āşāf-ı

⁴ eyle: et kim

Cem'iyyet ile her ne ki itdimse tıyuldum
Keşretde şafâ bulmadım âlâm-ıla tıldum

Zevkî yalnız geşt ü güzâr itmede buldum
'Aklımda hî yâr olduğunu istemez oldum

- 2 Kendi işine yara eger işe yararsan
Nefsin dağı düşmendir eger düşmen ararsan
Tenhâda bulup ohşa şarıl taze şararsan
Ben toğrısını söyleyeyim baña şorarsan

Zevkî yalnız geşt ü güzâr itmede buldum
'Aklımda hî yâr olduğunu istemez oldum

- 3 Ebnâ-yı zamân ile şaķın eyleme ülfet
Fâş eyleyüp esrârını teşhîr ider elbet
Zu'munca cihân gerçi bütün ehl-i mürüvvet
Vaħdet gibi lâkin olamaz cāy-ı selâmet

Zevkî yalnız geşt ü güzâr itmede buldum
'Aklımda hî yâr olduğunu istemez oldum

- 4 Zann itme hemân her kişiyi kendine şâdıķ
Şâdıķ didigüñ kimse çıkar soñra münâfık
Her bir söze aldanma inanma saña yazık
Ben bulmadıgımdan hele bir yâr-i muvâfık

Zevkî yalnız geşt ü güzâr itmede buldum
'Aklımda hî yâr olduğunu istemez oldum

- 5 Ben şu gibi her cânibe aķdım da bulandım
Pervâne-i dehr-i şem' olup âteşe yandım

Biñ dala çü bülbül konarak hāra tōlandım
Yārān semi ile ğamı çekmekden uşandım

[Zevki yalnız geşt ü güzār itmede buldum
‘Aklımlı daħi yār oldıĝını istemez oldum]

- 6 Her ferde bu ‘ālemde benim giçmedi nāzım
Koy nāzı n’olur bilse idi bārī niyāzım
Yārim didigim herkese keşf eyledi rāzım
Şimden-gerü aĝyar ile ülfet neme lāzım

[Zevki yalnız geşt ü güzār itmede buldum
‘Aklımlı daħi yār oldıĝını istemez oldum]

- 7 Şimdi bilemem ehl-i vefā var mıdır āyā
Cāyiz ki bulunsun hele hiç yok dimem ammā
Hayli aradım ben birini bulmadım aşlā
Çokdan beridir ben de seniñ gibi Sa‘īdā

[Zevki yalnız geşt ü güzār itmede buldum
‘Aklımlı daħi yār oldıĝını istemez oldum]

44b 200

ŞĀBĪT EFENDĪ¹

..--/..--/..--/..--

- 1 Şeyħi āşüfte idüp ney-zen-i ālüfte-mizāc
Döndi mızrāb-ı kudüm ü neye misvāk-ile tāt

¹ SBD, s. 440-41.

- 2 Çıkmağa bir derece kaldı sipihr-i nāza
Nedir ol şūḥ-ı cefā-pīşede bu istidrāc
- 3 Maraḡ-ı cū‘a olaydı¹ bere-i biryāna
Zāhidi def‘e ḥakīmāne bulunmaz mı ‘ilāc
- 4 Kāfes-i sīnede endīşe-i ḥālīñle gönül
Ḥabs-i bülbül gibi bir ḥabbeye olmuş muḥtāc
- 5 Şıkdırup ma‘şare-i maḥbereye kil-k-i terin²
Eyle Şābit bize bir Āb-ı Ḥayāt istiḥrāc

201

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD³

---/---/---/---/---

- 1 Ehl-i ‘aşka ḡamze-i cānāne olmaz āşinā
Ġāfil olma mest-ile dīvāne olmaz āşinā
- 2 İ’timād itme nigāh-ı çeşmiñe ey bü'l-heves
Merdüm-i hüşyār-ile mestāne olmaz āşinā
- 3 Ġarḡa-i deryā-yı istiḡnā gerek erbāb-ı ‘aşk
Bunda ey dil şū‘leye⁴ pervāne olmaz āşinā
- 4 ‘Aşka yār ol ‘aql-ile germ-iḥtilāṭ olma gönül
Āşinā bīḡāne vü bīḡāne olmaz āşinā

¹ cū‘a olaydı: eklile oldu

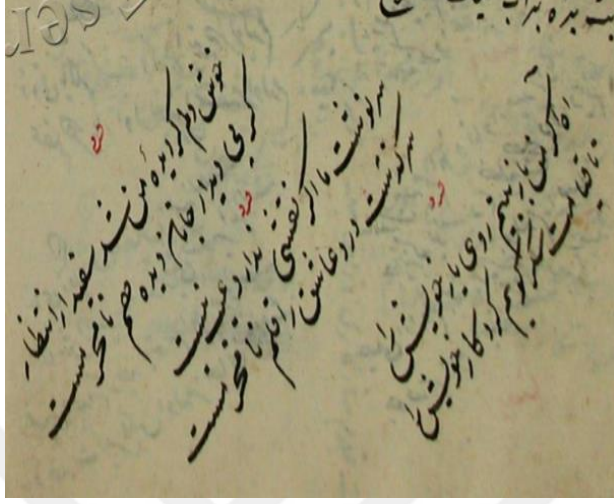
² terin: teri

³ FKD, s. 318.

⁴ şū‘leye: şem‘ ile

- 5 Maḥrem-i rāz eyleme Cibrīl olursa ger Fehīm
Rind-i 'aşka 'ākıl ü ferzāne olmaz āşinā

202-203-204

45a 205

MÜSEDDDES-İ MEDḤİYĀ¹

...--/--/--/--

- 1 Benim āşüfte vü sevdā-zede-i zülf ü 'izār
Yağdı yandırdı beni āteş-i rūy-ı dildār
Baña zūlm itdi² meded hüsrev-i 'ālī-mikdār
Giceler³ şubḥa degin eyler idim nāle vü zār
Bir siyeh-püş u siyeh-çeşm ü⁴ siyeh-çerde nigār
Dün yolum başdı benim bağladı hep her ne ki var⁵
- 2 Yağdı⁶ ol hūnī bizim bağrımızı hūn itdi
Göz göre dīdelerim⁷ yaşını Ceyhūn itdi

¹ MHD, s. 207.

² itdi: oldı

³ giceler: dün gice

⁴ bir siyeh-püş u siyeh-çeşm ü: bir siyeh-çeşm ü siyeh-püş u

⁵ bağladı hep her ne ki var: yağmaladı her ne ki var

⁶ yağdı: begler

⁷ dīdelerim: gözlerimiz

Her ne itdiyse baña¹ kâmeti mevzûn itdi
Hele her vech-ile bârî bizi² meftûn itdi
Bir siyeh-pûş u siyeh-çeşm ü³ siyeh-çerde nigâr
Dün yolum başdı benim bağladı hep her ne ki var

3 Görinür çeşm-i dürer-pâşıma çün kadd-i nigâr
Bir gümüş servi bitürdi⁴ yine şahın-ı gülzâr
Pâyıña yüz süre vardım⁵ nitekim cûy-ı bahâr
‘Garażım saña şikâyet degil ammâ hünkâr
Bir siyeh-pûş u siyeh-çeşm ü siyeh-çerde nigâr
Dün yolum başdı benim bağladı hep her ne ki var

4 Nazarıñ olmadı dil hânesi⁶ vîrân oldu
Şoyunup tekye-i gamda göñül ‘uryân oldu
Görüp esrâr-ı leb-i la’lîni hayrân oldu
‘Aql u fikr ü dil ü cân cümlesi tâlân⁷ oldu
Bir siyeh-pûş u siyeh-çeşm ü siyeh-çerde nigâr
Dün yolum başdı benim bağladı hep her ne ki var

5 Kûlî kurbânı olam hüsrev-i ‘âlî-şânıñ
Elem ü cevır ü cefâ ile⁸ çıkarsa cânıñ
Umarım mihrini dilde o meh-i tâbânıñ
Medhiyâ nâm-ı şerifiñ dime zinhâr anıñ
Bir siyeh-pûş u siyeh-çeşm ü siyeh-çerde nigâr
Dün yolum başdı benim bağladı hep her ne ki var

¹ her ne itdiyse baña: neyled-ise bize ol

² hele her vech-ile bârî bizi: toğrusı bu hele her vech-ile

³ bir siyeh-pûş u siyeh-çeşm ü: bir siyeh-çeşm ü siyeh-pûş u

⁴ servi bitürdi: serv bitürmiş

⁵ vardım: geldüm

⁶ nazarıñ olmadı dil-i hânesi: hâne-i dil nazarı olmadı

⁷ tâlân: nâlân

⁸ elem ü cevır ü cefâ ile: elem-i hecr ü firâk-ile

FEHİM-İ NÂ-MURÂD¹

--./--./--./--.-

- 1 Olmuşdı şekl-i dâl-ı Ğid mânend-i ğurre çün² kadīm
İtdi hilâliyle cedîd şun³-ı Hüdâvend-i ‘alīm
- 2 Ğid oldı ‘âlem her taraf peymâne-i şâdî be-kef
Her gûşe bir şûr u şeref³ her yerde bir sûr-ı ‘azīm
- 3 Şehre şalındı hûblar hûbân-ı şehir-âşûblar
‘Uşşâkına maḥbûblar itmekde elṭâf-ı ‘amīm
- 4 Maḥbûb-ı meydîr rāh-zen itdim⁴ ferâġat cümleden
Âḥîr nedâmetdir diyen meclislere oldı nedīm
- 5 ‘Uşşâk feryâd itmede feryâd ile dâd itmede
Mestâne bîdâd itmede her şûḥ-ı maġrûr-ı za‘īm
- 6 Meh-peykerân-ı şehlevend zerrîn-kemer müşġîn-kemend
Kahr ile ger sürse semend şad kâhramân olmaz ġarīm
- 7 Hûrîveşân-ı ġonca-leb gül-çîn-i bûs olmakda hep
Meftûḥ-ı gülzâr-ı tarab Mışr oldı cennât-ı na‘īm
- 8 Şun sâķî şahbâ devridir cām-ı ferâḥ-zâ devridir
Eyyûb Pâşâ devridir olsun ġöñûlden ġam ‘adīm

¹ FKD, s. 134-36.² ğurre çün: ‘urcûn³ bir sûr u şeref: pür-şûr u şegaf⁴ itdim: kıldum

- 9 Ol dāver-i šāhib-kemāl müstecmī¹-i luṭf u cemāl
Mīzān-ı ḥüsn-i ʿitidāl¹ hem ḳahramān u hem ḥalīm
- 10 Hem camī²-i aḥkām-ı dād hem ḳāmī²-i ḥuṣn-ı fesād
Hem sālīk-i rāh-ı sedād hem mālīk-i ṭab³-ı selīm
- 11 Būy-ı gül-i ḥulḳıñ şabā itse muḡaylāna ʿaṭā
Teʿşīr-i luṭfıñdan revā bād-ı semūm olsa nesīm
- 12 Bir abdār tīḡi ki ger itse gelūsından güzer
Āʿdā-yı dīniñ ser-be-ser cismīn ider nār-ı caḥīm
- 13 Rümḥin görüp eyler ecel rūḥ-ı ʿadūsıyla cedel
Kʿey kec-rev-i nādir-maḥal “hāzā şırāṭun müstakīm”²
- 14 Ey mihr-i gerdūn-vaḳar ḥükmüñ mehe olsa medār
Bir menzil idüp iḥtiyār burcunda olurdu muḳīm
- 15 Mihr oldu būyā³ gül-mişāl sünbūlsitān oldu zılāl
Gülzār-ı luṭfuñda şimāl itdi meger neşr-i şemīm
- 16 Taşdı⁴den olur ḥacil medḥiñde yoḥsa cān ü dil
Nazm eyler idi muttaşıl şad ʿıḳd-ı lüʾlū-i ʿazīm⁴
- 46a**
- 17 Ey dil yeter sözdür güher çok olsa olmaz muʿteber
Kimse ḳulaḡ aşmaz eger olsa sözüñ dürr-i yetīm

¹ mīzān-ı ḥüsn-i ʿitidāl: mīzāne-i ḥüsn-i ʿitidāl

² “hāzā şırāṭun müstakīm”: Dosdoḡru yol budur. Yasin Suresi 61. Ayet.

³ būyā: güyā

⁴ ʿazīm: nazīm

- 18 Nazm eyleme bir vech-ile hüsñ ü taleb ‘arza¹ gele
Zirā ki maẓmūn-ı şıla şî‘r içre şekvādır Fehīm
- 19 Eyle du‘āya ibtidā söz buldı çün kim intihā
‘İzz ile olsun dā’imā müstağrağ-ı nāz u na‘īm
- 20 Haqq eylesün‘ömrüñ mezid hem kevkeb-i bahtıñ sa‘īd
Eyyāmıñ olsun cümle ‘īd luṭf-ı Hüdāvend-i kerīm²

207

[RUBAİ]

--./--./---/-

--./--./---/-

--./--./---/-

--./--./---/-

Ey ğamzeleri bā‘is-i efgānī-i feryād
Destīnden ider hañçer-i bürrān feryād
Cellād-ı kaẓā degil hemān ba‘de’l-yevm
Bī-dād giden ider şehīdān feryād

208

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD³

-.--/-.-/-.-/-.-

- 1 Çeşm-i hūn-rīziñ ki gāhī mā’il-i bī-dād olur
Dillere ol dem hem⁴ kaẓā hem küşte hem cellād olur

¹ ‘arza: ğuşşa

² kerīm: ‘alīm

³ FKD, s. 412-14.

⁴ hem: (...)

- 2 Virse eřmiñ ğamzeñe destür-ı katl-i bî-dilân
‘Ăşıķ-ı dem-bestegāna ruĥsat-ı feryād olur
- 3 Leşker-i cān u dil-i ‘uřřākı hep kırdıñ meger
řāh-ı iķlīm-i ķazādan ğamzeñe imdād olur
- 4 Dām-ı tenden¹ murġ-ı cānı muttaşıl eyler ĥalāř
Ġamze-i merdüm-řikārıñ bü’l-‘aceb řayyād olur
- 5 Ġam degil aġyāra itsün bir niġāhıñ biñ vefā
Korkarım ammā vefādār olmaġa mu’tād olur
- 6 Devr-i zülfüñde dile āh itdirirse rüzgar
Ĥānümān-ı dil gibi bir ġün o da ber-bād olur
- 7 Siĥr-i i’cāz-ı Fehīm’e eylese ta’līm o eşm
Sāĥir-i mu’ciz-nümā bir řā’ir-i üstād olur

46b 209

‘İşMETİ EFENDİ²

.---/.---/.---/.---

- 1 Getürmem ĥaķıra ğamzeñ ġirīzāñ oldıġum yerdir
Ĥayāl itmem ser-i zülfüñ perīřān oldıġum yerdir
- 2 Ġubār-ı ĥaķıñ istignā-yı bî-hengāmı artırmış
Ne ĥikmetdir bilinmez sırrı ĥayrān oldıġum yerdir

¹ tenden: tündi

² İSD, s. 28.

- 3 Düşermem luṭf-ı def^c-i bādeye def^c-i ğamı dilden
Zebān-ı ḥālī dirken¹ reşk-i mihmān olduğum yerdir
- 4 Neşāṭ-efzā şanūr bī-derd olan şaḥn-ı ḥarābātı
O vīrāne benim yıllarca giryān olduğum yerdir
- 5 Ser-i zūlfuñ añup dir ‘İşmetī hergiz² dil-i mehcūr
O gūşe devlet-i pā-būse şayān olduğum yerdir

210

ĠAZEL³ [ĠĀLĪB]

...-/...-/...-/...-

- 1 Māhveş mihr-i rūḥuñ şevķine yandım bu gice
Şu’le-efrūz olarak çarḥı dolandım bu gice
- 2 Çeşm-i sevdā-zedeye eşkim idüp ḥūn-ı şafaḳ
Rengine şām-ı ğamıñ ben de boyandım bu gice
- 3 Māh-tāb eyledim āyīne-i baḥt-ı siyehi
Tīĝ-i ḥ ābīde-i ğamzeñveş uyandım bu gice
- 4 Bāmgāh-ı felege çıkdı sūtūn-ı āhım
Ḥaşm-ı çarḥıñ dişine ḥaylī dayandım bu gice
- 5 Şeb-i tār u ser-i zūlf ü ğam-ı sevdā Ġālīb
Ḥāl-i Mecnūn-ı sihey-rūzı çok añdım bu gice

¹ dirken: derseñ

² hergiz: her geh

³ ŞGD, s. 555

47a 211

ŞEYH ĞĀLĪB EFENDĪ MEVLEVĪ¹

---/---/---/---

- 1 Ağlama ey bülbül-i dīvāne Allāh aşkına
Merhamet kıl haste-i hicrāna Allāh aşkına
- 2 Oyma bağırm uyma ey şeh gamze-i hūn-rīziñe
Girme ol bed-mest için sen kana Allah aşkına
- 3 Bārī sen ey āh-ı hasret saṭr-ı mekṭūb-ı ğam ol
Tesliyet vir ol gül-i ḥandāna Allāh aşkına
- 4 İsm-i nūrı gün gibi söyler ma‘ammā-yı cemāl
Bakma rüy-ı yāre güstāḥāne Allāh aşkına
- 5 Pertev-i rūşen-zamīre eyle Ğālib pey-revī
Vāşıl olsun şem‘iñe pervāne Allāh aşkına²

212

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD³

---/---/---/---

- 1 Perde itdiñ gice destiñ çeşm-i ḥ āb-ālūdeñe
Eylediñ meftūn beni çeşm⁴-i ḥicāb-ālūdeñe
- 2 Şu‘le-i ruḥsārıñı sīm-āb-ı cūş itdiñ yine
Kim sebep oldu cefā⁵-yı izṭırāb-ālūdeñe

¹ ŞGD, s. 556-57

² Dīvānda ğazel yedi beyittir.

³ FKD, s. 632.

⁴ çeşm: nāz

⁵ cefā: ḥayā

- 3 Bir nigāh it luṭf-ıla zālīm helāk itdiñ beni
Virme ruḥṣat ġamze-i mest-i ‘itāb-ālūdeñe
- 4 Mest-i düšnām-ı tebessümnākiñem qurbān olam
Çeşm-i maḥmūrāne hem¹ la‘l-i şarāb-ālūdeñe
- 5 N’ola lāl olsa cevābıñda Fehīm-i ter-zebān
Oldı ḥayrān zevk-ı güftār-ı ḥiṭāb-ālūdeñe

213

FEHİM-İ NĀ-MURĀD²

.././.././../.-

- 1 Olalı çeşm-i sitemkārına şeydā fitne
‘Ālem-i cān u dili tutdı ser-ā-pā fitne
- 2 Şāhid-i ḥāl ü ḥaṭ-ı rüyıñna meftūn idi dil
Olmamışdı daḥı āfākda peydā fitne
- 3 Ğamze-i mesti ile bu dil-i zārıñ ḥālīñ
Ḥavf-ıla dūrdan eylerdi temāşā fitne
- 4 Korkarım bīm-i nigāh-ı sitem-engiziñden
Olmaya rüz-ı kıyāmetde hüveydā fitne
- 5 Naḥl-i ḳaddi o durur zīnet-i bāğ-ı āşūb
Ger ḥırām itse tolar ‘ālem-i bālā fitne

¹ maḥmūr-āna hem: maḥmūr-ı nıgeh

² FKD, s. 656.

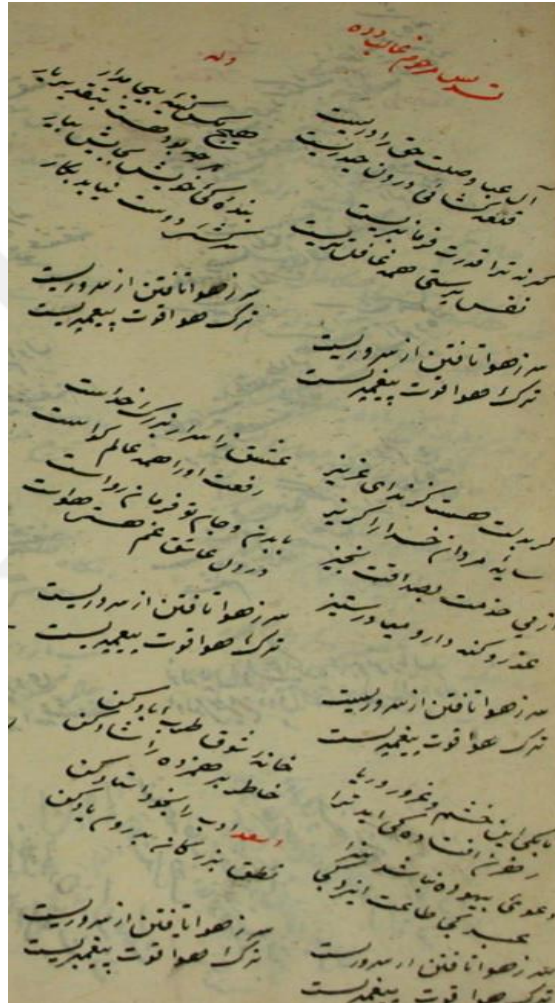
6 Oldı her bir şiken-i tırra-ı¹ maḥşer-mānend

Ol kadar diller ile eyledi ğavġā fitne

7 Böyle sa'y itmez idi şūriş-i dūnyāya Fehīm

Pīş-i çeşmiñde eger itse de da'vā fitne

47b 214

215

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD²

.---/---/---

¹ tırra-ı: tırrası

² FKD, s. 328.

1 Ben ol mey-ḥ̣ āreyim rindāne-meşreb

Ki itdim meşrebi mestāne-meşreb

2 Cünün āşüfte-mağz-ı hayretimdir

Ġarīb ālüfteyim dīvāne-meşreb

3 ‘Aceb māhī-i baḥr-ı şu‘ledir dil

Semend¹-fıtrat u pervāne-meşreb

4 Degilseñ āşinā çeşmine olma

Teğāfül-mezheb ü bīgāne-meşreb

5 Gözüñden gitmesün her dem mey-i tāb²

Fehīm ol dā’imā peymāne-meşreb

48a 216

ĠAZEL-İ NĀBĪ TAḤMĪS-İ NEŞ’ET RAḤİMEHULLĀHİ ‘ALEYHİM
ECMAİN³

-.--/-.-/-.-/-.-

1 Bir semender bāl-i hüdhüd var mı yārim söylesün

Āteş-i dūzaḥ-şerār-ı ḥār ḥārım söylesün

Sūzişım mümkün mi kil-k-i bī ḳarārım söylesün

Yāre varsun peyk-i nālem āh u zārım söylesün

Āb-ı çeşmim girye-i bī ihtiyārım söylesün

2 Bād-ı āh-ı āteşinimden ‘aceb yok hiç eşer

Cüş-ı tūfān-ı belā itdi feleklerden güzër

¹ semend: semender

² tāb: nāb

³ NŞD, s. 166.

Meşhedim üzre iderse hûn-ı zâlim reh-güzer
Çāk çāk-ı sîne virsün mevce-i ğamdan haber
Çeşm-i hûn-pāş-ı derûnum inkisârım söylesün

- 3 Hānde-i gül-rîzini gül-ğoncalar yād eylesün
Gül küşād-ı hâtırından gönlünü şād eylesün
Seyl-i çeşmim ‘âşıkânıñ cüyü ber-bād eylesün
Gonca gülsün gül açılson cüy feryād eylesün
Tur señ ey bülbül biraz gülşende yārim söylesün

- 4 Ney gibi yanup yakılup dāğdār olduklarım
Rûz-ı pür-sûz-ı firāka zār zār olduklarım
Murğ-ı şeb-ı āna fiğānda rāzdār olduklarım
Arzû-yı vaşl ile şeb zindedār olduklarım
Girye-i hasret-ile çeşm-i intizārım söylesün

- 5 Kāle gelmez sırr olunmaz¹ derd-i dil pür-mācerā
Hiç sükût itmekden özge bilmezim rengin edā
Sende varsa güft-gü-yı ‘aşka taķat Neş’etā
Bende yok kudret edāya şarf-ı şevķi Nābiyā
Hāme-i reñgin harîr-i bi-ķarārım söylesün

217

ĠAZEL-İ NEŞ’ET EFENDİ²

--./--./--./--

- 1 Ser-çeşme-i re’yiz dil-i şeydāda nihānız
Biz āb-ı zülāliz teh-i deryāda nihānız

¹ olunmaz: alınmaz

² NŞD, s. 258.

- 2 Biz baḥş ıderiz ehl-i dile girye vü ḥande
Ol neş'e biziz sāḡar-ı şaḥbāda nihānız
- 3 Māhiyetimiz vūs'at-ı meşrebde nühüfte
Mecnūnlarız sāḥa-i şaḥrāda nihānız
- 4 Ğavvās bilür bizdedir ol gevher-i maḡşūd
'Ummān-ı diliz mevce-i ḥārāda nihānız
- 5 Yārān-ı zamān ise bulurlar seni elbet
Neş'et biz o sırrız ki süveydāda nihānız

48b 218

NAẒĪM EFENDİ¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Olup peşmīnesi köhn-libās-ı zāhid² eklenmiş
N'ola düşse 'aşāya kāse-i 'ömri direklenmiş
- 2 İḥāṭa eylemiş ḥaṭṭı nigāh-ı düzd-i 'āşıkdan
Çekilmiş ḥavlı-i bāḡ-ı ruḥ-ı dildār beklemiş
- 3 Çicek zaḥmından ol kālā-fürüş-ı bender-i ḥüsnüñ
Kumāş-ı behceti hicrān³ yer yer çiçeklenmiş
- 4 Ol ebrū-yı kemān-dārıñ görüp zānn eyleme müjgān
Ḥadeng-i ḡamze-i dil-düz-ı cānāndır yenilenmiş

¹ YND, s. 832-34.

² köhn libās-ı zāhid: köhne ridā-yı zāhid

³ kumāş-ı behcet-i hicrān: kumāşın behceti hicrānlıdır

- 5 Yine hayl-i hayāl-i yār h̃ ün-ı eşkime kanmış
Kenār-ı cūybār-ı çeşmime konmuş yemeklenmiş
- 6 Naẓīm-i zār şimdi bir ferişte-hûba meyl itmiş
Geçüp nefis ü hevānıñ şūr u şerrinden¹ meleklenmiş²

219

ŞEYH ĞALĪB EFENDĪ³

---/---/---/---/---

- 1 Şüh-ı bed-hūy-ı kaẓā zann itme nāz eyler baña
Bīm-i cāndan çeşm-i cellādı niyāz eyler baña
- 2 Öyle bir ‘anķā-yı ma’nāyım ki şayda ṭab‘ımı
Şāh-ı endīšem hümāyı şāh-bāz eyler [baña]
- 3 Kālbim ol āyīne-i vahy-irtisām-ı ‘aşk kim
Ṭūṭī-i Cibrīli dest-āmūz-ı rāz eyler baña
- 4 Çeşmim āteş-pāre ammā çeşme-i āb-ı hayāt
La’l-i cān-bahş-ı bütān sūz u güdāz eyler baña
- 5 Ğālibim ol kahrāmān-ṭab‘ım ki ben rūh-ı Fehīm
Ḥavf edüp biñ dürlü vaż‘-ı dil-nüvāz eyler baña

49a 220

TAḤMĪS-İ KAŞĪDE-İ NEF‘Ī DER-ḤAḲḲ-I MEVLĀNĀ⁴

---/---/---/---/---

¹ şūr u şerrinden : şer u şürından

² yazma metinde ğazel 37a ’da varakta tekrar edilmiştir. Dīvānda dokuz beyitlidir

³ ŞGD, s. 338-39.

⁴ NFD, s. 253-257.

- 1 Bārekallāh ey sipihr-i himmetiñ māh-ı nevi
Levḥaṣallāh ey cihāniñ mihr-i vālā-pertevī
Şānekallāh ey kelāmu'llāh-ı 'ilm-i uḥrevī
Merḥabā ey ḥazret-i şāhib-ķırān-ı ma'nevī
Nāzım-ı manzūme-i silk-i le'āl-i Meşnevī
- 2 Meşnevī ammā ki her bir lafzı kân-ı ma'rifet
Meşnevī ammā ki her nuṭķı lisān-ı ma'rifet
Meşnevī ammā ki her ḥarfi beyān-ı ma'rifet
Meşnevī ammā ki her beyti cihān-ı ma'rifet
Zerresiyle āftābınıñ ber-ā-ber pertevī
- 3 Cennet-i 'irfānda ḥūr-i¹ melek-sīmā gibi
'Arş-ı şavn-ı Bārīde ervāḥ-ı müsteşnā gibi
Çarḥ-ı 'aşķu'llāhda Cibrīl-i bī-pervā gibi
'Ālem-i ma'nā ki ḥurşīd-i cihān-ārā gibi
Devr ider girmiş semā'a anda rūḥ-ı Mevlevī
- 4 Mürşid-i müşkil-güşā-yı mülk-i müsteşnā-yı Rūm
'Ārif-i himmet-i resān u şāh-ı bī-hemtā-yı Rūm
Rūḥ-ı sulṭānī-i 'ālem ḥākim-i a'zā-yı Rūm
Ya'nī sırru'llāh-ı a'zam Ḥazret-i Monlā-yı Rūm
Kim odur ma'nīde şāhib-mesned-i Keyḥusrevī
- 5 Vaşf-ı şemşīr-i celāl-i kudreti gelmez dile
Kalmadı çok kim zalām-ı küfri 'ālemden sile
Zülfekār-ı Ḥayderi re'y ü şavābıyla bile
Ḥüsrev-i endīşe kim 'aşķ-ı Hüsāme'd-dīn ile
Oldı tığ-i bāṭını dünyāya bürhān-ı kavī

¹ ḥūr-i: ḥūrī-ī

- 6 Ol şeh-i zî-şân-ı ‘ālî-menkabet kim feyzidir
Ol sipeh-sālār-ı ‘izz ü ‘âtîfet kim feyzidir
Ol emîr-i h̃ân-ı luṭf u mekremet kim feyzidir
Ol ḥudāvend-i serîr-i ma‘rifet kim feyzidir
Sâlik-i bî-tûşe-i güm-râha zâd-ı uhrevî

49b

- 7 Fikri hādî-i ṭarîḳ-i intihâ-yı erşedi
Zihni ḥāmî-i rüsûm-ı mülk-i mecd ü emcedî
‘Aşḳı ḥāvî-i makâmât-ı kirâm-ı sermedî
‘Aklı nûr-ı cevher-i zât-ı şerîf-i Aḥmedî
Nuṭḳı mağz-ı rûḥ-ı enfâs-ı laṭîf-i [‘İsevî]
- 8 Meslek-i ḥikmetde yoldaşı kibâr-ı ezkiyâ
Menzîl-i vuşlatda pâdaşı gürûḥ-ı etḳiyâ
Ders-i ‘âbdiyyetde sırdaşı kirâm-ı aşfiyâ
‘İlm-i vahdetde sebaḳdâşı imâm-ı evliyâ
Ḥikmet-i ma‘nîde şâkirdi Ḥakîm-i Ğaznevî
- 9 Ḥâr-ı gülberg-i leṭâfet perverinde mün‘adim
Jâleves̃ bâr olmasun yâ Râb benim cân u dilim
Ravzâsından feyz-yâb olsun bu çeşm-i pür-nemim
Bir gülistân-ı müferriḥdir dil-i pür-feyzi kim
Anda rûḥ-ı Gülşenîdir bâğbân-ı ma‘nevî
- 10 Her kelâm-ı pâki bir dūr-dâne-i endîşedir
Bilmeyen ol gevheri bîgâne-i endîşedir
Beyt-i vahy-âşârı hep kâşâne-i endîşedir
Der-küşâde yâ ḥızâne-ḥâne-i endîşedir
Anda çeşm-i Rûşenîdir dîdebân-ı münzevî
- 12 Bâğ-ı inşâsına ḥayrân çeşm-i şûh-ı Nergisî
Rişte-i efkârınıñ âhû-yı ma‘nâ mûnisi

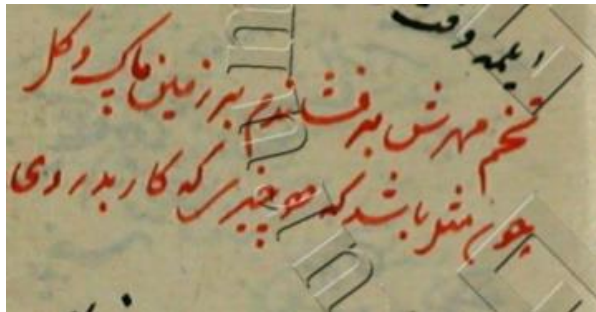
Sözleriniñ naqd-i şâf-ı sine-i hûbân misi
Gevher-i güftârınıñ kân müştērî-i müflisi
Kûçe-i esrârınıñ hürşîd düzd-i şeb-revi

- 13 Söylemişdir şâ'ir-i sâhîr bu beyti bî-bedel
Müntehâ bir hüsn-i ta'lîl öyle kim vefku'l-maḥal
Eylese şâyân sürûşân-ı semâ ḍârb-ı meşel
Feyz-i isti'dâd-ı zâtın gör ki itmiş tâ ezel
Cezbesi hürşîd ü mâh u âsmânı Mevlevî

- 14 Bî-nevâyım ilticâ-dârende-i Monlâ-yı Rûm
Nâ-be_sāmānım kerem_h_āhende-i Monlâ-yı Rûm
Ġalîb-i bî-ḡāreyim şermende-i Monlâ-yı Rûm
Nef'î-i mu'ciz_beyānım bende-i Monlâ-yı Rûm
Ne Ḥakîm-i Gaznevîyim ne Emîr-i Dihlevî

50a

- 15 Şâygân baḥş eyledi 'uşşâka genc-i devleti
Lafzdan ma'nâya gösterdi ṭarîḡ-i vuşlatı
Cümle şerḥ itdi muḡaddem bunca sırr-ı ḡikmeti
Ḥâk-pây-ı Şeyḡ Atṭârım ki oldu himmeti
Ṭab'ıma üstâd-ı ders-i müşkilât-ı Meşnevî
- 16 Da'vî-i mihr ü muḡābbet gerçi kim ḡaddüm degil
Öyle toḡm-ı pâke nâ-ḡesbândır bu âb u gil
Eyleme vaḡt-ı ḡaşādımda beni yâ Râb ḡacil

- 17 Cān u başım ferş-i rāh-ı evliyā itsem n'ola
Hāzret-i Monlā'yı ammā çok şenā itsem n'ola
Ba'd-ez-î'n 'afv-ı kuşûrum-çün recā itsem n'ola
Kāfiye teng oldu āğāz-ı du'ā itsem n'ola
Gerçi zabt etmek ne mümkün hāme-i çāpük-revī
- 18 Hāmdüllāh kılmışım dergāhıña sıdkım bütün
Her ne dirse münkir-i nā-pāk-ı dīn varsun disün
Himmeti müzdād ola haqqımda yā Rāb gün-be-gün
Tā hisāb-ı māh ü şāl-i 'ālemi taḥkīk için
Bedr ider¹ mihr-i cihān-tāb-ı felek māh-ı nevī
- 19 Rūz u şeb cān u dilim birbirine eyler ḥiṭāb
Her nefes olsun 'aṭāsından bu bī-kes kām-yāb
Naqd-i ihlāş-ile kılsun bendesin şāhib-nişāb
Her dem olsun rūḥ-ı pākine du'ā-yı bī-hisāb
Evliyādan tā ki ḥālī olmaya dünyā evi

50b 221

VEHBİ EFENDİ²

--./-.-./.-.-./-.-

- 1 Ol neş'e-cū 'aḳīb-i³ ğubār olmuş olmamış
Çek bādeyi şoñunda ḥumār olmuş olmamış
- 2 Şad çākdır kabā-yı dilim eylemem hirās
Eṭraf-ı bāğ-ı 'aşkda ḥār olmuş olmamış

¹ ider: ide

² SVD, s. 584.

³ neş'e-cū 'aḳīb-i: neş'emed 'uḳbi

- 3 Ādem odur ki itmeye tağyīr vaż'ını
İķbāl ü dehr¹ kendüye yār olmuş olmamış
- 4 Olmaz güşāde ğonce-i dil rūzgārda
Birdir yanımda faşl-ı bahār olmuş olmamış
- 5 Bulsak vuşul menzil-i maķşūda ğam degil
Pāy-i ümīd āb-ile dār olmuş olmamış
- 6 Pür olmadıkca dāmen-i āmālī neyleyim
Naḥl-i ümīd mīve-niṣār olmuş olmamış
- 7 Erbāb-ı naẓm olmayacak Vehbī tāze-ṭarḥ
Kim diñler anı nükte-şī'ār var olmuş olmamış

222

ĠAZEL-İ KĀNĪ MERḤŪM²

...--/--/--/--

- 1 Her zamān şāġar-ı bezm-i meyi dilber mi sürer
Yoḥsa bu zevķ u safāyı yine sāġar mı sürer
- 2 Sürinürmüş didiler duḡter-i rez lebleriñe
Bize bu sürmeceyi yoḥsa kadeḥler mi sürer
- 3 Üstüme at sürer oldu o sipāhī-zāde
Şehlevendim bunu tā 'arşa-ı maḥşer mi sürer

¹ dehr: baḥt

² KND, s. 108.

4 Vaşf-ı haṭṭıñ mı yazar ḥāme-i müşgīn_ cāma
Yoḥsa Qur‘ān’ı Bilāl-i Ḥabeş ezber mi sürer

5 Zāhidi telḥ-dimāğ eyledi şî‘r¹-i Kānî
Bilmezim ḥāmesine fülful-i aḥmer mi sürer

223

ÂŞİM EFENDİ

.---/.---/.---/.---

Temāşā-yı cemāl-i yāre perde dūd-ı āhımdır
Felekde baña gün göstermeyen kendi günāhımdır

51a 224

TAḤMİS-İ NĀBĪ EFENDİ²

.---/.---/.---/.---

1 Fiğān itmek midir āyīn-i māder-zādıñ ey bülbül
Ki yitmez gülşene varsañ bile feryādıñ ey bülbül
Müdārādır gibi ağyār ile mu‘tādıñ ey bülbül
Hirāsān olmasa güldeñ dil-i nā-şādıñ ey bülbül
Neler eylerdi ḥāra āh-ı āteş-zādıñ ey bülbül

2 Nevā-perdāzısın faşl-ı bahārıñ³ şaḥn-ı gülzārıñ
‘Aceb şūrīdedir inkār olunmaz ḥüsn-i eṭvārıñ
Degil ḥālī eşerden āh-ı serdiñ çeşm-i bīdārıñ
Dil-i dildārı nerm itmiş işitdim nāle vü zārıñ
‘Aceb kim ṭaşa te’şīr eylemiş feryādıñ ey bülbül

¹ şî‘r: şî‘riñ

² NBD, s. 147.

³ bahārıñ: bahār-ı

- 3 Fiğân-ı ehl-i hâlet nerm iderken hâtır-ı yârı
Niyâz erbâbınıñ te'sîr iderkeñ nâle vü zârı
'Aceb bilsem neden sûz-ı derûnuñ eylemez kârı
Ne teşhîr itdi gülzârı ne urdı ateşe hârı
Yine tûrmaz okursun rûz u şeb evrâdıñ ey bülbül
- 4 Sirişk-i hasret-ile itme ferş-i 'âlemi gül-gûñ
Edâ eyler her murâdıñ çarh ider bir gün seni memnuñ
Cefâ-yı hârdan tûtma dil-i pür-şevkiñi maḥzûn
Gül olur ne olur yoḥsa âhir gerdiş-i gerdûñ
Gelür bir dem ki alur hâr elinden dâdıñ ey bülbül
- 5 'Aceb bir kerre maḥmûr olmadıñ cām-ı nedâmetden
Güzer nâ-mümkün oldu saña kūy-ı istikâmetden
Alınmaz dâmeniñ Nâbî gibi dest-i nedâmetden¹
Çekil sen daḥı kūy-ı derde gülzâr-ı selâmetden
Behâyîveş çekildi 'aşk-ile çün âdıñ ey bülbül

51b 225

DER-ḤAḤḤ-I SEYYİD-İ KÂ'İNÂT² [NÂDİRÎ]

.---/.---/.---/.---

- 1 Te'âlallâh zihî şâm-ı surûr-encâm-ı ğam-fersâ
Ki oldu mazḥar-ı esrâr-ı subḥânellezî esrâ'
- 2 Felek maḥv eyleyince al tamğasını hûrşîdiñ
Zemîniñ şekl-i³ maḥrûṭîsi çekdi 'anberîn tuğrâ

¹ nedâmetden: melametden

² NRD, s. 104-08.

³ şekl-i: zıllı-ı

- 3 Zer-i pür-tâb-ı mihri bozdı çün kim dirhem-i necme
Mihekk-i şâma urdı anı bir bir nâķid-i dünyā
- 4 Gül-i mihriñ gül-âbın aldı ‘âlem dīg-i hāk içre
‘Aceb mi olsa ser-püş-ı felekde kaçreler peydā
- 5 Tağıtdı bād-ı şarşar hırmen-i hūrşīd-i rahşānı
Kevākib şanma itdi her yere bir dānesin ilķā
- 6 Yanup mihr âteşinden kâğıd-ı rüz oldu hākister
Eşer kaldı henüz âteşden anda cā-be-cā ammā
- 7 Siyeh semmūr idi zulmet beyāzı cā-be-cā encüm
Ne hāletdir bu kim gizlendi anda beyzā-i beyzā
- 8 Temevvücden toķundı bir şadef hārāya hurd oldu
Tağıldı lücce-i gerdün içinde lū’lū’-yi lālā
- 9 Niķāb itdi ‘arūs-ı hāveri ruhsārına zülfüñ
Velī her halkasında zāhir oldu ol rūķ-ı zībā
- 10 Ser-ā-pā ķurş-ı mihri mahv idüp dendān-ı encümle
Şihābı rāhat-ı dendān idindi tārem-i vālā
- 11 Semā‘ içre saçup eşk-i nücümü şāl-püş oldu
Firāk-ı Şems ile gerdün olup hem-hāl-i Mevlānā
- 12 Aķup afyon-ı şeb toķm-ı nücüm oldu perākende
Güneş bir kelle-i haşhaş idi dehr eyledi ifnā

- 13 Değil mihr ü şafağ ğaltān idince¹ fark-ı pür-nūrı
Taşup iklim-i Şām'ı tutdı hūn-ı Hāzret-i Yahyā
- 14 Sevādı sūre-i ve'l-leyl aña zerrīn niķaķ encüm
Şafağ ser-sūredir kim eylemişler surh ile imlā
- 15 Çıkup la'lı tutukdan Leylī-i meh-rū-yı müşğīn-mū
Dimāğ-ı Kays-ı çarhı itdi² kim āşufte-i sevdā
- 16 Bozuldı hayme-i zer-baft-ı şāh³-ı hāveristānı
İrince hayl-i aḥşām itdi müşğīn hāmesin ber-pā
- 17 Çalınca mühr-i mihri uğradı kahr-ı Süleymān'a
Sipihir oldu meger kim dīv-i şāma maḥbes-i mīnā
- 52a**
- 18 Felek tāk-ı zerīn terk itdi İbrāhim Edhem-veş
Derūfında 'aceb mi eylese nūr-ı siyeh me'vā
- 19 O şebdir maṭla'ü'l-envārı mi'rāc-ı Hudāvendī
O şebdir maḥzenü'l-esrār-ı ḥalvet-ḥāne-i İsrā
- 20 Ol aḥşām oldu ser-tāk-ı nübüvvet şāhibü'l-Mi'rāc
O hengām oldu şultān-ı rusül hem-şoḥbet-i Mevlā
- 21 Şeh-i dīvān-ı 'izzet tāk-dār-ı taḥt-ı ḥatmiyyet
Ser-efrāz-ı musaḥḥar-sāz-ı dārü'l-mülk-i 'ev ednā'

¹ idince: olınca

² itdi : eyledi

³ şāh: ḥān

- 22 Dıraḥṣān kevkeb-i ‘ibret-nümā-yı dürc-i maḥbūbı
Fürüzān aḥter-i zūlmet-zidā-yı evc-i¹ isti‘lā
- 23 Medār-ı ḥilkāt-ı ‘ālem bahār-ı tıynet-i ādem
Süvār-ı ‘arṣa-yı ṭārem emīr-i meclis-i ğabrā
- 24 Ḥabīb-i ḥazret-i ‘izzet ṭabīb-i ‘illet-i zillet
Kefīl-i raḥmet-i ümmet delīl-i cennetü’l-me’vā
- 26 Ḥaṭā-püşende-i müznib ‘aṭā-baḥşende-i tā’ib
Emām-ı maşrıḳ u mağrib emīn-iYeşrib ü Baṭḥā
- 27 Cenāb-ı Aḥmed-i mürsel imām-ı zümre-i kümmel
Mufaşşal-sāz-ı her mücmel rumūz-āmūz-ı her dānā
- 28 O sulṭan-ı bülend-iḳbāl²-i iḳlīm-i risālet kim
Livāü’l ḥamd ile ‘ālemleri feth itdi bī-pervā³
- 29 ‘İzār-ı mehveşi pertev-nümā-yı nūr-ı Rabbānī
Zebān-ı dil-keşi gevher-feşān-ı “kenz-i lā-yefnā”
- 30 Ğubār-ı dergehi kuḥlū’l-cilā-yı dīde-i encüm
Ṭınāb-ı ḥargehi silkü’l-le’āl-i gerden-i ḥavrā
- 31 Benānı ḥālet-i miftāḥ-ı cennetden peyām-āver
Dehānı noḳta-i ğayb-ı hüviyyetden ḥaber-fermā

¹ evc-i: burc-ı

² iḳbāl: eyvān

³ bī-pervā: sertāpa

- 32 O şāhuñ sikkesi mühr-i mübüvvet huṭbesi Qur'an
Müşerref anlar ile¹ naḳd-i dīn ü cāmi'-i dünyā
- 33 Şufūf-i āl ü aşḥābı sūtūr-ı hüccet-i millet
İmāmetde vücūd-ı pākī gūyā mühr ile imzā
- 34 Şalup ferr-i şehen-şāhı idice iki şaḳ māhı
Olup zerrīn naḳāre itdi bāng-i şevketin i'lā
- 35 Kebüter beyzasıyla ḥaşmını def' itdi ġār üzre
Melek dīv-i racīmī necm ile ṭard eyledi gūyā
- 52b**
- 36 Misāl-i ebr-i raḥmet dehre teşrīf itdigi sā'at
Mecūs āteşlerin bārān-ı fazlı eyledi iṭfā
- 37 Yıkıldı ṭāḳ-ı ḳaşrı dūr olup sehm-i sa'adetden
Oḳuñ atdı kemānıñ yaşdı ol dem devlet-i Kisrā
- 38 Ḥaḳīḳatde sevād-ı āferīniş zıllıdır anıñ
'Aceb mi zāhiren bī-sāye olsa āfitābāsā
- 39 Görürdi bī-tereddüd cānib-i zahr-ı şerīfinden
Olup mühr-i nübüvvet arḳasında dīde-i bīnā
- 40 'Aceb mi eskiyüp şimdi dökilse dürr-i sır-ābı
O sulṭāna muraşşā' çetr idi ebr-i felek-fersā
- 41 Gel ey kilk-i hünerver ḳışsa-i mi'rācı takrīr it
Değildir çünki mümkün mu'cizātın eylemek iḥşā

¹ anlar ile: anlaruñla

- 42 Gelüp peyk-i ilāhī Ḥazret-i Peygamber'e ol şeb
Getürdi bir Burāk-ı berk-sīm-rū¹ āsümān-peymā
- 43 'Aceb rehvar idi ki ferş ile geh 'arş üzre cevlānger
Fezāda tünd-rev āhū felekde tīz-per-'anqa
- 44 Teni gül saçı sūnbül tūğ-ı şāhī ol dem-i dil-keş
Kulağı berk-i sūsen çeşm-i hūbı nergis-i şehlā
- 45 Şu deñlü tīz-cünbiş kim çerāgāh-ı vüçüd içre
Ezel rahşın geçerdi rākibi men' itnese ferzā
- 46 Şafaqla āfitāb-ı hāverī bir saṭl-ı zerdır kim
İçinde hāzır itmiş hādimi² ol esb için hınnā
- 47 Cihānı geşt idüp mānend-i nūr-ı dīde her demde
Mişāl-i heft perde hā'il olmazdı yedi deryā
- 48 Binüp ol rahşa çün kim maqşad-ı aqşāya 'azm itdi
Anıñ evvel konağı oldu şahn-ı Mescid-i Aqşā
- 49 İmām oldu şufūf-ı enbiyāya görseñ ol demde
Şuṭūr-ı muşhafıñ üstünde bismillāh idi gūyā
- 50 Namāzı çünkim itmām itdi ol cāy-ı mübārekde
Urūc itdi semāvāta du'ā-yı müstecābāsā
- 51 Değil şām u kevākib bād-ı rahşı eyleyüp cünbüş
Temevvücden qarardı pür-ḥabāb oldu yem-i ḥadrā

¹ simrū: seyr

² hāzır itmiş hādmi: hādım ihzār eylemiş

- 52 Getürdi hāle bir sīmīn ṭabaḳla girde-i māhı
Velīkin cā-be-cā yanmış diyü meyl etmedi aṣlā
- 53a**
- 53 ‘Utarid ṣafḥa-i ṣarḥ üzre ḥükmüñ yazdı ol ṣāhıñ
Aña ṣeb ḥaṭṭ u encüm rīg ü māhıñ ğurresı ṭuġra
- 54 Süleymānıñ önüñde döndi mīnā üzre Belḳıs’a
Felekde aña istiḳbāl idince Zühre-i zehrā
- 55 Bıraḳdı mihr-i rūyı ḥān-ḳāḥ ṣārūme pertev
Söyündürse n’ola ḳandīl-i māhı¹ Ḥazret-i ‘İsā
- 56 Şebīḥūn itdi Behrām aḥterān-ı necme² emriyle
Şafaḳ ṣanmañ felekden³ ṭoldı ḥūn-ı küşte-i⁴ ṣaḥrā
- 57 Felekde sa’d-ı ekber necm-i kübrā oldu feyziñden
Seg-i manzūrıdır beñzer ki ṣīr-i ‘ālem-i bālā
- 58 Uruldı sikkesi kürsī-i pūlād üzre ol ṣāhıñ
Derāhimdir degil kürsīde yer yer encüm-i zehrā
- 59 N’ola envār-ı rūyı aña zerrīn tār u pūd olsa
Ziyā-yı ṭal’atından itdi ‘arṣıñ aṭlasın dībā
- 60 Cüdā oldı kenār-ı Sidrede Cibrīl o ḥazret’den
Gülünden ayru bülbul gibi ḳaldı hüzn ile tenhā

¹ māhı: mihri

² necme: naḥsa

³ felekdeñ: felekte

⁴ küşte-i: küşteden

- 61 K  lup rah  s   o menzilgehde Refref eyledi hizmet
Sadefv  r itdi ol d  rr-i yet  me s  nesin me'v  
- 62   r  p bir yere¹ Refref da  ı   ald   d  r olup andan
H  z  r-     zzete nakd-i v  c  dun eyledi ihd  
- 63 Ma    m-   '    be   avseyn'   ge    p m  nend-i t  r oldu
M  yesser oldu a  na ma  t  lab-     'l  -y   'ev edn  '
- 64 Olund     ok tekell  m   ı    -   'a  k u mu  abbetden
Vel   b  -h   ne-   laf  z itdi cilve     hid-   ma'n  
- 65 O   o  betden   aber yok 'a  l an  n keyfiyyetin bilmez
Ne bils  n t  bi  -   mihr    mehi  n m  hiyyetin   'm  
- 66 Bulup ma      d  n       ir n  z  l itdi sa'  detle
Ki   alk-   '  leme pey    m-   H     '   eyleye inh  
- 67 Get  rdi anlara v  fir hed  y   genc-   rah  metden
Vel  kin herkese ma      r   de  nli eyledi i't  
- 68 H  d  vend     al  let N  dir  'nin c  n  n alm    dır
Kerem   l eyle an   bir dem-   c  n-ba     ile i  y  
- 53b**
- 69 Ker  me 'arz-   h  l itmek yeter bir kerre s  lt  n  m
Ne h  c  t   ı  say   ta  tv  le m  nend-     eb-   yeld  
- 70 Hem     t   ki     m-   ferru  -enc  m  n sevd  n  ndan
Ola dery  -y   gerd  n   zre z    ir 'anber-   s  r  

¹ yere: n  ra

71 O şahıñ hāk-i pākin ‘anberāsā eyleyüp hoş-bū
Şalāt-ı hażret-i ‘izzet selām-ı Hayy u bī-hemtā

72 Taḥiyyāt-ı ebed-peyvend ile dünyāda ‘uḳbāda
Ser-efrāz eylesün zāt-ı şerīfiñ hażret-i Mevlā

226

KİT‘A

.---/.---/.---/.---

Niçün güller gibi hāndān u şādān olmayım ben kim
Beni zīb-i ser itdi her kimiñ pāyına düşdümse
Nice seng-i felāḥan gibi feryād itmeyim ben kim
Atıldım berr ü yābāna kimiñ pāyına düşdümse

227

ŞĀBĪT EFENDİ¹

..--/..--/..--/..-

1 Zaḥm urup pāyine çıkmadı ayak seyrine yār
‘Āşıkıñ ayağına balta mı oldu² tekrār

2 Kaṭ‘ idüp dest-i temennā-yı der-i dilberden
Bu bahāneyle kesildi hele pāy-ı ağıyār

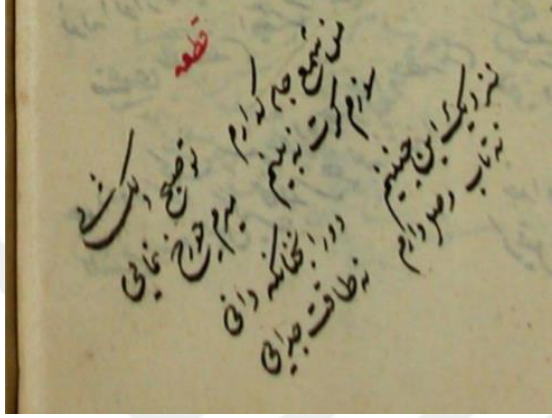
3 ‘Āşıkıñ maḳşād-ı aḳzāsı ḳadem-renceñdir
‘Özr-leng eyleme ey serv-i ḳiyāmet_reftār

¹ SKD, s. 470.

² mı oldu: uruldu

- 4 Başma gül-miḥ-i der-i yāre dilīrāne ẓādem
Bir saḳatlık gōtürürsin şaḳıñ ey ‘āşıḳ-ı zār
- 5 Şābitā ḳaṭ‘-ı ümīd it heves-i vuşlatdan
Kesdi ayaḡını meclisden o şūḥ-ı ġaddār¹

228

54a 229

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD²

---/---/---/---/---

- 1 İltifāt-ı ġamze-i mestiñle siḥr i‘cāz olur
Neşve-i mey çeşmiñe gelse nigāḥ-ı nāz olur
- 2 Feyz-i te’şīr-i ḥayāl-i çeşm-i şūḥuñdan seniñ
Beyza-i dīdem mekân³-ı beççe-i şāhbāz olur
- 3 Yalnız ġamzeñ degil āfet maḥall-i nāzda
Her biri müjgānıññ bir dilber-i ṭannāz olur

¹ ġaddār: mekkār

² FKD, s. 424.

³ dīdem-mekân: dīde-i imkân

- 4 Şöyle¹ pinhân eyledim kim rāzda bīgānedir
Şanma cāsus-ı nigāhıñ āşinā-yı zār olur
- 5 Rāzımı kâş² eyleyüp rüsvây iderler ‘āleme
Dil olur dilber olur ol ğamze-i ğammāz olur
- 6 Bū’l-‘acebdır beyza-i dilde dağı bī-bāk iken
Murğ-ı āh-ı ‘āşık-ı bī-dil felek-pervāz olur
- 7 Bāğ-ı tab‘ımdan Fehīm esse gülistān-ı nesīm
Her güli āteş-zebān bir şā‘ir-i mümtāz olur

230

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD³

..--/..--/..--/..-

- 1 Nigehiyle yine bir dilber-i Mirriḥ-nijād
Eyledi leşker-i pür-şūr-ı belāya imdād
- 2 Ne nigh zaḥm-ı dil-i sīne-i şemşīr-i kazā
Ne nigh dāğ-ı dil-i cevher-i tīg-i cellād
- 3 Ne nigh şā‘ika-i cāna⁴ ber-endāz-ı vera‘
Ne nigh bārika-i ḥırmınen-i zühd ü zühhād
- 4 Pür olursa nigh ü ğamze ma‘āzallāh eger
Ḥavfdan şahş-ı ecel eyleye āh u feryād

¹ şöyle: öyle

² kâş: fâş

³ FKD, s. 352-54.

⁴ cāna: ḥāna

- 5 Nice āh eylesesün şahs-ı ecel oldığıçün
Ki biri itse eger ‘āleme ‘arz-ı bīdād
- 6 Hāvfıdan bir yere gelmezdi ‘anāşır-ı zirā¹
Bīmden dāhıl-i ervāh olurdı ecsād
- 7 ‘Aks-i la‘l-i ruḥıñı āyīne-i mihr içre
Eyleyüp seyr Mesīh itdi bu nazmı inşād
- 8 Bārekallāh zihī cevher-i rūḥ-ı ḥurşīd
Şānekallāh zihī zübde-i aşl-ı icād
- 9 Hüsñ bir mertebe kim āyīneye baksa eger
Görinür cevher-i āyīne aña tīre_nihād
- 10 Kendüsin beste-i zünnār bulurdı fi‘l-hāl
Pīçiş-i ṭırrasını eylese bir zāhid yād
- 11 Ne belā āfet-i dildir göricek kākülünü
Bend-i zencīr-i cünün oldı Fehīm-i āzād

54b

55a²

55b 231

BĀĶĪ EFENDİ SELLEMEHÜ’S-SELĀM³

-.--/-.--/-.--/-.--

- 1 Cāmiñ eṭrāfiñ kaçan devr ideler⁴ āvāreler
Çarḥ-ı mīnafāmı güyā seyr⁵ ider seyyāreler

¹ zirā: aşlā

² yazmada 55. varak yoktur.

³ BKD, s. 99.

⁴ devr ideler: seyr ider

⁵ seyr: devr

- 2 Yazamaz ebrûlarıñ rāsına beñzer bir hilāl
Māh-ı tábān bunca yıllardır mişālin qaralar
- 3 Sen meh-i bedriñ fūrūğın virmek olmaz ‘aleme
İttifākī bir yere cem‘ olsalar meh-pāreler
- 4 Bir kul oğlı āfetiñ kûyında kaldı cān u dil
Kapuya çıkmaz görünmez n’eylesün bī-çāreler
- 5 Sākıyā gülgüneveş ol¹ bāde-i gül-gūnı sür
Lāle-reng olsun kızarsın ol iki ruhsāreler
- 6 Derdine dil zaḥmınıñ derdiñle² dermān eyledim
Şimdi ‘aşkıñ derdine düşdüm bulunmaz çāreler
- 7 Şāh-bāz-ı ṭab‘ımıñ pervāzın urmaz kimseler
Çāre ey Bākī hemān oldur³ öñince varalar

232

VĀŞIF BEY

...-/...-/...-/..-

- 1 Sinemiñ zaḥm-ı nıgehle nice biñ yāresi var
Şanma dārū-yı ṭabīb ile bunuñ çāresi vār
- 2 Ruḥ-ı pūr-nūrma teşbīh ider-idim bedri
Līk gökdeñ yere dek ikisiniñ arası var

¹ ol: gel

² derdiñle: ‘aşkuñla

³ oldur: olur

- 3 Bezm-i ğamda señiñ ey dīde sirişkiñ mey ise
Nuql iĉün bu dil-i zārın da ciger pāresi vār
- 4 Derd-i ‘aşk ile hemān ben mi dil-efgār u hazīn
Deşt-i hüsniñ nice biñ ‘āşık-ı āvāresi var
- 5 Āl eteklik ile zībende ise şāhid-i çarḥ
Nīmten itmeĝe ḥākinde yeşil ḥāresi var
- 6 Ehremen olsa da pā-beste-i sevdāsı olur
Dīde dirler okur okur iki seḥḥāresi var
- 7 Olur efsürde ketān gibi libās-ı ‘ömri
Her kimiñ Vāşıf o dil-ber gibi meh-pāresi var

56a 233

MÜSEDDES-İ SĀLİM

...--/..--/..--/..-

- 1 Kemterim ben ne idem saña ricādan ğayrı
Fāriğ ol gel kerem it cevır ü cefādan ğayrı
Saña bir şey yaraşur şanma vefādan ğayrı
Kālmadı māl ü menāl āh-ıla vādan ğayrı
- Bir gedāyım ne kılam medḥ ü şenādan ğayrı
Yādgāрім ne ola saña du‘ādan ğayrı
- 2 Serserice tolaşam vādī-i dildāre çü men
Bağrı başlı gözi yaşlı teni pür-yāre çü men
Bend olam silsile-i kākül-i mekkāre çü men
Derdmend ü bī-kes ü āvāre vü bī-çāre çü men

Bir gedāyım ne kılam medh ü senādan ğayrı
Yādgārım ne ola saña du‘ādan ğayrı

- 3 Seni biñ cān-ıla ey şāh-ı terāvet severim
Naqd-i eşkim dökeyim haq getüre sīm ü zerim
Gözde kânım var eger yoğ-ise la’l u güherim
Şeh-nişin-i harem-i bādiyedir şimdi yerim

Bir gedāyım ne kılam medh ü senādan ğayrı
Yādgārım ne ola saña du‘ādan ğayrı

- 4 Şuç degil mi baña ey dürr-i yetim istignā
Sengibi şāha gönül vire benim gibi gedā
Maḥlaşım Sālim iken ola mı kâyd-ı dünyā
Bir ğarībim ki bir iş gelmez elimden kâṭ‘ā

Bir gedāyım ne kılam medh ü senādan ğayrı
Yādgārım ne ola saña du‘ādan ğayrı

234

RUBAİ

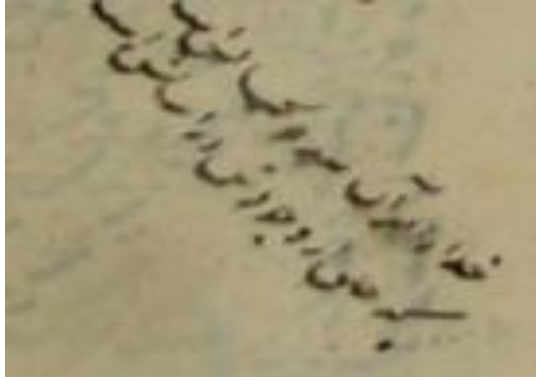
--./--./--./.-

--./.-./--./.-

--./.-./---/-

--./--./---/-

Tā ol büt-i şehlā ki baña itdi nigāh
Zūr-ı nigehiyle kāfir itdi beni āh
Bir zūr-ı nighle ğāmze ḥavfından dir
Lā ḥavle velā kuvvete illā billāh

56b 236

...--/...--/...--/..-

- 1 Baħr-ı ‘aşk içre şaşırdım ber-i peydā bulamam
Düşdi girdāba sefīnem leb-i deryā bulamam
Merḥamet pīşeliğiñde saña hem-tā bulamam
Derdimi naķle velī sen gibi Dārā bulamam¹

‘Arz-ı ḥāl itmege şāha seni tenhā bulamam
Seni tenhā bulıcaķ kendimi aşıā bulamam²

237

[ABDÜLBĀKĪ ‘ĀRİF EFENDİ]³

-.--/-.--/-.--/..-

- 1 Hüsñ o şūḥuñ ḥāne-zād⁴-ı ‘arız-ı dil-cūsıdur
Kim ṭerāvet şebnem-i berg-i gül-i ḥod-rūsıdur

¹ Bu bölüm divanda yoktur.

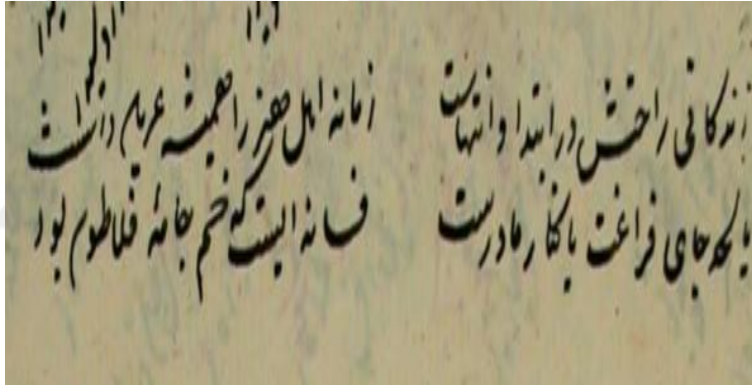
² ULD, s. 173.

³ AAD, s. 138.

⁴ zād: zār

- 2 Bî-dilânıñ rişte-i şîrâze-i cemiyyeti
Ol cefâ-cûnuñ şikenc-i ıtır-a-i gîsûsıdur
- 3 Bağlamışlardır reh-i âmed şüd-ı nezzâreyi
Hâller kim ber¹-kemîn-i gûşe-i ebrûsıdur²
- 4 Hayret-âmûz-ı debistân-ı gamıñ ey müdde'î
Reşk-i mir'ât-ı şafâ âyîne-i zânûsıdur³
- 5 Sâzkâr olmuş muhabbet aña ey 'Ârif hemân
Şanma Feryâd'ıñ o kârı kuvvet-i bâzûsudur

238

239

ŞÂBÎT EFENDÎ 'ALEYHÎ'R-RAḤME⁴

-.--/-.--/-.--/-.--

- 1 Ağlayup dil-ḥaste şızlâr yâre Allâh 'aşķına
Merhem ister zaḥmına bî-çâre Allâh ['âşķına]

¹ ber: der

² dîvânda ikinci beyit olarak verilmiştir.

³ dîvânda bu beyit yoktur.

⁴ SBD, s. 560.

- 2 Ey nişāb-ı fitneye mālīk zekāt-ı hüsñüñi¹
Virme benden ayrı bir cerrāra Allāh [‘aşkına]
- 3 Hâtırım ister dilerseñ ğayra āzār eyle²
Bende h̃ āhiş var iken āzāra [Allāh ‘aşkına]
- 4 ‘Āşık-ı zāra ṭayan cānā giyerken müzeñi
İ’timādıñ yok mı hıdmetkāra [Allāh ‘aşkına]
- 5 Cū‘-ı kelbe mübtelâdır cān otarsın ḥayrıña
Bir zehirlik vir bugün aġyāra Allāh [‘aşkına]
- 6 İtmesün peymāne-i nāmūs-ı rindānı şikest
Kāse-ber-kef gezmesün mey-ḥāre Allāh [‘aşkına]
- 7 Sālīm-i siḥr-āferīn-i nazma peyrevlik muḥāl
Virme zaḥmet Şābitā ben zāra Allāh [‘aşkına]

240

.---/.---/.---/.---

Zamān-ı fırşatı fevt itme fırşat nehr-i saıldür
Maḥall-i feyz-i cuşış ğāh gehdir her zamān şanma

57a 241

NEŞ’ET EFENDİ³

-.--/.--/.--/.--

¹ hüsñüñi: şiveñi

² eyle: eyleme

³ NŞD, s. 156.

- 1 Bir ğarīb-i müstemendim bī-kesim āh el-meded
Bir belā-keş ‘aşık-ı bī-çāreyim vāh el-meded
Nāle vü āh u enīnim her sehergāh el meded
Ey dirīgā ‘acizim men yok meded-ḥ āh el-meded
El-meded senden meded sulṭānım Allāh el-meded
- 2 Ey penāh-ı çāre-sāz-ı derdmendān el-amān
Ḥaste vü mecrūḥ-ı ‘aşka derdi dermān el-amān
Sīne sūzan dil perīşān dīde giryān el-āmān
Dergehiñe düşmüşüm üftān u ızān el-āmān
El-meded senden meded sulṭānım Allāh el-meded
- 3 Gūş ider yok āh u zārım kime feryād eyleyim
Ḥātır-ı maḥzūnımı bilmem nice şād eyleyim
Raḥm ider yok ḥālīme ben kime bīdād¹ eyleyim
Tā-be-key ğamla bu cism ü cān[1] berbād eyleyim
El meded senden meded sulṭānım Allāh el-meded
- 4 Nevbahār-ı gülşen-i ümīdim ola cāvidān
Cilvegāhım olsa şāh-ı gülbin-i bāğ-ı cinān
‘Andelībim yine kārım rūz u şeb āh u fiğān
Neş’etāsā derd-i dilden zār u giryānım hemān
El meded senden meded sulṭānım Allāh el-meded

242

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD²

..--/..--/..--/..--

¹ kime bīdād: kimi peydā

² FKD, /s. 478.

- 1 Biz ki hâl u haṭ-ı dildârı temâşâ ideriz
Dâğ-ı ḥasretle dili maḥẓ-ı süveydâ ideriz
- 2 Bû'l-‘aceb ma‘reke-sâz-ı müje-i hûbânız
Ki şehîdânı dem-i tîğ-ile ihyâ ideriz
- 3 ‘Andelîb-i ezeli kûy-ı vişâliz ki dili
Gülbün-i ğonca-i güلزâr-ı tecellâ ideriz
- 4 Dest-i küstâhımız itdikçe güher perde-derî
Şâhid-i ḥüsni degil ‘işmeti rüsvâ ideriz
- 5 Berheme-şîve ḥarem-perver-i ‘aşk-ı şanemiz
Yâ şanem yâ şanem ile dili gûyâ ideriz
- 6 Şîve-i şâhid-i nuṭkun ki Fehîm’în yazarız
Ḥüsn-i elfâzımızı ma‘ni-i şeydâ ideriz

57b 243

TÂRİḤ-İ CAMÎ‘-İ NUŞRET [REŞİD]

-.--/-.-/-.-/-.-

- 1 Pâdişâh-ı dîn-perver zıll-ı Rabbü'l-‘âlemîn
Mâhî-i cevri ü mezâlim ḥâmî-i şer‘-i mübîn
- 2 Ḥazret-i Sultân Maḥmûd Hân-ı ‘âlî rütbe kim
Bister-i zâtına nisbet eyle çarḥ-ı heftümîn
- 3 Gevher-i revnaḳda taḥt-ı şerî‘at-perveri
Âb-rûy-ı ümmet-i merḥûme-i sultân-ı dîn

- 4 Farq olunmaz ahdi ‘aşr-ı Hâzret-i Farûk’dan
Ser-be-ser ‘adli ile ma‘mûr durur rûy-ı zemîn
- 5 Bâ-huşûs ol şâh-ı ‘âlî-câh kıldı bî’l-hulûş
Nev-be-nev ihdâş u inşâ nice hayrât-ı güzîn
- 6 İşte bu def‘a dahı Top-ğâne’de kıldı binâ
Bî-bedel bu câmi‘i ol pîşvâ-yı müslimîn
- 7 Böyle eltâf-ı hümayunuñ görüp Top-ğanesi
‘Âleme i‘lân idüp Top şenligi eyler hemîn
- 8 Öyle zîbâ ma‘bed-i vâlâ-yı bî-mişl ü ‘adîl
Resmi dil-keş târîh-ı bünyâdı ise gâyet metîn
- 9 Mihr-i ‘âlem-tâb olmuş anda bir zerrîn‘alem
Kubbe-i ‘ulyâsıdır gûyâ sipihr-i çârümîn
- 10 Câmi‘-i kerrûbiyân dinse sezâdır nâmınâ
Olsa layıktır imâmı Hâzret-i Rûhü’l-Emîn
- 11 Kâ‘id-i mihrâb-ı şevket olsun şâh-ı cihân
Tâbe-mahşer kâ‘îm oldukça şalâta ‘âbidîn
- 12 Tamdır bu mışra‘-ı târîh-i ra’nâ ey Reşîd
İtdi inşâ-ı ma‘bed-i vâlâ imâmü’l-mü’mînîn

244

TÂRİH-İ ÇEŞME-İ İBRAHİM PÂŞÂ [RAHMÎ]

---/---/---/---

- 1 Hıdīv-[i] baħr ü berr-i Sultān Aħmed H̄ān-ı ‘ādil kim
Şoyın buldı zemān-ı devletinde gül-riyāz-ı dīn
- 2 Sürūr-ı şevķ-i şehir-āyīn idüp eyyām-ı ‘adlinde
Şu zībāsıyla gūyā Üsküdārı eyledi tezyīn
- 3 Zülāl-ı çeşme-i şehzāde Seyfüddīn ile ھاķķā
Hayāt-ı tāze buldı şimdi bu ma‘mūre-i dīrīn
- 4 Hem ol şehzādeniñ hem pādişāh-ı ‘ālemiñ Mevlā
Şafā-yı meşrebin hıfz eylesün ekdārdan āmīn
- 5 ‘Aṭāş-ı nāsa işrāb eyledim tāriḥin ey Raḥmī
Ne ālā çeşme ābād eyledi şehzāde Seyfüddīn

58a 245

TĀRİḤ-İ ÇEŞME [RAḤMĪ]

---/---/---/---/---

- 1 Melce’-i şāhāñ Şultān Aħmed-i ‘ālī-cenāb
Kim odur sermāye-i faħr-i selāṭīn-i cihān
- 2 İtdi ol şāhenşeh-i deryā-nevāl ü ḥayr-ḥāh
Āb-yārī-i ‘ināyet-ile ‘aṭāşı kām-rān
- 3 Kā‘idāt-ı beyt-i iķbālī daḥi kendi gibi
Gūşīş-i bisyār ile itmekde ḥayr-ı bī-kerān
- 4 Yapdırup bu çeşme-i bālā-terīn ü dil-keşi
İtdi icrā fi-sebīlillāh o bānū-yı zamān

- 5 Ol şafiiyyet-ḥaṣṣlet-i itsün hemîşe ber-ḳarār
Sāyesinde Ḥusrev-i dehrîñ Ḥudā-yı mestān¹
- 6 Düşdi yek-pāre añā Raḥmî bu târîḥ-i laṭîf
Çeşmesār-ı ümm-i Sulṭān Bāyezîd oldı revān²

246

HOCA NEŞ'ET EFENDİ³

--./--./--./--

- 1 Bezm-i Cem'e sırr-ı ḳadeḥ-i neş'e-fezāyız
Ḥalvetgeh-i üns-i dile biz feyz-i Ḥudāyız
- 2 Güm-kerde-i 'aşḳız yerimizdir 'adem-ābād
Güyā dehen-i dilbere biz ḥarf-i vefāyız
- 3 İhlâşımız āṣārı nihān luṭfu müşāhid
Aḥbāb-ı 'ināyetde hemān ḥayr-du'āyız
- 4 Hem-ḳışṣa-i Yūsuf ğam-ı ebnā-yı zamāndan
Pür-şekveyiz ol nüṣḥa-i iḥvān-ı şafāyız
- 5 Erbāb-ı hüner faḥr ider 'irfān-ıla Neş'et
Biz şā'ir-i şūrîde-edāyız ne gedāyız
- 6 Ez-cümle biri Rāġıb-ı pür-māye ki dirmiş
'İrfān ile maḥsūd-ı kirām-ı vüzerāyız

¹ ḥudā-yı mestān: ḥudīv-i müste'ān

² dīvānda ğazel yedi beyitlidir.

³ NŞD, s. 254.

247

-.--/-.--/-.--/-.-

- 1 Dilde ğam şimdilik luṭfeyle gelme ey sürür
Olamaz bir ḥānede miḥmān miḥmān üstüne
- 2 Dilde ğam var şimdilik luṭfeyle gelme ey sürür
Olamaz bir ḥānede miḥmān miḥmān üstüne

58b 248

TĀRĪḤ-İ ÇEŞME VEHBĪ EFENDİ¹

---/-.-/-.-/-.-

- 1 Şāhenşeh-i ‘ālī-neseb sulṭān-ı memdūḥü’l-ḥaseb
Fermān-dih-i Rūm u ‘Arab Ḥan Aḥmed-i kişver-güşā
- 2 ‘Adl ü kerāmet menba’ı şems-i hidāyet² maṭla’ı
Dergāhınıñ her mışra’ı şehbāl-i sīmurg ü hümā
- 3 Zātı mülūke āb-ı rû şemşiri bāğ-ı fethe cū
Gülzār-ı mülke virdi şu mīzāb-ı kilki dā’imā
- 4 Hem pādişehdir hem velī zātında olmuş müncelī
‘Adl-i ‘Ömer cūd-ı ‘Alī ḥulḳ-ı Muḥammed Muşṭafā
- 5 Destinde devlet ḥātemi kılmış musahḥar ‘ālemī
Ḥaḳ resm-i ism-i a‘zamı naḳş-ı cebīn itmiş aña

¹ SVG, s. 359-61.

² hidāyet: velāyet

- 6 H̄ayret virir şad Qayşer'e ġālib hezār İskender'e
H̄ükmi revān her kişvere fermān-beri şāh u gedā
- 7 Hem h̄āmi-i Beytü'l- H̄arem hem h̄ādīm-i şāh-ı ümem
Rūm u 'Arab mülk-i 'Acem mahķūmıdır ser-tā-be-pā
- 8 Oldur imāmü'l-müslimin zıll-i h̄udāvend-i mu'īn
Bā-naşş-ı Qur'ān-ı Mübīn vācib añā hem¹ iķtidā
- 9 Şehler añā kişver virir ol şehlere efser virir
Seyfine düşmen ser virir oldukça tūġı ser-nümā
- 10 İskender idüp cüst ü cū zulmetde gezmiş sū-be-sū
Bāb-ı hümāyūnında bu itdi revān-ı āb-ı beķā
- 11 Bu ıarh-ı pāk u hurremi sevķ itdi şadr-ı a 'zāmı
Dāmād-ı h̄āşş u ekremi hem-nām-ı ceddü'l- enbiyā
- 12 Oldı o destūr-ı celīl bu h̄ayr-ı cārīye delīl
H̄alka idüp zemzem sebīl celb itdi ol şāha du'ā
- 13 Bu mevķi'ī ādāb idüp bir ıarh-ı nev-īcād idüp
Rūh-ı H̄üseyn'ī şād idüp itdi sebīl āy-ı şafā
- 14 Bu 'ayna ey şāfī-derūn destiñi kevşer gibi şun
Her ķatre-i şafvet-nümūn olmaķda bir 'ayn-ı şifā
- 15 Ol şehriyār-ı zer-nişār bezl itdi māl-i bī-şümār
Yapdı sebīl ü çeşmesār me'cūr² ola rüz-ı cezā

¹ vācib añña hem: emrine vācib

² me'cūr: mā cevr

59a

- 16 Ol menba‘-ı cūy-i merām ol maḵsim-i rızķ-ı enām
Olsun ilā-yevmi‘l-ķıyām ṣāhān-ı dehre mültecā
- 17 Ābı zülāle mā-ṣadaķ ṭāķı felekle yek-nesāķ
Gök ḵubbeniñ altında baķ var mı bu resme bir binā
- 18 Olduķca ber-cā mihr ü māh zīb-i serīr olsun o ṣāh
Ṣadr-ı güzīnin yā ilāh itme rikābından cüdā
- 19 Ey hüsrev ü ‘ālī-tebār āṣārıñna yokdur ṣümār
Ammā bu dil-cū çeşmesār oldu ‘aceb ḵayret-fezā
- 20 Baķ sīm ü zerden ṭāsına āb-ı ḵayāt-efzāsına
Beñzer gümüş saķķāsına bekler ḵapuñ ṣubḥ u mesā
- 21 Yapdıñ sarāy meydānına ḵıldıñ şıla ‘aṭṣānına
Cennetde kevşer yanına gūyā ki ḵaşr itdiñ binā
- 22 Altun şuyın idüp sebīl yapdıñ ‘uyūn-ı selsebīl
Birine biñ ecr-i cezīl virsün Cenāb-ı Kibriyā
- 23 Medḥiñde ḥāmem oldu lāl izḥār-ı ‘acz itdi maḵāl
Evşāfiñ eylerken ḵayāl hātiften irdi bu nidā
- 24 Vehbī ḥamūş ol beste-leb ḥaddiñ degil eyle edep
Senden muḵaddem oldu hep şā‘irlere birden şalā
- 25 Vaşfında idüp güft u çok kimse dökdi āb-ı rū
İtdirdi āḥir ser-fürū ol hüsrev-i şevket-nümā

- 26 Tārīḥ için dānişverān ḥayretde iken nāgehān
Buldı şehenşāh-ı cihān bir mışra‘-ı ‘ālem-bahā
- 27 Her lafzı baḥr-ı mevc-zen ma‘nāsıdır dürr-i ‘Aden
Görmek dilersin anı sen ey teşne-i ḥüsn-i edā
- 28 Tārīḥi Sulṭān Aḥmed’iñ cārī zebān-ı lūleden
Aç besmeyleyle iç şuyı Ḥan Aḥmed’e eyle du‘ā

1142

59b 249

TĀRĪḤ [PERTEV EFENDİ]

---./---/---./---

- 1 Şāhib-ķıran-ı ‘ālem şāhenşāh-ı yegāne
Maḥmūd Ḥan-ı a‘zam İskender-i zemāne
- 2 Luṭfı seḥāya ġālib ḥükmi şihāb-ı sākıb
Rāyı siḥām-ı şā‘ib tevfiķ-i ḥaķ nişāna
- 3 Ṭab‘ında feyz-i meknūn tecrīd-i resm ü ḵānūn
Zatında vaz‘-ı bī-ḵūn ṭavr-ı mümeccedāne
- 4 Luṭfıyla kevn memlū ma‘mūrezār her-sū
Ez-cümle oldı dil cū bu nev tūfeng-ḥāne
- 5 Buldı şunūf-ı ‘asker ḥüsn-i niḵām yekser
Oldı fūnūn-ı dīġer ṭop u tūfeng ü dāne
- 6 İķbāli sermed olsun ‘ömri mü’eyyed olsun
Dā‘im mü’eyyid olsun bulsun zafer cihāna

- 7 Pertev bu tarḥ-ı bālā resm ü bīnāsı vālā
Tārīḥ-i tāmı a‘lā dil-cū tūfeng-ḥāne (1249)

250

TĀRĪḤ-İ ĀLĀY-I ‘İD [SIRRİ]

.---/.---/.---/.---

- 1 Mu‘azzam pādişāḥ-ı Cem-ḥadem sulṭān-ı bī hemtā
Vücūd-ı devletidir bādī-i āsāyiş-i dünyā
- 2 Leb-ā-leb eyledi iḥsān u ‘adli mülk-i maḥrūsı
Zemān-ı şevketinde şīr ile ahū olup hem-tā
- 3 Sünūḥāt-ı Ḥudā’dır her ne kim fermūde eylerse
Nizām-ı devlete zātın muvaffaḥ eyledi Mevlā
- 4 Mücedded eyeleyüp her bir umūr-ı de’b-i erkānı
Müceddid olduğun bu kevn ü imkānda ider ĩmā
- 5 Bu da bir luṭfıdır vaż‘-ı ḳadīm-i resm-i ālāyı
Muḥassen vech-ile taḥsīn-i şāyān eyledi ḥaḳḳā
- 6 ‘İbād-ı ḥarfine eşfāḳa luṭfı da’īmā şāmīl
Niḡāh-ı iltifātı dūr olmaz bendeden aşlā
- 7 Bu tārīḥ-i güzīde biñde bir vāḳi‘ olur Sırrī
Yeñi ālāyı yaptı Ḥān Maḥmūd-ı cihān-fermā

1249

251

RĀŞİD

---/.---/.---/.---

Toḥm-ı emelim şüresitân-ı ğama düşdi
Yâ Rab nem-i luṭfuñla ânı sebz ü ter eyle

252

NĀBĪ

--./--./--./--

Cismiñ yeter âlûde-i çirk-i güneh itdiñ
Câme lekeden hıfz olunur ‘ariyet olsa

253

FĀ’İẒ

-.--/-../-../-.-

Cāygāh-ı leşker-i endūh [u] ğamdır ey sürūr
Saña yer yok tengnā-yı sîne-i bî-kînde

60a 254

TĀRİḤ-İ ‘ĀYNĪ

..--/..--/..--/..-

- 1 Tūġ-baḥş-ı vüzerā tāc-dih-i şāh-ı cihān
Ḥan Maḥmūd-ı ümem ḥāmī-i dīn ü dünyā
- 2 Nice destūr-ı felek-rütbesi vardır kim ider
Tīġ-i Mirriḥini āvīze-i ‘arş-ı a‘lā
- 3 Ḥabbezā dāver-i ferḥunde ḳadem mihr-i ‘alem
‘İzzet-i devlet ü hem-nām-ı ḥabīb-i Mevlā
- 4 Kām-baḥşa-yı ümem terbiye-i sâz-ı ‘alem
Şaḥīb-i seyf ü ḳalem melce’-i ‘ā‘lā ednā

- 5 Mihr ü meh dergeh-i iclāline rū-māl olarak
Kesb ider pertev-i feyz ü şerefi şubḥ u mesā
- 6 Boğaz içinde muḥāfız iken ol Rüstem-ceng
Oldı üç tuğ-ıla ṭabl u ‘alem-i şāha sezā
- 7 Sāye-endāz-ı celāl oldıḡı manşıblarda
İde tevfiķe muḳārin işini Bār-ı Hudā
- 8 İki tuḡı var iken söyledi ‘Aynī tāriḥ
Müjde ‘izzetle vezīr oldı Muḥammed Pāşā
- 9 Hān Maḥmūd-şiyem itdi vezāretle çerāḡ
Müjde hem-nām-ı resūl-i şakāleyni ḥaḳḳā

255

FAŞİḤ-İ MEVLEVİ RAḤİMEHULLĀH¹

--./--./---./--

- 1 İsmā‘ olındı nice maḳālīñ nevāları
Te’şīr itdi cāna Hüseynī nevāları²
- 2 Ṭarḥ eylediñ kenāra bizi ey muḥīṭ-i ‘aşḳ
Redd eylediñ dirīḡ ḳadīm āşınāları
- 3 Pey-der-pey ey göñül ne idi ol mehiñ bize
Cevr ü cefāları gehi mihr ü vefāları

¹ FDD, s. 268-69.

² nevāları: hevāları

- 4 Bīmār-ı ‘aşka fikr-i ‘ilāc itme¹ ey ṭabīb
Ser-māye-i cünün olur ‘aklın devāları
- 5 Ol seyyidiñ ğām-ı ruḥ-ı alıyla ey Faṣīḥ
Terk eyledim ḳabāları giydim ‘abāları

60b 256

ŞĀKİR

--./--./--./--

- 1 Dünyā yıķıla yazdı bu şeb velvelelerle
Gördüm geliyor şāh-ı cihān meş‘alelerle
- 2 Ağāz idicek bezm-i meye geldi yine şevḳ
Ol dilber-i muṭrīb terre-i lāl terelellālelelerle
- 3 Şıķlet başıyor bezmde yārānı hemān-dem
Şufī nağama bāşlayacak ğulğülelerle
- 4 Tā sīneme çekdim o melek-mānzarı çün cān
Girdim harem-i vuşlatına besmelelerle
- 5 Düşmez bu seniñ şānına ey server-i ḥübān
Kim ülfet idersiñ bir alāyı kerselerle
- 6 Şehr-i güzele taşra-i āfet hele uymaz
Ḳıymetde küheylān nicedir ḥergelelerle
- 7 Hercāyī güzel vuşlātı itdikçe temennī
Ferdāya şalar ‘āşıkı tavr-ı helelerle

¹ itme: olmaz

8 Şandım göricek bir ālāy engelle raķībi
Bir ḥayye gider bir süri kertenkelelerle

9 Bir ra‘şe olur yāri görince ten-i zārım
Şākir yıkılır köhne cihān zelzelelerle

257

ŞAFVET

.---/.---/.---/.---

1 Şerār-ı nār-ı ‘aşkındañ göñülde āh yāngın var
Tutuşdı mülk-i cān def‘ eylesün Allāh yangın var

2 Şafaķ şanma kızılık dāmen-i āfāķı tutmuşdur
Felekde mihr-i ‘aşkıñla seniñ ey māh yangın var

3 Nihāli göñlüme āteş bıraķdı bir tūfeng-endāz
Degil bir nevbet āteş sīnede her gāh yangın var

4 Vücūd-ı dāğ-ı reşk-ile ser-ā-pā āteş olmuşdur
‘Aceb mi çağırırsa ḥāsīd-i bed-ḥ āh yangın var

5 Bir iki cām çaķdırdım o āteş-cūyı parlatdım
Kızışdı meclis olsun bilmeyen āgāh yangın var

6 Çırağımı fūnūn-ı sūziş-i yan mollādım gördüm
Dimem pervāneveş yansam daḥı eyvāh yāngın var

7 Fenā gözle baķar suzān-ı ‘aşķa kulleveş ağyār
Dimekten pāsbanveş eylemez ikrāh [yāngın var]

- 8 Muallağdır kazā muṭlāk ile ḥāliş yanarsın ha
Yeter ğayrı uzatma kıl sözi kūtāh yangın [var]
- 9 Zülāl-ı luṭfuna kandır medih(ini) itdükçe fenn eyle
Kuluñ Şafvet mişāli ḥüsnüne ey şāh [yāngın var]

61a 258

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD¹

---/--/--/--

- 1 Kıl ü kāl-i ‘aşkı ḥāmūş olmayınca bilmedim
Sırr-ı ‘aklı mest ü medhūş olmayınca bilmedim
- 2 ‘Alemin zevkın gedā eylermiş ancak dünyede
Ol şafāy² ḥāne-ber-dūş olmayınca bilmedim
- 3 Lezzet-i şevk-ı muḥabbet niydüğün pervāneden
Şu‘le-i āhım hem-āğūş olmayınca bilmedim
- 4 ‘Ālemi tutmuş şadā-yı na‘re-i ğavġā-yı ‘aşk
Dāğlardan ser-be-ser gūş olmayınca bilmedim
- 5 Mezheb-i rindānı bilsün mi Fehīmā zāhidān
Ben hezārān-sāl mey-nūş olmayınca bilmedim

259

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD³

---/--/--/--

¹ FKD, s. 594-56.

² ol şafā-yı: ben ol zevki

³ FKD, s. 568-70.

- 1 Nigehiñ yād iderim t̄alib-i didār olsam
N'eyleyim t̄ab getürmem aña hüşyār olsam
- 2 Ne idi kāfir-i zūlfüñ beni mecnūn itdi¹
Beste-i silsile-i rişte-i zünnār olsam
- 3 Ğamzeñe cānımı teslīm iderim her ne kadar
Anı dest-i ecele virmege nā-çār olsam
- 4 Nükte-i rāz-ı dehānıñ yine ser-beste qalur²
Rūh-i qudsī ile ger maḥrem-i esrār olsam
- 5 Dili dem-beste ider yine füsūn-ı ğamzeñ
Ger Fehīmā gibi bir şā'ir-i seḥḥār olsam

61b 260

KAŞİDE-İ NEF'İ TAḤMİS-İ VEHBİ³

---/---/---/---/---

- 1 Bārekallāh ey cihānıñ ḥüsrev-i Cem-çākeri
Gelmedi bir mişliñ İskender zemānından beri
Seyf-i qahrıñ sed çeküp def' itdi Ye'cüc u şeri
Āferiñ ey rūzgāriñ şehsüvār-ı Ḥayderi
'Arşa aş şimden gerü tığ-i Süreyyā-cevheri
- 2 Olmadı Taḥmās şeh taḥt-ı revānı neyler ol
Mülk-i Tebriz'i saña virmez de anı neyler ol
Besdir emriñ aña tığ-i şer-feşānı neyler ol

¹ itdi: itmek

² qalur: eyledi

³ NFD, s. 462-68.

Pāre-i elmasdır seng-i fesānı neyler ol
Çarha çekme bir dahı şemşīr-i vālā-gevheri

3 Tāhta çıkdıkda baġal-gīriñ olup nuşret yedi
‘Arşa hem-ser oldı ‘ahdiñde hılāfet meşnedi
Bā-husūş izhār idüp i‘cāz-ı şer‘-i emcedi
Ser-firāz itdiñ livā‘ü’l-ḥamd-i dīn-i Aḥmedi
Düşmene gösterdiñ el-ḥaḳ dest-bürd-i Ḥayderi

4 Rāfizīlerle ferāmūş-kerde iken mā-mezā
Çār-yāriñ ġayreti tezkīriñ itdi iktizā
Dir lisān olup giyāh-ı merḳad-i Mūsā Rızā
Tīġına n’ola yemīn eylerse rūḥ-ı Murtażā
Bir ġazā itdiñ ki hoşnūd eylediñ Peyġamberi

5 Şimdi sensin rüzġārīñ Rüstem-i ḥaşm-efgeni
Kim tutar hem-desti-i āhen-destle rüyīn¹teni
Ey Süleymān-ı zemān Ḥaḳ ber-devām itsün seni
Eylediñ bir ḥamlede ber-bād mülk-i düşmeni
Gerd-i raḥşīñ gerçi kim sedd itdi rāh-ı şarşarı

6 Mevc-i deryā zerre gibi² fehm idüp āzārīñı
Berḳ şaklandı görüp şemşīr-i āteş-bārīñı
Burca gizlendi esed gördükde ġīr ū dārīñı
Māh-ı [nev]³ şanma felekde seyr idüp peykārīñı
Ditredi Behrām elinden düşdi zerrin-ḥançeri

¹ : rüyīn

² zerre gibi. zeh geydi

³ [nev]

- 7 Sürh-ser kanı¹ ki tığnı katdı ceyhūna seniñ
Çün habāb-ı mey kızardı gözleri seyr ideniñ
Böyle şüret bulmadı mir'atı cūy-ı gülşeniñ
Ol kadar kan dökdi şemşiriñ ki 'aқsiyle ānıñ
Kāse-i yākūta döndi günbed-i nılüferi

62a

- 8 Hün-feşānlık leşkeriñde gün-be-gün olup füzün
Ġarķ-ı hün-ı düşmen olmuşken sipihr-i nıl-gün
Pādişāhım tığ-i kahrıñ haşmı itmişken zebün
Ġamze-i hubān gibi cārī ucundan yine hün
Böyle kalursa eger yek-reng ider baħr ü beri
- 9 Bağlaşa şaf leşkeriñ mevc-i yem-i sā'ıl gibi
Pāyidār olmaz 'adüvv-i rāh seylde gül gibi
Şadmegāh-ı mevc-i eşk olmak degil sāhil gibi
Belki ġarķ-ı cevni baħr² olurdı fülk-i dil gibi
İtdigiñce tığ-i hün-efşān ile cevlangeri
- 10 'Asker-i encüm-şümārıñ gönderüp Ġrān'a sen
Mālik olmak çok mıdır Ġrān degil Tūrān'a sen
Hüsrevā bildirdiñ İskenderligiñ devrānā sen
Gün gibi tenhā da çıksañ tıġle meydāna sen
Kārger düşmen³ sipāh-ı düşmeniñ şūr u şeri
- 11 Sen otur taħt-ı sa'ādetde refāh-ı bāl ile
İstedigiñ mülki al bir bende[ni] irsāl ile
Yoluña sed olmaz İskender dahı bir hāl ile
Karşu durmaz saña şimden gerü bu iqbāl ile
Düşmeniñ ger Kahramān olsa ser-ā-ser 'asker

¹ kanı: kanın

² ġarķ-ı cevni baħr: ġarķ-ı baħr-ı hün

³ düşmen: düşmez

- 12 Hıfıbe okutduñ ‘Acem’de nām-ı şöhret-yābıña
İtdiñ āverde mefātiḥ-i kılā’ıñ bābıña
Eyleyüp ‘unvān-ı faḥr evlādıña esbābıña¹
Böyle āğāz eylesün şimden gerü elḳābıña
Cāmi’-i nüh-ḳubbe-i çarḥıñ ḥaṭīb-i minberi
- 13 Tācdār-ı Cem-ḥadem mesned-fürüz-ı Hüsrevi
Pādişāh-ı mülk-i şūrī şehriyār-ı ma’nevī
Dīni muḥkem i’tikādı pāk ĩmānı ḳavī
Āsumān-ı devletiñ ḥurşid-i ḳudsī-pertevi
Bezmgāh-ı şevketiñ Cemşid-i ḥurşid-efseri
- 14 Hāzret-i Sulṭān Aḥmed Ḥan-ı ĩskender-tüvān
Gevher-i genc-i ḥilāfet mefḥar-i ‘Osmāniyān
Sikke-pīrā-yı celādet² fātiḥ-i mülk-i Revān
Nakd-i vāḳt-i salṭanat sermāye-i emn ü emān
Dest-gīr-i dīn ü devlet kām-bāḥş-i serveri
- 15 Eyleyüp tiğıñla ā’cām-ı ğalat fercāmı ḥak
Muşḥaf-ı ‘Osmān’ı taşḥiḥ eylediñ -bī-reyb ü şek
Rūḥuna ma’lūm olup ḳabrinde şad olmaḳ gerek
Şāh-ı vālā-rütbe ‘Osmān Ḥan-ı Ğāzī kim felek
Görmemişdi böyle bir şāhenşeh-i ceng-āveri
- 16 Fātiḥ-i ĩran ki bil her kār³ anıñla şān bulur
Pāyına tevfiḳ bir ḥidmet buyur diyü gelür
Şīr-i şavletdir anıñ kim pençesinden ḳurtılur

¹ esbābına: ensābuña

² celādet: celālet

³ bıl her kār: mülk-i dehr

Şaf-der-i kişver-güşā kim cenge çıkdıkça olu
Cebra'îl "innā fetaḥnā"¹ ḥān-ı tīg ü miğferi

62b

17 Şāh-ı ḥurşīd-efser ol zıll-i Ḥudā-yı lem-yezel
Muḳtedā-yı pādişāhan dāver-i gerdün-maḥāl
Kıble-i aşhāb-ı dīn muḥrāb-ı erbāb-ı düvel
Şehriyār-ı āsumān-mesned ki olmuş ezel
Secdegāh-ı tacdārān-ı cihān ḥāk-i deri

18 Dest-i ḳudret ideli icād bu nüh-günbedi
Salṭanat tahtında billāh böyle [bir] şeh gelmedi
Ḥaḳ Te'ālā ḳadrini ol rütbe 'ālī eyledi
[Şeh-nişīn-i nüh-revāk-ı āsumandur mesnedi]
Tydgāh-ı heft-ıḳlīm-i cihāndır kişveri

19 Müşteri evlādınıñ lālāsı Zühre dāyesi
Salṭanat mürüvvet²-i ecdād ḥilāfet dāyesi
Sāḳinān-ı 'arş-ı devlet-ḥānesi hem-sāyesi
Mesned-i iclāliniñ rif'āt bir ednā pāyesi
[Der]³geh-i iḳbālınıñ devlet kemīne çākeri

20 Şīr-i yezdān kim 'adālet ḳaşrı olmuş bīşesi
'Arşa peyveste dirāht-ı rif'atiniñ rişesi
İttibā'-ı ḥükm-i şer' olmağla dā'im pīşesi
Her ne işlerse zemāne tābi'-i endīşesi
[Her ne emr eylerse devran bende-i ferman-beri]

¹ "innā fetaḥnā": fetih ihsan ettik. Fetih Suresi 1. Ayet

² mürüvvet: mevūs

³ [der]...

- 21 Vir¹ luṭfiyle eger mūr-ı zaḥfe taḳvīyet
Nice tāb āver² olurdu ḳuvveti ṣīran-ṣıfat
Vardır iksīr-i nihādından anıñ bir ḥāṣiyet
Virse ṭab‘-ı āteşe ger berḳ-i tıḡı terbiyet
Ma‘den-i elmās iderdi tūde-i ḥākisteri
- 22 Şu‘leden cedvel çeküp eṭrāf-ı elvāḥ-ı yeme
Āteş [ü] āb imtizācı virdi ḥayret ādeme
Āferin bu āteşin beyti diyen mu‘ciz-deme
İtse ger ḥāṣıyyet-i ḥıfzı sirāyet ‘āleme
Ṭarḥ olurdu şafḥa-i āb üzre naḳş-ı āzerī
- 23 Lāl-ı ḥayretdir elimde kilḳ-i inşā neyleyim
Ṭūṭi-i ṭab‘ım degil göñlümce gūyā neyleyim
Mihr-i vaşfiñ ‘arşdan³ eylerdim ıṭrā neyleyim
Sihr iderdim medḥiñe geldikde ammā neyleyim
Eylemiş Ḥaḳ vaşfiñı ḳayd-ı muşavverden berī
- 24 Ḥaddimi ben añlarım ey dāver-i şāh-hüner
Baña ḳudret virmemiş evşāfiña ḥükm-i ḳader
Şāhidimdir Ḥaḳ ben itmem hiç da‘vā-yı hüner
‘Aczime bir ḥüccet alurdım eger ehl olsa ger
Rūzgārıñ bād-sencān-ı fażilet-güsteri
- 63a**
- 25 Ḥaḳḳ-ı ta‘bīr üzre vaşşāf-ı süḥan-pīrā benim
Ehl-i manzum içre⁴ Nef‘ī gibi müsteṣnā benim
Medḥiñe geldikde eñ ḥayrānları ammā benim

¹ vir: virse

² āver: bebr

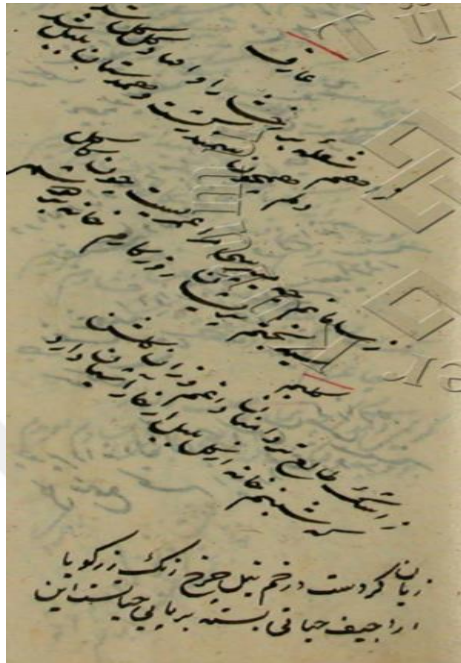
³ ‘arşdan: ‘arşa dek

⁴ manzum içre: nazm içinde

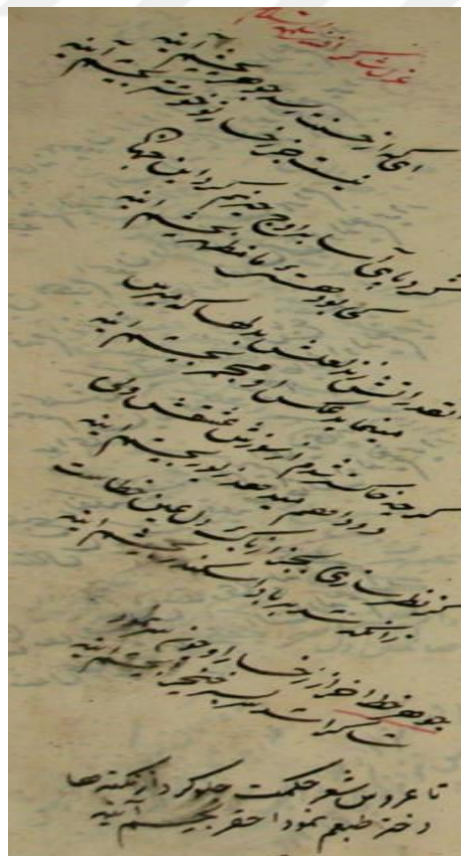
‘Ācizim ḥaḳ üzere evṣāfıñda kim ḥalā benim

Vaṣfıñı ‘ālem daḥı itse benim dānişveri

261-262

263

63b 264

ĠAZEL-İ NĀZİM¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Benim meyḥāne hem-çün zer derūn-ı pāk oldıġum yerdir
Çü ḥum lebrīz-i āb-ı dāne-i tāk oldıġum yerdir
- 2 Zemin-i hecrim için² dāmen-i bād-ı şabā her dem
Kadem āzürde-i şad ḥār u ḥāşāk oldıġum yerdir
- 3 Unutmam gülşen-i kūyın ki ey nev naḥl-i baġ-ı ḥüsn
Hevā-yı sāye-i ḳaddiñle çün ḥāk oldıġum yerdir
- 4 Şikenc-i zülfüñe dil-besteyim kim ey perī-peyker
Mişāl-i sāye³ biñ şevḳ-ile şad-çak oldıġum yerdir
- 5 Debistān-ı ma‘ārif feyz-i üstādı ile⁴ Nāzım
Mişāl-i ‘aql-ı ser-tā-pā⁵ ser-idrāk oldıġum yerdir

265

ĠAZEL-İ SĀMĪ⁶

.---/.---/.---/.---

- 1 Müjem pāy-ı nigāh-ı intizāra ḥārdır sensiz
Reh-i āmed-şud-ı nezzāre nişterzārdır sensiz

¹ NZD, s. 211.

² hecrim için: hecr-i hem-çün

³ sāye: şāne

⁴ üstādı ile: üstādān ile

⁵ ‘aql-ı ser-tā-pā: ‘aql-ı küñ sertā

⁶ SMD, s. 324.

- 2 ‘Aceb mi olsa nāmım dāğ dāğ-ı şū‘le-i ḥasret
Kalem destimle¹ murğ-ı āteşin-ruhsārdır² sensiz
- 3 Göñül sencide-i mizāb-ı çeşm-i i‘tibār itmez
Nice Yusūf-melāḥat şāhid-i bāzārdır sensiz
- 4 Dū bālādır o çār-ebrū ile ḥüsn-i gelū-sūzūn
Bağılsa sāde-rüyāna nigeḥ nā-çārdır sensiz
- 5 Çerāğı şū‘le-i āvāz-ı bülbül den fūrūzāndır
Göñül şeb tā-seḥer ey gül-beden³ bīdārdır sensiz
- 6 Çü pervāne-i dil-i āl-i seḥerveş⁴ Sāmī-i zāra
Gül-i şem‘-i taḥassür zīver-i destārdır sensiz

64a 266

KERİMİ

.---/.---/.---/.---

- 1 Uşūl-ile bu şeb ruhsār-ı yārı oḥşadım öpdüm
Der-āğüş eyleyüp ol gül-‘izārı oḥşadım öpdüm
- 2 Raķīb-i bed-sirişti şöyle yüzdürdüm ki meclisden
Miyānından şarıldım ol nigārı oḥşadım öptüm
- 3 Beni mest eyledikde şāhid-i tersā-yı nev-res kim
Tutup zūlf-i siyāh-ı müşk-bārı oḥşadım öpdüm

¹ destimle: destümde

² ruhsārdır: minkārdur

³ “şeb tā-seḥer ey gül-beden: ey gül-beden şeb tā-seher”

⁴ dil-i āl seḥerveş: dil-i āteş-hurūş-ı

- 4 Döküp ben dāne-i güftārımı satranc-ı meydāna
Düşürdüm ‘ākıbet dāma şikārı oḡşadım öpdüm
- 5 Anıñ fehm eyleyüp germiyyet-i ṭab‘ın zerāfetle
Çağırdım yanıma ol şivekārı oḡşadım öpdüm
- 6 Kerīmī olmadı gerçi temām-ı vuşlat-ı dildār
Bulup vaktiñ hele adımca bārī oḡşadım öpdüm

267

MERḤŪM ŞEYḤ ĠĀLİB-İ MEVLEVĪ¹

---/---/---/---/---

- 1 Cānlar üzmüş zūlmet-i hecriñde gīsū koymuş ad
Āhlar almış ġam-ı ‘aşkıñda ebrū koymuş ad
- 2 Gösterüp mir’āt-ı ḥüsnüñ Īsī-i mu‘ciz-deme
Ḥaste-i nevmīd idüp çeşm-i sūḥān-gū koymuş ad
- 3 Nūrdan taşvīr kılmış bir belā feyyāz-ı Ḥaḳ²
Ol belāya cān virüp yār-ı sitem-ḥū koymuş ad
- 4 Toḥm-ı firdevs ekmiş ol ruḥsāra rıdvān-ı Rızā
Her şikenc-i ṭurraya bir bāğ-ı dil-cū koymuş ad
- 5 Dām kılmış Ġālib’e Mecnūn derūn-ı tengini³
Şalmış ol saḥrāya çok Leylāyı āhū koymuş ad

¹ ŞGD, s. 397-68.

² ḥaḳ: küñ

³ tengini: tengi

64b 268

FAŞİH-İ MEVLEVÎ¹

---/---/---/---

- 1 Humlardan alındı mey-i rahşân-ı harâbât
Açıldı yine kân-ı Bedaḥşân-ı harâbât
- 2 Kec-kül-i niyâz-ı dili işkeste gerekdir
Herkes olamaz maḥzar-ı iḥsân-ı harâbât
- 3 Bir hâlet ile olmaya işkiste ki birdir
İmân ile peymâne-i peymân-ı harâbât
- 4 Revnâḳda müşâbih bu kühen-ṭaḳ-ı sipihre
Ḳandîl-ile ârâste-i eyvân-ı harâbât
- 5 Peymâne-i ümmîde Faşîḥ irmez imiş el
Büs olmayıcaḳ dâmen-i pîrân-ı harâbât

269

---/---/---/---

Yâr(e) çâh-ı zeḳanım ‘âyn-ı vefâdır dir ise
Aña ey ‘âşîḳ-ı şûrîde inanma çeñedir

270

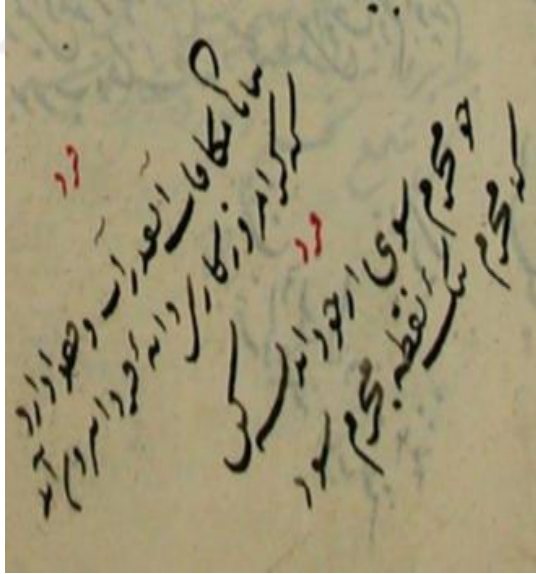
ĠAZEL-İ SIRRÎ BEY

---/---/---/---

¹ FDD, s. 42.

- 1 Bir nice demdir cüdâdır dîde-i mehcûrdan
Çıkmadı ammâ velâkin haţır-ı meksûrdan
- 2 Dün gice rû'yâda seyr itdim o Yusûf-ĥüsni ben
Güiyâ bir meh ʔulû' itmiş şeb-i deycûrdan
- 3 Münhasif bir mâhveş girmiş cemâli zülfüñe
Berk urur her târ-ı gîsu pertev almış nûrdan
- 4 Öyle bir âşûb-ı devrân dil-rubâ-yı bî âmân
Toğrısı ben bildigim vârestedir ma'zûrdan
- 5 Şû'le-i ĥüsn-ile Sırrî öyle rabţ olmuş ki rûĥ
Çıkmadı ĥâlâ uyandım dîde-i maĥmûrdan

271-272

65a 273

ĠAZEL-İ FİṬNAT¹

---/--/--/--/--

¹ FHD, s. 326.

- 1 Künc-i istignā kadar bir kūşe-i rāḥat mı var
Loḳmā-i ḥān-ı ḳanā‘at gibi bir ni‘met mi var
- 2 Luṭfı hep nā-dānadır tevḥīk ḳılsañ bir naẓār
Āsiyāb-ı çarḥda ehl-i dile nevbet mi var
- 3 N’eyle olsun gevher-i vaşlın ḥārīdār-ı gönül
Naḳd-i cāna çār-sū-yı ‘aşḳda raġbet mi var
- 4 Virdi ‘uşşāḳa ferāḥ geldikde mektüb-ı ḥaṭı
Yohsa maẓmūnunda ey dil müjde-i vuşlāt mı var
- 5 Ol meh¹-i hüşne ricā-yı der-kenār eylerdi līk
‘Arz-ı ḥāle Fıṭnāt-ı bī-çāre[de] ḳudret mi var

274

FAŞİH DEDE²

---./---./---./---

- 1 Ḥumlardan alındı mey-i raḥşān-ı ḥarābāt³
Açıldı yine kān-ı Bedaḥşān-ı ḥarābāt
- 2 Kec-kül-i niyāz-ı dili işkeste gerekdir
Herkes olamaz maẓhar-ı iḥsān-ı ḥarābāt
- 3 Bir ḥālet ile olmaya işkeste ki birdir
İmān ile peymāne-i peymān-ı ḥarābāt

¹ meh: şeh

² FDD, s. 42.

66b deki ġazel tekrar edilmiştir.

³ 65b deki ġazel tekrar edilmiştir.

4 Revnâkda müşâbih bu kühen-taş-ı sipihre
Kandîl-ile ârâste-i eyvân-ı harâbât

5 Peymâne-i ümmide Faşîh irmez imiş el
Bûs olmayıcağ dâmen-i pîrân-ı harâbât

275

TÂRİH-İ TÜRBE-İ SULTÂN SELİM DER-AYASOFYA¹

---/---/---

1 Rihlet itdi Hâzret-i Sultân Selîm
Aña rahmet ide Râbbü'l-‘âlemîn

2 Geçdi evlâd-ı kirâmyla o şâh
Raḥmetullâhi ‘aleyhîm ecma‘în

3 Yaptılar bir türbe-i cennet-mişâl
Dinse lâyıq kaşr-ı firdevs-i berîn

4 Hâtif-i kudsî didi târiḥini
Türbe-i Sultân Selîm-i pâk-dîn

65b 276

ŞÂBÎT EFENDİ RAḤMETULLÂHÎ ‘ALEYH²

---/---/---

1 Sübhâdan mest-i mey-i ğaflete hâlet gelmez
Hâbbeden müdmin-i maḥmûra şeṭâret gelmez

¹ şairi belinmeyen şiir.

² STD, s. 481-82

- 2 Çeşme-i dīdeniñ işkeste gibi künkleri
Dīde-i hasteye kim¹ āb-ı nedāmet gelmez
- 3 Āb u tābı çekilen gül-varāk-ı ruhsāra
Haftada iki trāş ile leṭāfet gelmez
- 4 Ağlamış çehreli sōfī-i ‘abūsü’l-vechiñ
Rūyına cennete de girse beşāšet gelmez
- 5 Ğayba īmān getir ey zāhid²-i fācir ki saña
Ahiretten hāt-ı ta’līk-ile hūccet gelmez
- 6 Şöyle tutmuş o büt-i teb-zedeyi esmāsı
Şeyhden haftada bir sıtmaya nevbet gelmez
- 7 Yokladım ṭālī‘-i ağyār-ı sefer-peymāyı
Fālī ğayet de güzel çıkdı selāmet gelmez
- 8 Şābitā n’eyleriz ol lafzı ki ma’nāsından
Nefḥa-i ma’rifet-i būy-ı ḥaḳīḳat gelmez³

277

ĠAZEL-İ NEF‘İ⁴

..--/..--/..--/..--

- 1 Lezzet-i vuşlat için firḳāt-i yāri çekemem
Şoḥbet-i bāde için renc-i ḥumārı çekemem

¹ dīde-i hasteye kim: dīdeden ḳatre-i telḥ

² zāhid: mülhid

³ dīvandaki beyitlerin sırası yazma metinle aynı değildir.

⁴ NFD, s. 502-03

- 2 Āṣnā çıkdım ise çeşmiñe kāfir değilim
Sitem-i ğamze-i nezzāre-şümārı çekemem
- 3 Minnet eylerse felek bir-iki gūnlük ‘ömre
Ölürin derd-i muḥabbetle o bārı çekemem
- 4 ‘Āşıkım āşıka şūrīdelik a‘lā yaraşur
Pek denā’et görünür şiklet-i ‘ārı çekemem
- 5 Naḳd ü vaḳt olsa baña zevḳ [u] şafā-yı vuşlāt
Bir nefes ārzū-yı būs [u] kenārı çekemem
- 6 Sīnemi dāğ-ile dil tāze gūlistān ister
Būlbūlüm līk ğam-ı köhne-bahārı çekemem
- 7 Cāna minnet ne çekersem çekeyim ey Nef‘ī
Lezzet-i firḳāt için vuşlat¹-ı yāri çekemem

66a 278

ŞĀBĪT EFENDĪ²

..-./.-./..-./.-

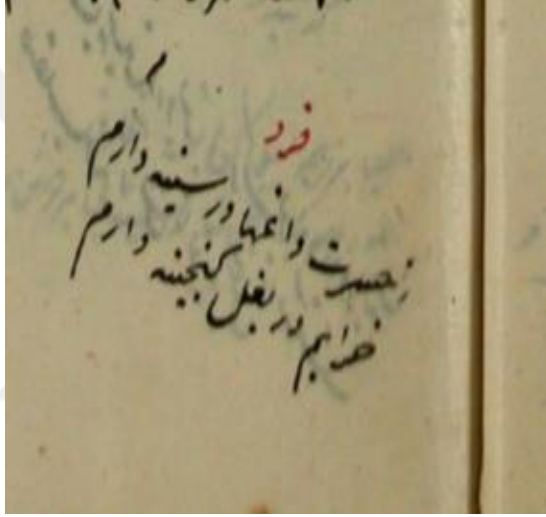
- 1 O nūhūfte ğamzelerden bunı kim recā iderdi
Bu nigāh-ı āşināyı neden iḳtiżā iderdi
- 2 Göñül ebrūvān-ı yāriñ çekmezdi çünkü yāyıñ
Niye i‘tinā kılurdu niye iddi‘ā iderdi

¹¹ vuşlat: firḳat

² SBD, s. 580.

- 3 Şu metā'-ı vaşl-ı cānān¹ şatılık olaydı farzā
Bu maḥalde bī-muḥābā katı çok bahā iderdi
- 4 Gice gördüm encümente ben o naḥli tā revende
Ki raḫīb ile çemende çelebim şafā iderdi
- 5 Dil-i Şābiti nigāhı yine şerm-sār kıldı
O nühüfte ğamzelerden bunu kim recā iderdi

279

280

PERTEV EFENDİ²

---/---/---/---/---

- 1 Āh-ı serdiyçün ḥazer eylermiş ol üftādeden
Nāzeniñler ise kışda ḥazḡ ider dil-dādeden

¹ vaşl-ı cānān: nāz cānā

² PED, s. 234

- 2 Oğ yılānıñ kāmçı eyler ḥam-süvār-ı ğamzesi
Tiz tır eyler¹ nigāhı engerekçi-zādeden
- 3 Neş'e-yāb-ı sāğar-ı la'l-i leb-i cānān olan
Yār elin müdmin daḥı olsa ayağ-ı bādeden
- 4 Cebhe-i zühdünde nağş-ı būriyādır hāşılı
Zāhid isterse bāşın kaldırmasun seccādeden
- 5 Ekserī nā-refte rehlerdir çıkan çıkmaz yola
Sen sen ol ayrılma ey Pertev tarīk-i cāddeden

66b 281

ĠAZEL-İ 'İLMİ

..--/..--/..--/..-

- 1 Ġalaṭa meykedesine gidelim 'ıyş idelim
Bir iki bāde çağup zevk-i dili bîş idelim
- 2 Mā-ḥazar her ne olursa alalım destümize
Ānı peygüle-i mey-ḥānede der-pîş idelim
- 3 Şahn-ı şahbākedeye at sürelim ferzāne
Kişver-i dilde olan şāh-ı ğamı kîş idelim
- 4 Çeküp ayağını bintü'l-'inebiñ bāşımıza
Bu gice şevk-ile duḥter-reze çok iş idelim
- 5 Neş'e-i bāde ile nağme-i mestāne urup
Bezmdede sem'-i raķibi hele taḥriş idelim

¹ tiz tır eyler: tır atar tır-i

- 6 Şūfī-i bed-menişi ʔard idelim meclisde
ʔop urup ʔavḡa[da] biz anı dil-rīş idelim
- 7 Var mıdır ben gibi bir cām-ı sūḡanla med-hūş
‘İlmiyā ‘arşa-i ḡum-ḡāneyi teftīş idelim

282

ŞEYH MÜŞTĀK

---/---/---/---

- 1 Biz ḡarābāt ehliyiz kāşānemiz vīrānedir
Bende-i pīr-i muḡānız tekyemiz meyḡānedir
- 2 ʔāşa çaldık şişe-i nāmūs[1] biz şimden-gerü
ʔa‘n-ı düşmenden ne ḡam ḡārimız peymānedir
- 3 Biz muḡayyed olmayız zencīr-i küfr ü dīn ile
Ḳabīl-i īmām u küfr olmaz şu kim dīvānedir
- 4 “Küntü kenz”¹in ma‘nīsin fehmi itmez illā ehl-i ‘aşḡ
Maḡrem-i sırr-ı hüviyyetdir şu kim mestānedir
- 5 Hāşılı bir nokḡadır Müştāk ‘ilm-i ‘ārifān
Ḳīl u ḡāl ehli bu ma‘nīden hele bīḡānedir

283

---/---/---/---

Sāyesin dervīş-i bī-berg ü nevādan dūr iden
Şaḡlasın ārāyiş-i tābūta naḡl-i ḡāmetiñ

¹ “küntü kenz”: ben bir hazine idim. Hadīs-i Kudsi”

67a 284

‘İLMİ

..--/..--/..--/..-

1 Gidelim gūşe-i meyḥāneye mey nūş idelim
Ḥum-ı şahbā gibi bu sīneyi pūr-cūş idelim

2 Düşelim mest olup ayağına sākīniñ de
El çeküp biz ğam-ı ferdāyı ferāmūş idelim

3 Sākiyā bezme getür sāğar-ı pūr-nūrı meded
Hāleveş-i cām hilālīne der-āğūş idelim

4 Dem-be-dem na‘ra-i mestāne çeküp meykedede
Bir ağızdan dehen-i zāhidi ḥāmūş idelim

5 Nidügin anlayalım sūziş-i ‘aşkı biz de
Mevlevī-ḥānede ney nālesini gūş idelim

6 Şām-ı ḥaṭṭı ki zūhūr eyledi Rūmī beçeniñ
Günidür ey dil-i şeydā aña şeb-ḥūş idelim

7 ‘İlmiyā biz bu hevā-yıla gezüp āfākı
Türmayup hırka-i peşmīneyi ber-düş idelim

285

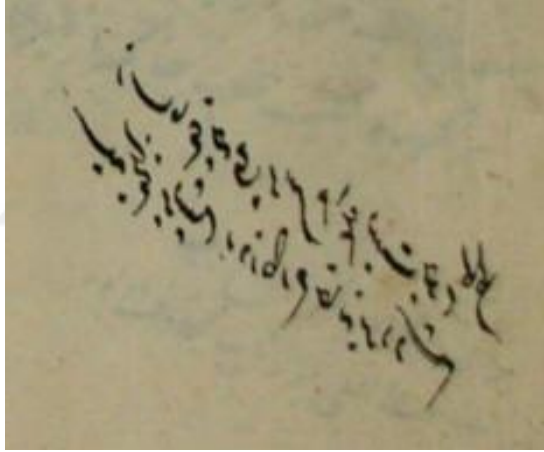
SİRRİ BEY

..--/..--/..--/..-

1 Mācera açılmaz def‘-i ḥicāb olmayıcak
Şöyle kim yār ile bir bezm-i şārāb olmayıcak

- 2 Za'îd olmakda ğamum dâĝ-ı derûnum artar
Bûs-ı la'l-i lebiñe fırsat-yâb olmayıcak
- 3 Nûş-ı şahbâ idemem ol sebep âhım-ıla
Her kadeh bâşına bir bûse şavâb olmayıcak
- 4 Sitemi dilse sitem tîr-i kanâ'at itmez
Siğ-i cevrinde tenim tâ ki kebâb olmayıcak
- 5 İdemem Sırrı o meh-pâreye ben hakkı helâl
Dîde-i fitnesi metrûk-i i'tâb olmayıcak

286

67b 287

ṬAYYÂR EFENDİ

---/---/---/---/---

- 1 Mest-i 'aşkım muṭrîb-i sâķî ne nâz eyler baña
Nâlemiz meclisde kâr-ı söz ü sâz eyler baña
- 2 Şîve-i gerdûn-ı nâ-hemvârı gör kim zâhidâ
Çarḥıñ iķbâliyle 'arz-ı imtiyâz eyler baña

- 3 Pîç ü t̄āb-1 dest-i cevriñden görüp feryādımı
Baht-1 ser-keş dil-nevāzāne eyler baña
- 4 Hem-zebānız çeşm-i şūḥ-1 yār ile ol deñlü kim
Ġamzesi bī-tāb olup ifşā-yı rāz eyler baña
- 5 Çeşmi bī-tāb-1 ḥumār-1 nāz iken Ṭayyār bak
Her nigeħde biñ ‘itāb-1 cān-güdāz eyler baña

288

FERD [NĀBĪ]

.-./..-./.-./..-

Yerā‘a-i şu‘arādan degil dūrūġ ba‘īd
Seyāḥat ehli biraz Nābiyā mucāzif olur

289

CEVRĪ MERḤŪM¹

---./---./---./---

- 1 Ḥūrşīd yanar şu‘le-i āḥ u seḥerimden
Dūzaḥ söyünür mevc-i yem-i eşk-i terimden
- 2 Vīrān ideli ḥāṭırımız² genc-i temennā
Hep gevher-i hasret dökilür dīdelerimden
- 3 Ḥāṭırda olur cilve-nümā şāhid-i maḳşūd
Ruḥsārını pinhān ider ammā nazarımdan

¹ CVD, s. 249.

² ḥāṭırımız: ḥāṭırımı

- 4 Sākī baña luṭf eyle şūn ol rıṭl-ı girānı
Kim ref' ide bār-ı ğam-ı dehri üzerimden
- 5 Ğavġā-yı kıyāmetle ṭolar 'alem-i ervāḥ
Cevrī dem-i firḳatde olan nālelerimden

290

FERD

.---/.---/.---/.---

Şalın üftādeler şaf şaf yoluñda pāy-māl olsun
Libās-ı nāz u şīve ḳaddiñe ḳat ḳat helāl olsun

68a 291

ĠAZEL¹ [ĠĀLİB]

.---/.---/.---/.---

- 1 Gelürseñ gelme bezme zāhidā bir āfet-i cānsız
Bilürsin girmek olmaz bāġ-ı ḥulda ḳünki ĩmānsız
- 2 Cüdā düşmüş midür hiç şöḫbet-i dildārdan kimse²
İdem teklīf-i cünbüş jāleye mihr-i dırāḫşānsız
- 3 Tecerrüdse murādıñ kūy-ı cānānda fedā ḳıl cān
Çıḳılmaz cāme-i ihrāmdan sa'y itme ḳurbānsız
- 4 Saña 'arz-ı muḫabbet sevdigim 'ayn-ı muḫabbetdir
Suḫān-sāz-ı cünūnuñ diñlenir da'vāsı bürhānsız

¹ ŞGD, s. 430.

² kimse: bilsek

- 5 İrişmek Pertev-i ‘ālī-cenābın gerdine müşkil
Göñül bî-tāb hem Ğālib kümeýt-i hāme dermānsız

292

FERD

..--/..--/..--/..

‘Arż-ı hācet idemem yārime keyf olmayıcağ
Ğonca ızhār idemez hūmreti şayf olmayıcağ

293

NĀBĪ EFENDİ

..--/..--/..--/..-

Dirler ağyār[1] mezemmet nemek-i meclisdir
Biz de ğıybet idelim meclise lezzet gelsin

294

ĞAZEL-İ HĀTİF¹

..--/..--/..--/..-

- 1 Kışsa-i silsile-i zülfi füzūn oldu baña
Halka-i çeşm-i peri tavk-ı cünūn oldu baña
- 2 Bezm-i hayretde seni görmiyeli ey meh-i nev²
Cām-ı ser-şār-ı felek kāse-i hūn oldu baña
- 3 Gülşen āteş görünür dīdeme ey naḥl-i niyāz
Reng-i şad berg-i ruḥıñ mekr ü füsūn oldu baña

¹ HTD, s. 369.

² ey meh-i nev: māh-ı münir

- 4 Kāhramān-ı nigeñiñ cevriñi yād eyliyecek
Şīrler pençe-i ḥayretde zebūn oldı baña
- 5 Tāb-ı müjgānına şimdi nazar itdim Hātif
Tīğ-i cevr-i-nigeñi dāğ-ı derūn oldı baña

68b 295

ĠAZEL-İ ‘ĀRİF EFENDİ¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Göñül bu² bezm-i şevkiñ bir ḳadeḥ-peymālarındandır
Ki rūḥ-ı Cem anıñ ser-mest ü bī-pervālarındandır
- 2 Dirīğ eyler nigāḥıñ zahmını tīr-i cefā kılmaz
Sitemkārānıñ ol bīdād-ı müsteşnālarındandır
- 3 Cem’iñ tacına rağbet itmeyüp cāmuñ murād itmek
Mey-āşāmān-ı ‘aşḳuñ farṭ-ı istiğnālarındandır
- 4 Cünūn³-āmūz-ı şevḳ⁴ ol sāde levḥ ḡamda⁵
Ki anlar ol muallim-ḥāneniñ⁶ dānalarındandır
- 5 O meh-rū kimden öğrensün fūnūn-ı ‘aşḳ u nāzı kim⁷
Bütān⁸-ı şehṛ ānıñ hep ‘āşık-ı şeydālarındandır

¹ AAD, s. 135.

² bu: bir

³ cünūn: ḥūn

⁴ şevḳ: ‘aşḳ

⁵ levḥ ḡamda: levḥ-i mekteb-i ḡamda

⁶ muallim-ḥāneniñ: mu‘allimi nenüñ

⁷ ‘aşḳ u nāzı kim: ‘işve vü nāzı

⁸ bütān: şebān

- 6 N'ola eylerse her şeb meşk-i nâle¹ tâ seher 'Ârif
Kim² ol gülzâr-ı hüsnüñ bülbul-i güyâlarındandır

296

ĞAZEL-İ ŞĀBĪT MERḤŪM³

.---/.---/.---/.---

- 1 Dü çeşmim taş-ber-kef şehir-i ğam sakķālarındandır
N'ola hūn olsa ābı Kerbelā şahrālarındandır
- 2 Ağırılmaz muhtesibler tūresinden⁴ başı hammārıñ
Anıñ derd-i seri bed-mestlerin⁵ ğavġālarındandır
- 3 Semend-i şīve mülküñ olduġına hāl şahiddir
Şıtabl-ı hāş-ı sultān-ı hüsn tamġālarındandır
- 4 Devā-yı misk⁶ girmez derdmend-i 'aşķa em olmaz
Haķ-ı la'liñ ki hüsn eczāsıñ a'lālarındandır
- 5 N'ola Şābit de vādī-i ğazelde pey-revi olsa
Cenāb-ı 'Ārifiñ kim maḥmidet güyālarındandır

297

VECDİ⁷

---/.---/.---/.---

¹ her şeb meşk-i nâle: meşk-i nâle her şeb

² kim: ki

³ SBD, s. 466.

⁴ tūresinden: tafrasından

⁵ bed-mestlerin: bed-meslerin

⁶ misk: miske

⁷ VCD s. 69

Ṭāğ olsa nigāhına ṭayanmaz dil-i'uşşāk

Ol āfetin Allāh ne zālīm nazarı var

69a 298

ĠAZEL-İ NĀBĪ RAḤİMEHULLĀH¹

.---/.---/.---/.---

1 Ne sendendir ne bendendir ne çarḥ-ı kīneverdendir

Bu derd-i ser ḥumār-ı neş'e-i cām-ı kaderdendir

2 Dehān-ālūde olmaz ni'met-i elvān-ı 'ālemden

Dimāğ-ı dilde lezzet ḥ'ān-ı na'ma-yı seherdendir

3 Düşen saña teğāfüldür baña āh-ı teğāfül-süz

Değil senden şikāyet şekve āh-ı bī-eşerdendir

4 Saña işbāt-ı taqşīr eylemek bī-vechdir ey dil

Bu taqşīr-i eşer senden değildir çeşm-i terdendir

5 Bu ta'bīrāt vüs'inde değildir kuvvet-i ṭab'ın

Bu feyz-i ma'nevī Nābī'ye mecrā-yı diğerdendendir

299

ŞĀBĪT

..--/..--/..--/..-

Ṭıfıl iken sīneye çekdükde fiğān eyledi yār

Ḳuzucuḳdur ḳoyuna girdi 'aceb mi melese

¹ NBD, s. 463.

300

HAYRET EFENDİ

-.--/-..-/-..-/-..-

- 1 Perçemiñ çerb eylemiş âteş-perestî çinden
Dūd u ‘anberdir çıkar bu micmer-i sîmînden
- 2 Şû‘le-i yâķūt-ı rûyuñ mâha te’sîr eyleyüp
Lü’lû’-i şebnem dökülmüş hûşe-i pervînden
- 3 Çeşmiñ üzre dūr ider cām-ı hilâli kaşlarıñ
Ay başıdır korkulur bu ğamze-i hûnînden
- 4 Şûretiñ dilden nihân olmaz hayâl dîdeden
Zâhir ü bâtın gören hâlî degil taḥsînden
- 5 Mülk-i ‘aşk içre müşārün bi’l-benân itdiñ beni
Geçdi biñ fersaḥ firâķıñ kıssa-i Şîrîn’den
- 6 Kül kül oldu lâle’-i dağım kızardı sînede
Buldı revnaķ cān u dil bu reng bu teyzînden
- 7 Naķş-ı kālā-yı hünerde ḥāme-i Hayret gibi
Var mı bir şûret çıkarmış ma’nî-i rengînden

69b 301

BĀĶĪ SELLEMEHÜ’S-SELĀM¹

--./-..-/-..-/-..-

¹ BKD, s. 119.

- 1 Yıllar durur yoluñda seniñ pây-mâldır
Miskîn zülfüñ ayağa şalma vebâldır
- 2 Mağrûr olma pâdişehim hüsni-şûrete
Bir âfitâbdır ki serî'û'z-zevâldır
- 3 Kadd-i bülend ü kâmet-i 'ar'ar-hırâm-ı yâr
Gül-zâr-ı i'tidâlde bitmiş nihâldır
- 4 Mevzûn kaddi şî'r-i bülendim mişâldır
Nâzik miyânı anda bir ince hayâldır
- 5 Bâr-ı belâ-yı 'aşka heves itme¹ Bâkiyâ
Âhîr taḥammül itmeyesin ihtimâldır

302

Ḳo yansun bağı ḥammâmıñ yıkılsın manzarı²
Ki 'üryân eyleyüp alur ḳoynına cânânı

303

FERD

..--/..--/..--/..--

İstemezdim çıḳmağa üstüne çengi güzeliñ
Baña çâr-pâresi çık çık diyü ibrâm itdi

304

ḲİT'Â

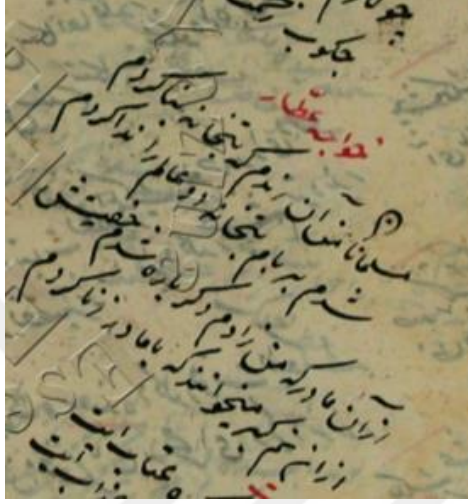
.---/.---/.---/.---

¹ itme: kılma

² vezin tespit edilememiştir.

Nedir ey çarḥ-ı zālīm yār [u] yārāndan cūda kılmak
Murād ehlin esīr-i dām-ı bīdād-ı belā kılmak
Çü lāzımdır saña kılmak cūdā her yār [u] yārānden
Çeküp zahmet ne lāzım birbiriyle āşīna kılmak

305

306

FERD

---/---/---/---

Hāl-ı dil-i nālānımı şor şoñra ‘itāb it
Dāğ-ı ğam-ı hicrānımı şor şoñra ‘azāb it

307

FERD

---/---/---/---

Tūde-i rīk-i revāndır feleğīñ iqbālī
Her zamān ‘arşa-i dīğerde ider darb-ı hıyām

70a 308

ES‘AD

---/---/---

- 1 Ol ādem kim ola dildāra hem-dem
Olur ol kimse ‘ālemde mūkerrem
- 2 Der-i dildāra var derdiñle her gāh
Devā olur olursañ aña maḥrem
- 3 Eger hem-dem olursa saña ol māh
Ola hem ṭālī‘iñ Es‘ad dem-ā-dem
- 4 Vişāl olursa ol mehle saña ger
O vaşlıñ aña gül ‘ālemde her dem
- 5 Maḥaldir ādeme ādemlik olsa
Ki ādemlikledir ‘ālemde ādem

309

ĞAZEL-İ Bİ NOĞTA-İ FEHİM¹

---/-.-/-.-/-.-

- 1 Her mürde dil ki mālīk-i mülk-i vişāl olur
Hük-m-i ‘adem [ol] ādeme emr-i muḥāl olur
- 2 Aḥvāl-i derd-i dil aña ilhām ola meger
Ol māh-ı sāde-rū ki melek görse lāl olur
- 3 Derd ü elem ki mādde-i aşl-ı vişāldir
Mādām mihre vāşıl ola meh hilāl olur
- 4 Ger şalsa āl-i mül dilime la‘lvār ‘akis
Gör ṭālī‘im ki lāle-i kūh-ı melāl olur

¹ FKD, s. 414

- 5 Hem-rāh-ı mihr olursa mehāsā göñül revā
‘Alemdede merd sālik-i rāh-ı kemāl olur
- 6 Hāl añladıñsa olma gel ālūde-i kelām
Esrāra ol ki maḥrem ola ehl-i ḥāl olur
- 7 Olsam rūsūm kār-ı muṭalsam¹ kelām eger²
Kilkim³ Fehīm mevrīd-i siḥr-i ḥelāl olur⁴

70b 310

NEDİM EFENDİ⁵

.-./..--/.-./..-

- 1 Cefā-yı ṭālī‘-i nā-sāzkārı benden şor
Amān amān sitem-i rūzgārı benden şor
- 2 Düşüp ümīde neler çektiğimi ben bilürim
Belā-yı keş-me-keş-i intizārı benden şor
- 3 Bir iki günde ne gaddārlıkların gördüm
Felek didikleri nā-pāydārı benden şor
- 4 Zamān-ı va‘de-i taḥassürde başkadır ‘ālem
O telḥ şerbet-i şīrin-güvārı benden şor
- 5 Henüz neş’esini görmeden ḥumār çeker
Nedīm-i dil-şude-i bī-ḳarārı benden şor

¹ muṭalsam: ṭılsım

² eger: dil

³ kilkim: kill

⁴ harekesiz metin örneği

⁵ NDD, s. 372.

LEYLÂ HANIM DER-HAĞĞ-I SEYYİD-İ KÂ'İNÂT¹

.---/.---/.---/.---

- 1 Devâdır hâk-i kûyîñ hastegâna yâ Resûlallâh
Şifâ bahş itdi lutfuñ² cism ü câna yâ Resûlallâh
- 2 Kevâkib şaymadan 'isyânımıñ ta'dâdı müşkildir
Eger 'afv itmeseñ şıgmaz cihâna yâ Resûlallâh
- 3 Buyurduñ ümmetim 'isyân ider âhir zamân olsa
Meşeldir 'afv olur hâl-i zamâne yâ Resûlallâh
- 4 Huzûra varmağa bâr-ı günehden yok mecâlim vâh
Şebâbetde dönüp kıddim kemâna yâ Resûlallâh
- 5 Be-hağğ-ı Hâzret-i Zehrâ 'inâyet eyle sultânım³
Yanup yakıldığım dem 'âşıkâne yâ Resûlallâh⁴
- 6 Bu kara yüzle düzağdan dağı şerm eylerim billâh
Degil Leylâ kuluñ lâyıq cinâna yâ Resûlallâh

71a 312

MÜSTEZÂD-I LEYLÂ HANIM⁵

--./---/.---/.---

--./---

¹ LHD, s. 198.² lutfuñ: nuṭṭuñ³ 'inâyet eyle sultânım: terahhum eyle bir kerre⁴ dîvânda gâzel yedi beyitlidir.⁵ LFD, s. 213-14.

- 1 Dünyâyı tutuşdurmada eflâke çıkar¹ âh
Yâr olmadı âgâh
Hâl-i dil-i zâra yine raḥm itmedi ol şâh
Yandım buña billâh
- 2 Kâkülleri sevdâsı beni eyledi mecnûn
Çeşmi idüp efsûn
Düşdi yeñiden deşte yine bu dil-i güm-râh
İmdâd ide Allâh
- 3 Kan ağlıyorum yâd-ı lebiñle yine cânâ
Sen tuymadıñ ammâ
Yok râh-ı maḥabbetde baña hîç meded-h'âh
Ne yâr u ne hem-râh
- 4 İtsem o mehi külbe-i ahzânıma da'vet
Eylerdi icâbet
Bir olmayınca yerde mi aḥşamladı ol mâh
Şubḥ olmada eyvâh
- 5 Leylâ'yı helâk eyledi bir gözleri âhû
Bir zülfi semen-bû
Eglence baña şimdi hemân âh-ı seḥergâh
Tâ şubḥa kadar âh

313

ENÎS-İ MEVLEVÎ

.---/.---/.---/.---

¹ çıkar: çıkup

Ȑoķunsun tek (...) la'ī-i nemek-rīziñ leb-i cāma
Ȑatarsan bāde-i nāba nemek ķat ķat ķelāl olsun

314

FEHĪM-İ NĀ-MURĀD¹

--./.-./.--

- 1 Şanmañ bizi da'īmā ĥamūşuz
Biz beste-dehān-ı pūr ĥurūşuz
- 2 Mestān-ı cihāna yār-ı cānız
Biz düşmen-i cān-ı ehl-i hūşuz
- 3 Mey-ĥāne-i feyz-i 'aşķ-ı Ĥaķ kim
Peyvesteyiz aña bāde-nūşuz
- 4 Ol māhi-i ĥurfā-ĥılķatiz kim
Deryālar içre şerāre-pūşuz
- 5 Cibrīl ki uğraya aña dır
Biz muĥtesib-i sebū-be-dūşuz
- 6 Sevdāger-i ĥurra-i bütānız
Bāzār-ı belāda dil-fürūşuz
- 7 Remz-i leb-i dilbere Fehīmā
Biñ cān u dil ile çeşm ü gūşuz

¹ FKD, s. 466-68

ŞARKÎ-İ LEYLÂ HANIM¹

--./--./--./--

- 1 Ey şâh-ı cihân eyleye Hâk 'ömriñi efzûn
Hem düşmen-i bed-ıñ âhıñ ide reşk-ile maḥzûn
İtmekdesin erbâb-ı dili luṭf-ile memnûn
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn
- 2 Cānıñ bu donanmaya n'ola virse cihân pey
Âfâka şadâ virsede ṭanbûr u kemân ney
Bu şevk-ile gelmekde benim 'aqlıma hey hey
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn
- 3 Ḥayretde ḳalır bezmiñi görseydi eger Cem
Da'vâ-yı kerem haddi midir eyle² Ḥâtem
Sâyeñde seniñ bay u gedâ olmada ḥurrem
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn
- 4 Bezmiñde nedîm olsa sezâ ṭoğrısı Cem-şîd
Hep kullarıñıñ gicesi Ḳadr oldı günü 'îd
Tâ mağrîbe cān atdı hemân reşk ile ḥurşîd
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn
- 5 İtdikçe münevver bu cihânı şeh-i devrân
Leylâ gibi bir mûyna biñ cān ola ḳurbân
Bu mısra'ı hep bendeleriñ söylese şâyân
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn

¹ LHD, s. 215.² eyle: eyleye

316

ḲİṬ'Ā

--/--/--

Zevḳ-i viṣālîñ ĩd-i saādet
Şām-ı firāḳıñ rûz-ı kıyāmet
Zevk āḥir oldu ğam zāhir oldı
Gelmek irādet gitmek icāzet

72a 317

VĀŞİF BEY¹

---/--/--

1 Şimdi göñlüm düşdi bir nev-res güle
Döndi feryādım nevā-yı bülbüle
Her ne dem ol ğonca-i zībā güle
Gösterir bülbül güle gül sünbüle²
Şöhretiñ virdi cihāna ğulğule

2 Müşg-i Rūmî'yle buḥūr-ı Meryem'i
Bağlamış tār-ı siyāh-ı perçemi
Bu leṭāfetle görüp ol gül-femi
Gösterir bülbül güle gül sünbüle
Şöhretiñ virdi cihāna ğulğule

3 Söz yok ol muĝ-beççeniñ bu çağına
Mest olup eĝmiş fesini şaĝına³
Varsa bu perçem-ile sünbül bāĝına

¹ EVD, s. 519-20.

² sünbüle: bülbüle

³ fesini şaĝına: feri şaĝ yanına

Gösterir bülbül güle gül sünbüle
Şöhretiñ virdi cihāna ğulğule

- 4 Zannıma çaķmıř yine cām-ı mülü
Tāb-ı mey rūhsārın itmiş ğulğülü
Rūyma düşdükçe zülf-i¹ sünbülü
Gösterir bülbül güle gül sünbüle
Şöhretiñ virdi cihāna ğulğule

- 5 Bend idüp dünyāyı Vāşıf kālüle
Bezm-i ‘ālemde kıpardı ğulğule
Destine aldıkça ol gül-i bülbüle
Gösterir bülbül güle gül sünbüle
Şöhretiñ virdi cihāna ğulğule

318

AHDİ

---/---/---/---

Bezm ehline sāķı̄ bugün āmāde mi geldiñ
Yā bī-ķadeḫ [ü] bāde hemān sāde mi geldiñ
Keyfiyet-i mey sende zuhūr eyledi bilmem
‘İşveyle meyiñ neşvesiniñ icāda mı geldiñ

72b 319

BAHĀRİYYE-İ NEV‘İ EFENDİ

---/---/---/---

- 1 Dāstān-ı mihr okuyup nüshā-ı gülden hezār
Neylesün ammā ki yok güllerde ğuş-ı i‘tibār

¹ zülf-i: zülfüñ

- 2 Gülşeniñ her kıt'ası mühr-i Süleymân naķsıdır
Yâraşur şâh-i gülün tahtın götürse rûzgâr
- 3 Yârsız dil murğı taraf-ı gülşene mâ'il degil
Tutalım teşhîr için konmuş hezâr-ender-hezâr
- 4 Şöyle icrâ itdi gül şâh-ı bahârın 'adlini
Kim beraber baķş olunur hisse-i leyl ü nehâr
- 5 İdgâh oldu çemenler goncalar etfâl-ı id
Şalınup bād-ile gül dülâba döndi cüy-bâr
- 6 Şâhlar üzre şükûfe bād-ıla oynar güler
Tıfla beñzer kim ağaçdan ata olmuşlar süvâr
- 7 Bezm-i gülşende fûrûzân oldu şem'i lâleniñ
Bâl ü per yaķsa benefşe yaraşur pervânevâr
- 8 Gel tehî görme çemen tahtında cām-ı nergisi
Kim kalupdur ol nice Cemşid ü Cem'den yâdgâr
- 9 Açdı miftâh-ı benefşeyle yine bād-ı şabâ
Bir 'aceb gencine kim dürr ü cevâhir-i bî-şümâr
- 10 Var ise gencür-ı dehr anı müheyyâ eylemiş
Hak-pây-ı Hâzret-i Pâşâya kılmağa nişâr
- 11 Ol ki bir kemter zemânı 'ahdiniñ eyyâm-ı id
Ol ki bir kemter kitâbı faşlınıñ faşl-ı bahâr
- 12 Bād-ı luţfundan eser haşıyyet-i vaķt-i rebî'
Büy-ı nuţkından güzër keyfiyyet-i misk-i Tatâr

- 13 Ȧal'at-i rūyındaki ruhsār-ı gūlfāmuñ mıdır
Yohsa cem' olmuş mıdur bir gūñde 'id [ü] nev-bahār
- 14 Zīr-i destīñde seniñ mülk-i ma'ānī nitekim
Ĥātem-i dest-i 'aṭā bahşıñda la'l-i abdār
- 15 Kılmasañ raġbet 'aceb mi cevher-i eş'ārıma
Kim olur beglerde envā'-ı cevāhir şad hezār
- 16 Baḡş-ı in'āmuñ ider deryā-yı 'ummānı ḡacıl
Feyz-i iḡsānıñ kılur ebr-i bahārı şermsār
- 17 Rūz-ı bāḡūra virir enfās-ı 'adliñ i'tidāl
Ĥār u ḡāşāki ider nisān-ı cūdıñ sebzezār
- 73a
- 18 Şu gibi aḡsa n'ola dil ayaġıñ toprāġına
Baḡr-ı luṭf olduñ olur deryāya mā'il cūybār
- 19 Cān eritdim ḡāşıl idiñce maārif gevheriñ
Nār-ı ḡasretde henūz yanmaḡda bu cism-i figār
- 20 İrmişken göklere ṭōp-ı kemālim gün gibi
Ĥiḡ revā mıdır baña yerlerde ḡalam sāyevār
- 21 Ahenīn āyīnedir beñzer bu ḡarḡ-ı pūr sitem
İtmedi ḡiḡ nāvek-i āḡ u enīnim aña kār
- 22 Gösterirdim ehl-i ṭab'a şāhid-i ma'nāyı ben
Zā'il olsa bir nefes mir'āt-ı ḡalbimden ḡubār
- 23 Erba'īn-i ḡār-ı miḡnetden olur cānım ḡalāş
Bāġ-ı luṭfuñdan gül-i ḡamsīn olursa aşkār

- 24 Nazmıñı hatm it du‘ā-yı devletiyle Nev‘iyā
Vaqt-i şādī devr-i gül eyyām-ı şerh-i inkisār
- 25 Nitekim ola bahār-ıla hevālar mū‘tedil
Acılup güller güle bülbul ola giryān u zār
- 26 Günleriñ ĩd u bahār olsun giceñ Qadr u Berāt
Devletiñ mihrini tābān eylesün Perverdigār

320

TĀRĪḤ-İ ÇEŞME [‘ĀRİF]

---/---/---/---/---

- 1 Pādişāh-ı dāver-i Sulṭān Selīm-i a‘zamıñ
Bende-i dergāh-ı ehl-i ḥayr u re’fet-iktisāb
- 2 Ḥazret-i bābü’s-sa‘āde ağası Oşmān Ağa
Kim emekdār-ı kadīm-i devlet-i gerdün-cenāb
- 3 Bu maḥalde ḥasbetenlillāh icrā eyledi
Böyle bir ‘aynü’l-ḥayāt u sükker-i pür-āb u tāb
- 4 Bānī-i ḥayrı idüp mazḥār rızā-yı pākiñe
Kıla ḥamr u cennet ü kevserden Allāh feyz-yāb
- 5 Söyler ‘Ārif teşnegāna şu gibi tārīḥini
Şoḥbet olsun al bu dil-cū çeşmeden iç āb-ı nāb

321

VECDİ

---/---/---/---/---

Ṭaleb-i bûse-i sîb-i zeķan itdikde didi
Saña şeftâlû gerekse baña cânım kayısı

322

NEDÎM

.-./..--/..-/..-

Ṭopuķlarıñ göricek mest olup şafâsından
Pabuķ gibi açılup ķaldı aķzı haffâfıñ

73b¹ 323

ḲİṬ‘A

-.--/-.--/-.--/-.--

Ol resûl-i müctebâ hem rahmetelli’l- ‘âlemîñ
Bende medfûndur diyû faḥr itdi eflâke zemîn
Ravzâsın idüp ziyâret didi Cibrîl-i Emîn
“Hâzihî Cennât-ı Adnin fedḥulûhâ ḥâlidîñ”²

324

ḲİṬ‘A

-.--/-.--/-.--/-.--

Buldı teşrîfiñle revnâķ ser-te-ser rûy-ı zemîn
Maķdemiñ dünyâyı tezyîñ eyledi ey nâzenîñ
Olmasa zâtıñ felekler olmaz idi âşikâr
Şânıña ‘levlâk’³ didi ya‘ni Rabbü’l-‘âlemin

¹ 73 ve 74. varâķlar aynıdır.

² ‘hâzihî cennât-ı adnin fedḥulûhâ ḥâlidîñ’: işte cennet Adn budur, ebedî olarak kalmak üzere girin oraya. Hadîs-i Kudsî

³ ‘levlak’: bir kudsî hadisten alınmış olup Hz. Muhammed (s.a.v)’e hitaptır.

325

FERD

.-./.-./.-./.-

Penāhım oldu benim ‘inne Rabbenā le-ğafūr’¹
Ne kadar ‘āṣī isem ol kadar da mağfūrum

326

FERD

.-./.-./.-./.-

Belki cürmüm zīver-i ruḥsār-ı ğufrān eyleye
Dilberin ṭarf-ı benagūşunda ğīysū-güsteri

327

FERD

..../.-./.-./.-

Ḥalka-i dīdemi şayyād-ı felek ideli dām
Ḥūblarda seni tutdı gözüm ey serv-i hırām

328

BĀḲĪ

.-./.-./.-./.-

Ol mīr-i ḥüsn eylesün ḥaddini efzūñ
‘Azline çıkar bir gün anıñ ḥaṭṭ-ı hümayun

¹ ‘inne Rabbenā le-ğafūr’: Rabbimiz gerçekten gafurdur. Fâtır Suresi 34. Ayet

329

‘URFĪ¹

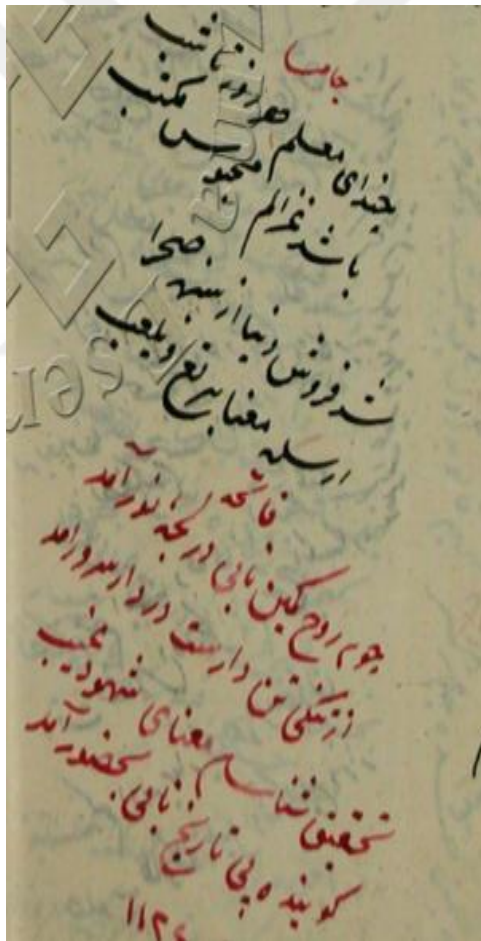
330

RAḤMĪ

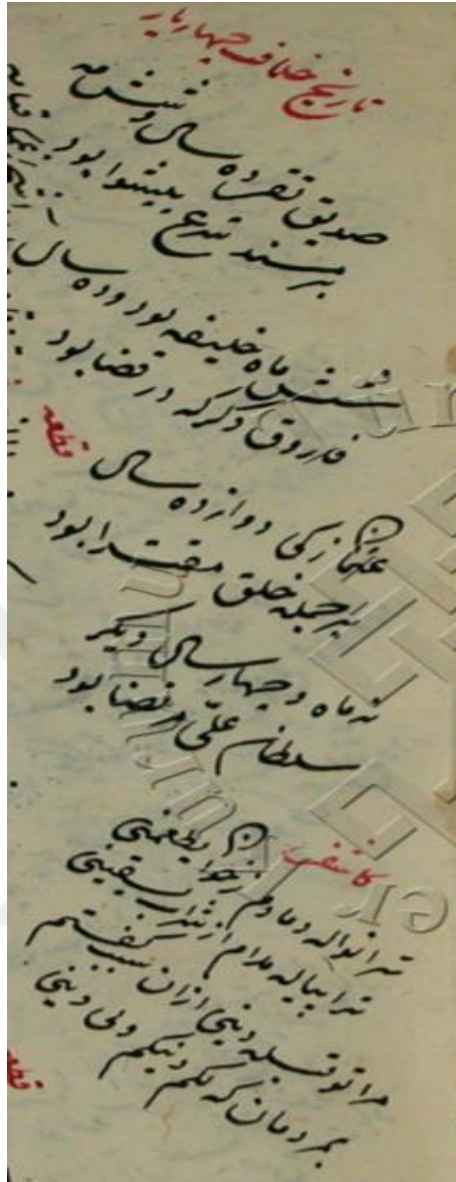
.---/.---/.---/.---

Gözüm merdümleriniñ ‘aksi düşmüşdür leṭāfetde
Ruḥuñ mir’ātime nāzır olanlar anı ḥāl añlar

331-332

1124

74a 335

KİT'A

.---/.---/..--

Bu mektûbum kebûterveş açup per
 Temâşâ eylesün bir demde çarhı
 İrişdi menzil-i maşşûda yâ Rab
 Be-ḥakkı Ḥazret-i Ma'rûf-ı Kerhî

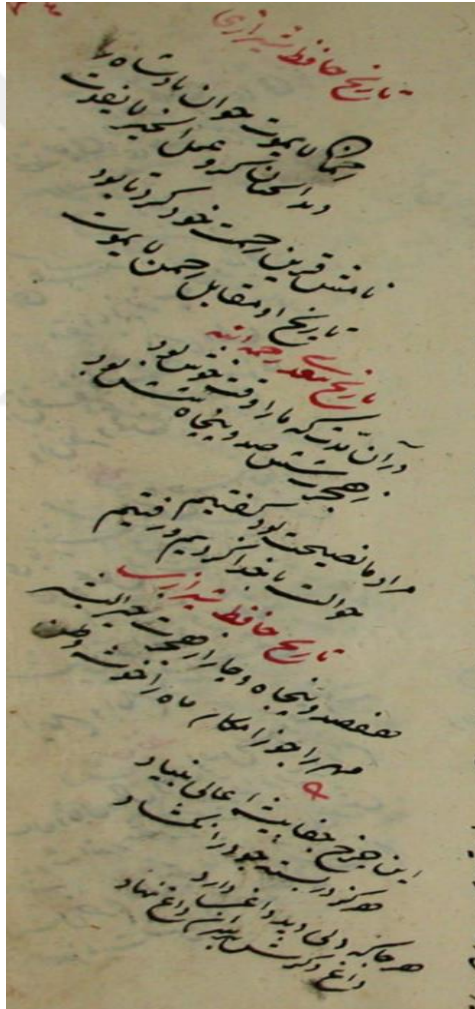
336

QIṬʿA

..--/..--/..--/..

Dād eyā kân-ı kerem a'nî veliyü'n-ni'âmım
Teni qavurma ider aşcı-i ğam ki qapama
Vehbî-i sâde dili nâ'il-i maṭlab eyle
Der-i iḥsânıñı aç eyle 'aṭiyye qapama

337-338-339-340

73b-74a ¹

¹ varak tekrar edilmiştir.

الخط باقی و العبد فانی عافی
 العبد عاصی
 الی عکس العاصی
 مقادیر ذنوب قدوم عاک
 و از غفلت ذکا اهل
 و از نظر دمن جسم
 ای با خدای حق صنی
 علم و عسل و فراج و ستر
 شمع و اید و فرستی
 ایلم و اقام و سترستی
 سال و قال و قال و اصل و ستر و ستر
 باوت اندر شهر و ستر و ستر و ستر
 سال و ستر و ستر و ستر و ستر
 اصوات و ستر و ستر و ستر و ستر

ای و جد و جد و جد و جد و جد
 دین و کفر و فقه و فقه و فقه
 در لفظ مدینه و دین و دین و دین
 نه شق شده و کفر و دین و دین
 و ستر و ستر و ستر و ستر و ستر
 و ستر و ستر و ستر و ستر و ستر
 و ستر و ستر و ستر و ستر و ستر

347

KİT'Â

.---/.---/.---/.---

Zuhûr-ı hâr-ı miḥnet müjde-i gül-ğonce-i terdir
Şeb-i târîkiñ encâmı ṭulû'-ı mihr-i envârdır
Dilâ bârân-ı ğam böyle ḳalur mı açılır elbet
Seḫâb-ı derd ü hicrânın şoñı şems-i münevverdir

75a 348

‘AYNÎ ḲASR-I HÜMÂYÜNUÑ TAḤTINDAKİ ÇEŞMENİÑ
TÂRİḤİDİR

-.--/.--/.--/.--

- 1 Hân Maḥmûd’uñ ḥazînedârı Cevrî Ustâ kim
Fî sebîli’llâh bû dil-cû çeşmeyi ḳıldı binâ
- 2 Çamlıca seyrinde ‘Aynî söyledim târîḥ-i tām
Gel şuyı iç eyle Cevrî Usta’ya çok çok du‘â

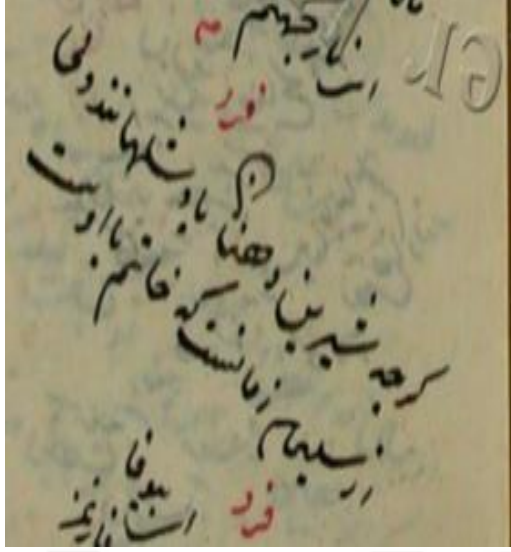
349

KİT'Â

---/.---/.---/.---

Bu ḥüsn ile kim nâra vara ol büt-i tersâ
Dûzaḥda olan ehl-i hevâ pür-keder olsun
Mâlîk olacaḳsın o güher-pâreye âḫir
Ey nâr-ı cehennem saña şad müjdeler olsun

350

351

FERD¹

---/---/---/---/---

Rāh var dilden dile meşhūrdur ey bī-vefā
Sen bizi terk eylediñse biz de senden fāriğiz

352

BE-NĀM-I FAẒLULLĀH²

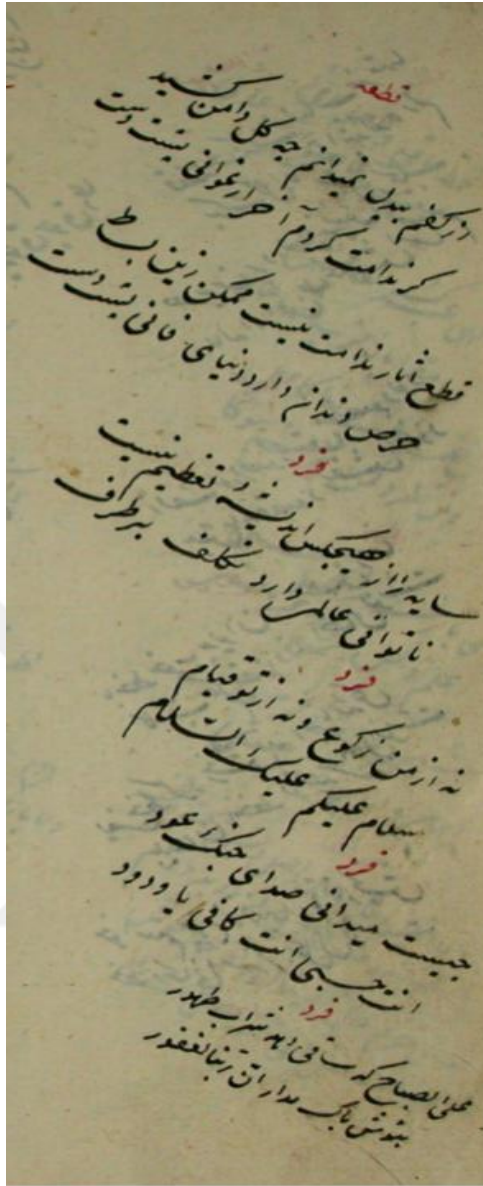
---/---/---/---

Qışsa-i hüsnüñ nihāyetsiz şehā
Berg-i gül üstine itdikde raqam
Her birin bir dürlü yazmış göricek
Lāle evrākın tağıtmuş ey şanem

¹ şairi belli olmayan şiir.

² şairi belli olmayan şair

زلف او اصد زلفش
 بین با مقصود زلفش
 مقصود بود
 تلمیح
 با خط خوب بدو آن
 کتاب حکم فضا دقت اجال نوشت
 بخت کرد زلفش آید و به نامه
 بیلان با خط نوید
 خواستم چون زلفها را قلم زلفش
 خط بگانی به شکل نوشت

360

KETHÜDÄ-Yİ ŞEHRÎYÂRÎ PERTEV EFENDÎ

-.-/-.-/-.-/-.-

- 1 Ben de Pertev söyledim bir beyt iki târîḫ-i tām
'Ācizâne eyledim inşād-ı itmāmın beyân
- 2 Yapdı bu sâhil-serâyı pek güzel Maḥmūd Ḥan
Oldı nūr-efzâ bu cāy-ı nūzhete şāh-ı cihân

361

[TĀRĪḤ]¹

---/---/---/---

- 1 Mıṣra‘-ı evvel güher senc-i niḳaṭ ṣānīsī tām
Söyledim Pertev iki tārīḥ için beyt-i güzīn
- 2 ‘Āfiyetle dā’imā Maḥmūd Ḥan olsun mekīn
Oldı bu sāhil-serāy-ı dil-güşā pek dil-niṣīn

362

SULTĀNÜ’Ş-ŞU‘ARĀ NĀBİYĀ EFENDİ

---/---/---/---

- 1 Sebū-yı meyle ibriḳ-i vuzū bir ḥākden ammā
Ne ḥikmetdir bilinmez biri ṣālih biri fāsıḳdır
- 2 Dāḥı kimden ümīd-i şıdḳ idersin Nābiyā bilmem
Şabāḥıñ bir nefesde nıṣfı kâzib nıṣfı şādıḳdır

76a 363

‘AYNĪ TĀRĪḤ-İ DER-ḤAḲḲ-I DĀVŪD PĀŞĀ

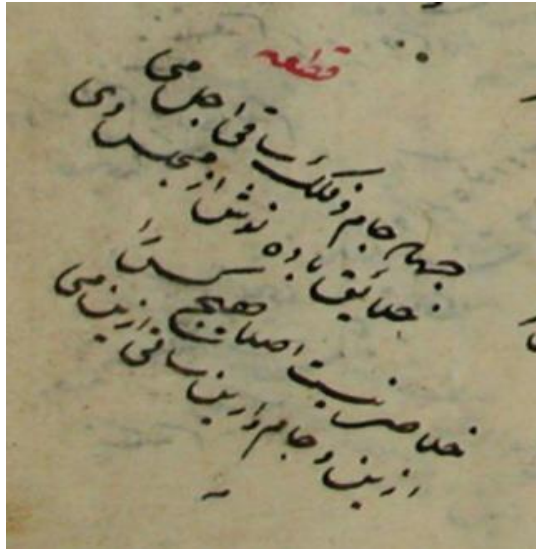
---/---/---/---

- 1 Şāhenşeh-i ferḥunde-şān Ḥākān-ı İskeñder-niṣān
Sultān Maḥmūdu’z-zemān şāḥib-ḳırān mihr-i zafer
- 2 Devrinde herkes şād iken vīrāne dil-ābād iken
Fermānına münḳād iken cins-i perī şınf-ı beşer

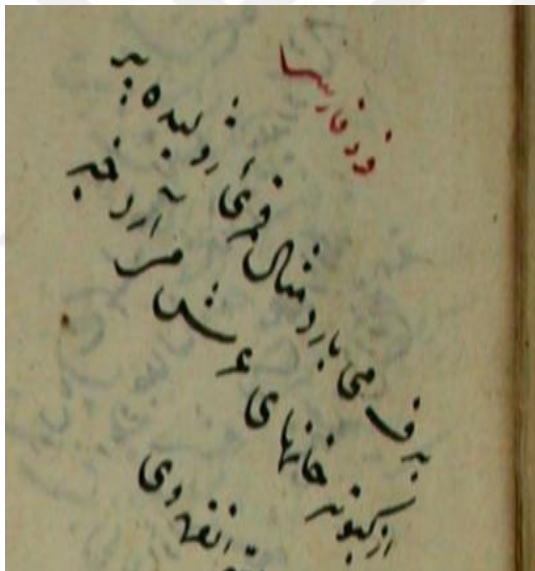
¹ şairi belinmeyen şiir

- 3 Vālī-i Bağdād-ı behişt ābā vü şahsı bed-şirist
Kendi hābiş eṭvārı zışt ğaddār u mezmūm ise
- 4 Bu devlete ‘iṣyān idüp ser-keş olup tuġyān olup
Ol mülke çok hüsran idüp oldı reāyā der-be-der
- 5 Tıydu o sulṭān-ı cihān ‘azl itdi anı ol zamān
Virdi ‘Alī Pāşā’ya şān bā-manşib-ı iclāl ü fer
- 6 İrsāl idüp ol şaf-deri hem-nām-ı Şāh-ı Ḥayderi
Kerrār-ı heycā perveri tevfiķi kıldı rāhber
- 7 Vardı o perhāş-āşinā ol beldeyi ser-tābe-pā
Taẓyīķ idüp şubḥ u mesā a’dāsına buldı zafer
- 8 Ol pādişāhıñ şavletin şāh u şükūh u heybetin
Zūr u celāl ü haşmetin bildirdi dehre ser-be-ser
- 9 Vālīleri manşūr ola kişverleri ma’mūr ola
‘Askerleri mevfūr ola düşmenleri düzeḡ-maķar
- 10 ‘Aynī idüp ben ihtitām yazdım iki tārīḡ-i tām
Ezberlesün hep ḡāş u ‘ām ḡaşma disün eyne’l-mefer
- 11 Zevrā’yı geldi zūr idüp aldı ‘Alī Pāşā-yı merd
Dāvūd Pāşā ceng ile tutuldu geldi müjdeler

364

76b 365

366

SA'DULLĀH EL-ḲONEVĪ

..--/..--/..--/..--

Eskimiş cāmesi pīr-i felegiñ bunca zamān

Başladı penbeleri olmağa şimdi rīzān

367

FERD

.---/.---/.---/.---

Bürüdet öyle te'sîr eylemekde cism ü cānāna
Toñar diyü hayāl-i yārı dilde 'āşıkān ditrer

368

FERD

---/.---/.---/.-

Āh-ı gerdūn-sūz n'itsün hāne-i kevkeb harāb
Şubha dek çaldım der-i te'sîri dün aḥşāmdan

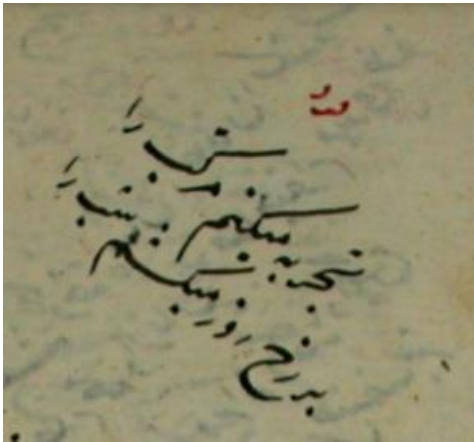
369

FERD

---/.---/.---/.-

Ravza-i sulṭān-ı kevneyni zemīn üzre görüp
Reşkden dedi felek "yā leytenī küntü türāb"¹

370

¹ "yā leytenī küntü türāb": keşke toprak olsaydım. Nebe Suresi 40. Ayet

371

FERD

---/.---/.---/.---

Bu hancer-i ser-tiz-i hilāl-i Ramazān'ı
Halkıñ boğazın kesmege gönderdiler anı

372

FERD

.---/.---/.---/.---

Dem-i ahırde şanmañ menzirim zîr-i türāb itdim
Günāhım çokluğundan yerlere geçdim hicāb itdim

373

FERD

.---/.---/.---/.---

Temāşā-yı cemāl-i nev-arūs-ı rāhat istersen
Var evvel dīde-i 'irfānıña kühl-i müdārā çek

374

FERD

.---/.---/.---/.---

Terāzū-yı haķikatsin gönül her gördüğün çekme
Çekersen Yusūfāsā sīneye bîr dürr-i yektā çek

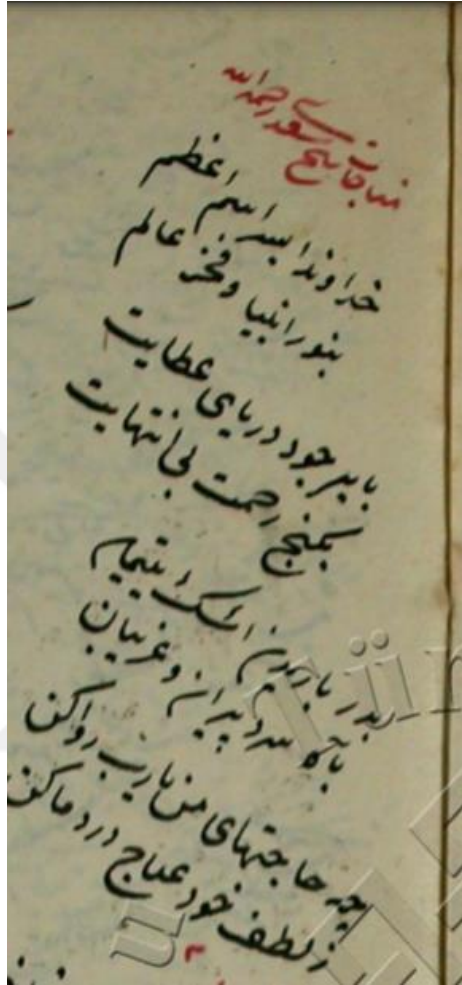
375

FERD

---/.---/.---/.---

Mest-i mey iden ‘ālemi ol sīb-zekandır
‘Āşıqları bülbul iden ol ğonce-dehendir

77a 376

377

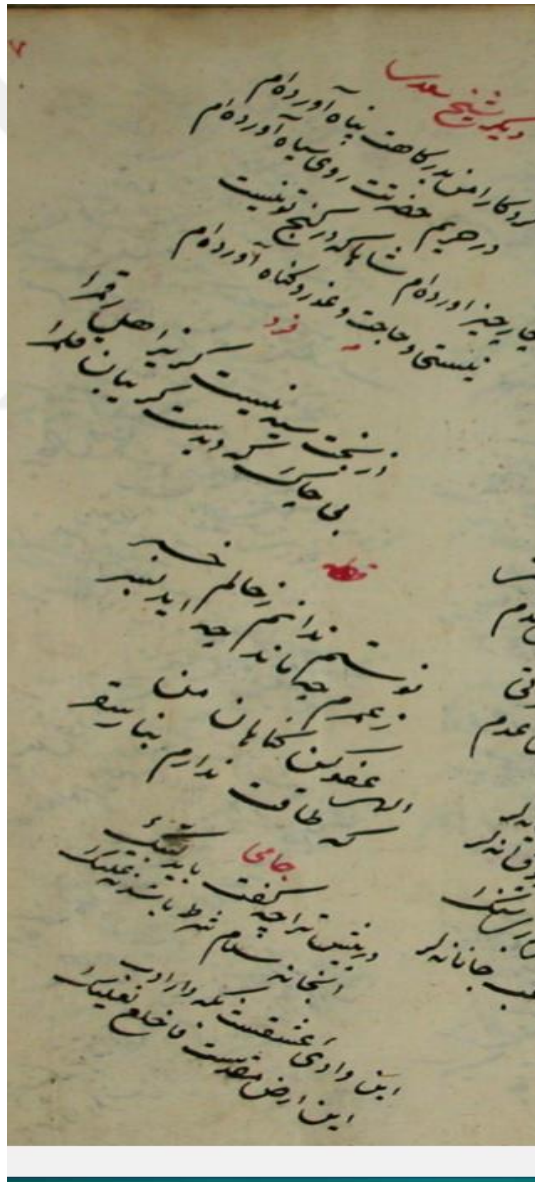
QIṬʿA

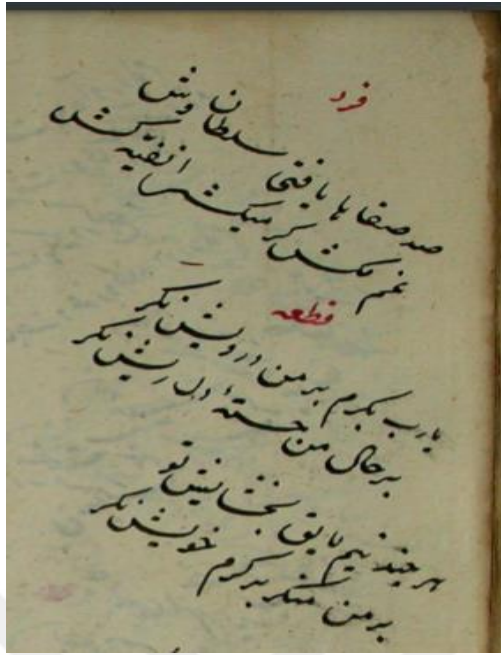
---/--/--/--

Būsitān-ı dehre dōkmüşdi nübuṣvet şānını
Mezraʿ-ı dünyāya Ādem baş[ma]dan daḥı qadem
Gülşen-i kevne bıraḳ[mı]ş bisāt-ı ʿizzeti
Eyler iken daḥı Ādem seyr-i şaḥrā-yı ʿadem

Rûy-ı dil yok âşnāya mültefit bīgāneler
 Bî-vefā böyle kalursa ağladur çok anālar
 Maḥremāna ülfetiñ maḥv olmuş ey Cevrî seniñ
 Böyle her cayî midir 'ālemde hep cānāneler

379-380-381-382

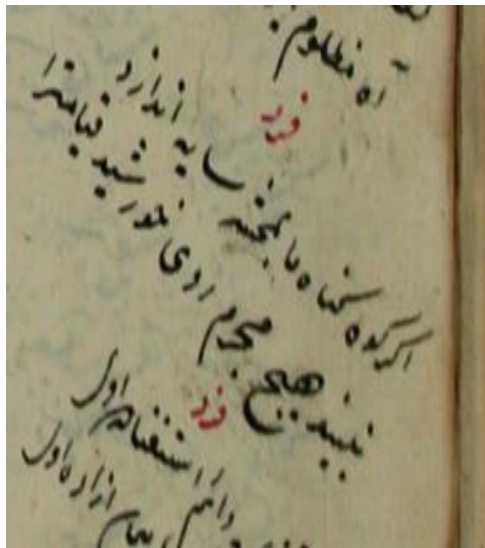
385

FERD

.../.../.../...-

Ne kadar şu'le-fürûz olsa da şem'-i zālīm
 Āh-ı mazlûm ile elbetde söner çok tûrmaz

386

387

FERD

-.--/-.--/-.--/-.--

Nān-ı Һuška kıl Һanā‘at dā‘im-i istiğnāda ol
Ber murād olmazsan olma tek hemān āzāde ol

388

Һ ǺCE NEŞ’ET EFENDİ RAḤMETULLĀHİ ‘ALEYH¹

..--/..--/..--/..--

- 1 Zahmveş açma dehen kimseye Loḳmān ise de
Merhem-i merḥameti derdiñe dermān ise de
- 2 Cebhe-sā olma şaḳın zillet ile ‘izzet için
Tutalım kim felegiñ atlası dāmān ise de
- 3 Naḥvet ü nāzı kem it luṭf u kerem eyle şehā
Lāzım-ı saltānat u şevket ü ‘unvān ise de
- 4 Vir rızā ‘nahnu ḳasem’ ḳısmetine sultān ol
Āb-rüy dökme şaḳın dehre Süleymān ise de
- 5 Fāriğız himmet-i erbāb-ı himemden Neş’et
Māye-i muḥteşemi servet ü sāmān ise de

389 KİT‘A

---/---/---/-

---/---/---/-

¹ NŞD, s. 304.

Bir şem^ç-i fūrūzānım uyandım senden
Yağdıñ beni âteşlere yandım senden
Biñ küşte görüp gūşe-i çeşminde nihān
Cān virmege vallāhī uṭandım senden

78a 390

LEYLĀ¹

-.--/-.--/-.--/-.-

- 1 Cānıma kâsd eyledikçe ey gül-i ra'nā benim
Nāleme hayretde kaldı bülbül-i şeydā benim
- 2 Dün gice rağmen baña² ağıyâr ile zevk eyleyüp
Bâ'is olduñ āhıma var mı şuçum ammā benim
- 3 Şimdi bir gird-āba³ düşdüm âteş-i 'aşkıñla kim
Sevdiğim⁴ 'aynımda yok dünyā vü mā-fihā benim
- 4 Zūlmüñ eفزūn eyleyüp gamzeñle kıydıñ cānıma
Hıdmet-i 'aşkıñda cürmüm yoğ-iken kaṭ'ā benim
- 5 Sen teğāfūl etme zālīm ṭurma 'uşşāka hemān
Hālimi bilmez mi şandıñ Hazret-i Mevlā benim
- 6 İtmedeñ geçdiñ dil-i bīmāra bir kerre nigāh
Bilmiyorsıñ nāle vü efgānımı gūyā benim

¹ LHD, s. 183.

² dūn gece rağmen baña: baña rağmen dūn gice

³ şimdi bir gir-dāba: sevdiğim şimdi bir derde

⁴ sevdiğim: şimdi hiç

- 7 Var ise ma'zūr ola şî'rimde bir iki saķat
Sîne-i mecrûḥumuñ âsârıdır Leylâ benim

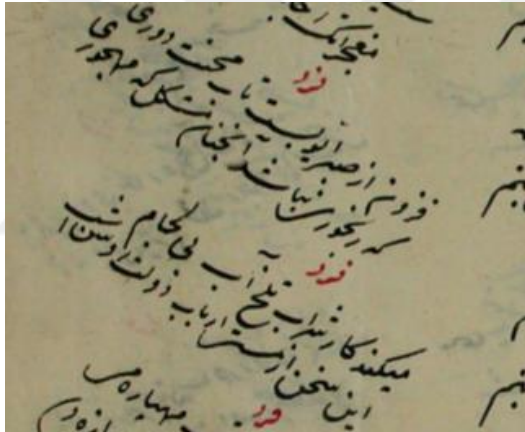
391

KİT'Â-İ FAŞİH DEDE MEVLEVÎ¹

$$-.-/-.-/-.-/-.$$

Sensin ol yektā vüçüd-ı bî-nazîr-i nûr-ı Rab
Zâtıñ oldı on sekiz biñ ‘âlemi halka sebeb
Sensin ol ser-meclis-i Peyğamberân kim cümlesi
Mu‘cizâtıñ cāmınıñ bir cür‘asına teşne-leb

392-393

395

FERD

-.--/-.--/-.--/-.--

Ey nişāb-ı fitneyi mālîk zekât-ı hüsünü
Virme benden ğayrı bir cerrāra Allāh ‘aşkına

396

FERD [NAHİFİ]

--./-.--/-.--/-.--

Mir’āta bakma bir iki gün eyle tecrübe
Şabr eylemek firakına müşkil degil midir

78b 397

KİT‘A

--./-.--/-.--/-.--

‘Arz itmedigim yāre meger yāre mi kaldı
Yā derd-i dile itmedigim çāre mi kaldı
Bülbül ne ‘aceb terk-i vaţan eyledi şimdi
İklīm-i çemen yoĥsa yine ĥāra mı kaldı

398

FERD

..--/..--/..--/..--

Bakmazım rûy-ı nigāra gül-i al olsa daĥı
Zenne meyl eylemezim kaĥt-ı ricāl olsa daĥı

399

FERD

.---/.---/.---/.---

Müreccahdır haṭ-āver her cihetle sāde-rûlardan
Ṭoyulmaz māh-tābıñ seyrine aṣlā çemenlikde

400

FERD

-.---/.---/.---/.-

Qorqarın kim göz dege ḥāk-i der-i cānānıma
Yohsa kühlāsā çekerdim çeşm-i ḥūn-efşānıma

401

FERD

.---/.---/.---/.---

Haṭādır intiḥāb-ı buse itmek rûy-ı dilberden
Şehā şahın-ı ḥarīm Ka'be'de miḥrābı neylersin

402

FERD

.---/.---/.---/.---

Tıraş it leşker-i haṭṭıñ ruḥuñda kākülün ṭursun
Qırılsa ğam degil 'asker hemān serdār saĝ olsun

403

FERD

-.---/.---/.---/.-

Ġam-küsâr olma dilâ düşdüñ ise baħr-ı ġama
Seyl-i emvâc-ı felâket gecer inşallâh

404

FERD

.---/.---/.---/.---

Seħâb-ı ġam mı yâħud perde-i ‘işmet midir bilmem
Şeb-i yeldâ gibi rûyı qararmış çarħ-ı bî-dâdıñ

405

KİT‘A

-.---/.---/.---/.--

Naķşibendî dergehidir bu maķam-ı dil-güşâ
Gâh kıl Hâķķ’a ‘ibâdet gâh [et] kesb-i şefâ
Nân-ı huşķî hırķa-i peşmîniye ķâni‘ iseñ
İşte meydân-ı muħabbet gel ‘azîzim merhâba

79a 406

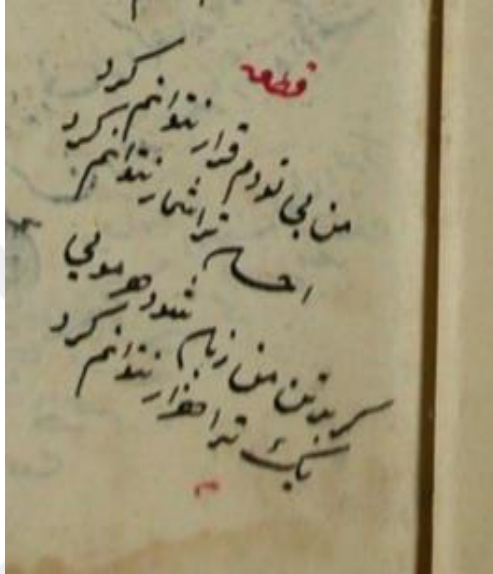
ṬAYYÂR

..---/.---/.---/.--

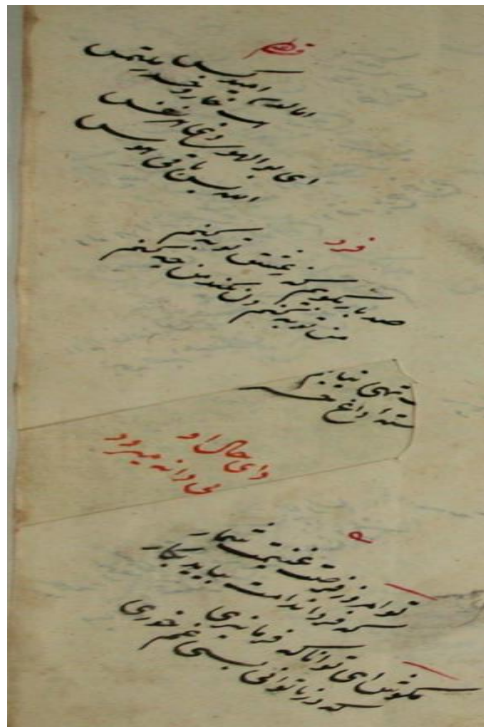
- 1 Heves-i perçem-i dîdâr ile belden geçdim
O hevâda hele ben tûl-i emelden geçdim
- 2 Niceler geçdi belî ĥadde-i çarħ-ı dündan
Âh ben ĥadde olup tel gibi telden geçdim
- 3 Zâhidâ bakma miyân-bendine yâriñ bel bel
Ben de seyl-âb-ı hevâ ile o yelden geçdim

- 4 Bî-vefâyâne zemāndan nice ğamlar çekdim
Dil gibi sūḳ-ı hevāda nice elden geçdim
- 5 Gerçi geçdim felegiñ nîk ü bedinden Ṭayyār
Şanma kim meclis-i ‘ālemde güzellerden geçdim

407

408-409-410-411

79b 412

KİT'Â ŞEYHİ GÂLİB-İ MEVLEVÎ¹

..--/..--/..--/..-

Biñ 'aded sikke-i maḥbûb ile şād oldu kuluñ
Eylediñ pâdişehim kayd-ı düyûndan iḥrâc
Ola her dānesi yüz kīse vü her kīsesi biñ
Alasın mülk-i 'adûdan o ḳadar bâc [u] ḥarâc

413

FERD

..--/..--/..--/..-

Dāne-i ḥāline baḳ cennet-i ruḥsarında
Nice şabr eylesün Allāh'ı seversen Ādem

414

FERD

.---/.---/.---/.---

Göñüldür da'vî-i şıdk-ı ḥulûşa şahîd-i 'ādil
Miyân-ı rāst-güyân-ı muḥabbetde yemîn olmaz

415

FERD HAŞMET EFENDİ

..--/..--/..--/..-

Dil degil mi beni üftade-i baḥr-ı ḡam iden
Şad [ḥezār] müjde dilâ biz de bu dilden geçdik

¹ ŞGD, s. 547.

416

FERD

--./--./--./--

Yaklaşma baña şem‘i vişâlimle yanarsın
Haṭṭıñ gelicek sen beni mûmlarla ararsın
Mışra‘-ı evvel maḥbûb-ı nâzenîniñdir. Mışra‘-ı şânî bir ‘âşık-ı ah u
enîniñdir.

417

FERD

--./--./--./--

Diñ kahve-keşân meykededden çeksün ayağın
Zirâ ki felek añlarıñ ayırdı çanağın

418

FERD

..--/..--/..--/..-

Görüp ebrûñ-ıla mâh-ı nevi ehl-i diğkat
Didiler farkı eger var ise ancak bir mû

419

FERD

.---/.---/.---/.---

Ne reftârında ne ruḥsar u güftârındadır ḥikmet
Nezaketle küşâd-ı bend-i şalvârındadır ḥikmet

420

FERD

.---/.---/.---/.---

Haṭādır intihāb-ı buse itmek rüy-ı dilberden
Şehā şahñ-ı harīm-i Ka'be'de mihrābı eylersin

80a 421

FERD

-.--/.--/.--/.--

Tāğa ṭaşa sordılar Mecnūn-ıla Ferhād kim
Zümre-i 'uṣṣaḳda yokdur yeri zen-pāreniñ

422

FERD

-.--/.--/.--/.--

Dil-berā bir buse vir didim bu dem şāh 'aşkına
Didi kim yiri degil and virme Allāh 'aşkına

423

FERD

-.--/.--/.--/.--

Degme kırsun şişe-i rindānı kāfir muhtesib
Bir gün elbette anıñ da başına çatlar kabak

424

FERD

..--/.--/.--/.--

Ḥacerü'l-esved imiş Ka'be yüzünde bir ben
Ḥacıym sa'y eylerim ol ḥaceri öpmege ben

425

RUBAİ

..--/./-/..-

‘Ayn-ı ‘ibretle dehre nāzır olan
Yeter aña nümūme-i zıll-ı ḥayāl
Âḥir eyler güz̄er vücūda gelen
Kalmaz illā muḥarrik-i eşkāl

426

FERD

---/---/---/---

O şūḥa dil virüp āzārın aldık cān virüp cevriñ
Lebiñde şimdilik bir buse kaldı ḳan bahāsından

427

FERD [NĀBĪ]

---/---/---/---

Cihānıñ zīr ü bālāsın tefahḥuş eyledim Nābī
Ḳanā‘at kūşesinden ğayrı yerdeistirāḥat yok

428

FERD

..--/..--/..--/..-

Emeyim la‘l-i leb yār ile hem-dem olayım
Ġayrı mey-ḥāneye ‘azm eylemeyim ‘ahd olsun

429

FERD

..--/..--/..--/..--

Yüzde bir ben gibi üftâde bulunmaz sebbâk
Var mıdır nâ'il-i būs-ı ruḥ benden ğayrı

430

FERD

-.--/-.--/-.--/-.--

Qalmadı tende liyâḳat çekmege cevır ü sitem
Ol cefâ cū itdigiñden hıç pişmân olmadı

80b 431

FERD

.---/.---/.---/.---

Ḥaṭ-ı âver olmayınca tâze virmez bûseye ruḥşat
Şükûfe açmadıkça naḥl-i nev-res mîvedâr olmaz

432

FERD

..--/..--/..--/..--

Ḥaṭ-ber-âverdeleriñ gitmez elinden cınbız
Âḥ idüp geçdi zamanım diyü tırmaz yolunur

433

FERD

-.--/-.--/-.--/-.--

H̱ ābda ḇsesin almak diledim çok yāriñ
Bir abeş bekler imiş ben anı ẖālī şandım

434

FERD

---/---/---/---

Ey ḻcce-i deryā-yı muḥabbet yine cūş it
Keşti-i beden s̱hil-i maḫşūda erince

435

FERD

---/---/---/---

Şaḫın nev-dil-[si]tān ‘aşırdan himmet ḫayāl itme
‘Abesdir ḏr ümīdin eylemek baḫr-ı muşavverden

436

FERD

---/---/---/---

Biliñ ḫāl-i siyāhı düşdiginden nār-ı ruḫsāra
Ki āteşdir cezāsı her kimiñ da‘vāsı benlikde

437

FERD

---/---/---/---

Çarpılmış o da kendü gibi bir perīveşe
Aldırmış ‘aḫlīñ ‘aḫl alıcı dil-sitān iken

438

FERD

---/---/---/---/---

Nā-çār esīr-i zūlf-i dilān olan (...) ¹ ġarīb
Mihmān-hāne-i külhān olur ister istemez

439

‘İZZET MOLLĀ EFENDİ

.---/---/---/---/---

Muhabbet şem‘ine gerçi gönüller yana gelmiştir
Benim gönlümce bir ben bir de [bir] pervāne gelmiştir

440

FERD [FUẒŪLİ] ²

---/---/---/---/---

Cevri gönlümdür çeken gözdür gören ruhsārın
Allāh Allāh kām alan [kim] kimdir çeken renc ü taab

441

FERD

Şol kıvırlı kırmızı kan ki dil topladı çeşmim dökdi
Allāh Allāh qurbān kimdi kim itdi itlāf ³

¹ vezne göre eksik hece tespiti.

² FZD, s. 157

³ Vezin tespit edilememiştir.

دشت حد و جدی در مع غیبی اجتهاد
 بری الهم من اخاف عظمی و تنکبی
 محمد
 الی الله شکو حسیبی و بعدا
 فقد یفت لبی بر وحی اتدافیا
 خلفت لکن لا قیت لبی خلوه
 از ربیب الهم عریان خافیا
 محمد
 صبر مقصد و کلام مالک
 فکلی شکی الصبر عند الکفایت
 محمد
 فین یک فی طول لبی زاده سده
 فانی من لبی لب غریب
 سدی حرق القلب فی راضی حشر
 یرونها ما لا یروع السوین

منصور زبانی
 روز یکشنبه روز و استسمان انظمت
 و امن نکه بود از انجم الکدرت
 من دادم تو بیدم اندر عصابت
 کوبیم صنایع باغی و نیت
 خط
 یارب بنوروی خجلی آوردم
 سوزدی و معجبتی آوردم
 دست نهی نیام از باغ امید
 کدسته داغ حشری آوردم
 جانم زن میسودای حال و
 منع از قفس پر پرده بی دانه میرو
 عطفه و کانه غلبه
 فدا بیکه شایان

81b 450

ṬĀRĪḤ-İ NĀBĪ EFENDİ¹

-.--/-.--/-.-

- 1 Hāzret-i destūr-ı ‘ālī-menzilet
Maḥrem-i şāhenşeh-i rūy-ı zemīn
- 2 Destine alup kemānıñ eyledi
Cümle tīr-endāzı hep rû-ber-zemīn
- 3 Aldı taqlīd eyleyüp vādīsine
Destine kavş-i kuzah çarḥ-ı berīn
- 4 Öyle urdı ṭablayı bī-iḥtiyār
Geldi gerdūndan şadā-yı āferīn
- 5 Nāvekin seyr eyleyenler ṭablada
Didiler cümle kazā bulmuş yirin
- 6 Eylemiş Hakk aña bir ni‘met ‘atā
Kim çeker olsa kemān-ı āhenīn
- 7 Seyr idüp Nābī didi tārīhini
Kuvvet-i bāzūsına şad āferīn²

451

FERD

-.--/-.--/-.-

¹ NBD, s.180.

² dīvānda on beyit, yazma metinde yedi beyitlidir.

‘Arşa’-i şaṭranc-ı devrān içre farz it şāhsıñ
Gösterür rûḥ her ṭarafdan kişiniñ üstüne māt

452

FERD

---/---/---/---

Çarḥ-ı ḥüsnüñ ğalibā Mirrîḥdir ol ser-tırāş
Bir elinde tîğ-i bürrān bir elinde daḥı bāş

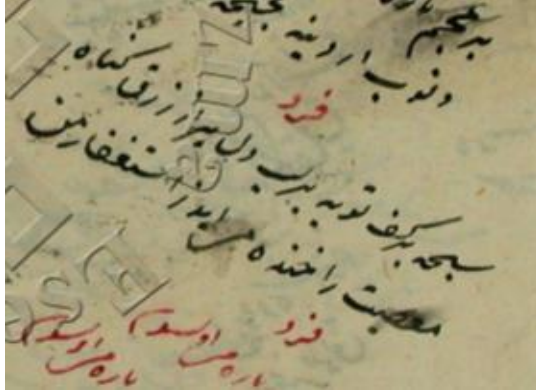
453

FERD

---/---/---/---

Bir ‘Acem tazesiniñ ben ele aldım çükünü
Dönüp ardına geçince didi bābā “çi konı

454

455

FERD

---/---/---/---

Her dilber içün sīnede bir yāre mi olsun
N’etsün dil-i miḥnet-zede biñ pāre mi olsun

82a 456

FERD

---/---/---/---

Germ olup meclisde dilber s̄inesin açup didi
“Hāzihī cennātü ‘adnin fe’dhulūhā ḥālidīn”¹

457

FERD

---/---/---/---

Elledim gül memesinden daḥı dūṣīze imiş
Didi abo ne dimekdir çek elin ister küs

458

FERD

---/---/---/---

Seni ey bāde ḥelāl-zāde şanurduḡ ammā
Bir ḥarāmīsin hemāñ ümm ü ebiñ aşmalıdır

459

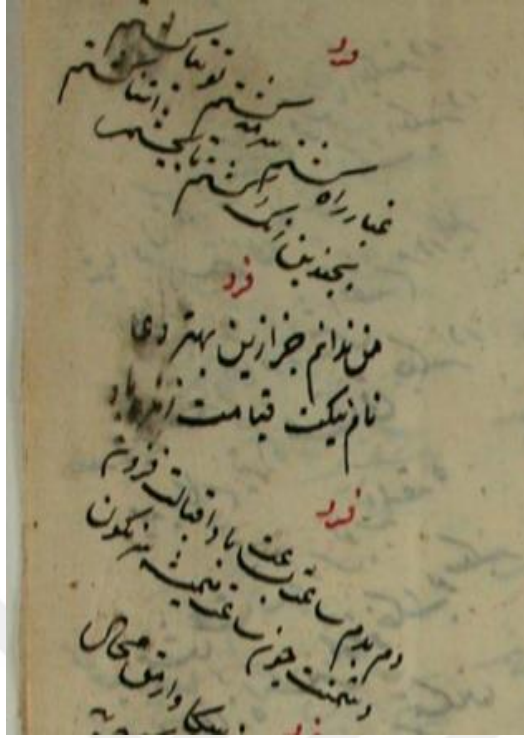
FERD

---/---/---/---

Vaḡtidir dest-i teraḥḡumla bugün sultānım
Dil-i vīrānemi eylesin ābādān

¹ “Hāzihī cennātü ‘adnin fe’dhulūhā ḥālidīn”: işte Adn cenneti budur, ebedī olarak kalmak üzere oraya girin. Hadīs-i kudsī

460-461-462

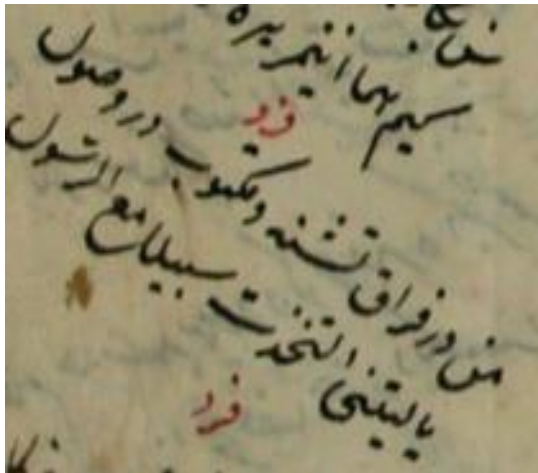
463

FERD [NECĀTĪ]

---/---/---/---/---

Sen baña gelmek ba'īd ü ben saña varmak muḥāl
Kim hüma inmez yere konmaz kebüter Kā'be'ye

464

465

FERD

.---/.---/.---/.---

Sikender-seyr iseñ de sedd-i nuṭṭ it pīṣ-i kāmilde
Felātūn-ı ḥaḳīḳat-bīne naḳl-i mācera olmaz

466

FERD

..--/..--/..--/..-

Cānı cānān dilemiş virmemek olmaz ey dil
Ne nizā‘ eyleyelim ol ne señindir ne benim

82b 467

MEVLEVİ FAṢĪḤ RAḤİMEHULLĀH

.---/.---/.---/.---

- 1 Şehā ol tügmeler aḡyāra ḳarṣu tā iliksizdir
Ser-ā-pā üstüḥ ānı ‘āṣıḳ-ı zārıñ iliksizdir
- 2 Şu virmişdir aña gözyaşı āhenden mürūr eyler
Dime peykān-ı tīr-i āh-ı ‘uṣṣāḳı ḳeliksizdir
- 3 Muḥayyer eylemiş ‘uṣṣāḳ-ı zārı buse almaḳda
Niḳün āḡāze-i ḥüsni o şūḥuñ buseliksizdir
- 4 Aña sa‘y it dilā tā zıll-ı ‘arşı eylesün mesken
Bilürsin ‘arṣa-i rüz-ı ḳıyāmet gölgeliksizdir
- 5 Kelām-ı ḥāsıd-i bī-hüde-gū ḥar-mühre dir nazmım
Dür-i yek-dāne-i baḥr-ı feṣāḥatdir deliksizdir

- 6 Faṣīhī sīne-i ‘āşık ki anda olmaya dilber
Ḥarāb olmuş yatur ol laḥte beñzer kim meleksizdir

468

KEMĀL PĀŞĀ

..--/./-/..-

Bu kadar cürm-i bī-şümārım ile
Raḥmet ümmīdimiñ budur sebebi
Ki buyurdu Ḥudā-yı ‘azze ve cel
‘Sebekat raḥmetī ‘alā ğāzabī’

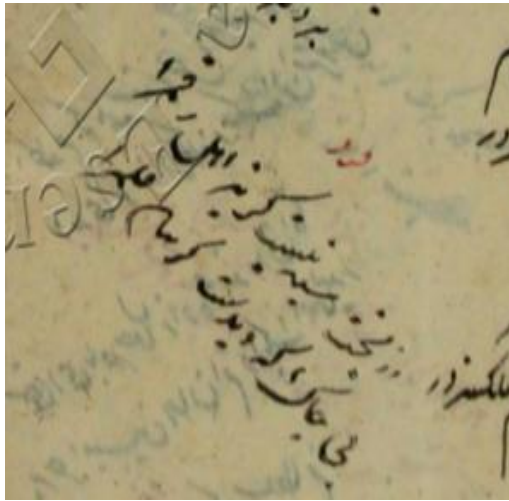
469

ḲİṬ‘A

---/---/---/---

Yā Rab bu güzellerdeki ḥālet ne belādır
Bu ḥüsn-ile bu ḳadd-ile ḳāmet ne belādır
Yā Rabbi ḥalāş eyle bu ‘āciz ḳuluñı sen
Bir dilber-i ra‘nāya muḥabbet ne belādır

470

471

FERD

---/---/---/---/---

Elbet olur şerāre-i āh ile dāğ-zen
Hākister-i harīk-i belāyı karışdıran

83a 472

ḲİṬ‘A [ḤĀLETİ]¹

---/---/---/---/---

Luṭf-ı Ḥaḳ’dan nā-ümīd olma şaḳın ey Ḥāletī
Şanma te’şīr itmeye erbāb-ı cāha āhımız
Var iken Nemrūd-ı bed-kühūñ bu deñlü vaḥşeti
Peşşeye mağlup iden Allāhdır Allāh’ımız

473

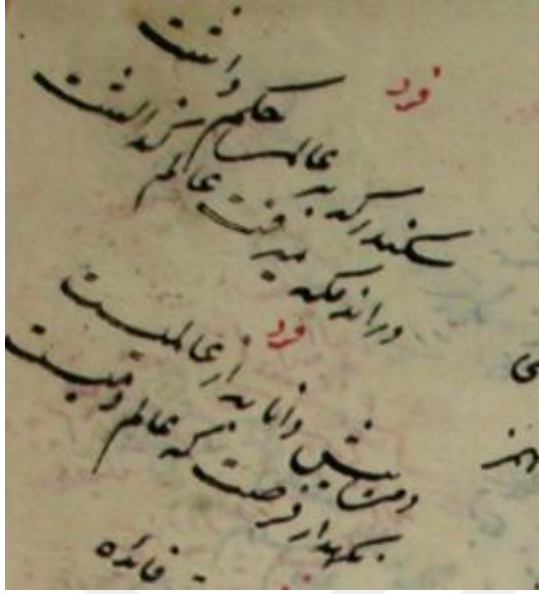
ḲİṬ‘A

---/---/---/---/---

Şevḳ-i ruḥsārıñla āh itsem olur ‘aşkıñ ziyād
Şu’lesin eyler ziyāde āteşin esdikçe bād
Süregör dilden ğamı tıldur şafāyı sāḳiyā
İçelim bir kaç ḳadeh Cemşīdīñ olsun rūhu şād

¹ HLD, s. 197.

474-475

476

FERD

---/---/---

Çünkü şāhīb-ḥāneden yok fā'ide
'Rabbenā enzil 'aleynā mā'ide'¹

477

FERD

---/---/---/---

Virme yüz terğīm-i enf it ḥāsīd-i bed-ṭıynete
Düşmeniñ çeksün gamı sen çekme gam enfiyye çek

478

QIT'A

---/---/---

¹ "Rabbenā enzil 'aleynā mā'ide": bize gökten bir sofrayı indir. Māide suresi 114. Ayet

Sikke-i şāh-ı cihān lāzımlı
Çāre ne bizde de ğayet nādir
Şimdi bāzār-ı muḥabbetde hemān
Devr iden sikke-i Mevlānādur

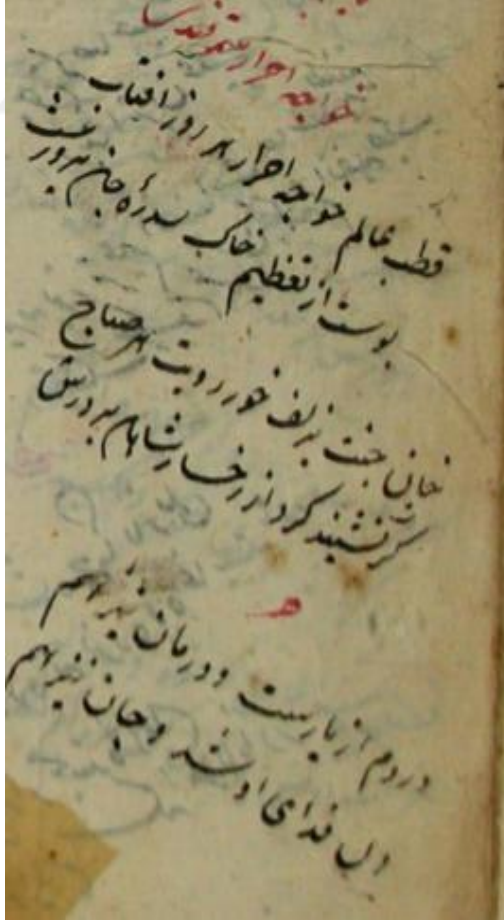
83b 479

ḲİṬ‘A-İ İBN-İ KEMĀL PĀŞĀ

--./--./--./--

Di(ye)yim cenāb-ı ḥāzrete yevmü’s-su’āl eger
Luṭf-ıla ‘izzet-ile ḳulundan cevāb ala
Dünyā evine geldik oṭurduḳ bir iki gün
Lāyık mıdır kerīme konuḳdan ḥesāb ala

480-481

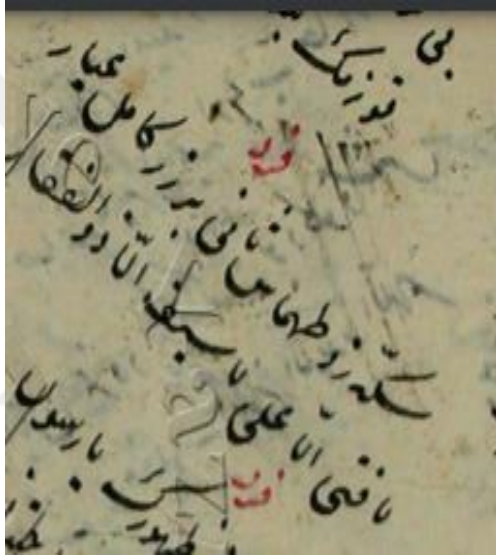
482

ḲİṬ'Ā

..--/..--/..--/..-

O şehiñ ğamze-i hūn-pāşına ḳurbān olayım
Ḥaṭ-ı sebzine ḳalem ḳaşına ḳurban olayım
Bī-tekellūf ḳoyına girdi çü raḥm itdi baña
Ḳuzumuñ ben dahı ḳoç başına ḳurbān olayım

483

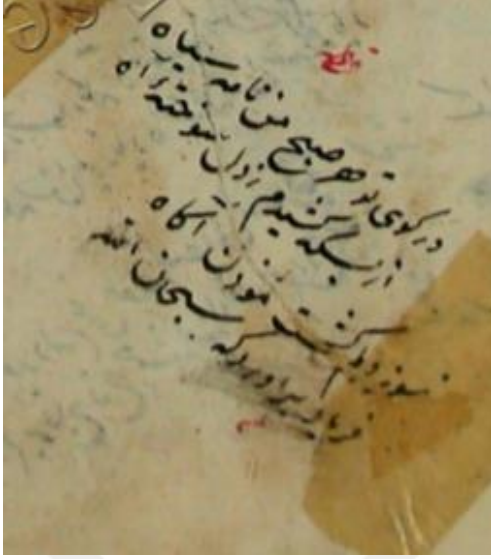

484

FERD

-.--/-.--/-.--/-.-

Bildigi-çün şulb-i pākinden zuhūruñ yā Resūl
İtmedi 'lā-taḳrabā'nehyinden Ādem ictināb

84a 486

KİT'Â

-.-/-.-/-.-/-.-

Âsumāndan bir sedā-yı saht irişdi nâ-gehân
 Gûş idenler sâ'ika şandılar ammâ o degil
 Vaḥdetî bir çarḥa çekmişdi geçen yıl sehv-ile
 Künbed-i çarḥ-ı felekden geldi âvâzı bu yıl

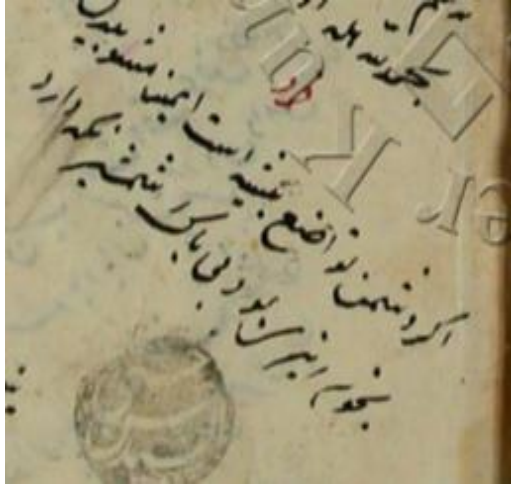
487

KİT'Â [ŞÂKİR]

.---/---/---/---

Girüp germ-âbe-i hicrânına yâriñ bayıldım ben
 Velî lîmû-ı vaşlıñ şemm idüp soñra ayıldım ben
 Ne ğam yeksân olursa ḥāk-i zilletle tenim Şâkir
 Biḥamdillâh hele ol mehveşe 'âşık şayıldım ben

488

489

ḲİṬ‘A-İ ŞĀḤĀN-I ‘OṢMĀNĪ

.---/.---/.---/.---

Murabba‘dır Muhammedle Murād [u] Muṣṭāfā Ḥānān
Üçerdir Aḥmed [ü] ‘Oṣmān Selīm nāmındaki ṣāḥān
Müsennā Bāyezīd ile Süleymān Ḥazret-i Maḥmūd
Birer ‘Abdülḥamīd Ḥān ile İbrahim [ü] Orḥān Ḥān

490

FERD

.---/.---/.---/.---

Göñül bir beyt-i ma‘mūr u şafādır ‘aşq mi‘mārı
Yatur ammā ki şimdi başka bāmı başka dīvārı

491

ḲİṬ‘A

..--/..--/..--/..-

Yine diş yāresi var sīb-i zenaḥdānında
Şulı şeftālū yemişler gibi bostānında
Dün gice ağyār ile içtigine şahīddir
H̱ ābsızlık eŗeri nergis-i mestānında

84b 492

FERD

-.--/-.--/-.--/-.--

Nev-bahārīñ gerçi seyr-i gülşen-i şahrāsı var
Faşl-ı sermānıñ velīkin şöḥbet-i ḥelvāsı var

493

FERD

...-/...-/...-/...-

Māye-i naḥd-i ḥayāt olsa da ger dīdārı
Ölümümdür benim ağyār ile görmek yāri

494

SULṬĀN SELĪM ḤĀN EFENDİMİZ

--./--./--./--.

Kendi elimle yāre kesüp virdigim ḳalem
Fetvā-yı ḥūn-ı nā-ḥaḳı yazdı ibtidā

495

FERD

-.--/-.--/-.--/-.--

Külḥan-ı ğayretde itdim cismi(mi) ḥākister bugün
Kim ḳodı ḥammāma bilmem ol perī-zādı ‘aceb

496

TĀRĪḤ-İ MIŞRA‘-I SULTĀN İBRĀHĪM

---/---/---/---/---

Nürdur geldi Muḥammed şulb-i İbrāhīm'den

1051

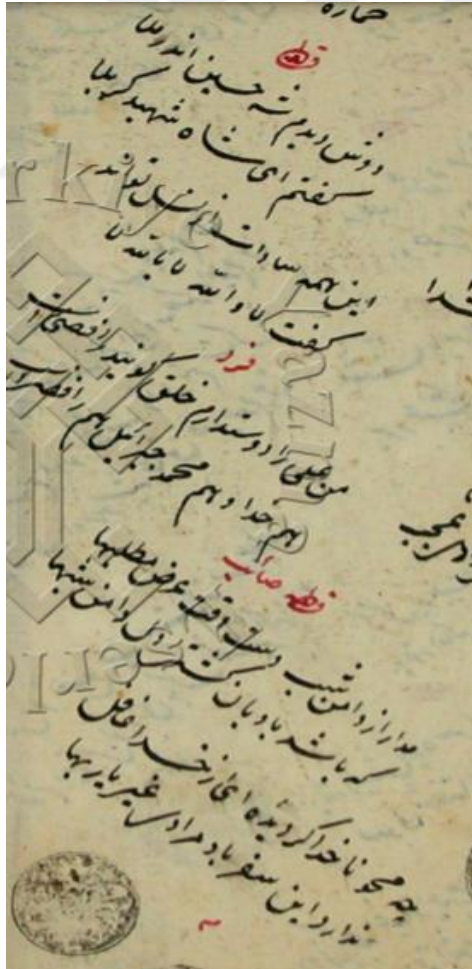
497

FERD

---/---/---/---/---

Çekenler çekdiler peymāne-i iḳbālî vaḳtinde
Ḥumāra ‘aşr-ı āḫirde gelenler mübtelā oldu

498-499-500

2.4. Mecmuanın MESTAP'a Göre Tasnifi

Yer Nu		Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Bölümü 2976 Numaralı Şiir Mecmuası					
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Mahlas/Makta' beyti/bendi	Nazım Şekli / Birimi/Beyti/Bendi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
1a	–	Bu mecmu'am ki bir gencine-i sırr-ı haķāyıkdır Derūni dürr-i hikmetle tolu remz ü daķayıkdır	İlāhī sen bu dürr-i nāzenini dest-i nā-ehle Müyesser eyleme bir kāna irgür k'aña lāyıkdır	Kıt'a/2		.---/.---/.---/.---	
1a	–	Meh ü mihr iki tōpı çarh tāsı Zühre rakķāsı Felek eyvānuña bir iki günli aşma sā'atdür	–	Müfred/1		.---/.---/.---/.---	
1a	–	Zihī sed yapıdı haķķā Hān Aħmed mecma'-ı māya Aķan şular tūrur bu bend-i bālā tāk-i zībāya	–	Matla'/1		.---/.---/.---/.---	
1a	–	Kimi maħzūn mükedder kimi mesrūr-fu'ād Bu cihān böyle gider böyle kılınmış icād	–	Matla'/1		..--/..--/..--/..-	
1a	–	Yār için aģyāra minnet itdigim 'aybeyleme Bağbān bir gül için biñ hāre ħidmetķār olu	–	Müfred/1		-.---/-.---/-.---/-.-	
1a	Sünbülzāde Vehbī	Geçmedik taze iken bir daħi halkıñ öñüne Girü ħaldık anıñ için şu fenā dünyāda	Böyledir şīve-i aħķām-ı ħazā ey Vehbī Eskilik ħālib olur rütbe-i isti'dāda	Kıt'a/2		.---/.---/.---/..--	
1b	Rāmī Paşa	Şem'-i ümmīd bir āh-ile fūrūzān olsun Hele şabr eyle biraz şām-ı ħarībān olsun	Birķaç elfāz-ı perīşān ise de ey Rāmī Bu ħazel zīver-i mecmū'a-i yāran olsun	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	Divanda 8 beyittir.
2b	–	Kendisi muhtac-ı himmet bir dede Ķanda ħaldı ħayrıya himmet ide	–	Matla'/1		-.---/-.---/-.-	

2b	Nazım Efendi	Hâm-ı zülf-i siyâhı çîn çîn olmuş Hıtenlenmiş Haṭâ itmem disem hâl-i ruḥuñ misk-i Hıtenlenmiş	Nola peyrevlik itse [...] bu zemîn üzre Nazım-i pür-hüner zîrâ ki her vâdîde fenlenmiş	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
2b	Fehîm-i Kadîm	‘Azm-i ‘uqbâ eyleyüp Sultân Murâd-ı Cem- haşem Taht-ı Rûm’a itdi bir şânî-i İskender cülûs	Nûş idüp câm-ı beḳâ Sultân Murâd Hân-ı himem Eyledi Sultân İbrâhim-i Dârâ-fer cülûs	Gazel/5	Medhiye	---/---/---/..-	
3a	Fehîm-i Kadîm	Hâzret-i Sultân Murâd ol dâver-i iklîm-i Rûm Kim ğazâ-yı fî-sebîlî’l-lâhda Hâḳ’dur reh-beri	Sâl-i ‘azmüñ ceng ü fethe didiler târîḥini Cebr-ile Bağdâd’ı aldı ehl-i Rûm’uñ serverî	Gazel/10	Medhiye	---/---/---/..-	
3a	Fehîm-i Kadîm	Dâver-i ‘âdil ü vâlâ-neseb ü ‘âlî-ḳadr Tâc-ı ‘izz ü şeref ü server-i ḥayl-i vüzerâ	Şâmda mihr ile mânend-i meh oldı âşaf Şadr-ı dâdâr u felek paşaya Muḥammed Paşa	Gazel/7	Medhiye	---/---/---/..-	
3b	–	Kâse-bâzâ mührüñ-ile çarḥ-ı ser-gerdân seniñ Döne döne raḳş idersin dâ’imâ devrân seniñ	Başımı ḳaṭ’ eyleseñ terk-i ta’alluḳ eylemem Ḥaşılı ey zülf-i dil-ber el benim dāmân seniñ	Ḳıṭ’a/2		---/---/---/..-	
3b	Ṣâbit	Ḥasret-zede’-i bûs-ı leb-i yâr olan ‘âşıḳ Taḥşîl-i merâm itmege ‘ıydı sened eyler	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
3b	Ṣâbit	Ḥaşmet o güher pâremiziñ itdi müşâbih Âşar-ı çiçek ruḥlarını elmâs-tırâşa	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
3b	Ṣâbit	Ḥased-i ḳalb-i ‘adû luṭf-ıla zâ’îl olmaz Sengde muzmer olan âteşe âb itmez eşer	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
4a	Fehîm-i Kadîm	Bihâmdillâh zuhûr itdi yine bir kevkeb-i vâlâ Cihâna perteviyle oldı meh gibi zîyâ-baḥşâ	Fehîmâsâ ḳudûmın müjde idüp didiler târîḥ Gelüp Eyyüb Paşa ḳıldı Mısrı ‘izz-ile me’vâ	Kaside/15	Medhiye	---/---/---/---	

4b	Riyāzī	Ey Hātm-i Rūsul ‘āleme gelseñ n’ola āhir ‘Ādet budur āhirde gelür bezme ekābir	Hemvāre cenāb-ı eḥadıñ saḥb-ı şalātı Ol ravzā-i pür-nūra ola fa’iz ü kâtır	Kaside/58	Na’t	---/---/---/---	
6a	Fehīm-i Kadīm	Şofī yeter efkār-ı ğām-ı būd u nebūd it Ḳurbān-ı ğām-ı dil-ber ol işbāt-ı vücūd it	Elvān-ı neġam ol bağ-ı tecerrüdde Fehīmā Bülbül gibi her perdeden āheng-i sürüd it	Gazel/5		---/---/---/---	
6a	Fehīm-i Kadīm	Ol tırraların sünbül-i şahrā-yı kıyāmet Ḥaṭṭuñda ‘ayān sırr-ı temāşā-yı kıyāmet	Öldürdi anı ḥasret-i ümmid-i ḥurāmuñ ‘Ayb itme Fehīm itse temennā-yı kıyāmet	Gazel/5		---/---/---/---	
6a	–	Ey risālet burcunuñ ḥurşid ü mäh-ı enveri V’ey nübüvvet mazharı āhir zaman peygemberi	Ḥaḳ seniñ şanıñda Levlak okudu yā Muşṭafā Ya’ni sensin yā Muḥammed kā’inatıñ serveri	Kıt’a/2		---/---/---/---	
6b	Nābī	Güzergāh-ı fenā olduġına ahır libās-ı ten İder her bir güzerde bir işāret dīde-i süzeñ	N’olaydı olmayaydı perde-i ḥāb-ı ‘adem şanıñ İdeydi Nābiyā taze mā‘ānī dīdesin rüşen	Gazel/10		---/---/---/---	
6b	Rāmī Paşa	Geçerse ārzü-yi nīk ü bed temyiz-i ḥāṭırdan Ser-ā-ser kıl vücūduñ çeşmeāsā hem-çü pervizen	Olurmuş ḥāksārī Rāmīyā müstelzim-i ‘uzlet Anıñ-çün büsegāh-ı ‘ālem oldı güşe-i dāmen	Gazel/7		---/---/---/---	
7a	Fuzūlī	Baṇa hicrān belası hep bu çarḥ-ı bī-vefānıñdır ‘Aṭā vü lutf u iḥsān Ḥālīk-ı kevn ü mekānıñdır Şefā‘at merḥāmet şefkāt Resul-i kibriyānıñdır Dilā beyhūde şanma bu sözi bir nükte-dānıñdır Erenlerden ümīdīñ kesme himmet evliyānıñdır Tevekkül kıl vişāl-i yār içün virmek Ḥudā’nıñdır	Yüri ālūde-dāmān ol muḥabbet ḥāk-rāhında Çü bildiñ ‘aḳıbet yokdur beḳā devlet-külāhında Fuzūlī aldanup ḳalma cihānıñ ‘izz ü cāhında Murāda irmek istersen bu ‘ālem tekyegāhında Erenlerden ümīdīñ kesme himmet evliyānıñdır Tevekkül kıl vişāl-i yār içün virmek Ḥudā’nıñdır	Müseddes/4		---/---/---/---	
7b	Zekāyī	Gel Muḥarremdir bu mātem-gehde ğām-nüş ol yüri Yād idüp ālām-ı dehri mest-i medhüş ol yüri	Her nefesde eylesün yüz biñ şalāt-ıla selām Ehl-i beyt-i Muşṭafā’ya Ḥazret-i Rabbü’l-enām	Kaside/3	Mersiye	---/---/---/---	
8b	Şeyḥ Galīb	Bulandı yevm-i ‘āşūrāda çarḥıñ ṭab‘-ı nā-şādı Zemīn ü āsmān bu hüzn-ile deryā-yı Nıl oldı	Semāvāt ehliniñ gözyaşındır bārān zann itme Şehīd-i Kerbelā’nıñ rûḥ-ı pākıyçün sebīl oldı	Kıt’a/2		---/---/---/---	
8b	Na’lī	Ben muḥıbb-i ḥānedānım Muşṭafā’dan dönmezem Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān Murtażā’dan dönmezem	Söyle Na’lī medḥini ol Muşṭafā evlādınıñ ‘Askerī Mehdī ğām-ı şāḥib-livādan dönmezem	Gazel/5		---/---/---/---	

9a	Rûhî	İlâhî 'izzetüñ haqqıyçün ol servi ser-efrâz it Kemâl-i hüsn-ile dâim civânân içre mümtâz it	Bir ehl-i derd durur Rûhî du'âsın müstecâb eyle İlâhî 'izzetüñ haqqıyçün ol serv-i ser-efrâz it	Gazel/5		---/---/---/---	
9a	Fehîm-i Kadîm	Ey vücûduñ pertevindendür 'adîm olmak baña Vâcib oldı şâye-i mihr-i kadîm olmak baña	Hikmeti fehm eylemez tab'-ı selîmî olmayan Lâzım oldı hem hakîm ü hem Fehîm olmak baña	Gazel/5		---/---/---/..-	
9a	Nedîm	Haftîñ nazar-ı 'aşîka elbette girândır Kıldan aġar ey şûh terâzû-yı muhabbet	–	Müfred/1		---/---/---/---	
9a	Nahîfî	Haftâdur intihâb-ı cây-ı bûse rûy-ı dil-berde Dilâ şahın-ı harîm-i Ka'bede mihrâbı bilirsin	–	Müfred/1		---/---/---/---	
9a	Vecdî	Hâl-i ruhsârından aña hâlimi itme su'âl Âşıkîñ baht-ı siyâhı ahterinden bellidir	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
9b	Seyyid Vehbî	Kâle-i vuslatı biz gizlice aldık şatdık Bu bazarlıkda rakîbâ seni pek aldatdık	Şarp iken vâdî-i Sâbit bir iyi dizgin idüp Vehbiyâ anda dalı atımızı oynatdık	Gazel/12		---/---/---/..-	
10a	Vâşîf	'Afv eyle suçum ey gül-i ter başıma kaçma Bir baġrı yanık 'âşıkım etdiğime bakma Gönlüm yeñiden âteş-i hicrâna bırakma Yağdıñ beni bârî a begim cânımı yakma	Biñ yıl o mehiñ derdine yansam yine kınamam Vâşîf bu ne esrâr ki yanmağdan uşanmam Ben nâr-ı muhabbet-ile yandığıma yanmam Yağdıñ beni bârî a begim cânımı yakma	Şarkı/5		---/---/---/---	
10a	'Aynî	Mışra'-ı târîhe bak yandı misâl-i fetîl Atdı cebe-hânci cân topunu âh âh	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
10b	İhyâ	Bizi dem-beste ider çeşm-i sühân-gûlarıñ âh Yer kımaz şekveye hiç ġamze-i pür-gûlarıñ âh Şaldı sevdâya ser-i zülf-i semen-[b]ûlarıñ âh Çâk çâk itdi dil-i hançer-i ebrûlarıñ âh Öldürür âdemi aġnâya tekâpûlarıñ âh Olmasa ey şeh-i nâzende bu bed-ğûlarıñ âh Râh-ı 'âşkıñda fedâ eyler idik cânımızı Saña her gûne helâl eyler idik kınımızı	Beni 'afv eyle görüp gün yüzüñ âh itdim ise Âhımı perde-keş-i çehre-i mâh itdim ise Baña hışm itme amân gice nigâh itdim ise Tövbeler tövbeler ey şûh günâh itdim ise Ömrümi râh-ı muhabbetde tebâh itdim ise Kâmetim bâr-ı melâmetle dü-tâh itdim ise	Terc-i Bend/2		---/---/---/..-	
11a	İhyâ	Dökme düş-ı nâza ey verd-i leţâfet kâkülüñ Çeşm-i terdir şîşesi öyle bir bırakmaz sünbülüñ Rûy-ı alîñden şikest oldı revâcî her gülüñ	Nev-cevânım yoluña İhyâ fedâ olsun seniñ Hâk-i ten şeh-râh-ı 'ışkıñda hebâ olsun seniñ Haste-dil derd ü ġamıñla âşînâ olsun seniñ	Terci-i Bend/2		---/---/---/..-	

		Nâle-i ‘uşşāk bâşdurdı nevâsı bülbülün Hüsn-i mâder-zâd ile tıtdı cihânı gulğulün Var ise ‘alemde bir ben didi hâl-i fülfulün Revnâk-ı hüsnün bütün dünyâyı gülzâr eyledi Hâr-ı cevriñ neyleyim tâ cânıma kâr eyledi	Çeşm-i câna haq-pâyıñ tütüyâ olsun seniñ Perde-keş ruhsârıña reng-i hayâ olsun seniñ Kim nazâr mir’ât-ı hüsnünden cüdâ olsun seniñ Mihr-i rüyıñ ‘alemi lebrîz-i envâr eyledi Kudretiñ Mevlâ bu yüzden halka izhâr eyledi				
11a	–	Meşrebinden şorılır şa’ir-i hoş-dem Hâtem Rind-i güm-reh-şüde-i ışkıda mezhep ne gezer	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
11b	Vâşıf	Hengâm-ı şafâdır bu şeb ey mâh-ı cihân-tâb Kıl kaşr-ı hümayûnı kudûmuñla şeref-yâb Devr ide kamer şevk-ile mânende-i dolâb Sâyefinde senün eyleyelim cünbüş-i mehtâb	Vâşıf demidir gayrı gidüp elden irâde Bülbüllere dem-sâz olalım gel bu hevâda Gül gibi gelüp oynayalım bezm-i fenâda [Sâyefinde senün eyleyelim cünbüş-i mehtâb]	Şarkı/ 4		---/---/---/..-	
11b	Vâşıf	Mevsim-i güldür gülistân vahtidir Lâlezâra gel Çerâğân vahtidir Bu nevâ-yı ‘andelibân vahtidir Lâlezâra gel Çerâğân vahtidir	Görmediñ sen dañı ey gül-berg-i nâz Lâlenün zevki çıkar seyr it birâz Yalvarır bülbül ider güller niyâz Lâlezâra gel Çerâğân vahtidir	Şarkı/ 4		---/---/..-	
12a	Vâşıf	Cânib-i Gökşü’ya luğf eyle ‘azîmet idelim Yayup ihrâmı köken üstüne işret idelim Ba’is-i şevk olacañ cünbüş [ü] şöhet idelim Zevk ile hâne-i bî-minnete ‘avdet idelim Bizde kal bu gice birlikde muhabbet idelim	Şad hezâr saña niyâz itmiş-iken Vâşıf-ı zâr Kendi bildigin idersin ne ‘acâyib esrâr Gayrı hiddet küllidir şöhet kes gavğa uzar Saña düşmez güzelim gitme otur evde ne var Bizde kal bu gice birlikde muhabbet idelim	Şarkı/ 5		---/---/---/..-	
12b	Fehîm-i Kadîm	Hem silsile-i Kays’am u dîvâne-i ‘aşkam Zencîr-be-pâ zade-i virâne-i ‘aşkam	Mecnûn-revişem hânde-zen-i tavr-ı Fehîm’em Bu köhne şifâ-hânede ferzâne-i ‘aşkam	Gazel/9		---/---/---/..-	
13a	Vâşıf	O meh-rûya bulup takrîbini dün yalıda çâtdım Balık da avlayup keyfün recâ-yı vaşlı çatlatdım Meşeller söyledim şuyunca gitdim yine aldatdım Şıkışdırdım şarıldım öptüm aldım koynuma yatdım	Biri vardı bizimle gitdi bilmem kimdi Vâşıf-nâm Biz ikimiz kalup tenhâda itdik zevk-i bî-âlâm Aman kışdır üşürsün yalnız yatma diyü aışşâm	Şarkı/ 5		---/---/---/..-	
13a	–	Derde mu’tâd ol hemân yoğsa şabîb-i rûzgâr Kangı bîmâr-ı belâ-yı ‘aşka dermân eyledi	–	Müfred/1		---/---/---/..-	

13b	Vâşîf	Bir yoşma şüh-ı dil-rübâ Seyr idüp oldum mübtelâ Her bir nigâhı bir edâ [Her bir edâya cân fedâ]	Bağ Vâşîf ol nev-res güle Oğur maḥayyer sünbüle Ḥayret-fezâdır bülbüle Her bir edâya cân fedâ	Şarkı/4		---/---/-	
13b	Vâşîf	Dil ḥarâb-ı aşkıñam sensin sebeb ber-bâdıma Bir teselli vir gelüp bârî dil-i nâ-şādıma Taş mıdır bağıñ ki gelmezsin benim imdâdıma Dini ayru kâfir olsa rahm ider feryâdıma	Bu naşıl esrâr bir kerre beni şād eylemez Dest-i cevri ile ḥarâb olsam da âbâd eylemez Böyle nâlân oldıgım kim görse imdâd eylemez Dini ayru kâfir olsa rahm ider feryâdıma	Şarkı/4		---/---/---/-	
14a	Vâşîf	Neş'e-bağş-ı hâtır olmaz nûş-ı câm-ı mül baña İtmez irâş-ı sürûr şādî-i seyr-i gül baña Andelîb-i iştîyâkam ḥande gayet zül baña Bülbülâsâ ben gâmiñla ağlayam sen gül baña	Âteş-i aşkıñla Vâşîf ben gibi yanık mıdır Derd-i cevriñden şikâyet eyleyen 'âşık mıdır Bülbül-âsâ ben gâmiñla ağlayam sen gül baña	Şarkı/5		---/---/---/-	
14b	Vâşîf	Cânıñ kimi isterse görüş gayrı karışmam Küsdüm saña ben nâfile yalvarma barışmam Ḥaddüm bilürüm yâr-ile beyhûde yarışmam Küsdüm saña ben nâfile yalvarma barışmam	Vâşîf baña küsmüş diyü halka beni taşma Göñlüm yeni başdan yine âteşlere yakma Geldikçe daḥı meclise benden baña bakma Küsdüm saña ben nâfile yalvarma barışmam	Şarkı/5		---/---/---/---	
14b	Nefî	Ṭûṭî-i mu'cize-güyam ne disem lâf degül Çarḥ-ıla söyleşemem ayînesi şâf degül	Ehl-i dildür diyemem sînesi şâf olmayana Ehl-i dil birbirini bilmemek insâf degül	Gazel/2		---/---/---/---	
14b	Vâşîf	Fırkatîñle ey perî ḥâlim perîşân oldı gel Başıma teng oldı 'âlem çâh-ı zindân oldı gel	Bu esîr-i derd-i ḥasret rahme şâyân oldı gel Merḥametkârım efendim vâkt-ı iḥsân oldı gel	Gazel/5		---/---/---/-	
15a	Vâşîf	Ḥâlimi biñ kerre taḥrîr eylesem sultânıma Güş idüp rahm eylemezsin nâle vü efğânıma Nice feryâd itmeyim evvel gelişde yanıma Sen benim ey bî-vefâ âteş bıraḥduñ cânıma	Başıma yakup ḥaşîr ey şâh-ı ıqlîm-i cemâl Saña dil nâmında bir yanıkdan etdüm 'arz-ı ḥâl Ben daḥı derdim yanup yakılmadan Vâşîf-mişâl Sen benim ey bî-vefâ âteş bıraḥdun cânıma	Şarkı/5		---/---/---/-	
15a	—	Bağ sâ'atte kim daḳîka fevt eylemeyüp Oynatmada râkkaş-ı derûnın her gâh	Miftâḥ-ı inâbetle kûr işlet sen de Dil sâ'atini be-şavt-ı Allâh Allâh	Kıt'a/2		---/---/---/- ---/---/---/- ---/---/---/- ---/---/---/-	

15b	Vâşîf	Dün sen bakup bendeñ yaña Söyle niçün güldüñ baña Ėayet gücendim ben saña Söyle niçün güldüñ baña	Bu Vâşîf-ı nālânına Cevr itme düşmez şânına Ağyârı alup yanına Söyle niçün güldüñ baña	Şarkı/5		---/--	
15b	Vâşîf	Kim görse ol lâ'li müli Olur esîr-i kâküli Olsam sezâdır bülbüli Açıldı bir sakız güli	Dün gülsitânda Vâşîfâ Bülbül haber virdi baña Şimdengirü müjde saña Açıldı bir sakız güli	Şarkı/4		---/--	
15b	'Azmi	Server-i şâh-ı şehîd-i Murtażâsın yâ Hüseyn Nûr-ı çeşm-i enbiyâ vü evliyâsın yâ Hüseyn	Kıl şefâ'at 'Azmi'ye ceddiñ Muhammed 'aşkına 'Arşa-i maşşerde maşbü'lü'r-recâsın yâ Hüseyn	Gazel/7		---/---/---/---	
16a	Vâşîf	Gel senüñle yarın ey serv-i revân Olalım maşfice Gökşu'ya revân Dide-i ağyardan olup nihân Olalım maşfice Gökşu'ya revân	İzn içün sen tab'ına verme fütür Söyleseñ belkim ider Vâşîf umûr İtmeden erkence bir mani' zühûr Olalım maşfice Gökşu'ya revân	Şarkı/ 4		---/---/---	
16a	Fehîm	Ben ki âzâde-dilem kayd-ı taşarruf ne belâ Yâr u ağyâra müdürâ o telaşşuf ne belâ	Merd-i bî-bâk-levendem şu'arâ içre Fehîm Zem tabi'at süfehâ gibi taşarruf ne belâ	Gazel/7		---/---/---/---	
16b	Vâşîf	Seyr ideli gîsü-yı perişân-ı nigârı Hiç şorma perişânî-i hâl-i dil-i zârı Bir âteşe yandım ki göreliden rûh-ı yârı Mumlarla arar yanmağa pervâne bu nârı	Vâşîf yeñiden hâlimi hâcet ne su'âle Yârîñ Ėam-ı hicrânı beni koydı bu hâle Yansam gice gündüz n'ola şem'-i cemâle [Mumlarla arar yanmağa pervâne bu nârı]	Şarkı/5		---/---/---/---	
16b	Vâşîf	Sen gibi bir şimîn bilek Görmüş değil çeşm-i felek Saña fedâdır mâ-melek Ağyâr ile yâr olma tek	Göñlüm saña meyl itdi pek Vâşîf'dan hazz itmeñ gerek Çek gayrılardan el etek Ağyâr ile yâr olma tek	Şarkı/5		---/--	
17a	Vâşîf	Göñlümi bir şûh-ı mümtâz Eyledi kendine hem-râz Misli yok bir şûh-ı mümtâz Hüsni ser-tâ-be kâdem-nâz	Vâşîf o şûh-ı hoş-âvâz Nâlem itdi nâye dem-sâz Varsa da mânendi pek-âz Hüsni gönlü ser-tâ-be-kâdem-nâz	Gazel/5		---/---	
17a	Kânî	Her kaçan ol şeh-süvâr-ı hüsn ele çevgân alur Eyleyüp cevân semend nâz-ıla meydân alur	Kânî'yi ağlatma çok alma göziniñ yaşını Seyl-i eşkiñden hâzer kıl 'âlemi tûfân alur	Gazel/7		---/---/---/---	

17b	Şābit	Ṭurrañ Boğaz Yaķasına düşmiş ķarasıdır Şīneñ gümüş didükleri şehriñ ķazāsıdır	Şābit haşīra dönse de endāmi zāhidüñ Ol māsivā farızasınüñ būriyāsıdır	Gazel/7		---/---/---/---	
17b	Zihnī	Cellād-ı ķazā ķanımı içmekde tenimden Cān alıcıdır cānımı alur bedenimden	Vaşfımda delālet görünür zātıma Zihnī Zātım bilinür şīve-i pāk-i sühanımdan	Gazel/6		---/---/---/---	
18a	Vāşıf	Mevsim-i güldür güşād-ı lālezār eyyāmıdır ‘Andelīb-i gülşene feryād u zār eyyāmıdır Başlasun muṭrib nevāya naķş u ķār eyyāmıdır Seyre çık gül oyna vaķt-i bahār eyyāmıdır	Dimedim mi ben saña Vāşıfla gezme evveli Aldanup uyma sözine şav başından engeli Sev beni diñle beni neylersin ey mehveş eli Seyre çık gül oyna vaķt-i bahār eyyāmıdır	Şarkı/5		---/---/---/---	
18a	–	Tīr-i müjenüñ yāresi vardır cigerimde Ey māh benim ğayrısı yokdur nażarımda	Fikr eylediğim sensin efendim gice gündüz Taķdīre nedir çāre bu varmış ķaderimde	Kıt’a/2		---/---/---/---	
18b	Vāşıf	Saña ben göñlümü virdüm virelden böyle mehcūrum Nice āh itmeyüp nālān u giryān olmayım dūrum Beni bilmez misin kim saña biñ cān ile mecnūrum Niçün eller sözine aldanup küsdüñ be hey nūrum	Ķapuñda çünki şāyeste degil Vāşıf gibi bende Niçün ser-rişte-i ‘aşkıñla çekdüñ göñlümi bende Şuçum var mı ıtarılsam nāza çeksem şimdicek ben de Niçün eller sözine aldanup küsdüñ be hey nūrum	Şarkı/5		---/---/---/---	
18b	Emrī	Şeker dimiş leb-i şīrīn-i yāra su kaçırmuşdur Sözünñ ķanda gitdigini bilmez tūṭī-i şeydā	–	Müfred/1		---/---/---/---	
18b	Haşmet	Sūziş-i dildir viren germiyyet-i vaşla nızām Haşmetā cānan uşanmaz ‘aşıķa hāmmām sunar	–	Müfred/1		---/---/---/---	
19a	Vāşıf	Şevķ-i bezmi büt-i rāmişgere şor şorma baña Cünbüş-i zevķim o sīmīn-bere şor şorma baña Ĝayrı keyfiyyetimi dilbere şor şorma baña Neş’elendik mi şarāb-āvere şor şorma baña Dest-i sāķide dönen saĝara şor şorma baña	Fesiñ eg ĝonca-i zibā gibi bir yaña verev Boyla boyunca yat āĝuşuma gel cüz’ice sev Vāşıf’ı eyleme reftārına dil-beste veleev Serv-i pāmāl-i hırāmıñ bilürem çün Pertev Sen inanamazsañ eĝer ‘ar’ara şorma baña	Tahmīs/ 5 Bend		---/---/---/---	
19a	Şābit	Şem’a-i hūsne yaķar cismini pervāne-velī Şem’a şorsañ o da almışdır içinden fitili	–	Matla’/1		---/---/---/---	
19a	Nedīm	Şimdi bakmaz yüzime nāz-ile ammā evvel Mübtelā itmış idi yalvara yalvara beni	–	Müfred/1		---/---/---/---	

19b	İzzet Monla	Deşt-i ğamda beni yâr eyledi cāndan bîzâr Dil-i sūzānıma yandı dil-i sūzān-ı çınâr Ağladukça añup ol mevsimi ağlar enhâr Âh idersem bile âh itmege başlar kühsâr Âh idüp âh işidir şimdi muḥaṣṣal dil-i zâr	Cebel-i Tūr-ı dil-i zârına Ḥaḳḳ itdi nidâ O şadâ eyledi Mañşūr'ı ene'l- Ḥaḳ-ğüyâ İzzetâ şâhididür bu sūḥân-ı pür-ma'nâ Âh idersem bile âh itmege başlar küh-sâr Âh idüp âh işidir şimdi muḥaṣṣal dil-i zâr	Terkîb-i Bend / 7		..--/..--/..--/..--	
20a	Atâyî	Süvâr-ı esb-i istiğnâ şeh-i mâhân mısın kâfir Sipeh-sâlâr-ı ḥüsn-i mülket-i Ârân mısın kâfir Bu rûtbe-i zûlm idersin mücîd tuğyân mısın kâfir Taḥammül mülküni yıkdıñ Hülâgü Ḥân mısın kâfir Bütün dünyayı yakdıñ ateş-i sūzân mısın kâfir	Duyınca âh u feryâdın şecî'âna erişmişdim O ğaddâr-ı cefakâra verâsından yetişmişdim 'Aṭâ'î vâdî-i 'azminde kâfirle görüşmüşdüm Nedîm-i zârı bir kâfir esir etmiş işitmişdim Sen ol cellâd-ı dîn düşmen-i îmân mısın kâfir	Taḥmîs / 6 Bend		..--/..--/..--/..--	
20b	Nefî	Merḥabâ ey cām-ı mînâ-yı mey-i yâkût-reng Devri gelsün senden öğrensün sipîhr-i bî-direng	Nefî-i bîmârı gel keyfiñle ihyâ kıl yine Ḥâtîr-ı maḥzûnunu ğamdan müberrâ kıl yine	Terkîb-i Bend / 40		..--/..--/..--/..--	
21b	Fehîm	Bâğ-ı ḥüsni olmadan şad-âb âb-ı bâdeden 'Ârızın gülzâr ider cānâne tâb-ı bâdeden	Mest iderdi perteviyle cümle dünyâyı Fehîm Feyz-yâb olsa eger meh âfitâb-ı bâdeden	Gazel / 5		..--/..--/..--/..--	
22a	Vâşîf	Dil saña ey meh bendedir Yansa nola efkendedir Âşâr-ı aşkın bendedir Mâdâm ki cānım tendedir Dîvâne gönlüm sendedi[r]	Var iken ey çeşm-i siyâh Sende bu mestâne nigâh Vâşîf gibi bî-iştibâh Mâdâm ki cānım tendedir Dîvâne gönlüm sendedir	Şarkı / 4		..--/..--	
22a	Şemî	Râzıyım ne iderse baña selvi semenim Varayım yalvarayım boynuma taḳıp kefenim	Şemîyim güşe-i meyḥaneyi virmem felege Cennet-i bağ-ı İremden baña yegdir vaṭanım	Gazel / 4		..--/..--/..--/..--	
22a	Sırrî	Keşf-i râz eyler isem kâse-i dünyâ tutuşur Ger ketm eyler isem ḳalb-i süveydâ tutuşur	Cây-ı Fındıklı gibi yandı dil-i Sırrî-i zâr Kendi derdiyle yanup bulmadı ifṭâ tutuşur	Gazel / 5		..--/..--/..--/..--	
22a	–	Şîne sūzân dil-fürüzân küçe küçe der-be-der Kes mebdâ hem-çü âvâre ez-yâr u diyâr	–	Müfred / 1		..--/..--/..--/..--	
22b	Pertev Efendi	Cenâb-ı Ḥazret-i Fazlî Efendi-i dil-âgâhın Vücûdı mâye-baḥşâ-yı fezâ'il idi dünyâ[ya]	Mücevher mısra'-i târîḫi âh ile ḥisâb oldı Naşûhî-zâde Fazlullâh Efendi göçdi 'uḳbâya	Gazel / 5		..--/..--/..--/..--	

22b	Sırrî	Firāk-ı ye's-i aşretle d� eşmim her zam�n ağlar Gien zevk-i viş�li y�dı-ıla dil el-am�n ağlar	Met�'ı merh�met yokdur haf� k�l nakd-i 'irf�n� Meseldir Sırr�y� d�m�n�n� y�ri� tıtan ağlar	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
22b	–	Kanda ağş�mladı �y� diy� ol m�hveşi şehre şaldı şeher� h�ne-be-h�ne güneşi	–	Matla/1		.../.../.../..-	
23a	Ba'is	Egerçi h� �ba varmış çeşm-i b�d�m� şekerlenmiş Vel� şad fitne z�r-i perdede yatmış siperlenmiş	Varılmaz k�y-ı dild�ra semend-i pay-ıla B�'iş O v�d�de nice esb-i seb�k-revher tekerlenmiş	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
23a	Cevr�	H�zret-i Sult�n Mu�ammed H�n-ı İske�der- ser�r Kim odur h�rş�d-i evc-i sal�anat z�ll-ı Hud�	Bu ma��m u eşmeni� Cevr� didi t�rişini Cennet-�b�d-ı m�fferiş 'ayn-ı '�b-ı c�n-fez�	Gazel/6		-.---/-.---/-.---/-.-	
23b	H�şmet	'�ş�ka ol zaşm u merhem �d ber-b�l�-y� '�d Luşf u �ahr� hep m�sellem �d ber-b�l�-y� �d	Eylese bayramda teşr�f �urb�n olduğım H�şmet'e vall�hu a'lem �d ber-b�l�-y� �d	Gazel/5		-.---/-.---/-.---/-.-	
23b	K�n�	Lenger-zen-i sev�hil-i �mm�d olur muyuz �s�de-i men�zil-i �mm�d olur muyuz	K�n� eser mi şur�a-ı tev�f�k-i kirdig�r Lenger-zen-i sev�hil-i �mm�d olur muyuz	Gazel/5		---/---/---/---	
23b	Bel�ğ	�omaz halk� intik�m�n� z�lime idb�r va�tinde Zaşmd�r olsa ef� an� m�r�n eyler efgende	–	Matla'/1		.---/.---/.---/.---	
24b	ş�bit	K�lca �ald� kemer-i tevbemizi geşsetdi M�y-ı dild�rda o ş�kma miy�n-bend-i �ar�r	–	M�fred/1		.../.../.../..-	
24a	V�ş�f	'�ş�k�m ey gül-i z�bende sağa Oldum ez-c�n u dil efgende sağa Yalınız şanma g���l bende sağa Bendeyim ey gül-i ter ben de sağa	Ey benim ş�h�-ı şen-i m�mt�z�m Ya��lup V�ş�f'a a�ma r�z�m Da�� g�l ğoncasın elbet l�z�m Ben gibi bülbül-i n�lende sağa	Murabba/5		.../.../..-	
24a	–	K�l kadar bir 'al�kad�r amm� Geil�r mi miy�n-ı dilberden	–	Müfred/1		.../.../..-	
24a	–	�ald� naşş-ı k�k�l��n bu çeşm-i �aşret-p�şede Sevdiğim bir t�ze s�nb�ld�r �o dursun ş�şede	–	Matla/1		-.---/-.---/-.---/-.-	

24a	Fâzıl	Perçemiñ şaklar giyer tarpuş tarpuş üstüne Hâk-pāye düşmesün medhüş medhüş üstüne	Öyle medyūnum ki Fâzıl hāne-i virāneme Bāb-ı ‘āliden gelür çavuş çavuş üstüne	Gazel/5		---/---/---/..-	
24b	Fazlı	Kuṭb-ı devrān-ı tarīkat vāsıl-ı Hākke’l-yaqīn Ḥazret-i Pīr-i Naşūhī-zāde şeyhü’l-küllümīn	Tāc-ı hestī ‘arīfānāsā bu tārīḥ çār-terk Göçdi aḳṭāb-ı zemān Fāzlı ilāhe’l-‘ālemīn	Gazel/5		---/---/---/..-	
24b	Fehīm	Rehne vir esbābı zāhid geçme rind ol bādeden Ol sebeble hem ḥalāş ol şıḳlet-i seccādeden	İstimā‘ it n’eydügin sāmām-ı rindi şōfiyā Ben Fehīm-i mest ü aşk-ı bī-dil ü üftādeden	Gazel/5		---/---/---/..-	
25a	Şeyḥ Ḡalīb	Şanmañ bizi kim beste-dil-i nefis-i gāvīyüz Hāk-i kadem-i āl-i ābā Muştāfavīyüz Ne ḥavf-ı emīrān bilürüz biz bedevīyüz Rāzī-şüde-i ḥükm-i kazā Murtaḫavīyüz İkrārımıza ser virürüz ‘ahde ḳavīyüz Biz şāh-ı velāyet ḳulıyuz hem ‘alevīyüz	Yokdur bizi teḳdīre ḥavāricde liyāḳat Ednāmız ider ‘ālemi pūr-lerze-i dehşet Ammā n’idelim böyle imiş ḥükm-i meşīyyet Cân u baş fedā eylesek Es’ad ne sa’adet İkrārımıza ser virürüz ‘ahde ḳavīyüz Biz şāh-ı velāyet ḳulıyuz hem ‘alevīyüz	Müseddes/5		---/---/---/..-	
25a	Nesīmī	Delīl-i şubḥ-ı sa’adet Muhammed-i ‘Arabī Çerāğ-ı şām-ı ḳıyāmet Muhammed-i ‘Arabī	Nesīmīyā mişvāz-ı rahmet ḥudā-yı nümīd Ki mīr-i serb-şefā‘at Muhammed-i ‘Arabī	Gazel/4		..-/.../..-/..-	
25b	Zekāyī	Ṭoğdı Muḥarrem ayı çarḥ açdı kanlı rāyet Mātem günidir ‘aşıḳ lāzım bu günde ḡayret	Her kim olur cihānda āl-i Resüle bende Ol merd-i Ḥaḳ Zekāyī bulur hemişe devlet	Kaside/32	Mersiye	---/---/---/..-	
26b	Vāsıf	Ben nār-ı aşka dā’im yanarım Mecnūn-ı ‘aşkıñ dağlar mekânım Yağmaladı yār sabr u karārım Mecnūn-ı ‘aşkıñ dağlar mekânım	Bī-perde oldum şavt-ı nevāda Ol māh mesken ṭutmuş semāda Ne yārda göñlüm ne ḥod hevāda Mecnūn-ı ‘aşkıñ dağlar mekânım	Şarkı/5		---/----	
26b	Sırrī	Her dem ayrılmaz begim senden ḥayāl-i ḥātırım Fıkr-i vaşlıñdır be her gün iştigāl-i ḥātırım	Sırrī-i bīçāreyi terk eyleyüp ey şeh-neseb Meyl-i aḡyār eylemekdir infi’āl-i ḥātırım	Gazel/5		---/---/---/..-	
26b	–	Şol ḳadar yaraladı tığ-i firāḳıñ bizi kim Ne belā çekdigimi ki yaradan Allāh bilür	–	Müfred/1		.../.../.../..-	
27a	Sünbülzāde Vehbī	Yine kehvāre itdim sīnemi bir ṭıfl-ı tersāya Olur Meryem Ana ol şīr-ḡ ārın mehdine dāye	Yüri nuş it müberhen Vehbīyāşın eylesün iḫyā Şikāyet eylerim yohsa o kāfirden Mesīḡā’ya	Gazel/8		.../.../.../...	

27a	Hüsni	Gezerken kūy-ı maḥbūbı gönül sen māha düşmüşdür Anıñ-çün cism ü cānım sūzişiñle āha düşmüşdür	Der-āgūş eylese ol mū-miyānı Hüsni-i bīmār Hemān dünyā vü mafihā deger bir cāha düşmüşdür	Gazel/5		---/---/---/---	
27b	Kānī	Ne tüvānger ne keremver ne zevī'l-cāh yapar Ne ḥidiv ü ne müşir ü ne şehinşāh yapar	Kāniyā eşk yıkar ḥānesini ḡaddārıñ Āḥı elden ḡoma maḡdūruñ işiñ āh yapar	Gazel/12		---/---/---/---	
27b	Ḥāletī	Ḳays ile Feryād iderdi bir tedārik lā-cerem Derd-i 'ışkıñ olsa ger ölmekden özge çāresi	–	Müfred/1		---/---/---/---	
28a	Pertev Efendi	Gülşende yine meclis-i rindāne donansun Gül devridir elde mey-i gülgüne dolansun Biz zevḡ idelim cām-ı Cem'ıñ ağız şulansun Ol ḡonca-i sermest şabāḥ oldı uyansun Āyine-i mül gül yüzini görsün utansun	Olduḡ bu gice biz bize ney mey ile dem-sāz Mey derdime maḡrem idi ney aḡıma hem-rāz Pertev idelim bülbul ile naḡmeye āḡāz Ol ḡonca-i sermest şabāḥ oldı uyansun Āyine-i mül gül yüzini görsün utansun	Şarkı/4		---/---/---/---	
28a	Fehim	Tir-i müjeñ sineñe cānım hedef itme Bī-raḡm ḡayālīñ daḡı tā ki telef itme	Bu tarz u nev-āyiniñe baḡ şir-i Fehim'ıñ Taḡlīd-i zebān-ı köhen-i mā-selef itme	Gazel/7		---/---/---/---	
28b	Zekāyī	Āyā ne gūne devr idiyor çarḡ-ı bī-vefā Ehl-i derūna eylediḡi ḡavr-ı nā-sezā	Müslim midir 'Alīye 'adūv olan eşkiyā Mü'min midir ḡalife-i Ḥaḡdan iden ibā	Kaside/30	Mersiye	---/---/---/---	
29b	Cevri	Şanmañ bizi şūfī gibi seccāde-perestiz Biz secde-i ber-kūşe-i miḡrāb-ı Elestiz Evḡāt-ı 'ubūdiyyeti fevt itmeyüp aslā Farḡ eylemeyiz rüz u şebi gerçi ki mestiz Maḡsūb idecek yoḡ n'idelim sübhāyı elde Biz rind-i tehī-kise-i peymāne be-destiz Hep sāye şalar üstümüze nūr-ı ilāhī Tā cūr'a gibi ḡāḡ-ı ḡarābatda pestiz Biñ şuret-ile cilve ider ḡam dilimizde 'ışḡ ehline āyineyiz ammā ki şikestiz Āsāyişe yer yoḡ bize bārān-ı belādan	Yā Rab bizi de vāḡıf idüp ma'nī-i ḡāle Dil-beste ḡoma ḡab'ımızı nükte-i ḡāle Yā Rab bize şevḡ-ı ḡaleb-i ma'rifetiñ vir Cehd eyleyelim faḡlīñ ile kesb-i kemāle Yā Rab bize kıl şuret-i taḡḡıḡı nümāyān Bakmaḡdan uşandı gözümüz naḡş u ḡayāle Yā Rab bize tevḡiḡiñ ile eyle ḡidāyet Tā yol bulup gitmeyelim semt-i ḡalāle Yā Rab bizi ol sālīk-i āḡāha refīḡ it Kim rehber ola fırḡa-i efrād u ricāle Yā Rab bizi ol 'āşīḡ ile eyle mülākī Kim vāsītaşız dāḡil ola bezm-i vişāle	Terci-i Bend/ 104		---/---/---/---	

		Bu hâne-i virānede bî-cây-ı nişestizŞivende kılşak n'ola 'işret-geh-i dehri Mehcûr-ı şafâ-yı tarab-ı bezm-i elestiz Ol hasret-ile hûn-ı ciğer nûş ideriz biz Muṭrib yerine nâle-i dil gûş ideriz biz	Yâ Rab dilimiz eyle o mir'âta muḳâbil Kim mazhar ola pertev-i envâr-ı cemâle Envârın ile dîde-i idrâke cilâ vir Dîdârın ile âyîne-i ḳalbe cilâ vir				
32b	Fehîm	'Aks-i hüsn-i yâr ile pürdür derûn-ı sînemiz Nûr-baḫş-ı dîdeyüz ḫurşiddir âyînemiz	Olalı gencûr-ı kân-ı gevher-i ṭab'-ı Fehîm Cevher-i iksîr ile pürdür bizim gencînemiz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
33a	Fehîm	Baḫr-ı dilden cûş idince 'aşḳ-ı şûr-engîzimiz Oldı serḫoş-ı fenâ cism-i vücûd-amîzimiz	Oldı feyz-i âfitâb-ı hüsn-i 'aşḳ-ile Fehîm Pençe tâb-ı mihr-i enver zerre-i nâ-çîzimiz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
33a	Fehîm	Tâ eyleyeli 'aşḳ füzûn rûtbe-i câhım Endîşe-i müjgân u nigâh oldı sipâhım	Ḥâk itse Fehîm âyîne-i ṭab'ımı devrân Ṭuṭı gibi güftâr ide her sebz-i giyâhım	Gazel/6		---/---/---/---	
33b	Fehîm	Biz râh-rûy-ı vâdi-i erbâb-ı cününüz Biz 'aḳl-ı perîşân revîş-ı râh-nümünüz	Âvâregî-i 'aşḳ ile 'âlemde Fehîmâ Maḫsûd-ı cefâ-pîşe-i erbâb-ı sükünüz	Gazel/5		---/---/---/---	
33b	Fehîm	Ḥâkim ammâ mihr-i rûy-ı dilbere âyîneyim Ben ḫarâbe cevher ü âyîneye gencîneyim	Dün gice dîdâr-ı yâra bir nigâh itdim Fehîm Tâ-ḳıyâmet mest-i câm-ı ḫayret-i dūşineyim	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
34a	Fehîm	Raḫm ḳıl ey ḡazab-âlûde şeh-i ḳişver-i nâz Çâk çâk itdi yeter cân ü dili ḫançer-i nâz	Ḳişver-i cân-ı Fehîm olmaz idi böyle ḫarâb Ġamzene itmese imdâd eger leşker-i nâz	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
34a	Fehîm	Göñül göñül nice bir ḫırş-ı dâḡ yetmez mi O teng ḫânḳa bir çerâḡ yetmez mi	Duḫân-ı mürde-çerâḡ-ı demiñle ey nâşıl Fehîm'î itdi sözüñ bi-dimâḡ yetmez mi	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.	
34b	Nefî	Çekmezse (...)n'ola dil-i mestânemiz bizim Yâd-ı lebiñle meygededir ḫânemiz bizim	Nefî gibi esîr-i cünûn-ı muḫabbetiz Uşlanmasa n'ola dil-i dîvânemiz bizim	Gazel/5		---/---/---/---	
34b	Şeyh Gâlib	Ey üd ḳoḳla perçemini benden ol mehiñ Naḳl eyle dūd-ı âteş-i hicrânı mû-be-mû	–	Müfred/1		---/---/---/---	

34b	Fehîm	Diller ki zıkr-i la'li ile pür-hurûş olur Tesbîhden gürûh-ı melâ'ik hamûş olur	İtse Fehîm la'l u 'arâknâkini hayâl Dürr-i kelâmı zîver-i gûş-ı sürûş	Gazel/5		---/-.-/.---/-.-	
35a	Fehîm	Meclis-i 'uşşâkda ol meh ki sâgar nûş ider Çeşm-i gamze bâde-i nâzı ber-â-ber nûş olur	Maḥrem-i bezm-i vişâl-i dost olmazsa Fehîm Câm-ı zehr-i firḳâti tâ rûz-ı maḥşer nûş ider	Gazel/5		---/-.-/.---/-.-	
35a	Fehîm	Bir hayât için kazâ bilmem ne nâz eyler baña Ben şehîd-i gamzeyim 'İsî niyâz eyler baña	Şâh-ı istiḡnâ-sipâhım ben Fehîm çarḫ-ı dūn Ḥavf-ıla biñ dürlü nâz-ı dil-nevâz eyler baña	Gazel/5		---/-.-/.---/-.-	
35a	Pertev Efendi	Dü-şakḳ-ı hâmeden ber-ceste çıkdı Pertevâ târiḥ Reis-i ehl-i cennet oldı Vaşşâf-ı cihân-vâşıf	–	Müfred/1		---/---/---/---	
35a	'Aynî	Dâniş-i küttâb ḳalkdı kevnenden ceffe'l-ḳalem	–	Mısra		---/-.-/.---/-.-	
35a	–	Zimmet ibrâ eyledim da'vâ-yı vaşl-ı yârdan Kim zuhûr-ı haṭṭı bir imşâlî ḥüccetdir baña	–	Müfred/1		---/-.-/.---/-.-	
35b	Şehri	Penbedir cismiñ disem bir nâ-mülayim iddiâ Berfden maşnû'dur disem o da sovuḳ edâ	Gerçi cân bulur sözüm rûḫ-ı muşavverdir sözüm Şehriyâ nûr-ı mücessemdir o şûḫ-ı meh-likâ	Gazel/5		---/-.-/.---/-.-	
35b	Fehîm	Tâ şâ'sâ'a-i mihr-i rûḫuñ böyle füzündür Âsâr-ı remedden gözün ey şûḫ zebündür	Yâ haṭ gibi mihr-i ruḫuña sâye bırakmış Ebr-i siyeh-i baḫt-ı Fehîmâ-yı zebündür	Gazel/7		---/---/---/---	
36a	Fehîm	Cihân pür-fitnedir dehre kazâ âyâ ne şalmışdır Meger mestâne raḫşıñ ol perî meydâna şalmışdır	Egerçi hâne-zâd-ı düdmân-ı 'aḳldır ammâ Cünûn-ı dil Fehîm-i bî-dili yabana şalmışdır	Gazel/7		---/---/---/---	
36a	Fehîm	Ey bâd-ı şabâ ol şeh-i ḥûn-rîze haber vir Ḥûn-rizliḡin gel dil-i nâçize haber vir	Ey bâd-ı şabâ bülbül-i güm-lâne Fehîm'in Âvâreliḡin ol gül-i nev-ḫîze haber vir	Gazel/5		---/---/---/---	
36b	Fehîm	Nigâh it dîde-i 'ibretle ḥüsn-i luṭf-ı Yezdân'a Getürdi şevḳ-i didârıyla cûy-ı Nîl'i tuḡyâna	O şevḳ ile Züleyḫâ gibi Nîl'e virdiler zînet Temâşâ için ol şâhib-serir-i mâh-ı Ken'ân'a	Kaside/22	Medhiye	---/---/---/---	Divanda 65 beyittir. Başlığı yoktur.

37a	Naẓīm	Olup peşmīnesi köhn-libās-ı zāhid eklenmiş N'ola düşse 'aşāya kāse-i 'ömri direklenmiş	Naẓīm-i zār şimdi bir ferişte-hūba meyl itmiş Geçüp nefis ü hevānıñ şūr u şerrinden meleklenmiş	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Divanda 9 beyittir. Başlığı yoktur.
37a	Zekāyī	Hümā-yı himmetim bād-ı hevāya rağbetim yoğdur Ḳanā'at kūşesinde rūzgāra minnetim yoğdur	Medār-ı iftiḥārimdır Zekāyī hırka-püş olmak 'Abā-yı köhne var eynimde zīb ü ziynetim yoğdur	Gazel/8		.---/.---/.---/.---	Başlığı yoktur.
37b	Şābit	Ben ol gül-püş-ı istiḥyāya ihām-ı vişāl itmem Semenzār-ı 'ızārıñ lāle-i ḥīz-i infī'āl [itmem]	Naẓīremden duyarlar imtiyāz-ı şī'rimi Şābit Tesellūf eyleyüp ben da'vī-i fazl u kemāl [itmem]	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
37b	Raḥmī	Ḳalemdir ebruvān-ı yāre temsīl-i hilāl itmem O serv-i rāst-ḳaddiñ vaşfı ben kec ḥayāl [itmem]	Fiğānıñ gūş idiñce Raḥmīyā'nıñ didi ol gül-rū Nevā-keş bülbulümsün ben seni āşüfte-ḥāl [itmem]	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
37b	–	Meyhāne-i emelde keyfimce olmadım mest Yārim ḳadeḥ virirdi yarım ḳadeh virirdi	–	Müfred/1		--/--/--/--	
38b	Şābit	Ne yapsun ḳum gibi ekdār-ı dehre bir dil-i dānā Bulanmaz mı hücūm-ı seyl-i mevc-engīzden deryā	Ne esrār-ı nihān var Şābitā ma'cūn-ı nazmıñda Leb-i dilber midir yārānı güldürdi ser-tā-pā	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
38b	Ḥaşmet	Reh-i 'ışkıñda pā-māl et beni ey şehlevendim gel Emīn ol ḳaçma benden sevdiğim cānım efendim gel	Ümīd-i maḳdemiñle gönü ser-mest-i ayağ itdim Yoluñda ḥāk-pāy oldum gel ey Ḥaşmet pesendim gel	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	
39a	Şābit	Seniñle bilmez idüm ülfet eylemek güçmüş Ġazāl-i vaḥşīsın ünsiyyet eylemek güçmüş	Civān-ı ṭab'ıma Şābit suḥen begendiremem Efendi genc beḡe ḥıdmet eylemek güçmüş	Gazel/5		.-/-/--/-.-/-.-	
39a	Şābit	Olmuş ol pādīşeh-i ḥüsne muḳarreb sā'at N'ola ger 'aḳreb ile olsa mulakḳab sā'at	Şokulup ḳoynına giçdim gibi yāruñ ŞābitGörinürse ne 'aceb çeşmime 'aḳreb sā'at	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	

39b	Gelibolulu Mustafa Ali	Gel ey nevk-i kalem mâtem ser-encamıñ beyân eyle Döğüp evrâka derdiñ kâra bahtıñdan figân eyle	Bu mâtemde delüp ney gibi bağıñıñ iñle ey ‘Âlî Benim bu nazm-ı dil-süzüm kulağ tut diñle ey ‘Âlî	Kaside/34	Mersiye	---/---/---/---	
40b	Fehîm	Olmazım pejmürde-dil tâ hem-nişînim tâzedir Tıfl-ı nev-res şüh-meşreb nâzenînim tâzedir	Gülbin-i nutk degil ma’nî tarâvet-yâb ise Ey Fehîm itme ta’accüb kim zemînim tâzedir	Gazel/6		---/---/---/..-	
41a	Fehîm	Şem‘i hürşid-i tecellâyız ki yokdur dūdumuz Sâye gibi oldu dūd u tîre dil-merdūdumuz	Bey‘gâh-ı ‘âlem-i kevn ü fesâd içre Fehîm Cevher-i cânıñ ziyân itmekdir ancak sūdumuz	Gazel/5		---/---/---/..-	
41a	Fehîm	Yeter olduñ dile hançer-zen-i bîdâd yeter Yeter itdiñ beni bîdâdıña ki mu’tad yeter	Öyle ‘uşşâkı perişân ki benim ‘âlem-i ‘aşk Ġarazıñ ‘âşık ise bu dil-i nâ-şâd yeter	Gazel/4		---/---/---/..-	
41a	Fazlî	Vire mi derd-i şanem derdime dermân vire mi Vahtidir dem-be-dem artar yüregimiñ elemi	Fazlî mâhı dilersin yüzünü dergâha tut Ġâşâ ki mahrum kıya mı çokdur Allâh keremi	Gazel/5		---/---/---/..-	
41b	Neylî	Hengâm-ı vişâl ‘âkıbet âğyâra da kıalmaz Encâma irer mevsîm-i gül hâra da kıalmaz	Bir gün dökünür nâle-i bülbül dahı Neylî Encâma irer mevsîm-i gül hâra da kıalmaz	Gazel/5		---/---/---/..-	
41b	Fehîm	Hüşum gider âmîz-i cünün eyleme yâ Rab Esrâr-ı dilim perde-birün eyleme yâ Rab	Pejmürdelik oldu olacak cism-i nizâra Bârî hele pejmürde-derün eyleme [yâ Rab]	Gazel/5		---/---/---/..-	
42a	–	Ol kim ezeli ‘aşkı baña pişe düşürdi Cevr itmegi ol afet-i bed-kîşe düşürdi	–	Matla/1		---/---/---/..-	
42a	Rahmî	Emdürüp la’lîñ dil-i gâm-hâra Allâh ‘aşkına Bir ‘ilâc itmez misin bîmâra Allâh ‘aşkına	Rahmî-i dil-haste emsem dir leb-i şîriniñi Bir ‘ilâc itmez misin bîmâra [Allâh ‘aşkına]	Gazel/5		---/---/---/..-	
42a	Fehîm	Rind-i bî-zâdız ümîd-i câhdan âsüdeyiz Ġamdülillâh himmet-i kütâhdan âsüdeyiz	Biz Fehîmâsâ olaldan ‘âşık-ı Mecnûn-reviş İhtilâf -ı ‘arîf-i billâhdan âsüdeyiz	Gazel/6		---/---/---/..-	
42b	Faşıh Dede	Ġağ gelüp mihr-i ruhuñ bî-incilâ göstermesün ‘Aşıka ol tîre-eyyâmı Ġudâ göstermesün	Almak isterse Faşıh ikbâl ü ‘izzetden naşîb Kimseye hiç şeye hiç şûret-i ‘acz ü ricâ göstermesün	Gazel/5		---/---/---/..-	
42b	Sırrî	Hicriñle begim fark idemem şubh-ıla şâmun Şahbâ-yı firâkıñ ile ser-mest-i müdâmun	Âmâde-i fermüdesiyim pîr-i muğânıñ Sırrî n’ola şahbâ ile ma’lûm enâmun	Gazel/5		---/---/---/..-	

42b	Nâşid	Sürûr-ı şevk-ile Nâşid didim bu mısra'ı târîh Neşât-ı mevlid-i Sulţân Muhammed tutdı dünyâyı	–	Müfred/1		---/---/---/---	
42b	–	Çâr-yâr imdâd idüp Nâşid didim târîhini Fâtımâ Sulţân'a yâ Rab hüsn-i Meryem kıl naşib	–	Müfred/1		---/---/---/---	
43a	Zîver	Rindân ile peymâne-keş şubh-ıla şamum Ben bezm-i harâbâtda 'ayyâş-ı müdâmun	Zîver o şehin bende-i fermân-ber[i] oldum Menşûr-ı cefâsı ile meşhûr-ı enâmum	Gazel/5		---/---/---/---	
43a	Nâbî	Çâre-ğ âhâna kime derdimi açsam Nâbî Benden efzûn o da ser-geşte vü bî-çâre çıkar	–	Müfred/1		---/---/---/---	
43a	–	Yâr çâh-ı zeķanım 'ayn-ı vefâdır dir ise Aña ey 'aşık-ı şûrîde inanma çenedir	–	Müfred/1		---/---/---/---	
43a	–	Şehensâh-ı cihânın nuţkı bir târîh-i ğarrâdır Süleymân-ı zamânım başdı dünyâya sa'âdetle	–	Müfred/1		---/---/---/---	
43a	Nâşid	O necl-i ekremiñ mevlûdiniñ inşâ vü târîhi Gürûh-ı şa'îrâna oldı çünki şevk-bahşâyı	Olnca zîb-bahş-ı mehd-i şevket söyledim târîh Tulû'-ı Hân Maḥammed kıldı rûşen mülk-i dünyâyı	Gazel/3		---/---/---/---	
43b	Şeyh Gâlib	Ey nihâl-i işve bir nev-res fidânımsın benim Gördigüm günden berü hâtır-nişânımsın benim Ben ne hâcet ketm idem rûh-ı revânımsın benim Gizlesem de âşikâr itsem de cânımsın benim	Beste kıldım sâz-kârı o zülf-i sünbüle Oldı Gâlib perde-i âhım muḥayyer sünbüle Her-çi bād-â-bād bağlandım hevâ-yı kâküle [Gizlesem de âşikâr itsem de cânımsın benim]	Şarkı/5		---/---/---/---	
43b	Nefî	Çekemem derd-i firâkıñ meded ey mâh meded Görmedim buncılayın bir ğâm-ı cângâh meded	Böyle dermândeleriñ derdine dermân eyle Her işiñde saña da eyleye Allah meded	Gazel/8		---/---/---/---	
44a	Sa'îd	Bilmem bu ğâm-ı abâdda ben kendimi n'oldum Geh gonca-i gül gibi açıldım geh şoldum Cem'iyet ile her ne ki itdimse tıyuldum Keşretde şafâ bulmadım âlâm-ıla tıldum Zevki yalnız geşt ü güzâr itmede buldum 'Aklım daḥi yâr oldığını istemez oldum	Şimdi bilemem ehl-i vefâ var mıdır âyâ Câyiz ki bulunsun hele hiç yok dimem ammâ Ḥayli aradım ben birini bulmadım aşlâ Çokdan beridir ben de seniñ gibi Sa'îdâ [Zevki yalnız geşt ü güzâr itmede buldum 'Aklım daḥi yâr oldığını istemez oldum]	Müseddes/7		---/---/---/---	

44b	Şābit	Şeyhī āşūfte idüp ney-zen-i ālūfte-mizāc Döndi mızrāb-ı kudūm ü neye misvāk-ile tāt	Şıkdırup ma'sare-i maḥbereye kil-k-i terin Eyle Şābit bize bir Āb-ı Ḥayāt istiḥrāc	Gazel/5		.../.../.../..-	
44b	Fehīm	Ehl-i 'aşka ğamze-i cānāne olmaz āşinā Ġāfil olma mest-ile dīvāne olmaz āşinā	Maḥrem-i rāz eyleme Cibrīl olursa ger Fehīm Rind-i 'aşka 'ākıl ü ferzāne olmaz āşinā	Gazel/5		.../.../.../..-	
45a	Medhī	Benim āşūfte vü sevdā-zede-i zūlf ü 'izār Yağdı yandırdı beni āteş-i rüy-ı dildār Baña zūlm itdi meded ḥüsrev-i 'ālī-mikdār Giceler şubḥa deġin eyler idim nāle vü zār Bir siyeh-pūş u siyeh-çeşm ü siyeh-çerde nigār Dün yolum başdı benim bağladı hep her ne ki var	Ḳulı ḳurbānı olam ḥüsrev-i 'ālī-şānuñ Elem ü cevır ü cefā ile çıkarsa cānuñ Umarım mihrini dilde o meh-i tābānuñ Medḥīyā nām-ı şerīfīñ dime zinhār anı Bir siyeh-pūş u siyeh-çeşm ü siyeh-çerde nigār Dün yolum başdı benim bağladı hep her ne ki var	Müseddes/5		.../.../.../..-	
45b	Fehīm	Olmuşdı şekl-i dāl-ı 'īd mānend-i ġurre çün ḳadīm İtdi hilāliyle cedīd şun'-ı Ḥüdāvend-i 'alīm	Ḥaḳḳ eylesün'ömrüñ mezid hem kevkeb-i baḥtıñ sa'īd Eyyāmıñ olsun cümle 'īd luṭf-ı Ḥüdāvend-i kerīm	Kaside/20	Medhiye	.../.../.../...-	
46a	–	Ey ġamzeleri bā'is-i eḡānī-i feryād Destīñden ider ḥançer-i bürrān feryād Cellād-ı ḳazā deġil hemān ba'de'l-yevm Bī-dād ġiden ider şehīdān feryād		Rubai/1		.../.../.../- .../.../.../- .../.../.../- .../.../.../-	
46a	Fehīm	Çeşm-i ḥün-riziñ ki ġāhī mā'il-i bī-dād olur Dillere ol dem hem ḳazā hem küşte hem cellād olur	Siḥr-i i'cāz-ı Fehīm'e eylese ta'līm o çeşm Sāḥir-i mu'ciz-nümā bir şā'ir-i üstād olur	Gazel/7		.../.../.../..-	
46b	İşmetī	Getürmem ḥaṭıra ġamzeñ ġirizāñ olduġum yerdır Ḥayāl itmem ser-i zūlfüñ perişān olduġum yerdır	Ser-i zūlfüñ añup dir 'İşmetī herġiz dil-i mehcūr O ġüşe devlet-i pā-būsa şayān olduġum yerdır	Gazel/5		.../.../.../...-	
46b	Şeyh Ġalīb	Māḥveş mihr-i rūḥuñ şevḳine yandım bu gice Şu'le-efrüz olarak çarḥı dolandım bu gice	Şeb-i tār u ser-i zūlf ü ġam-ı sevdā Ġalīb Ḥāl-i Mecnūn-ı sihey-rüzı çok añdım bu gice	Gazel/5		.../.../.../..-	
47a	Şeyh Ġalīb	Aġlama ey bülbül-i dīvāne Allāḥ aşḳına Merḥamet ḳıl ḥaste-i hicrāna Allāḥ aşḳına	Pertev-i rüşen-zamīre eyle Ġalīb pey-revī Vāşıl olsun şem'īne pervāne Allāḥ aşḳına	Gazel/5		.../.../.../..-	

47a	Fehîm	Perde itdiñ gice destîñ çeşm-i ẖ âb-âlûdeñe Eylediñ meftûn beni çeşm-i hicâb-âlûdeñe	N'ola lâl olsa cevâbıñda Fehîm-i ter-zebân Oldı hayrân zevk-ı güftâr-ı ẖitâb-âlûdeñe	Gazel/5		---/---/---/..-	
47a	Fehîm	Olalı çeşm-i sitemkârına şeydâ fitne Âlem-i cân u dili tıtdı serâpâ fitne	Böyle sa'y itmez idi şûriş-i dünyâya Fehîm Pîş-i çeşmiñde eger itse de da'vâ fitne	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
47b	Fehîm	Ben ol mey-ẖ âreyim rindâne-meşreb Ki itdim meşrebi mestâne-meşreb	Gözünden gitmesün her dem mey-i tâb Fehîm ol dâ'imâ peymâne-meşreb	Gazel/5		---/---/..-	
48a	Neş'et	Bir semender bâl-i hüdhüd var mı yârim söylesün Âteş-i düzah-şerâr-ı hâr hârim söylesün Sûzişim mümkûñ mi kil-k-i bî kararım söylesün Yâre varsun peyk-i nâlem âh u zârim söylesün Âb-ı çeşmim girye-i bî ihtiyârım söylesün	Âle gelmez sır olunmaz derd-i dil pür-mâcerâ Hiç sükût itmekden özge bilmezim rengin edâ Sende varsa güft-gü-yı aşka taakat Neş'etâ Bende yok kudret edâya şarf-ı şevki Nâbiyâ Hâme-i reñgin harîr-i bi-kararım söylesün	Tahmis/5		---/---/---/..-	
48a	Neş'et	Ser-çeşme-i re'yiz dil-i şeydâda nihânız Biz âb-ı zülâliz teh-i deryâda nihânız	Yârân-ı zamân ise bulurlar seni elbet Neş'et biz o sırrız ki süveydâda nihânız	Gazel/5		---/---/---/..-	
48b	Nażim	Olup peşmînesi köhn-libâs-ı zâhid eklenmiş N'ola düşse aşaya kâse-i 'ömri direklenmiş	Nażim-i zâr şimdi bir ferîşte-hûba meyl itmiş Geçüp nefis ü hevânıñ şûr u şerrinden meleklenmiş	Gazel/5		---/---/---/---	
48b	Şeyh Gâlib	Şûh-ı bed-hûy-ı kazâ zann itme nâz eyler baña Bîm-i cândan çeşm-i cellâdı niyâz eyler baña	Gâlibim ol kahramân-ı tab'im ki ben rûh-ı Fehîm Havf edüp biñ dürlü vaz'-ı dil-nüvâz eyler baña	Gazel/5		---/---/---/..-	
49a	Nef'î	Bârekallâh ey sipîhr-i himmetiñ mâh-ı nevi Levhaşallâh ey cihânıñ mihr-i vâlâ-pertevî Şanekallâh ey kelâmu'llâh-ı ilm-i uhrevî Merhabâ ey hâzret-i şâhib-kırân-ı ma'nevî Nâzım-ı manzûme-i silk-i le'âl-i Meşnevî	Rûz u şeb cân u dilim birbirine eyler ẖitâb Her nefes olsun 'atâsından bu bî-kes kâm-yâb Naqd-i ihlâş-ile kılsun bendesin şâhib-nişâb Her dem olsun rûh-ı pâkine du'â-yı bî-hisâb Evliyâdan tâ ki hâlî olmaya dünyâ evi	Tahmis/18		---/---/---/..-	
50b	Seyyîd Vehbî	Ol neş'e-cû 'aķib-i ğubâr olmuş olmamış Çek bâdeyi soñunda hûmâr olmuş olmamı	Erbâb-ı nazm olmayacak Vehbî tâze-tarh Kim diñler anı nûkte-şî'âr var olmuş olmamış	Gazel/7		---/..-/---/..-	

50b	Kānī	Her zamān şāğar-ı bezm-i meyi dilber mi sürer Yoḥsa bu zevḳ u safāya yine sāğar mı sürer	Zāhidi telḥ-dimāğ eyledi şi'r -i Kānī Bilmezim ḥāmesine fülful-i aḥmer mi sürer	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
50b	Āşım	Temāşā-yı cemāl-i yāre perde dūd-ı āḥımdır Felekde baña gün göstermeyen kendi günāḥımdır	–	Matla/1		.---/.---/.---/.---	
51a	Nābī	Fiğān itmek midir āyīn-i māder-zādıñ ey bülbül Ki yitmez gülşene varsañ bile feryādıñ ey bülbül Müdārādır gibi ağyār ile mu'tādıñ ey bülbül Hirāsān olmasa güldeñ dil-i nā-şādıñ ey bülbül Neler eylerdi ḥāra āh-ı āteş-zādıñ ey bülbül	'Aceb bir kerre maḥmūr olmadıñ cām-ı nedāmetden Güzer nā-mümkün oldu saña kūy-ı istiḳāmetden Alınmaz dāmeniñ Nābī gibi dest-i nedāmetden Çekil sen daḥı kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden Behāyīveş çekildi 'aşḳ-ile çün ādıñ ey bülbül	Tahmis/5		.---/.---/.---/.---	
51b	Nādiri	Te'ālallāh zihī şām-ı surūr-encām-ı ḡam-fersā Ki oldu maẓhar-ı esrār-ı subḥānellezī esrā'	Taḥiyyāt-ı ebed-peyvend ile dünyāda 'uḳbāda Ser-efrāz eylesün zāt-ı şerīfiñ ḥāzret-i Mevlā	Kaside/71	Mi'rāciye	.---/.---/.---/.---	
53b	–	Niçün güller gibi ḥāndān u şādān olmayım ben kim Beni zīb-i ser itdi her kimiñ pāyına düşdümse	Nice seng-i felāḥan gibi feryād itmeyim ben kim Atıldım berr ü yābāna kimiñ pāyına düşdümse	Kıt'a/2		.---/.---/.---/.---	
53b	Şābit	Zaḥm urup pāyine çıkmadı ayak seyrine yār 'Āşıḳıñ ayağına balṭa mı oldu tekrār	Şābitā kaṭ'-ı ümīd it heves-i vuşlatdan Kesdi ayağını meclisden o şūḥ-ı ḡaddār	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
54a	Fehīm	İltifāt-ı ḡamze-i mestiñle siḥr i'cāz olur Neşve-i mey çeşmiñe gelse nigāḥ-ı nāz olur	Bāğ-ı ṭab'ımdan Fehīm esse gülistān-ı nesīm Her güli āteş-zebān bir şā'ir-i mümtāz olur	Gazel/7		-.---/-.---/-.---/-.---	
54a	Fehīm	Nigehiyle yine bir dilber-i Mirriḥ-nijād Eyledi leşker-i pür-şūr-ı belāya imdād	Ne belā āfet-i dildir göricek kākülünü Bend-i zencir-i cünün oldu Fehīm-i āzād	Gazel/11		..--/..--/..--/..--	
55b	Bāḳī	Cāmuñ eṭrāfiñ kaçan devr ideler āvāreler Çarḥ-ı mināfāmı güyā seyr ider seyyāreler	Şāh-bāz-ı ṭab'ımuñ pervāzın urmaz kimseler Çāre ey Bāḳī hemān oldur öñince varalar	Gazel/7		-.---/-.---/-.---/-.---	

55b	Vāşif	Sinemiñ zaḥm-ı nighle nice biñ yāresi var Şanma dārū-yı ṭabīb ile bunuñ çāresi vār	Olur efsürde ketān gibi libās-ı ‘ömri Her kimiñ Vāşif o dil-ber gibi meh-pāresi var	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
56a	Şālim	Kemterim ben ne idem saña ricādan ğayrı Fāriğ ol gel kerem it cevır ü cefādan ğayrı Saña bir şey yaraşur şanma vefādan ğayrı Qalmadı māl ü menāl āh-ıla vādan ğayrı Bir gedāyım ne kılam medḥ ü şenādan ğayrı Yādgārım ne ola saña du‘ādan ğayrı	Şuç degil mi bañā ey dürr-i yetīm istignā Sengibi şāha göñül vire benim gibi gedā Maḥlaşım Sālim iken ola mı kāyd-ı dünyā Bir ğarībim ki bir iş gelmez elimden kāt‘ā Bir gedāyım ne kılam medḥ ü şenādan ğayrı Yādgārım ne ola saña du‘ādan ğayrı	Müseddes/4		..--/..--/..--/..--	
56a	–	Tā ol büt-i şeḥlā ki baña itdi nigāh Zūr-ı nighiyle kāfir itdi beni āh Bir zūr-ı nighle ğāmze ḥavfından dir Lā ḥāvle velā kuvvete illā billāh	–	Rubai/1		--./--./--./-- --./--./--./-- --./--./--./-- --./--./--./--	
56b	Ulvī	Baḥr-ı ‘aşk içre şaşırdım ber-i peydā bulamam Düşdi girdāba sefinem leb-i deryā bulamam Merḥamet pişeliğinde saña hem-tā bulamam Derdimi nakle velī sen gibi Dārā bulamam ‘Arz-ı ḥāl itmege şāha seni tenhā bulamam Seni tenhā bulıcaḳ kendimi aşlā bulamam	–	Muhammes/ 1		..--/..--/..--/..--	Bu şiir eksik verilmiştir.
56b	‘Arif	Ḥüsın o şūḥuñ ḥāne-zād-ı ‘ārız-ı dil-cūsıdur Kim terāvet şebnem-i berg-i gül-i ḥod-rūsıdur	Sāzkār olmuş muḥabbet aña ey ‘Ārif hemān Şanma Feryād’ın o kārı kuvvet-i bāzūsudur	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
56b	Şābit	Ağlayup dil-ḥaste sızlār yāre Allāh ‘aşkına Merhem ister zaḥmına bī-çāre Allāh [‘aşkına]	Sālim-i siḥr-āferīn-i nazma peyrevlik muḥāl Virme zaḥmet Şābitā ben zāra Allāh [‘aşkına]	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
56b	–	Zamān-ı fırsatı fevt itme fırsat nehr-i saıldür Maḥall-i feyz-i cuşış gāh gehdir her zamān şanma	–	Müfred/1		..--/..--/..--/..--	
57a	Neş’et	Bir ğarīb-i müstemendim bī-kesim āh el-meded Bir belā-keş ‘aşık-ı bī-çāreyim vāh el-meded Nāle vü āh u enīnim her sehergāh el meded Ey dirīgā ‘acizim men yok meded-ḥ āh el- meded	Nevbahār-ı gülşen-i ümīdim ola cāvidān Cilvegāhım olsa şāh-ı gülbin-i bağ-ı cinān ‘Andelībim yine kārım rüz u şeb āh u fiğān Neş’etāsā derd-i dilden zār u giryānım hemān El meded senden meded sulṭānım Allāh el- meded	Muhammes /4		..--/..--/..--/..--	

		El-meded senden meded sultānım Allāh el-meded					
57a	Fehīm	Biz ki hāl u haṭ-ı dildārı temāşā ideriz Dāğ-ı ḥasretle dili maḥz-ı süveydā ideriz	Şīve-i şāhid-i nuṭkun ki Fehīm'in yazarız Ḥüsn-i elfāzımızı ma'ni-i şeydā ideriz	Gazel/6		..-/-..-/-..-/-..-	
57b	Reşid	Pādişāh-ı dīn-perver zıll-i Rabbü'l-'ālemīn Māhi-i cevri ü mezālim ḥāmī-i şer'-i mübīn	Tamdır bu mışra'-ı tārīḥ-i ra'nā ey Reşid İtdi inşā-ı ma'bed-i vālā imāmü'l-mü'minīn	Tarih/12		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
57b	Rahmī	Ḥıdīv-[i] baḥr ü berr-i Sultān Aḥmed Ḥān-ı 'ādil kim Şoyın buldı zemān-ı devletinde gül-riyāz-ı dīn	'Aṭāş-ı nāsa işrāb eyledim tārīḥin ey Rahmī Ne ā'lā çeşme ābād eyledi şehzāde Seyfüddīn	Gazel/5		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
58a	Rahmī	Melce'-i şāhān Şultān Aḥmed-i 'ālī-cenāb Kim odur sermāye-i fahr-i selāṭin-i cihān	Düşdi yek-pāre aña Rahmī bu tārīḥ-i laṭīf Çeşmesār-ı ümm-i Sultān Bāyezīd oldu revān	Gazel/6		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
58a	Neş'et	Bezm-i Cem'e sırr-ı kadeḥ-i neş'e fezāyız Ḥalvetgeh-i üns-i dile biz feyz-i Ḥudāyız	Ez-cümle biri Rāğıb-ı pür-māye ki dirmiş 'İrfān ile maḥsūd-ı kirām-ı vüzerāyız	Gazel/6		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
58a	—	Dilde ğam şimdilik lüṭfeyle gelme ey sürür Olamaz bir ḥānede miḥmān miḥmān üstüne	Dilde ğam var şimdilik lüṭfeyle gelme ey sürür Olamaz bir ḥānede miḥmān miḥmān üstüne	Gazel/2		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
58b	Seyyid Vehbī	Şāhenşeh-i 'ālī-neseb sultān-ı memdūḥü'l-ḥaseb Fermān-dih-i Rüm u 'Arab Ḥan Aḥmed-i kişver- güşā	Tārīḥi Sultān Aḥmed'in cārī zebān-ı lüleden Aç besmeleyle iç suyu Ḥan Aḥmed'e eyle du'ā	Tarih/28		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
59b	Pertev Efendi	Şāhib-kıran-ı 'ālem şāhenşāh-ı yegāne Maḥmūd Ḥan-ı a'zam İskender-i zemāne	Pertev bu tarḥ-ı bālā resm ü bināsı vālā Tārīḥ-i tāmı a'lā dil-cū tūfeng-ḥāne	Tarih/7		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
59b	Sırrī	Mu'azzam pādişāh-ı Cem-ḥadem sultān-ı bī- hemtā Vücūd-ı devletidir bādī-i āsāyış-i dūnyā	Bu tārīḥ-i güzide biñde bir vāki' olur Sırrī Yeñi ālāyı yapıdı Ḥan Maḥmūd-ı cihān-fermā	Tarih/7		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
59b	Rāşid	Toḥm-ı emelim şüresitān-ı ğama düşdi Yā Rab nem-i luṭfuñla ānı sebz ü ter eyle	—	Müfred/1		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
59b	Nābī	Cismiñ yeter ālūde-i çirk-i güneh itdiñ Cāme lekeden ḥıfz olunur 'āriyet olsa	—	Müfred/1		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	

59b	Fā'iz	Cāygāh-ı leşker-i endūh [u] ğamdır ey sürūr Saña yer yok tengnā-yı sîne-i bî-kînde	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
60a	‘Aynî	Ṭūğ-baḥş-ı vüzerā tâc-dih-i şâh-ı cihân Ḥân Maḥmūd-ı ümem ḥāmî-i dîn ü dünyâ	Ḥân Maḥmūd-şiyem itdi vezâretle çerâğ Müjde hem-nâm-ı resûl-i şakaleyni ḥaḳḳâ	Tarih/9		..-/..-/..-/..-	
60a	Faṣîh	İsmâ‘ olındı nice maḳālîñ nevâları Te‘şîr itdi cāna Ḥüseynî nevâları	Ol seyyidiñ ğâm-ı ruḥ-ı alıyla ey Faṣîh Terk eyledim ḳabâları giydim ‘abâları	Gazel/5		---/-./---/-.-	
60b	Şâkir	Dünyâ yıkıla yazdı bu şeb velvelelerle Gördüm geliyor şâh-ı cihân meş‘alelerle	Bir ra‘şe olur yârı görince ten-i zârım Şâkir yıkılır köhne cihân zelzelelerle	Gazel/9		---/---/---/---	
60b	Şafvet	Şerâr-ı nâr-ı ‘aşkıñdañ gönülde âh yâñın var Ṭutuşdı mülk-i cân def‘ eylesün Allâh yâñın var	Zülâl-ı luṭfuna ḳandır mediḥ(ini) itdükçe fenn eyle Ḳuluñ Şafvet mişâli ḥüsnüne ey şâh [yâñın var]	Gazel/9		---/---/---/---	
61a	Fehîm	Ḳîl ü ḳâl-i ‘aşkı ḥâmûş olmayınca bilmedim Sırr-ı ‘aḳlı mest ü medhûş olmayınca bilmedim	Mezheb-i rindânı bilsün mi Fehîmâ zâhidân Ben hezârân-sâl mey-nûş olmayınca bilmedim	Gazel/5		---/---/---/-.-	
61a	Fehîm	Nigehiñ yâd iderim ṭâlib-i didâr olsam N‘eyleyim tâb getürmem aña ḥüşyâr olsam	Dili dem-beste ider yine füsûn-ı ğamzeñ Ger Fehîmâ gibi bir şâ‘ir-i seḥḥâr olsam	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
61b	Nef‘î	Bârekallâh ey cihânıñ ḥüsrev-i Cem-çâkeri Gelmedi bir mişliñ İskender zemânından beri Seyf-i ḳahrıñ sed çeküp def‘ itdi Ye‘cûc u şeri Âferiñ ey rûzgârıñ şehsüvâr-ı Ḥayderi ‘Arşa aş şimden gerü tîğ-i Süreyyâ-cevheri	Ḥaḳḳ-ı ta‘bîr üzre vaşşâf-ı süḥan-pîrâ benim Ehl-i manzum içre Nef‘î gibi müsteşnâ benim Medḥiñe geldikde eñ ḥayrânları ammâ benim ‘Âcizim ḥaḳ üzre evşâfıñda kim ḥalâ benim Vaşfıñı ‘âlem daḥı itse benim dânişveri	Kaside/25	Medhiye	---/---/---/-.-	
63b	Nâzım	Benim meyḥâne hem-çün zer derûn-ı pâk oldıgum yerdir Çü ḥum lebrîz-i âb-ı dâne-i tâk oldıgum yerdir	Debistân-ı ma‘ârif feyz-i üstâdı ile Nâzım Mişâl-i ‘aḳl-ı ser-tâ-pâ ser-idrâk oldıgum yerdir	Gazel/5		---/---/---/---	
63b	Sâmî	Müjem pây-ı nigâh-ı intizâra ḥârdır sensiz Reh-i âmed-şud-ı nezzâre nişterzârdır sensiz	Çü pervâne-i dil-i âl-i seḥerveş Sâmî-i zâra Gül-i şem‘-i taḥassür zîver-i destârdır sensiz	Gazel/6		---/---/---/---	
64a	Kerîmî	Uşûl-ile bu şeb ruḥsâr-ı yârı oḥşadım öpdüm Der-âğuş eyleyüp ol gül-‘izârı oḥşadım öpdüm	Kerîmî olmadı gerçi temâm-ı vuşlat-ı dildâr Bulup vaktiñ hele adımca bârî oḥşadım öpdüm	Gazel/5		---/---/---/---	

64a	Şeyh Ğalib	Cānlar üzmüş zūlmet-i hecriñde ğisū k oymuş ad Āhlar almış ğam-ı ‘aşkıñda ebrū koymuş ad	Dām kılmış Ğalib’e Mecnūn derūn-ı tengini Şalmış ol sahrāya çok Leylāyī āhū koymuş ad	Gazel/5		---/---/---/..-	
64b	Faṣīḥ	Humlardan alındı mey-i raḥṣān-ı ḥarābāt Açıldı yine kân-ı Bedaḥṣān-ı ḥarābāt	Peymāne-i ümmīde Faṣīḥ irmez imiş el Būs olmayıcağ dāmen-i pīrān-ı ḥarābāt	Gazel/5		---/---/---/..-	
64b	–	Yār(e) cāh-ı zekānım ‘āyn-ı vefādır dir ise Aña ey ‘āşık-ı şūrīde inanma çeñedir	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
64b	Sırrī	Bir nice demdir cüdādır dīde-i mehcūrdan Çıkmadı ammā velākin ḥaṭır-ı meksūrdan	Şū’le-i ḥüsn-ile Sırrī öyle rabṭ olmuş ki rūḥ Çıkmadı ḥālā uyandım dīde-i maḥmūrdan	Gazel/5		---/---/---/..-	
65a	Fıṭnāt	Künc-i istiğnā kadar bir kūşe-i der rāḥat mı var Loḡmā-i ḥ ān-ı kanā’at gibi bir ni’met mi var	Ol meh -i ḥüšne ricā-yı der-kenār eylerdi līk ‘Arz-ı ḥāle Fıṭnāt-ı bī-çāre[de] kudret mi var	Gazel/5		---/---/---/..-	
65a	Faṣīḥ	Humlardan alındı mey-i raḥṣān-ı ḥarābāt Açıldı yine kân-ı Bedaḥṣān-ı ḥarābāt	Peymāne-i ümmīde Faṣīḥ irmez imiş el Būs olmayıcağ dāmen-i pīrān-ı ḥarābāt	Gazel/5		---/---/---/..-	
65a	–	Rıḥlet itdi Ḥazret-i Sultān Selīm Aña raḥmet ide Rābbü’l-‘ālemīn	Hātif-i kudsī didi tāriḥini Türbe-i Sultān Selīm-i pāk-dīn	Gazel/4		---/---/..-	
65b	Ṣābit	Sübḥadan mest-i mey-i ğaflete ḥālet gelmez Ḥabbeden müdmin-i maḥmūra şeṭāret gelmez	Ṣābitā n’eyleriz ol lafzı ki ma’nāsından Nefḥa-i ma’rifet-i bŷ-ı ḥaḳīḳat gelmez	Gazel/8		---/---/---/..-	
65b	Nefī	Lezzet-i vuşlat için firḳāt-i yāri çekemem Şoḥbet-i bāde için renc-i ḥumārı çekemem	Cāna minnet ne çekersem çekeyim ey Nefī Lezzet-i firḳāt için vuşlat -ı yāri çekemem	Gazel/7		---/---/---/..-	
66a	Ṣābit	O nühüfte ğamzelerden bunu kim recā iderdi Bu nigāh-ı āşınāyī neden iḳṭizā iderdi	Dil-i Ṣābiti nigāhı yine şerm-sār kıldı O nühüfte ğamzelerden bunu kim recā iderdi	Gazel/5		---/---/---/..-	
66a	Pertev Efendi	Āh-ı serdiyçün ḥazer eylermiş ol üftādeden Nāzeniñler ise kışda ḥazṣ ider dil-dādeden	Ekserī nā-refte rehlerdir çıkan çıkmaz yola Sen sen ol ayrılma ey Pertev ṭarīḳ-i cāddeden	Gazel/5		---/---/---/..-	
66b	‘İlmī	Ġalaṭa meykedesine gidelim ‘ıyş idelim Bir iki bāde çaḳup zevḳ-i dili bış idelim	Var mıdır ben gibi bir cām-ı sūḥanla med-ḥüş ‘İlmīyā ‘arşa-i ḥum-ḥāneyi teftiş idelim	Gazel/7		---/---/---/..-	

66b	Şeyh Müştâk	Biz harâbât ehliyiz kâşânemiz virânedir Bende-i pîr-i muğâniz tekyemiz meyhânedir	Hâşılı bir noktadır Müştâk ‘ilm-i ‘arifân Kîl u kâl ehli bu ma’niden hele bigânedir	Gazel/5		---/---/---/..-	
66b	–	Sâyesin dervîş-i bî-berg ü nevâdan dūr iden Şaklasın ârâyîş-i tâbûta naḥl-i kâmetiñ	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
67a	‘İlmî	Gidelim gûşe-i meyhâneye mey nûş idelim Ḥum-ı şahbâ gibi bu sîneyi pür-cûş idelim	‘İlmiyâ biz bu hevâ-yıla gezüp âfâkı Ṭûrmayup hırka-i peşmîneyi ber-düş idelim	Gazel/7		---/---/---/..-	
67a	Sırrî	Mâcera açılmaz def‘-i hicâb olmayacak Şöyle kim yâr ile bir bezm-i şârâb olmayacak	İdemem Sırrî o meh-pâreye ben ḥaqqı helâl Dîde-i fitnesi metrûk-i i’tâb olmayacak	Gazel/5		---/---/---/..-	
67b	Ṭayyâr	Mest-i aşkıṃ muṭrîb-i sâkî ne nâz eyler baña Nâlemiz meclisde kâr-ı söz ü sâz eyler baña	Çeşmi bî-tâb-ı ḥumâr-ı nâz iken Ṭayyâr baḥ Her nighde biñ ‘itâb-ı cân-güdâz eyler baña	Gazel/5		---/---/---/..-	
67b	Nâbî	Yerâ‘a-i şu‘arâdan degil dūrûḡ ba‘îd Seyâḥat ehli biraz Nâbiyâ mücâfiz olur	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
67b	Cevrî	Ḥürşîd yanar şu‘le-i âḥ u seḥerimden Dûzaḥ söyünür mevc-i yem-i eşk-i terimden	Ġavḡâ-yı kıyâmetle tolar ‘alem-i ervâḥ Cevrî dem-i firkatde olan nâlelerimden	Gazel/5		---/---/---/..-	
67b	–	Şalın üftâdeler şaf şaf yoluñda pâ-y-mâl olsun Libâs-ı nâz u şîve kaddiñe kât kât helâl olsun	–	Matla/1		---/---/---/---	
68a	Şeyh Ġâlib	Gelürseñ gelme bezme zâhidâ bir âfet-i cânsız Bilürsin girmek olmaz bâḡ-ı ḥulda çünki îmânsız	İrişmek Pertev-i ‘âlî-cenâbın gerdine müşkil Göñül bî-tâb hem Ġâlib kümeṭ-i ḥâme dermânsız	Gazel/5		---/---/---/---	
68a	–	‘Arz-ı ḥâcet idemem yârime keyf olmayacak Ġonca izḥâr idemez ḥumreti şayf olmayacak	–	Matla/1		---/---/---/..-	
68a	Nâbî	Dirler aḡyâr[1] mezemmet nemek-i meclisdir Biz de ḡıybet idelim meclise lezzet gelsin	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
68a	Hâtif	Kıışsa-i silsile-i zülfi füzûn oldu baña Ḥalka-i çeşm-i peri ṭavḡ-ı cünûn oldu baña	Tâb-ı müjgânına şimdi nâzar itdim Hâtif Tîḡ-i cevri-nighi dâḡ-ı derûn oldu baña	Gazel/5		---/---/---/..-	

68b	‘ Ārif	Göñül bu bezm-i şevkiñ bir kadeh peymâlarındandır Ki rûh-ı Cem anıñ ser-mest ü bî- pervâlarındandır	N’ola eylerse her şeb meşk-i nâle tâ seher ‘Ārif Kim ol gülzâr-ı hüsniñ bülbül-i güyâlarındandır	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
68b	Şâbit	Dü çeşmim taş-ber-kef şehir-i ğam sakķâlarındandır N’ola hûn olsa âbı Kerbelâ şahrâlarındandır	N’ola Şâbit de vâdî-i ğazelde pey-revi olsa Cenâb-ı ‘Ārifiñ kim maħmidet güyâlarındandır	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
68b	Vecdî	Tağ olsa nigâhına tayanmaz dil-i’uşşâķ Ol âfetin Allâh ne zâlim nazarı var	–	Müfred/1		--/.---/.---/.--	
69a	Nâbî	Ne sendendir ne bendendir ne çarķ-ı kîneverdendir Bu derd-i ser humâr-ı neş’e-i cām-ı kâderdendir	Bu ta’bîrât vüs’inde deĝildir kuvvet-i tab’ıñ Bu feyz-i ma’nevî Nâbî’ye mecrâ-yı diĝerdendendir	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
69a	Şâbit	Tıfıl iken sîneye çekdükde fiĝân eyledi yâr Kuzucuķdur koyuna girdi ‘aceb mi melese		Müfred/1		..--/..--/..--/..--	
69a	Hayret	Perçemiñ çerb eylemiş âteş-peresti çinden Düd u ‘anberdir çıkar bu micmer-i sîmînden	Naķş-ı kâlâ-yı hünerde hâme-i Hayret gibi Var mı bir şûret çıkarmış ma’ni-i renginden	Gazel/7		-.---/-.---/-.---/-.--	
69b	Bâķî	Yıllar durur yoluñda seniñ pây-mâldır Miskîn zülfüñ ayaĝa şalma vebâldır	Bâr-ı belâ-yı ‘aşķa heves itme Bâķiyâ Âķir taħammül itmeyesin ihtimâldır	Gazel/5		---/.-./---/.-.	
69b	–	Ķo yansun baĝrıñ yıķılsın manzarı Ki ‘üryân eyleyüp alur koyunına cānânı	–	Matla’/1		Vezin tespit edilememiştir.	
69b	–	İstemezdim çıkmaĝa üstüne çengî güzeliñ Bañâ çâr-pâresi çık çık diyü ibrâm itdi	–	Müfred/1		..--/..--/..--/..--	
69b	–	Nedir ey çarķ-ı zâlim yâr [u] yârândan cüda ķılmaķ Murâd ehlin esîr-i dām-ı bîdâd-ı belâ ķılmaķ	Çü lâzımdır saña ķılmaķ cüdâ her yâr [u] yârânden Çeküp zaħmet ne lâzım birbiriyle âşîna ķılmaķ	Ķıt’a/2		.---/.---/.---/.---	
69b	–	Hâl-ı dil-i nālânımı şor soñra ‘itâb it Dâĝ-ı ĝam-ı hicrânımı şor soñra ‘azâb it	–	Matla’/1		---/.---/.---/.--	

69b	–	Tûde-i rîk-i revândır feleğiñ ikbâli Her zamân ‘arşa-i dîgerde ider �arb-ı hıyâm	–	Müfred/1		..--/..--/..--/..--	
70a	Es’ad	Ol âdem-kim ola dildâra hem-dem Olur ol kimse ‘âlemde m�kerrem	Ma�aldır âdeme âdemlik olsa Ki âdemlikledir ‘âlemde âdem	Gazel/5		.---/.---/.--	
70a	Feh�m	Her mürde dil ki mâlik-i mülk-i vi��l olur ���m-i ‘adem [ol] âdeme emr-i mu��l olur	Olsam r�s�m k�r-ı mu��lsam kel�m eger Kilkim Feh�m mevr�d-i si�r-i �el�l olur	Gazel/7		--./--./--./--	
70b	Ned�m	Cef�-yı t�li‘-i n�-s�zk�rı benden �or Am�n am�n sitem-i r�zg�rı benden �or	Henüz ne�‘esini görmeden �um�r �eker Ned�m-i dil-şude-i b�-�ar�rı benden �or	Gazel/5		.-./..--/.-./..--	
70b	Leyl� Hanım	Dev�dır ��k-i k�y�n� �asteg�na y� Res�lall�h �if� ba�� itdi lu�fu� cism � c�na y� Res�lall�h	Bu �ara yüzle d�za�dan dağı �erm eylerim bill�h Degil Leyl� kulu� l�y�k cin�na y� Res�lall�h	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
71a	Leyl� Hanım	D�ny�yı tutu�durmada efl�ke çıkar �h Y�r olmadı �g�h ��l-i dil-i z�ra yine ra�m itmedi ol ��h Yandım bu�a bill�h	Leyl�‘yı hel�k eyledi bir gözleri �h� Bir zülfi semen-b� Eglence ba�a şimdi hem�n �h-ı se�erg�h T� �ub�a �adar �h	M�stez�d/5		--./---/.---/.-- --./---	
71a	En�s-i Mevlev�	�o�unsun tek (...) la‘l-i nemek-r�zi�n leb-i cıma �atarsan b�‘de-i n�ba nemek �at �at �el�l olsun	–	Müfred/1		.---/.---/.---/.---	
71a	Feh�m	�anma� bizi da��m� �am��suz Biz beste-de��n-ı pür �ur��suz	Remz-i leb-i dilbere Feh�m� Bi� c�n u dil ile çeşm � g��suz	Gazel/7		--./.-./--	
71b	Leyl� Hanım	Ey ��h-ı cih�n eyleye ��� ‘�mri�ni efz�n Hem d��men-i bed-� ���n ide reşk-ile ma�z�n �tmekdesin erb�b-ı dili lu�f-ile memn�n Mes�ud ola ���m sağa bu s�r-ı h�m�y�n	�tdik�e münevver bu cih�n� �eh-i devr�n Leyl� gibi bir m�y�na bi� c�n ola �urb�n Bu mısra‘ı hep bendeleri�n söylese ��y�n Mes�ud ola ���m sağa bu s�r-ı h�m�y�n	�ark�/5		--./---/.---/.--	
71b	–	Zev�-i vi��li�n ‘�d-i sa�det ��m-ı fir��n� r�z-ı �iy�met	Zev� ��ir oldu ��m z�hir oldu Gelmek ir�det gitmek ic�zet	Kıt’a/2		--./--	
72a	V��ıf	�imdi gülüm d��� bir nev-res güle Döndü fery�d�m nev�-yı bülbüle Her ne dem ol �onca-i z�b� güle Gösterir bülbül güle g�l sünbüle	Bend idüp d�ny�yı V��ıf k�l�le Bezm-i ‘�lemde �opard� g�lg�le Destine ald���a ol gül-i bülbüle Gösterir bülbül güle g�l sünbüle	�ark�/5		---/---/..	

		Şöhretiñ virdi cihāna ğulğule	Şöhretiñ virdi cihāna ğulğule				
72a	Ahdī	Bezm ehline sākī bugün āmāde mi geldiñ Yā bī-қадеһ [ü] bāde hemān sāde mi gel	Keyfiyet-i mey sende zühür eyledi bilmem ‘İşveyle meyiñ neşvesiniñ icāda mı geldiñ	Kıt’a/2		---/---/---/---	
72b	Nev’ī	Dāstān-ı mihr okuyup nüshā-ı gülden hezār Neylesün ammā ki yok güllerde ğuş-ı i’tibār	Günleriñ ‘īd u bahār olsun giceñ Qadr u Berāt Devletiñ mihrini tābān eylesün Perverdigār	Kaside/26	Bahariyye	---/---/---/---	
73a	‘Ārif	Pādişāh-ı dāver-i Sultān Selīm-i a’zamuñ Bende-i dergāh-ı ehl-i hayr u re’fet-iktisāb	Söyler ‘Ārif teşnegāna şu gibi tārīhini Şoĥbet olsun al bu dil-cū çeşmeden iç āb-ı nāb	Tarih/5		---/---/---/---	
73a	Vecdī	Ṭaleb-i büse-i sīb-i zeķan itdikde didi Saña şeftālū gerekse baña cānum қайısı	–	Müfred/1		---/---/---/---	
73a	Nedīm	Ṭopuqlarñ göricek mest olup şafāsından Pabuç gibi açılıp qaldı ağızı haffāfñ	–	Müfred/1		---/---/---/---	
73b	–	Ol resül-i müctebā hem rahmetelli’l- ‘ālemin Bende medfūndur diyū faḥr itdi eflāke zemīn	Ravzāsın idüp ziyāret didi Cibrīl-i Emīn Hāzihi Cennāt-ı Adnin fedḥulūhā ḥālidīñ	Kıt’a/2		---/---/---/---	
73b	–	Buldı teşrīfiñle revnāk ser-te-ser rüy-ı zemīn Maqdemīñ dünyāyı tezyīn eyledi ey nāzenīn	Olmasa zātñ felekler olmaz idi āşikār Şānuña ‘levlāk’ didi ya’ni Rabbü’l-‘ālemin	Kıt’a/2		---/---/---/---	
73b	–	Penāhum oldı benim ‘inne Rabbenā le-ġafūr’ Ne kadar ‘āşī isem ol kadar da maġfūrum	–	Müfred/1		---/---/---/---	
73b	–	Belki cürmüm zīver-i ruḥsār-ı ğufrān eyleye Dilberiñ tarf-ı benaġuşunda ġiysū-ġüsteri	–	Müfred/1		---/---/---/---	
73b	–	Ḥalka-i dīdemi şayyād-ı felek ideli dām Ḥüblarda seni tıtdı gözüm ey serv-i ḥırām	–	Matla’/1		---/---/---/---	
73b	Bāķī	Ol mīr-i ḥüsñ eylesün ḥaddini efzūñ ‘Azline çıkar bir gün anıñ ḥaṭṭ-ı hümāyun	–	Matla’/1		---/---/---/---	

73b	Rahmî	Gözüm merdümlerinin ‘aksi düşmüşdür leâfette Ruhuñ mir’atine nâzır olanlar anı hâl añlar	–	Müfred/1		.---/.---/.---/.---	
74a	–	Bu mektübüm kebüterveş açup per Temâşâ eylesün bir demde çarhı	İrişdi menzil-i maşşûda yâ Rab Be-ğakķı Hâzret-i Ma’rûf-ı Kerhî	Kıt’a/1		.---/.---/.--	
74a	–	Dâd eyâ kân-ı kerem a’nî veliyyü’n-ni’amım Teni kıavurma ider aşçı-i ğam ki kıapama	Vehbî-i sâde dili nâ’il-i maţlab eyle Der-i ihsânıñı aç eyle ‘aţıyye kıapama	Kıt’a/2		..---/..---/..---/..-	
74b	–	Zuhûr-ı hâr-ı miñnet müjde-i gül-ğonce-i terdir Şeb-i târiķiñ encâmı tûlûc-ı mihr-i envârdır	Dilâ bârân-ı ğam böyle kıalur mı açılır elbet Şehâb-ı derd ü hicrânın soñı şems-i münevverdir	Kıt’a/2		.---/.---/.---/.---	
75a	‘Aynî	Hân Maħmûd’uñ hâzinedârı Cevrî Ustâ kim Fî sebîli’llâh bu dil-cû çeşmeyi kıldı binâ	Çamlıca seyrinde ‘Aynî söyledim târiķ-i tām Gel şuyı iç eyle Cevrî Usta’ya çok çok du’â	Kıt’a /2		-.---/.---/.---/-.-	
75a	–	Bu hüsñ ile kim nâra vara ol büt-i tersâ Dûzaħda olan ehl-i hevâ pür-keder olsun	Mâlik olacaķsın o güher-pâreye âħır Ey nâr-i cehennem saña şad müjdeler olsun	Kıt’a/2		---/.---/.---/.--	
75a	–	Râh var dilden dile meşhûrdur ey bî-vefâ Sen bizi terk eylediñse biz de senden fâriğiz	–	Müfred/1		-.---/.---/.---/-.-	
75a	–	Kışsa-i hüsñüñ nihâyetsiz şehâ Berg-i gül üstine itdikde raķam	Her birin bir dürlü yazmış göriceķ Lâle evrâķın tağıtmış ey şanem	Kıt’a/2		-.---/.---/-.-	
75b	Pertev Efendi	Ben de Pertev söyledim bir beyt iki târiķ-i tām ‘Âcizâne eyledim inşâd-ı itmâmın beyân	Yapdı bu sâhil-serâyı pek güzel Maħmûd Hân Oldı nûr-efzâ bu cây-ı nûzhete şâh-ı cihân	Kıt’a/2		-.---/.---/.---/-.-	
75b	–	Mışra‘-ı evvel güher-senc-i niķâţ sânisî tām Söyledim Pertev iki târiķ için beyt-i güzîn	‘Âfiyetle dâ’imâ Maħmûd Hân olsun meķin Oldı bu sâhil-serây-ı dil-güşâ pek dil-nişîn	Tarih/2		-.---/.---/.---/-.-	
75b	Nâbî	Sebû-yı meyle ibriķ-i vuzû bir hâkden ammâ Ne hikmetdir bilinmez biri şâlih biri fâsıķdır	Dâhı kimden ümîd-i şıdķ idersin Nâbiyâ bilmem Şabâhıñ bir nefesde nişfı kâzib nişfı şâdıķdır	Kıt’a /2		.---/.---/.---/.---	
76a	‘Aynî	Şâhenşeh-i ferhunde-şân Hâķân-i İskeñder-nişân Sulţân Maħmûdu’z-zemân şâhib-kırân mihr-i zafer	Zevrâ’yı geldi zûr idüp aldı ‘Alî Pâşâ-yı merd Dâvûd Pâşâ ceng ile tûtuldı geldi müjdeler	Tarih/11		---/.---/.---/.---	

76b	Sa'dullah el-Ḳonevī	Eskimiş cāmesi pīr-i felegiñ bunca zamān Başladı penbeleri olmağa şimdi rīzān	–	Matla' /1		.../.../.../..	
76b	–	Bürüdet öyle te'sīr eylemekde cism ü cānāna Ṭoñar diyü hayāl-i yāri dilde 'āşīkān dītrer	–	Müfred /1		.../.../.../...	
76b	–	Ah-ı gerdün-süz n'itsün hāne-i kevkeb hārāb Şubḥa dek çaldım der-i te'sīri dün aḥşāmdan	–	Müfred /1		.../.../.../..	
76b	–	Ravza-i sultān-ı keveyne zemīn üzre görüp Reşkden dedi felek "yā leytenī küntü türāb	–	Müfred /1		.../.../.../..	
76b	–	Bu ḥancer-i ser-tiz-i hilāl-i Ramazān'ı Ḥalkıñ boğazın kesmege gönderdiler anı	–	Matla' /1		.../.../.../..	
76b	–	Dem-i aḥırde şanmañ menzilin zīr-i türāb itdim Günāhum çokluğundan yerlere geçdim ḥicāb itdim	–	Matla' /1		.../.../.../...	
76b	–	Temāşā-yı cemāl-i nev-arūs-ı rāḥat istersen Var evvel dīde-i 'irfānıña kühl-i mūdārā çek	–	Müfred /1		.../.../.../...	
76b	–	Terāzū-yı ḥaḳīkatsin gönül her gördüğün çekme Çekersen Yūsūfāsā sīneye bīr dürr-i yektā çek	–	Müfred /1		.../.../.../...	
76b	–	Mest-i mey iden 'ālemi ol sīb-zeḳandır 'Āşīqları bülbül iden ol ḡonce-dehendir	–	Matla' /1		.../.../.../..	
77a	–	Būsītān-ı dehre dökmüşdi nübuvvet şānını Mezra'-ı dünyāya Ādem baş[ma]dan daḥı kaḍem	Gülşen-i kevne bırak[mış] bisāt-ı 'izzeti Eyler iken daḥı Ādem seyr-i şaḥrā-yı 'adem	Kıt'a /2		.../.../.../..	
77a	Cevrī	Rūy-ı dil yok āşnāya mültefit bigāneler Bī-vefā böyle ḳalursa aḡladur çok anālar	Maḥremāna ülfetiñ maḥv olmuş ey Cevrī seniñ Böyle hercaıyī midir 'ālemde hep cānāneler	Kıt'a /2		.../.../.../..	
77b	–	Ne ḳadar şu'le-fürüz olsa da şem'-i zālīm Āh-ı mazlūm ile elbetde söner çok ṭurmaz	–	Müfred /1		.../.../.../..	
77b	–	Nān-ı ḥuşka ḳıl ḳanā'at dā'im-i istiḡnāda ol Ber-murād olmazsan olma tek hemān āzāde ol	–	Matla' /1		.../.../.../..	

77b	Neş'et	Zahmveş açma dehen kimseye Lokmân ise de Merhem-i merhâmeti derdiñe dermân ise de	Fâriğız himmet-i erbâb-ı himemden Neş'et Mâye-i muhteşemi servet ü sâ mân ise de	Gazel/5		.../.../.../..-	
77b	–	Bir şem'-i fûrûzânım uyandım senden Yağdın beni âteşlere yandım senden	Biñ küşte görüp gûşe-i çeşminde nihân Cân virmege vallâhî uşandım senden	Kıt'a/2		.../.../.../- .../.../.../-	
78a	Leylâ Hanım	Cânıma kâsd eyledikçe ey gül-i ra'nâ benim Nâleme hayretde kaldı bülbül-i şeydâ benim	Var ise ma'zûr ola şî'rimde bir iki saķat Sîne-i mecrûhumuñ âşârıdır Leylâ benim	Gazel/7		.../.../.../-	
78a	Faşıh Dede	Sensin ol yektâ vücûd-ı bî-naẓîr-i nûr-ı Rab Zâtıñ oldu on sekiz biñ 'âlemi hâlķa sebep	Sensin ol ser-meclis-i Peyğamberân kim cümlesi Mu'cizâtıñ câmınıñ bir cür'asına teşne-leb	Kıt'a/2		.../.../.../-	
78a	Cevrî	Hâle-i âğûşuna almış rakîb meh-pârmi Cevriyâ billâhi gördüm dün gice dervâzeden	–	Müfred/1		.../.../.../-	
78a	–	Ey nişâb-ı fitneyi mâlik zekât-ı hüsününi Virme benden gayrı bir cerrâra Allâh 'aşķına	–	Müfred/1		.../.../.../-	
78a	Nahîfî	Mir'âta bakma bir iki gün eyle tecrübe Şabr eylemek firaķına müşkil değil midir	–	Müfred/1		.../.../.../-	
78b	–	'Arz itmedigim yâre meger yâre mi kaldı Yâ derd-i dile itmedigim çâre mi kaldı	Bülbül ne 'aceb terk-i vaţan eyledi şimdi İklîm-i çemen yoķsa yine hâra mı kaldı	Kıt'a/2		.../.../.../..-	
78b	–	Bakmazım rûy-ı nigâra gül-i âl olsa daķı Zenne meyl eylemezim kaķt-ı ricâl olsa daķı	–	Matla'/1		.../.../.../..-	
78b	–	Müreccahdır haţ-âver her cihetle sâde-rûlardan Toyulmaz mâh-tâbıñ seyrine aşlâ çemenlikde	–	Müfred/1		.../.../.../...	
78b	–	Qorķarın kim göz dege hâķ-i der-i cânânıma Yoķsa kühlâsâ çekerdim çeşm-i hûn-efşânıma	–	Matla'/1		.../.../.../-	
78b	–	Haţâdır intihâb-ı bûse itmek rûy-ı dilberden Şehâ şahn-ı harîm Ka'be'de mihrâbı neylersin	–	Müfred/1		.../.../.../...	
78b	–	Tıraş it leşker-i haţtın ruķuñda kâkülün tursun Qırılsa ğam değil 'asker hemân serdâr şağ olsun	–	Matla'/1		.../.../.../...	

78b	–	Ġam-küsâr olma dilâ düşdüñ ise baħr-ı ğama Seyl-i emvâc-ı felâket gecer inşallah	–	Müfred/1		---/---/---/..-	
78b	–	Sehâb-ı ğam mı yâhud perde-i işmet midir bilmem Şeb-i yeldâ gibi rüyı kararmış çarh-ı bî-dâdın	–	Müfred/2		---/---/---/---	
78b	–	Naķşibendî dergehidir bu maķam-ı dil-güşâ Ġâh kıl Ġaķķ’a ‘ibâdet ğâh [et] kesb-i şefâ	Nân-ı huşķı hırķa-i peşminiye kâni’ isen İşte meydân-ı muħabbet gel ‘azîzim merhâba	Kıt’a/2		---/---/---/..-	
79a	Ṭayyâr	Heves-i perçem-i dîdâr ile belden geçdim O hevâda hele ben ṭul-i emelden geçdim	Gerçi geçdim felegiñ nîk ü bedinden Ṭayyâr Şanma kim meclis-i ‘âlemde güzellerden geçdim	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
79b	Şeyh Ġâlib	Biñ ‘aded sikke-i maħbûb ile şâd oldu ķuluñ Eylediñ pâdişehim ķayd-ı düyûndan iħrâc	Ola her dânesi yüz ķise vü her ķisesi biñ Alasın mülk-i ‘adûdan o ķadar bâc [u] ħarâc	Kıt’a/2		..-/..-/..-/..-	
79b	–	Dâne-i ħâline baķ cennet-i ruħsarında Nice şabr eylesün Allâh’ı seversen Âdem	–	Müfred/1		..-/..-/..-/..-	
79b	–	Göñüldür da’vî-i şıdķ-ı ħulûşa şahîd-i ‘âdil Miyân-ı râst-güyân-ı muħabbetde yemîn olmaz	–	Müfred/1		---/---/---/---	
79b	Ĥaşmet	Dil degil mi beni üftade-i baħr-ı ğam iden Şad [ħezâr] müjde dilâ biz de bu dilden geçdik	–	Müfred/1		..-/..-/..-/..-	
79b	–	Yaklaşma baña şem’-i vişâlimle yanarsın Ĥaṭṭıñ gelicek sen beni mûmlarla ararsın	–	Matla/1		---/---/---/---	
79b	–	Diñ kahve-keşân meykededen çeksün ayağın Zîrâ ki felek añlarıñ ayırdı çanağın	–	Matla/1		---/---/---/---	
79b	–	Görüp ebrûñ-ıla mâh-ı nevi ehl-i diķķat Didiler farkı eger var ise ancak bir mû	–	Müfred/1		..-/..-/..-/..-	
79b	–	Ne reftârında ne ruħsar u güftârındadır ħikmet Nezaketle küşâd-ı bend-i şalvârındadır ħikmet	–	Matla’/1		---/---/---/---	
79b	–	Ĥaṭâdır intiħâb-ı bûse itmek rüy-ı dilberden Şehâ şahın-ı ħarîm-i Ka’be’de miħrâbı neylersin	–	Matla’/1		---/---/---/---	

80a	–	Tāğa taşa sordılar Mecnûn-ıla Ferhād kim Zümre-i ‘uşşakda yokdur yeri zen-pāreniñ	–	Müfred/1		-.---/-.---/-.---/-.-	
80a	–	Dil-berā bir buse vir didim bu dem şāh ‘aşkına Didi-kim yiri degil and virme Allāh ‘aşkına	–	Matla’/1		-.---/-.---/-.---/-.-	
80a	–	Degme kırsun şişe-i rindānı kāfir-i muhtesib Bir gün elbette anıñ da başına çatlar kabağ	–	Müfred/1		-.---/-.---/-.---/-.-	
80a	–	Hacerü’l-esved imiş Ka’be yüzüñde bir ben Hācıym sa’y eylerim ol hāceri öpmege ben	–	Matla’/1		..---/..---/..---/..-	
80a	–	‘Ayn-ı ibretle dehre nāzır olan Yeter aña nümüne-i zıll-ı hayāl Âhır eyler güzır vücūda gelen Kalmaz illā muharrik-i eşkāl	–	Rubai/1		..---/..---/..---/..-	
80a	–	O şūha dil virüp āzārın aldık cān virüp cevriñ Lebiñde şimdilik bir buse kaldı kan bahāsından	–	Müfred/1		..---/..---/..---/..---	
80a	Nābī	Cihānıñ zır ü bālāsın tefahhūs eyledim Nābī Kānā’at kūşesinden ğayrı yerde istirāhat yok	–	Müfred/1		..---/..---/..---/..---	
80a	–	Emeyim la’l-i leb yār ile hem-dem olayım Ġayrı mey-hāneye ‘azm eylemeyim ‘ahd olsun	–	Müfred/1		..---/..---/..---/..-	
80a	–	Yüzde bir ben gibi üftāde bulunmaz sebbāk Var mıdır nā’il-i būs-ı ruğ benden ğayrı	–	Müfred/1		..---/..---/..---/..-	
80a	–	Kalmadı tende liyākāt çekmege cevır ü sitem Ol cefā-cū itdigiñden hiç pişmān olmadı	–	Müfred/1		-.---/-.---/-.---/-.-	
80b	–	Hat-āver olmayınca tāze virmez buseye ruşat Şükūfe açmadıkça nağl-i nev-res mivedār olmaz	–	Müfred/1		..---/..---/..---/..---	
80b	–	Hat-ber-āverdeleriñ gitmez elinden cınbız Âh idüp geçdi zamanım diyü tırılmaz yolunur	–	Müfred/1		..---/..---/..---/..-	
80b	–	Hı ābda büsesin almağ diledim çok yāriñ Bir hābeş bekler imiş ben anı hālī şandım	–	Müfred/1		-.---/-.---/-.---/-.-	

80b		Ey lücce-i deryâ-yı muhabbet yine cûş it Keşti-i beden sâhil-i maşûda erince	–	Müfred/1		---/---/---/---	
80b	–	Şakın nev-dil-[si]tân ‘aşrdan himmet hayâl itme ‘Abesdir dür ümîdin eylemek baır-ı muşavverden	–	Müfred/1		---/---/---/---	
80b	–	Biliñ hâl-i siyâhı düşdiğinden nâr-ı ruhsâra Ki âteşdir cezâsı her kimiñ da‘vâsı benlikde	–	Müfred/1		---/---/---/---	
80b	–	Çarpılmış o da kendü gibi bir perîveşe Aldırmuş ‘aqlıñ ‘aql alıcı dil-sitân iken	–	Müfred/1		---/---/---/---	
80b	–	Nâ-çar esîr-i zülf-i dilân olan (...) ğarîb Mihmân-hâne-i külhan olur ister istemez		Müfred/1		---/---/---/---	
80b	‘İzzet Mollâ	Muhabbet şem‘ine gerçi gönülleri yana gelmiştir Benim gönlümce bir ben bir de [bir] pervâne gelmiştir	–	Matla’/1		---/---/---/---	
80b	–	Cevri gönlümdür çeken gözdür gören ruhsârıñı Allâh Allâh kâm alan [kim] kimdir çeken renc ü taab	–	Müfred/1		---/---/---/---	
80b	–	Şol kızıl kan ki dil topladı çeşmim dökdi Allâh Allâh kurbân kimdi kim itdi iţlâf	–	Müfred/1		Vezin tespit edilememiştir	
81b	Nâbî	Hâzret-i destûr-ı ‘âlî-menzilet Mağrem-i şâhenşeh-i rûy-ı zemîn	Seyr idüp Nâbî didi târihini Kuvvet-i bâzûsına şad âferîn	Gazel/7		---/---/---	
81b	–	‘Arşâ‘-i şaırac-ı devrân içre farz it şâhsıñ Gösterür rûh her tarafından kişiniñ üstüne mât	–	Müfred/1		---/---/---/---	
81b	–	Çarh-ı hüsnüñ ğalibâ Mirrîhdir ol ser-tıraş Bir elinde tîğ-i bürrân bir elinde dağı baş	–	Matla’/1		---/---/---/---	
81b	–	Bir ‘Acem tazesiniñ ben ele aldım çükünî Dönüp ardına geçince didi bâbâ çi konî	–	Matla’/1		---/---/---/---	

81b	–	Her dilber için sîne de bir yâre mi olsun N’etsün dil-i miḥnet-zede biñ päre mi olsun	–	Matla’/1		---/---/---/---	
82a	–	Germ olup meclisde dilber sînesin açup didi Hâzihî cennâtü ‘adnin fe’dhulûhâ ḥalidîn	–	Müfred/1		---/---/---/---	
82a	–	Elledim gül memesinden daḥı düşîze imiş Didi abo ne dimekdir çek elin ister kûs	–	Müfred/1		---/---/---/---	
82a	–	Seni ey bâde ḥelâl-zâde şanurduḡ ammâ Bir ḥarâmîsin hemâñ ümm ü ebiñ aşmalıdır	–	Müfred/1		---/---/---/---	
82a	–	Vaḡtidir dest-i teraḡḡumla bugün sultânım Dil-i vîrânemi eyleyesin âbâdân	–	Müfred/1		---/---/---/---	
82a	–	Sen baña gelmek ba’îd ü ben saña varmaḡ muḡâl Kim hümâ inmez yere ḡonmaz kebûter Kâ’be’ye	–	Müfred/1		---/---/---/---	
82a	–	Sikender-seyr iseñ de sedd-i nuḡḡ it pîş-i kâmilde Felâḡtûn-ı ḡaḡîḡat-bîne naḡl-i mâcera olmaz	–	Müfred/1		---/---/---/---	
82a	–	Cânı cânân dilemiş virmemek olmaz ey dil Ne nizâ’ eyleyelim ol ne señindir ne benimḡ	–	Müfred/1		---/---/---/---	
82b	Faḡîḡ Dede	Şehâ ol tügmeler aḡyâra ḡarşu tâ iliksizdir Ser-â-pâ üstüḡ ânı ‘aşıḡ-ı zârıñ iliksizdir	Faḡîḡ sîne-i ‘aşıḡ ki anda olmaya dilber ḡarâb olmuş yatur ol laḡte beñzer kim meleksizdir	Gazel/6		---/---/---/---	
82b	Kemâl Pâşâ	Bu ḡadar cürm-i bî-şümârım ile Raḡmet ümmîdimiñ budur sebebi	Ki buyurdu Ḥudâ-yı ‘azze ve cel ‘Sebeḡat raḡmeti ‘alâ ḡazabî’	Kıt’a/2		---/---/---/---	
82b	–	Yâ Rab bu güzellerdeki ḡâlet ne belâdır Bu ḡüsn-ile bu ḡadd-ile ḡâmet ne belâdır	Yâ Rabbi ḡalâş eyle bu ‘âciz ḡuluñı sen Bir dilber-i ra’nâya muḡabbet ne belâdır	Kıt’a/2		---/---/---/---	
82b	–	Elbet olur şerâre-i âḡ ile dâḡ-zen Ḥâkister-i ḡarîḡ-i belâyı ḡarışdıran	–	Müfred/1		---/---/---/---	

83a	Hāletī	Luṭf-ı Hāk'dan nā-ümīd olma şaķın ey Hāletī Şanma te'şīr itmeye erbāb-ı cāha āhımız	Var iken Nemrūd-ı bed-künhūn bu deñlü vahşeti Peşşeye mağlup iden Allāhdır Allāh'ımız	Kıt'a/2		---/---/---/..	
83a	–	Şevk-i ruhsārīnla āh itsem olur 'aşķım ziyād Şu'lesin eyler ziyāde āteşin esdikçe bād	Süregör dilden ğamı ıoldur şafāyı sākīyā İçelim bir kaç kadeh Cemşīdīn olsun rūhu şād	Kıt'a/2		---/---/---/..	
83a	–	Çünkü şāhīb-hāneden yok fā'ide 'Rabbenā enzil 'aleynā mā'ide'	–	Matla'/1		---/---/..	
83a	–	Virme yüz terġīm-i enf it hāsīd-i bed-tıynet Düşmeniñ çeķsün ğamı sen çeķme ğam enfiyye çeķ	–	Müfred/1		---/---/---/..	
83a	–	Sikke-i şāh-ı cihān lāzımlı Çāre ne bizde de ğayet nādır	Şimdi bāzār-ı muħabbetde hemān Devr iden sikke-i Mevlānādur	Kıt'a/2		..-/..-/..-	
83b	Kemāl Paşa	Di(ye)yim cenāb-ı hāzrete yevmü's-su'āl eger Luṭf-ıla 'izzet-ile kұлundan cevāb ala	Dünyā evine geldik oturduk bir iki ğün Lāyık mıdır kerīme konuķdan ħesāb ala	Kıt'a/2		---/..-/..-/..-	
83b	–	O şehīn ğamze-i hūn-pāşına ķurbān olayım Ĥaṭ-ı sebzine ķalem ķaşına ķurban olayım	Bī-tekellūf ķoyına girdi çü raħm itdi baña Ķuzumuñ ben dahı ķoç başına ķurbān olayım	Kıt'a/2		..-/..-/..-/..-	
83b	–	Bildigi-çün şulb-i pākinden zuhūruñ yā Resūl İtmedi 'lā-taķrabā' nehyinden Ādem ictināb	–	Kıt'a/2		---/---/---/..	
84a	–	Āsumāndan bir sedā-yı saħt irişdi nā-ġehān Ġuş idenler sā'ıķa şandılar ammā o deġil	Vaħdetī bir çarķa çeķmişdi ġeçen yıl sehv-ile Künbed-i çarķ-ı felekden ġeldi āvāzı bu yıl	Kıt'a/2		---/---/---/..	
84a	Şākīr	Girüp ġerm-ābe-i hicrānına yāriñ bayıldım ben Velī līmū-ı vaşlın şemm idüp şoñra ayıldım ben	Ne ğam yeksān olursa hāk-i zilletle tenim Şākīr Bīħamdillāh hele ol mehveşe 'aşık şayıldım ben	Kıt'a/2		---/---/---/---	
84a	–	Murabba'dır Muhammedle Murād [u] Muştāfā ĤānānÜçerdir Aħmed [ü] 'Oşmān Selīm nāmındaki şāhān	Müşennā Bāyezīd ile Süleymān Ĥāzret-i Maħmūd Birer 'Abdülħamīd Ĥān ile İbrahim [ü] Orķān Ĥān	Kıt'a/2		---/---/---/---	
84a	–	Göñül bir beyt-i ma'mūr u şafādır 'aşķ mī'mārı Yatur ammā ki şimdi başķa bāmı başķa dīvārı	–	Kıt'a/2		---/---/---/---	

84a	–	Yine diş yāresi var sīb-i zenaḥdānında Şulı şeftālū yemişler gibi bostānında	Dün gice aġyār ile içtigine şahiddir Ḥ ābsızlık eşeri nergis-i mestānında	Kıt'a/2		..---/..---/..---/..-	
84b	–	Nev-bahārın gerçi seyr-i gülşen-i şahrāsı var Faşl-ı sermānın velikin şöḡbet-i ḥelvāsı var	–	Matla'/1		-.---/-.---/-.---/-.-	
84b	–	Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa da ger dīdārı Ölümümdür benim aġyār ile görmek yāri	–	Matla'/1		..---/..---/..---/..-	
84b	–	Kendi elimle yāre kesüp virdiğim ḳalem Fetvā-yı ḥūn-ı nā-ḥaḳı yazdı ibtidā	–	Müfred/1		---/-.---/-.---/-.-	
84b	–	Külḥan-ı ġayretde itdim cismi(mi) ḥākister bugün Kim ḳodı ḥammāma bilmem ol perī-zādı 'aceb	–	Müfred/1		-.---/-.---/-.---/-.-	
84b	–	Nürdür geldi Muḥammed şulb-i İbrāḥīm'den	–	Mısra		-.---/-.---/-.---/-.-	
84b	–	Çekenler çekdiler peymāne-i iḳbālī vaḳtinde Ḥumāra 'aşr-ı āḫirde gelenler mübtelā oldu	–	Müfred/1		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. Mecmuanın MESTAP'a Göre Tasnifi

SONUÇ

Çalışmamıza Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Bölümü 2976 numarada kayıtlı olan Mecnûa-i Eş'âr konu olmuştur. Mecmua toplam 85 varaktan oluşmaktadır. Kim tarafından derlendiği kesin olarak tespit edilememiştir. Ancak 1a sayfasına düşülen Arapça mülkiyet kaydında Erzincanlı Sinan-zâde Hafız Muhammed Emin bilgisi mevcuttur. Mecmuamızın içeriğini 75 şair, 14 farklı nazım şekli, 23 aruz kalıbı ve 375 şiir oluşturur.

Mecmuamızı öncelikle transkripsiyon alfabesiyle Latin harflerine aktardık. Mecmuamızda yer alan 75 şair için -divanlar, tezkireler, yayımlanmış veya yayımlanmamış tezler ile mecmuaları tarayarak- 42 şairin divanını tespit ettik. Mecmuada geçen şiirleri, divanda geçen şiirlerle karşılaştırıp farklarını ortaya koyduk. Bu farkları dipnot halinde verirken mecmuayı esas aldık. Mecmuada metin tamiri yaparak eksik kelimeleri ekledik. Mecmuada geçen Arapça-Farsça şiirleri fotoğraf ile gösterdik. Mecmuada en çok şiirin Fehîm-i Kâdim, Enderunlu Vâsıf ve Sâbit'e ait olduğu ve en çok kullanılan nazım şeklinin gazel ve müfred olduğunu tespit ettik. Mecmuamızın Mestap'a göre dökümünü vererek çalışmamızı sonuç, kaynakça ve tıpkıbasım bilgisiyle sonlandırdık.

Çalışmamızda bir çok defa şiir mecmualarının Türk edebiyatındaki yeri ve öneminden bahsetmiştik. Farklı yüzyıllarda yaşamış şairlerden mahallileşme akımında Bâkî, Nedîm, Enderunlu Vâsıf; Sebkî Hindi akımında Nef'î, Şeyh Galîb; Hikemi şiir tarzında Nâbî gibi şairlerin varlığıyla içerik açısından zengin bir yapıya sahip olan bu mecmua üzerindeki çalışmamızın literatüre katkı sağladığını söylebiliriz.

KAYNAKÇA

- Ak, Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin* 1. Cilt, Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi, 2001.
- Akkuş, Metin, *Nef'î Sanatı ve Türkçe Dîvânı, (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, DT, 1991.
- Aksoyak, İsmail Hakkı, *Gelibolulu Mustafa Âlî, Hayatı Edebi Kişiliği Eserleri*, Ankara, KTB Yay., 2018.
- Akyüz, Kenan- Beken, Süheyl- Yüksel, Sedit- Cunbur, Müjgan, *Fuzûlî Türkçe Divan*, Ankara, TTK Yay., 1958.
- Altuntaş, Halil-Şahin, Muzaffer, *Kur'an-ı Kerim Meâli*, Ankara, DİB Yay., 2011.
- Arslan, Mehmet, *Leyla Hanım*, Ankara, KTB Yay., 2018.
- Arslan, Mehmet-Aksoyak, İsmail Hakkı, *Haşmet Dîvân*, Ankara, KTB Yay., 2018.
- Ayan, Hüseyin, *Cevrî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi., 1981.
- Aynur, Hatice-Çakır, Müjgan-Koncu, Hanife-Kuru, S. Selim-Özyıldırım, Ali Emre, *Mecmuâ: Osmanlı edebiyatının kırkambarı*, İstanbul, Turkuaz Yay., 2012.
- Bektaş, Ekrem, *Muvakkit-zâde Muhammed Pertev Hayatı-Sanatı ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni*, Ankara: Ankara Üniversitesi, DT, 2004.
- Bilkan, Ali Fuad, *Nâbî'nin Türkçe Divanı, (Karşılaştırmalı Metin)*, Ankara: Gazi Üniversitesi, DT, 1993.
- Çakır, Mustafa Sefa, *Yahya Nâzım Dîvânı, (İnceleme-Tenkitli Metin)*, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, DT, 2018.
- Çaplıışlek, Aynur, *Yahya Nazîm Divanı 2 (Transkripsiyonlu Metin)*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, YLT, 1991.
- Çeçen, Halil, *Fıtnat Hanım Hayatı, Sanatı ve Divanı, İnceleme-Metin*, Malatya: İnönü Üniversitesi, DT, 1996.
- Çetin, İsmail, *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*, Elazığ: Fırat Üniversitesi, YLT, 1993.
- Çıpan, Mustafa, *Fasîh Ahmed Dede Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Konya: Selçuk Üniversitesi, DT, 1991.

- Develioğlu, Ferid, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 2010.
- Dikmen, Hamit, *Seyyid Vehbi ve Divanının Karşılaştırmalı Metni*, Ankara: Ankara Üniversitesi, DT, 1991.
- Elmas, Sevgi, *Rahmî (Kırımlı Mustafa) Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Edirne: Trakya Üniversitesi, YLT, 1997.
- Elaçık, Muhittin, *Tokatlı Kânî Divanı'nın Tenkitli Metni (Hayatı, Kişiliği, Vazifeleri, Eserleri, Dili, Sanatı ve Üslubu*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, YLT, 1992.
- Erdoğan, Mustafa, *Bursalı Ramî ve Dîvânı*, Ankara, Dergah Yay., 2011.
- Erzen, Mehmet Halil, *İhyâ Dîvânı (İnceleme-Tahlil-Tenkidli Metin*, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, DT, 2012.
- Gümüş, Nevin, *Yahya Nâzım Dîvânı*, Konya: Selçuk Üniversitesi, YLT, 1992.
- Gürbüz, Mehmet, *Kâbilî, Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr (İnceleme- Metin-Şair ve Şiir Dizini)*, Ankara: Gazi Üniversitesi, DT, 2018.
- Gürel, Rahşan, *Enderunlu Vâsıf Divanı*, İstanbul, Kitabevi Yay., 2019.
- Gürer, Abdülkadir, *Şeyh Gâlib Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Ankara: Ankara Üniversitesi, DT, 1993.
- Gürol, Ayşe, *Vak'anüvis Mehmed Pertev Efendi ve Divanı (İnceleme ve Tenkidli Metni)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1994.
- İpekten, Haluk, *Enderunlu Vasıf*, Ankara, KTB Yay., 1989.
- İpekten, Haluk, *İsmetî Dîvânı*, Edisyon Kritik, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yay., 1974.
- İsen, Mustafa, *Nedim Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, Ankara: Gazi Üniversitesi, DT, 1994.
- Karacan, Turgut, *Bosnalı Alaeddin Sâbit Divanı*, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yay., 1991.
- Karahan, Abdülkadir, *Nef'i*, Ankara, KTB Yay., 1986.
- Karavelioğlu, Murat Ali, *Ondokuzuncu Yüzyıl Şairlerinden Prizenli Şem'i Dîvânı'nın Edisyon Kritiği ve İncelemesi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, DT, 2005.
- Kavruk Hasan-Selçuk Bahir, *Filibeli Vecdî Dîvânı*, Ankara, KTB Yay., 2017.
- Kaya, Bayram Ali, *Azmizâde Hâletî Dîvânı*, Sakarya, KTB Yay., 2017.
- Köksal, Mehmet Fatih, "Nazîre", TDVİA, C. 32, (2006): 456-458.

- Köksal, Mehmet Fatih, *Şiir Mecmûalarının Önemi ve “Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi” (MESTAP)*, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay., 2012: 409-431.
- Köseoğlu, Sinan, *Zekâyî Dîvân’ı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, YLT, 1997.
- Kut, Günay, “Mecmua”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, İstanbul, Dergâh Yay., 1986.
- Kutlar, Fatma Sabiha, *Arpaemini-Zâde Mustafa Sâmî Dîvân*, Ankara, KTB Yay., 2017.
- Küçük, Sabahattin, “Fuzûlî’nin Yeni Bir Şiiri”, *Fırat Üniversitesi Dergisi*, 1989: 245-248.
- Küçük, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı, Tenkidli Basım*, Ankara, TDK Yay., 1994.
- Külekçi, Numan, *Ganî-zâde Nâdirî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserler Dîvânı ve Şehnâmesinin Tenkidli Metni*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, DT, 1985.
- Levend, Ağâh Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: TTK Yay., 1984.
- Macit, Muhsin, *Nedîm Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, Ankara: Gazi Üniversitesi, DT, 1994.
- Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmanî*, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yay., 1996.
- Mucit, Muhsin, *Nedîm Dîvânı*, Ankara, KTB Yay., 2017.
- Nüzhet, Sadettin, *Râmî Paşa Hayatı ve Eserleri*, İstanbul, Kanaat Kütüphanesi, 1993.
- Oğraş, Rıza, *Hoca Neş’et Divanı (İnceleme ve Tenkidli Metin)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, YLT, 1991.
- Okçu, Naci, *Şeyh Galip Divanı*, Ankara, KTB Yay., 1993.
- Önal, Sevdâ, *Hâtîf, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin)*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, DT, 2010.
- Sak, Vesile, *Nâzım (İstanbullu), Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni*, Konya: Selçuk Üniversitesi, YLT, 1994.
- Seyhan, Nezihe, *Medhî Dîvânı (İnceleme Traskripsiyonlu Metin)*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, DT, 2000.
- Süngü, Zeynep, “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Yeni Çalışmalar Bibliyografyası ve MESTAP”, İstanbul, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 25, 2020.
- Şahin Ebubekir Sıddık (2004), *Keçeci-zâde İzzet Molla’nın Dîvânları: Bahar-ı Efkâr ve Hazân-ı Âsâr*, Ankara: Ankara Üniversitesi, DT, 2004.

Şahin, Ali, *Abdûlbaki Ârif Efendi Divânı (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni)*, Konya: Selçuk üniversitesi, YLT, 2002.

Topçu, Mümin, *Divân-ı Rızâyî, (Tenkidli Metin)*, Malatya: İnönü Üniversitesi, 1997. Uzun, Adnan, *Neylî Divânı Tenkidli Metin*, Edirne: Trakya Üniversitesi, YLT, 1991.

Uzun, Adnan, *Neylî Divanı Tenkidli Metin*, Edirne: Trakya Üniversitesi, YLT, 1991.

Uzun, Mehmet İsmet, "Mecmûa, TDVİA, C. 28, (2003): 265-268.

Ünver, İsmail, "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" Türkoloji Dergisi, 11. Sayı (1993): 58-89.

Üzgör, Tahir, *Fehîm-i Kadîm Divânı*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, DT, 1985.

Üzgör, Tahir, *Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Divan'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, AKM Yay., 1991.

Yanmaz, Eşref, *Vecdî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Karşılaştırmalı Metni*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, YLT, 1995.

Yenikale, Ahmet, *Sünbülzâde Vehbî Divânı*, Ankara, KTB Yay., 2017.

Zülfe, Ömer, *Nâşid Divân*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, YLT, 1998.

Elektronik Kaynaklar

Abdulkadir Erkal, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi>.

Abdulkadir Erkal, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rami-rami-mehmet-pasa>.

Adnan Uzun, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neyli-mirzazade-ahmed-efendi>.

Ali Emre Özyıldırım, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izzet-molla-kececizade-mehmed-izzet>.

Ali Emre Özyıldırım, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabit-alaaddin-ali>.

Arzu Atik, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cevri-ibrahim-celebi>.

Ayşe Yıldız, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim>.

Ayşe Yıldız, *Türk İsimler Sözlüğü*, 24.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/riyazi-mehmed-riyazi-efendi>.

Bahir Selçuk, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi>.

Bayram Ali Kaya, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haleti-azmizade>.

Beyhan Kesik, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ihya-seyyid-serif-yahya-efendi>.

Ekrem Bektaş, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pertev-muvakkitzade-muhammed>.

Esmâ Şahin, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 24.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-terzizade-mehmed-ulvi-celebi>.

Fatih Usluer, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 19.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyh-galib-mehmed>.

Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sami-arpaeminizade-mustafa>.

Hakan Yekbaş, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 19.09.2021,

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-abdulgazi>.

Halil Çeçen, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fitnat-hanim-zubeyde>.

Hasan Kaplan-Muhsin Macit, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki>.

İlhan Genç, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neset-hoca-suleyman-neset-efendi>.

İlyas Yazar, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kani-ebu-bekir>.

İsmail Hakkı Aksoyak, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/arif-abdulgaki-arif-efendi>.

İsmail Hakkı Aksoyak, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasif-vasif-osman-bey>.

İsmail Hakkı Aksoyak, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasmet-mehmed-abbas-efendizade>.

İsmail Hakkı Aksoyak, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nadiri-abdulganizade-mehmed-nadir>.

İsmail Hakkı Aksoyak, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-mehmed-nazim-efendi>.

İsmail Hakkı Aksoyak, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-mustafa-rahmi-efendi>.

İsmail Hakkı Aksoyak-Mustafa İsen, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-cesmi-gelibolulu-mustafa>.

Lütfi Alıcı, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 24.09.2021.

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nasid-ibrahim-bey>.

Mehmet Arslan, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/leyla-hanim>.

Mehmet Arslan, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-vehbi-huseyin>.

Mehmet Ünal, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fasih-ahmed-fasih-dede>.

Muhsin Macit, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir>.

Muhsin Macit, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedim-ahmed>.

Müberra Gürdendereli, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 19.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sunbulzade-vehbi-mehmed-efendi>.

Nevin Gümüş, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 19.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi>.

Özge Öztekin, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 19.08.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zekai-seyh-mustafa-efendi>.

Sevda Önal, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hatif-ali-hatif-efendi>

Şerife Ördek, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mehdi-dervis-hasan>.

Volkan Karagözlü, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 19.09.2021

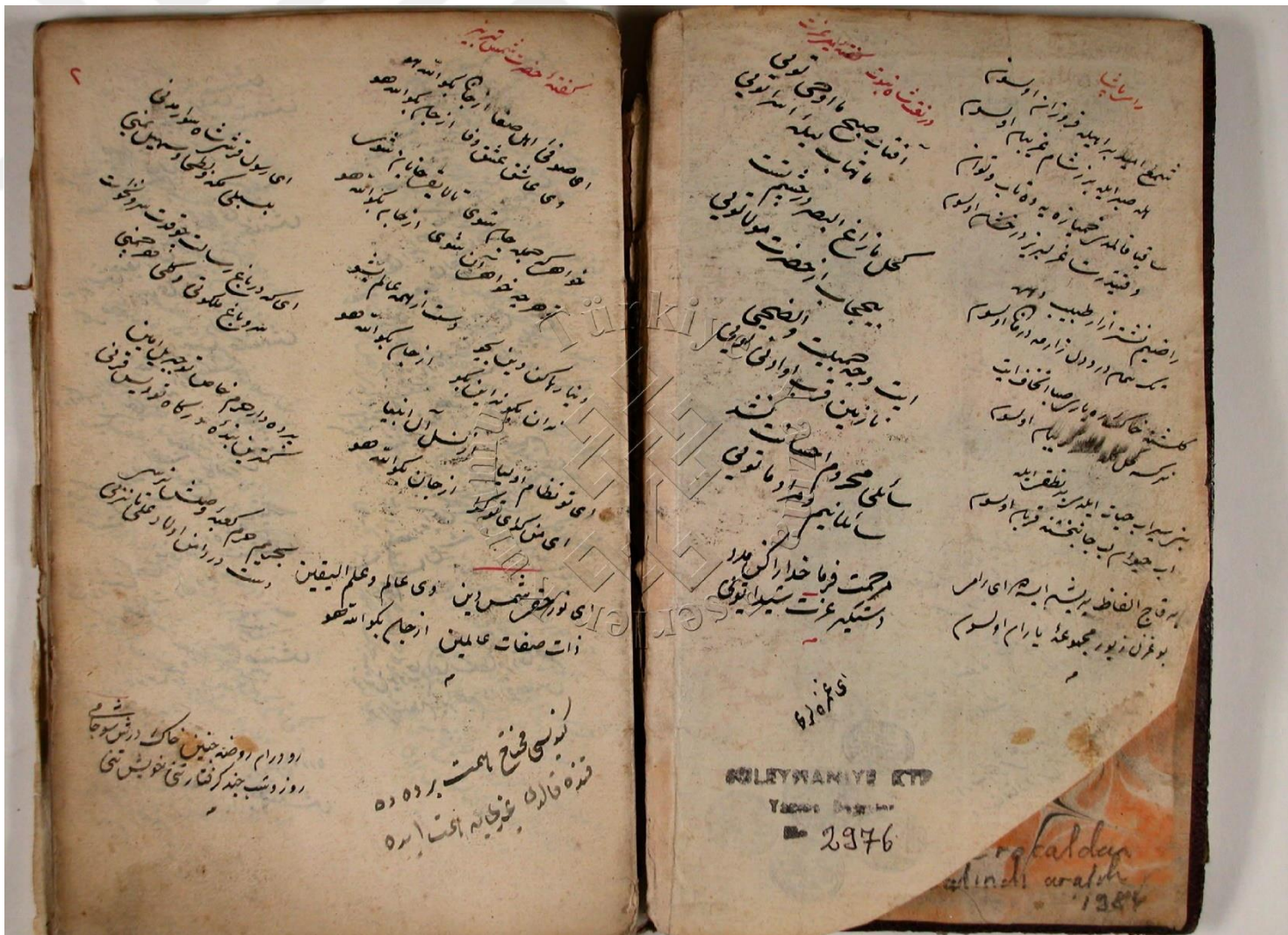
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semi-prizrenli-semi>.

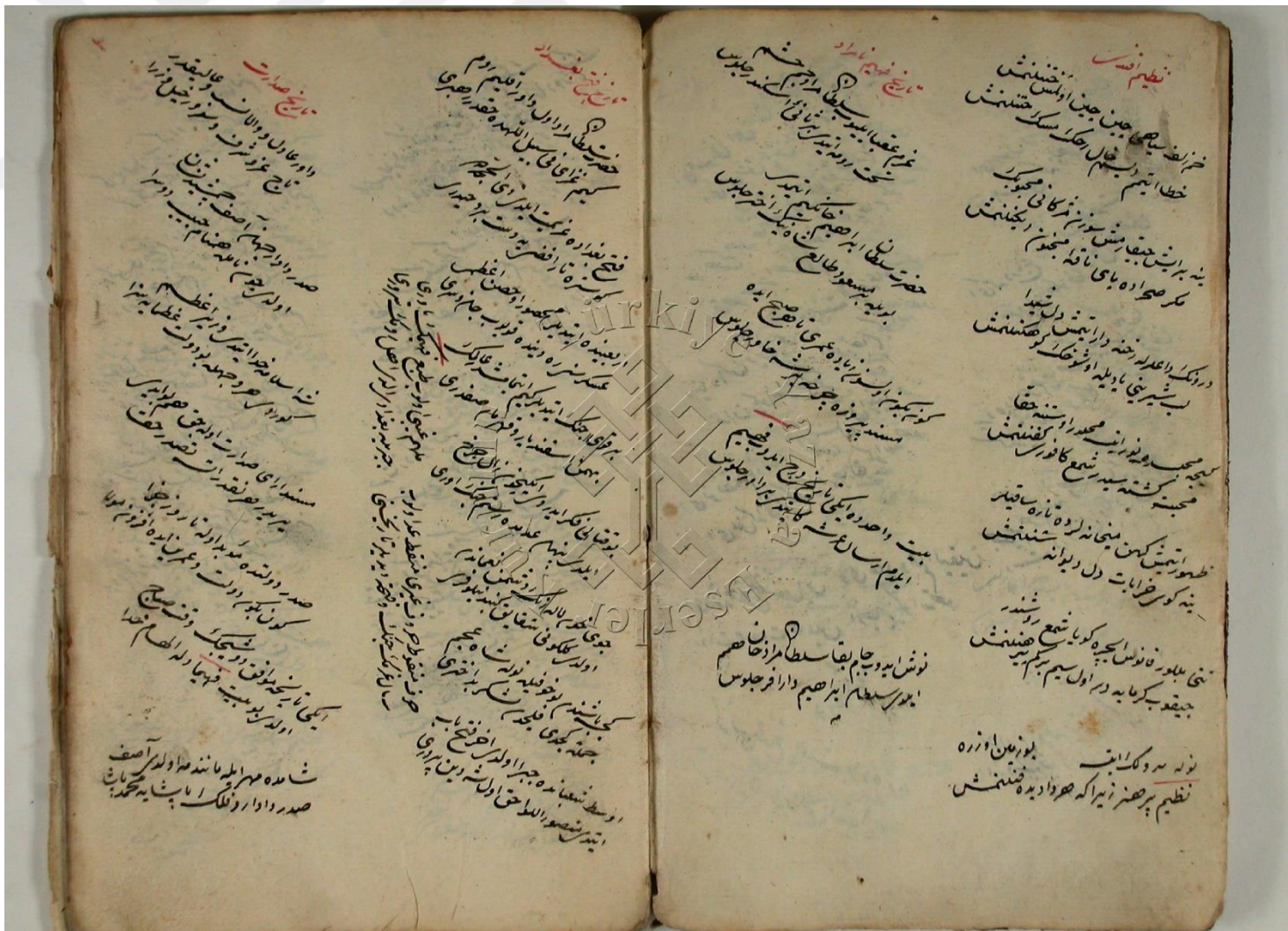
Yekta Saraç, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 18.09.2021

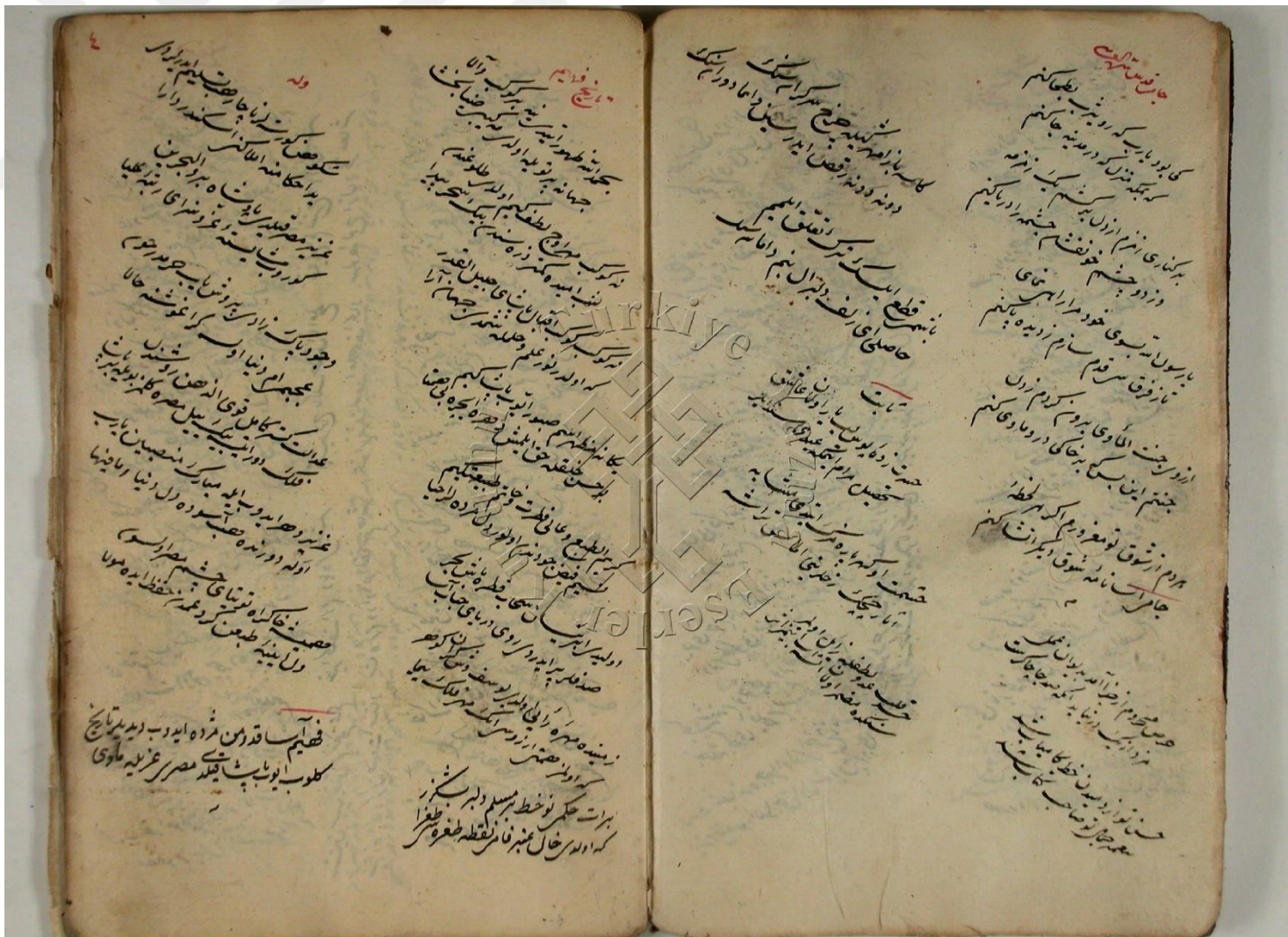
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah>.

TIPKIBASIM

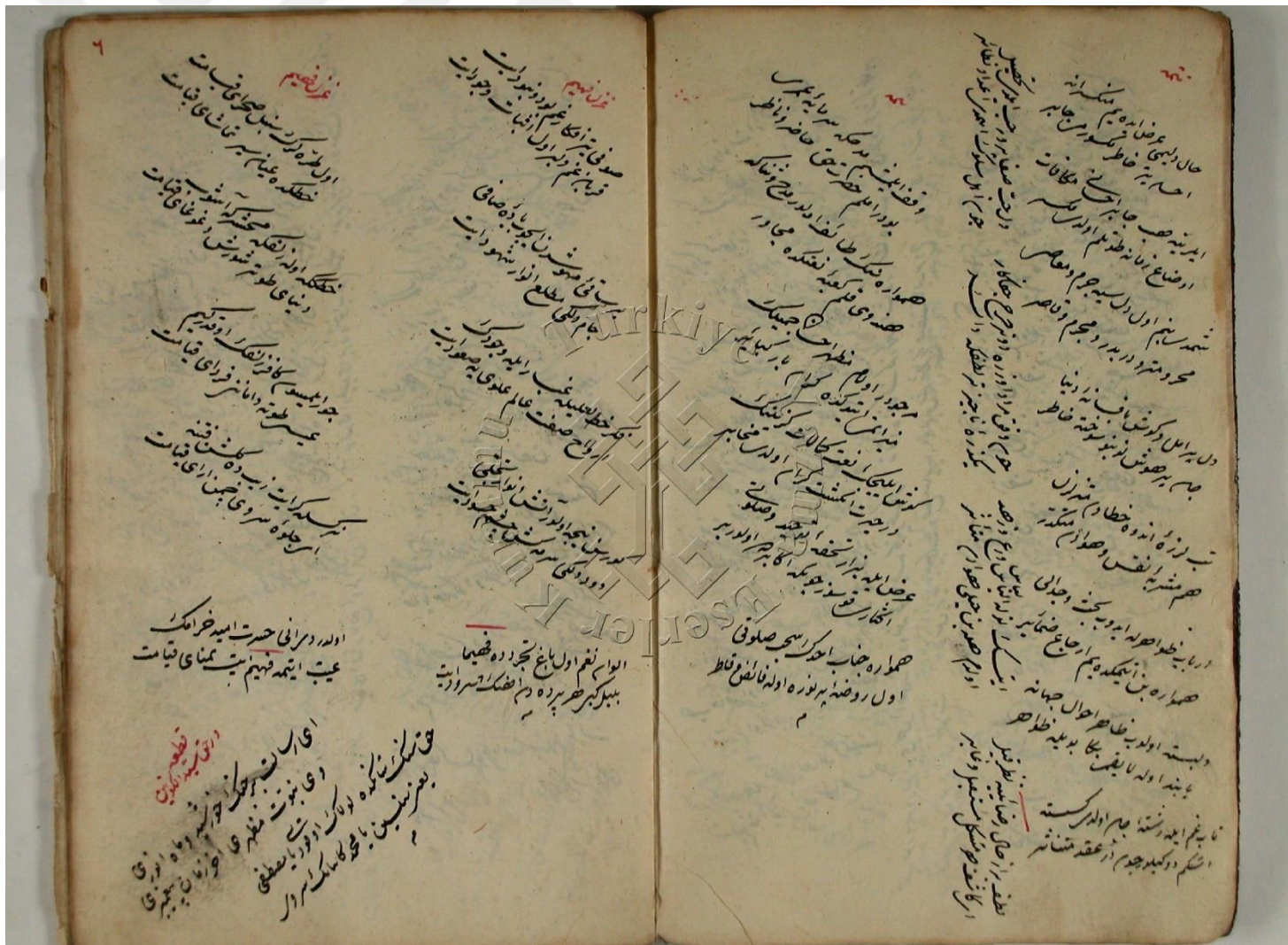
نفت رسول کوئین با صفت

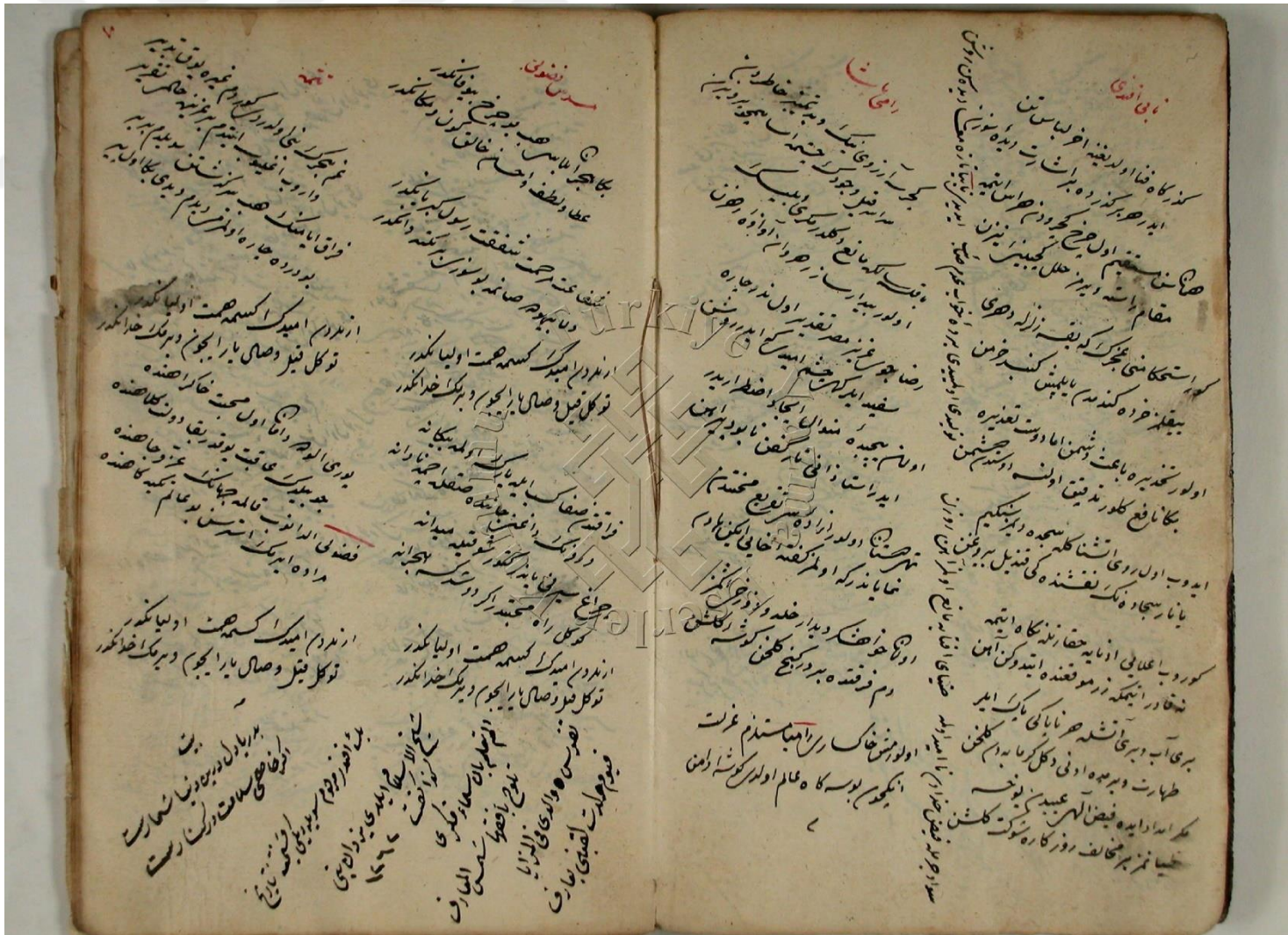
نقد رسول کریمین
 اختم بر عالمک کز آنکه
 عادت بود از خرد کلد بر نه
 صکره ایند بر رسم بود بر نه
 اول که بنیز که چکه افزای از راه
 اول مقدر کوشه عبارت مناسب
 مقدر اولده ولی مقدر آخر
 کج طایر اولدر حکمت نشین
 صکره بنیز چلی بر کرده کی
 زانکه اولدر زیک صفت عالم
 نازیکه اولدر چلی بسین مقدر
 ای ختم بر سنده که که مهنوب
 شایسته اولدر بنیده خاتم
 احکام الهی فی فکر بنده تعظیم
 ای خدا چه کوین ای و بایشان
 محمد خدا مؤمنان جوان
 مقدر بر واقف اسرار الهی

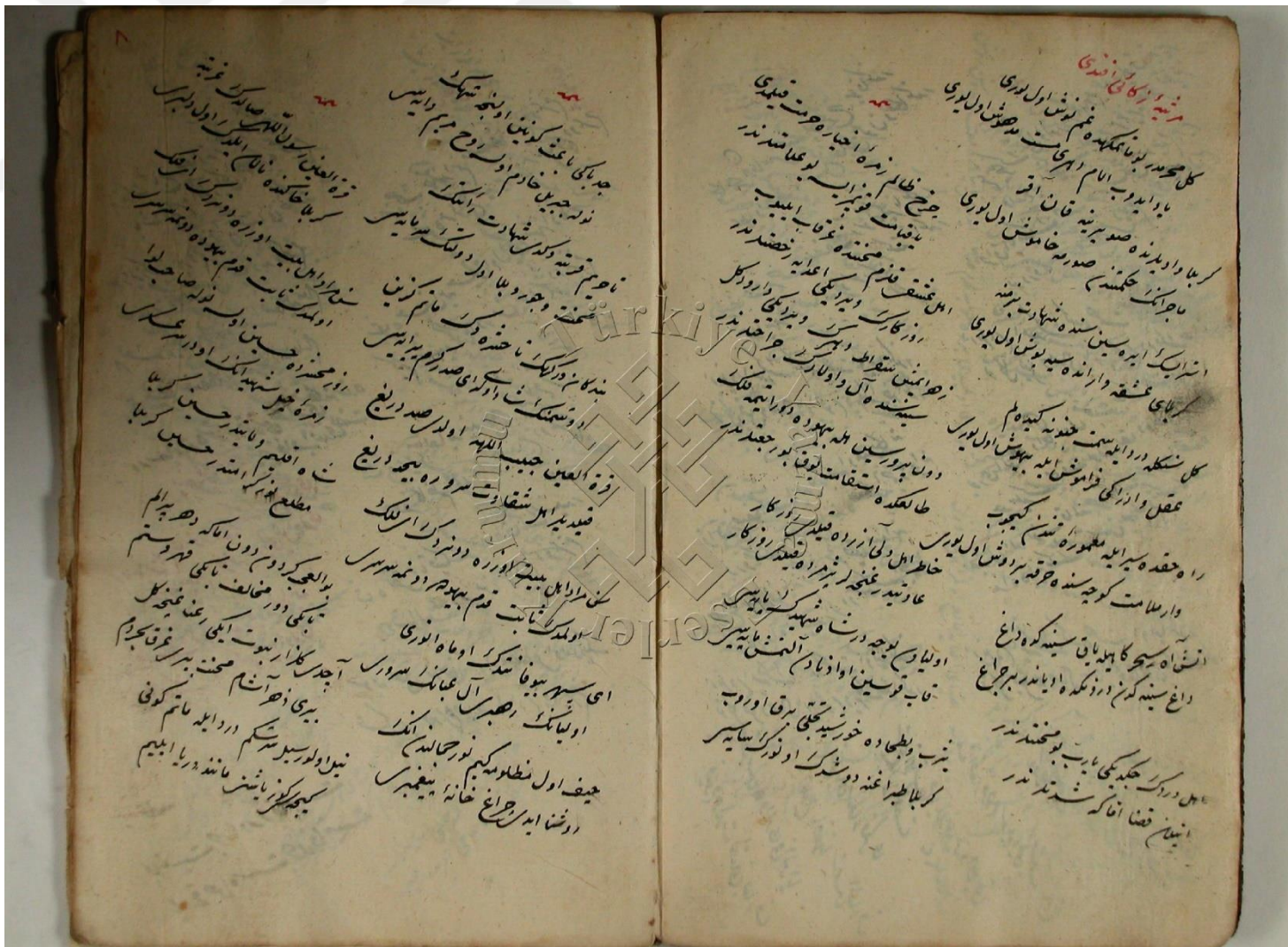
زینده سیر و طراحتین فیض
 قابله به بدر سبکات مفار
 در بار هم اینم دریم جور
 بهم کرم فیتن رسم مع صدب
 فیض ابدی نوره زین اعل دل
 خزانم لطف ابدی کشتن خاطر
 قابله نه نیاب از اندیشه
 کامیله سیر شیشه سخن
 انحراف از راه از دل خاطر
 فیض همی که از این عجب فیض
 اکنون بس کسک از کسک ندارد
 شیرین دهنش از کسک بصره
 خاک روی کسک بصره ای صبیحه
 هم سوده الماس خشم منکبه
 نه به به تغذیه خدایا موافق
 هم ای صوابیله قضا صبر هم

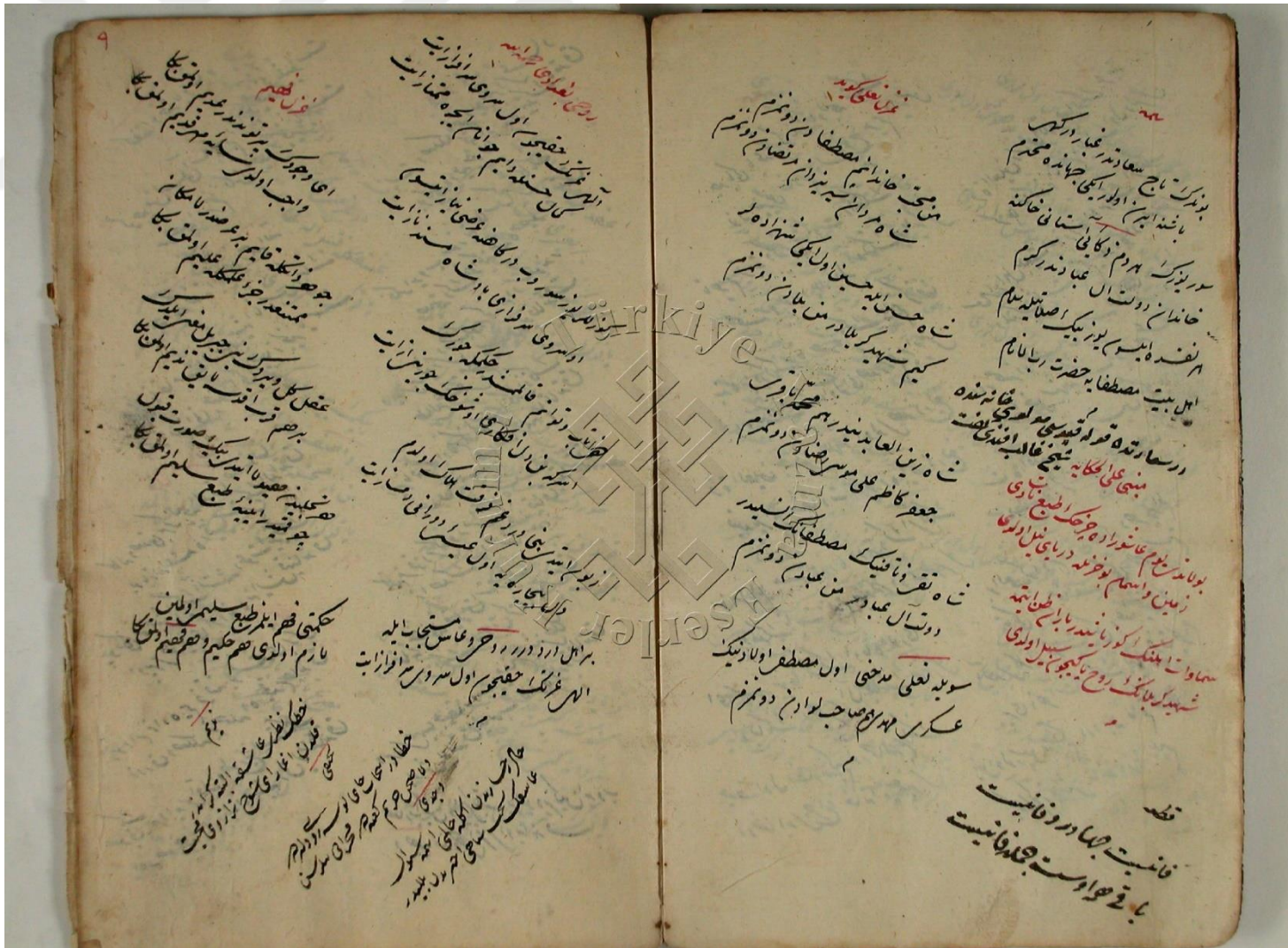
کز دل روانه از این دنیا
 بخت بخار اولدم را بای کده
 سو که بخت بخانه غور کند
 در بار بار اولدم سینه
 نرسد از این عالم کس که نرسد
 اولدم طرف شیشه دونه ماهو
 اولدم عطا کیم هر منتظره
 از انارش خاف کیم
 از قوت قدسیه خیمه بجاو
 بختله نلاید از این کیم اولدم
 بختلی جهان کیم کیم با انارش
 اولدم ز قوت صحت با انارش
 صحت خافه اولدم آب فراوان
 دستم اولدم آب فراوان
 کورده هم بهی الفاضل کریم
 ششم شایسته شاعر
 صبر و صبر و صبر و صبر و صبر
 بهی و بهی و بهی و بهی و بهی

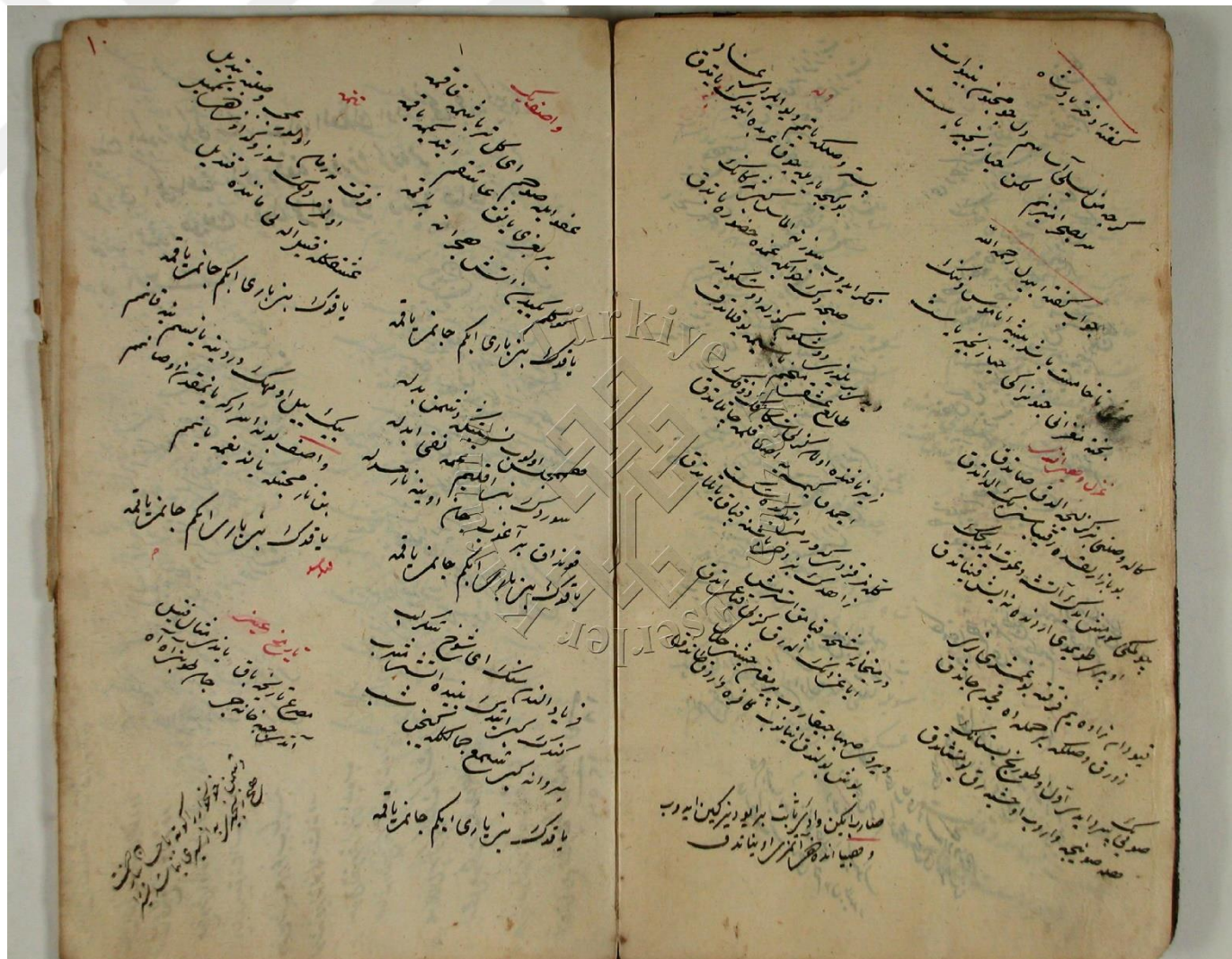
۱۰۰
 یکلفتنه یازده اول و یکده نوزده
 ارباب دله اینه شش یکلفتنه
 بدیده اول و غنچه دل سوخته خاطر
 از شکسته اول و حسی جفت خاطر
 جفتینه اول و عارض تراب نمایم
 اول الف خم اندر خم انیس نبدانم
 بیزخ تراب بدیده اول و حمده
 زلف سید و کشته در حوله
 زلفه دل فاصله ایدوب نیمی حوله
 چشم سید و زینش ایدوب ناط
 ممکن اول و عانی افشته صحت
 ماژم اول و اول چشم سید و فاته
 حال الیبر عرض داده هم شکسته
 احسم نیز خاطر کسور حابه
 صلابت به شکلام ارفه ایام
 خاکه اول و ایدیم عرض خاطر

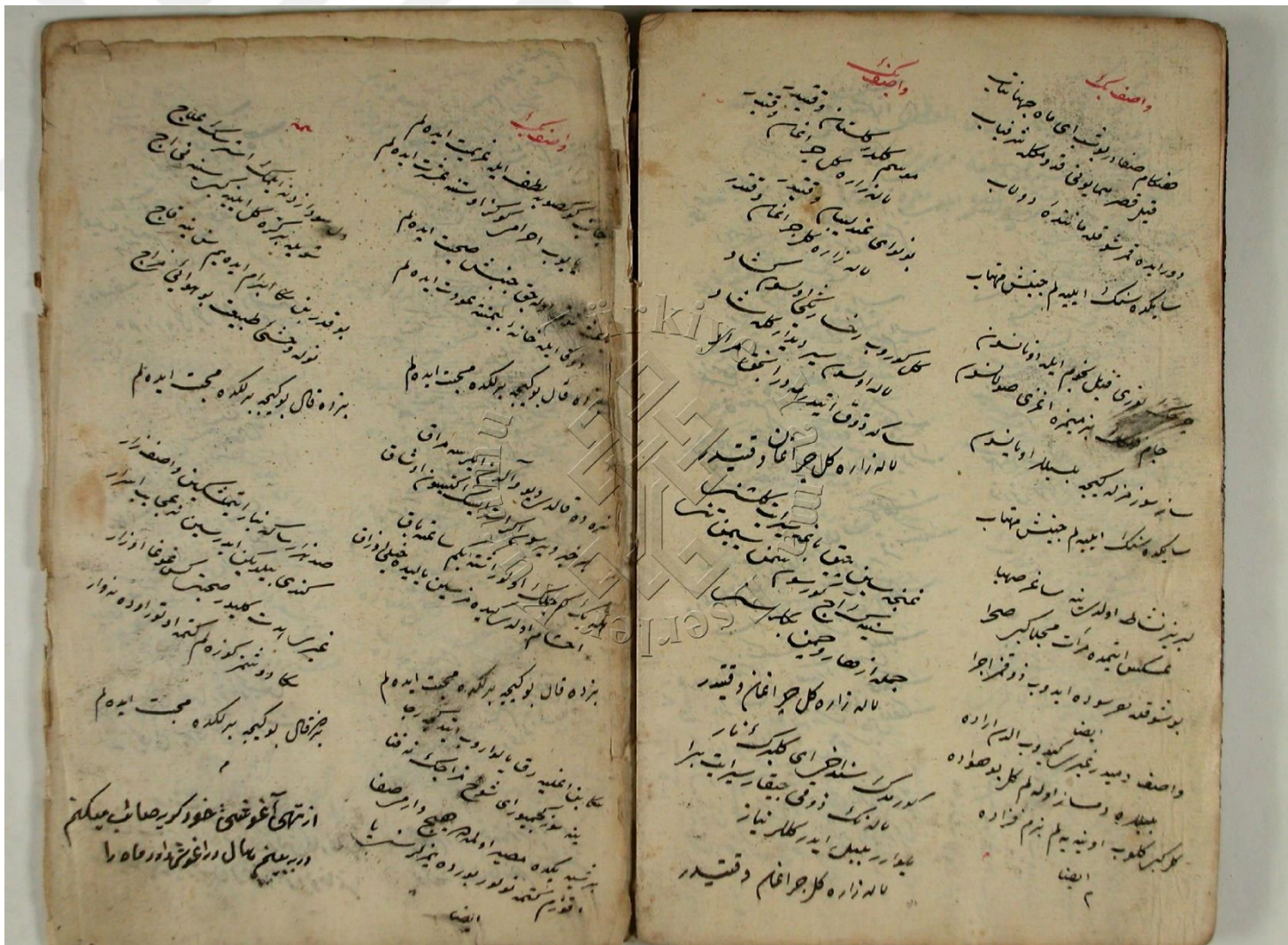

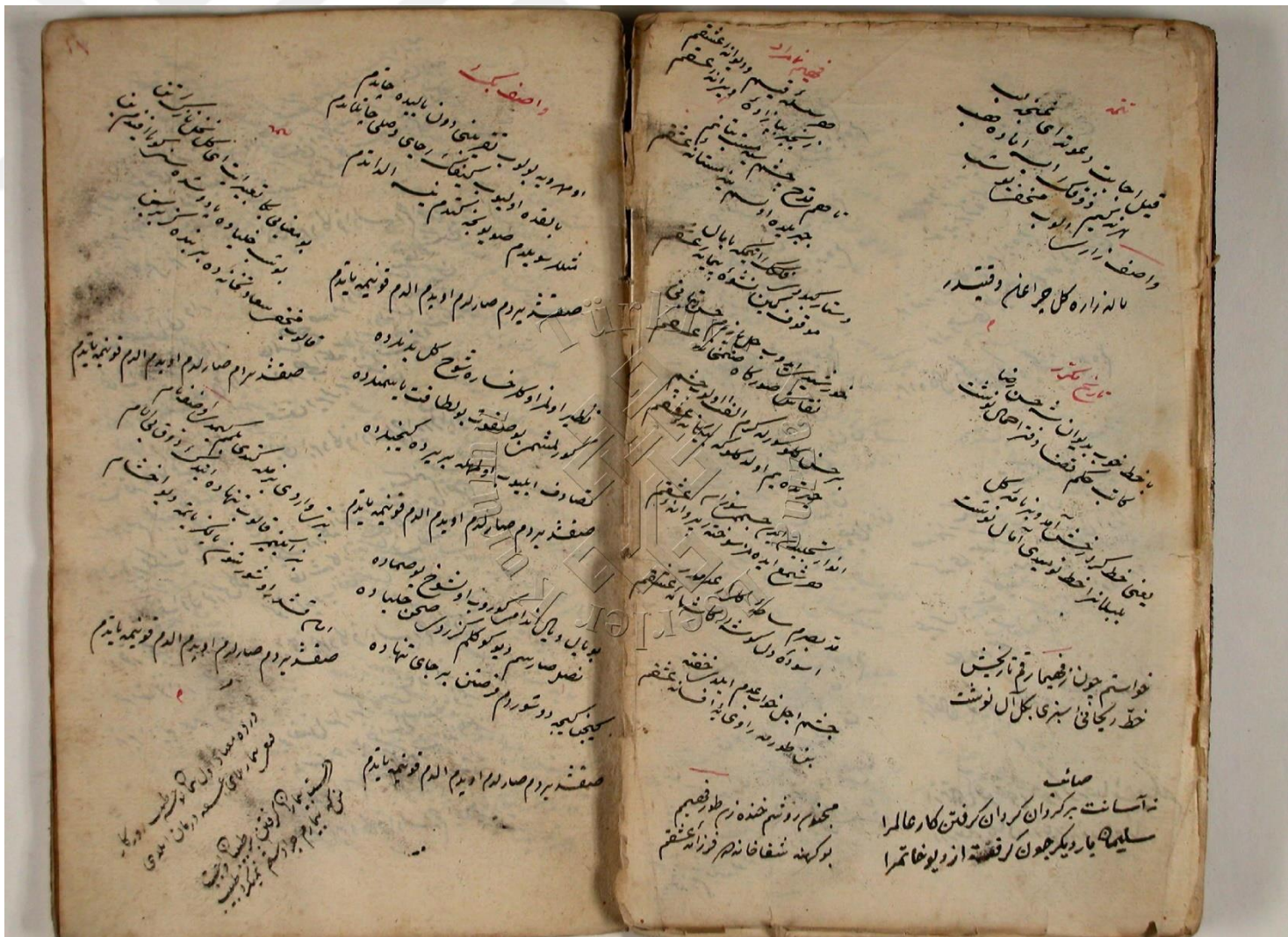

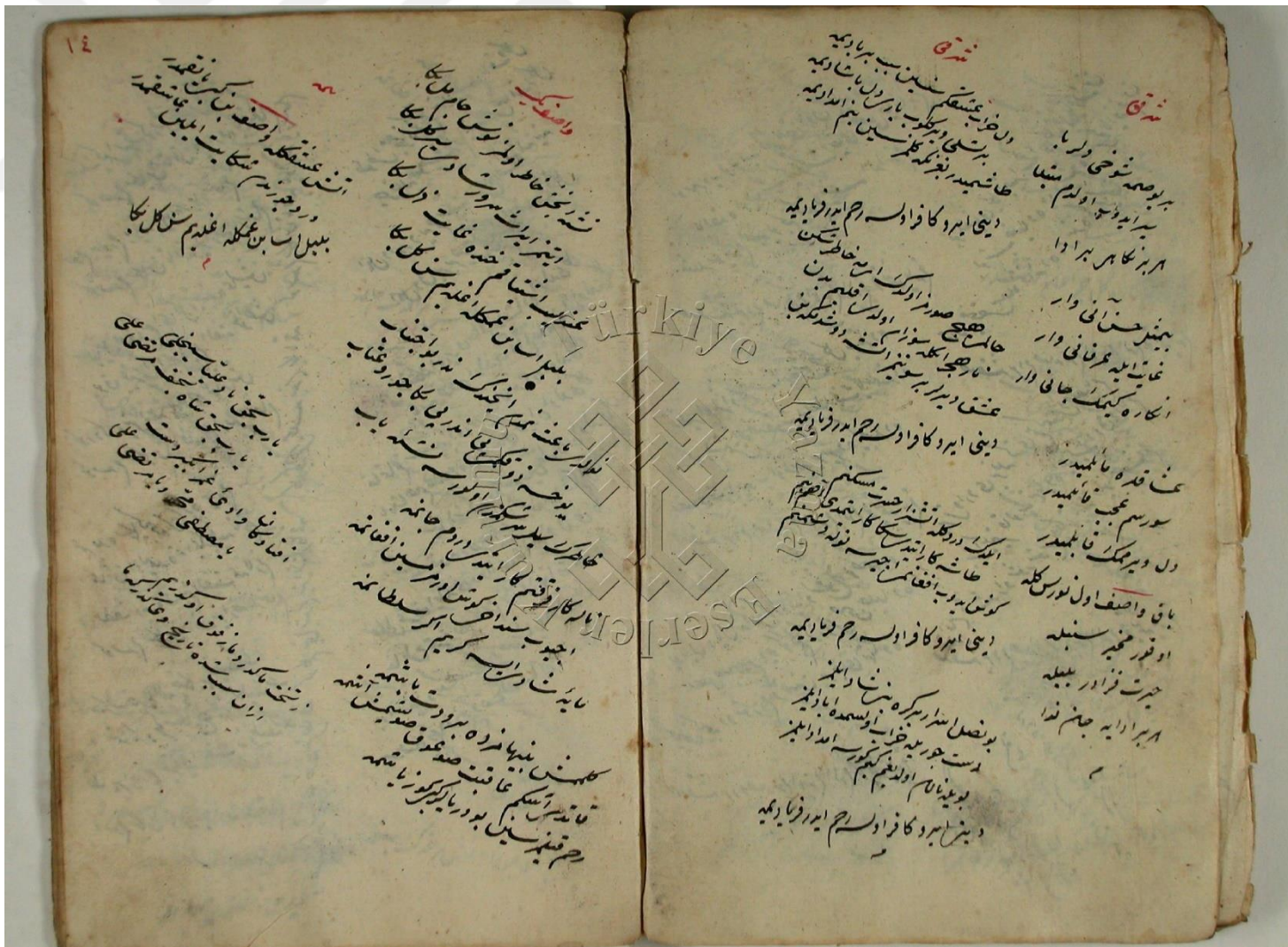
در کوه رسد و خانه از آنجا هیز و بنای
مستقر بنیاد بزم قادیان
مختصا جمع است و از آن در
صوت دریا و آواز دریا و طوطی
بسیار شنیده میشود و از آن در
دفتر شب هم بفرستید بلیک
گرفته و از آن کمال لذت در
سودن تصور فرمایند و از آنجا
صاحبش را بکمال لذت در
به کمال بزرگواری بفرستد
بوی که بکمال لذت در
مهر بر او بفرستد و کمال لذت
اعتبار در محضرش بفرستد در آنجا
۱۲۵۹

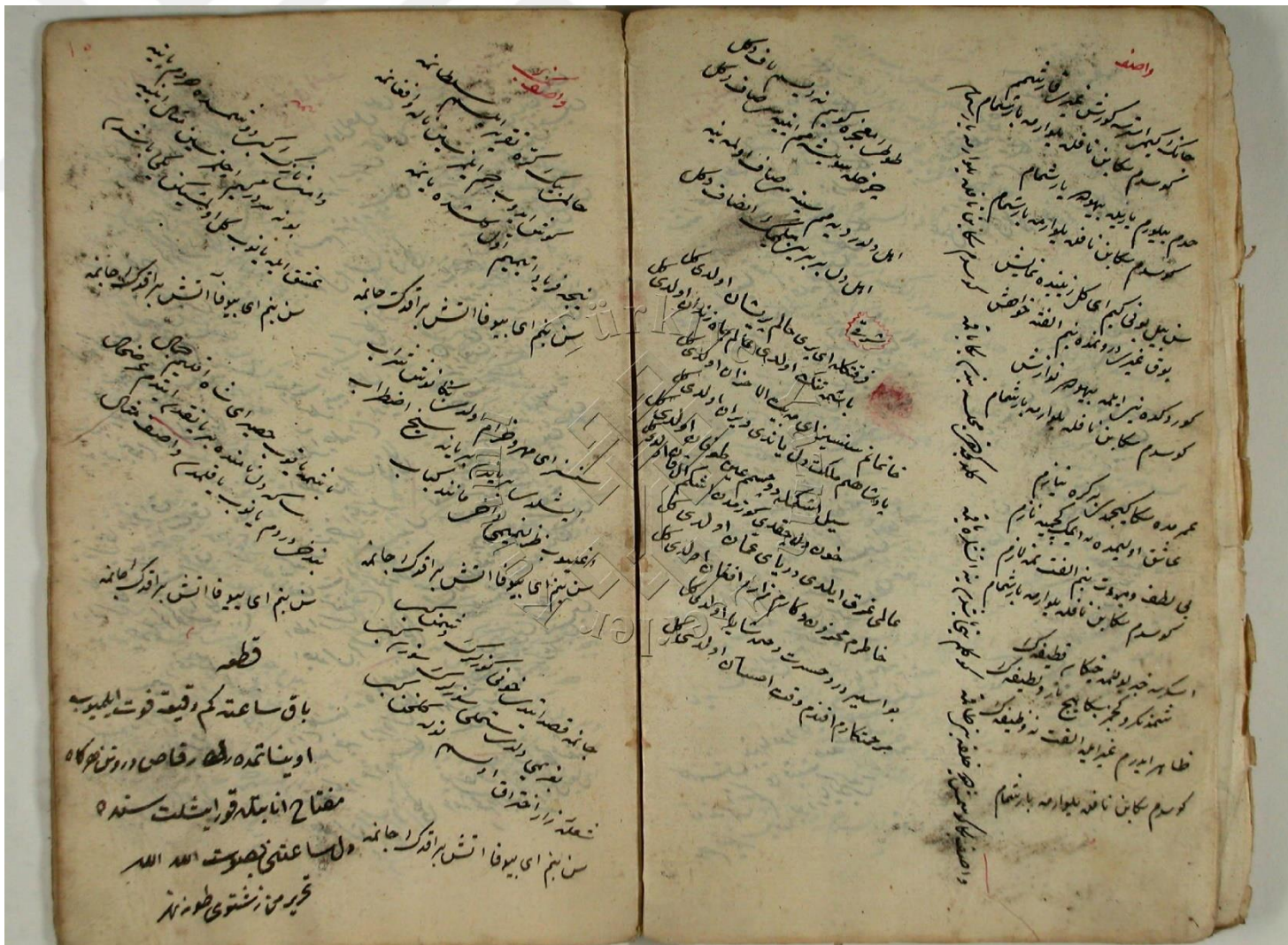
در کوه رسد و خانه از آنجا هیز و بنای
مستقر بنیاد بزم قادیان
مختصا جمع است و از آن در
صوت دریا و آواز دریا و طوطی
بسیار شنیده میشود و از آن در
دفتر شب هم بفرستید بلیک
گرفته و از آن کمال لذت در
سودن تصور فرمایند و از آنجا
صاحبش را بکمال لذت در
به کمال بزرگواری بفرستد
بوی که بکمال لذت در
مهر بر او بفرستد و کمال لذت
اعتبار در محضرش بفرستد در آنجا
۱۲۵۹

[illegible]

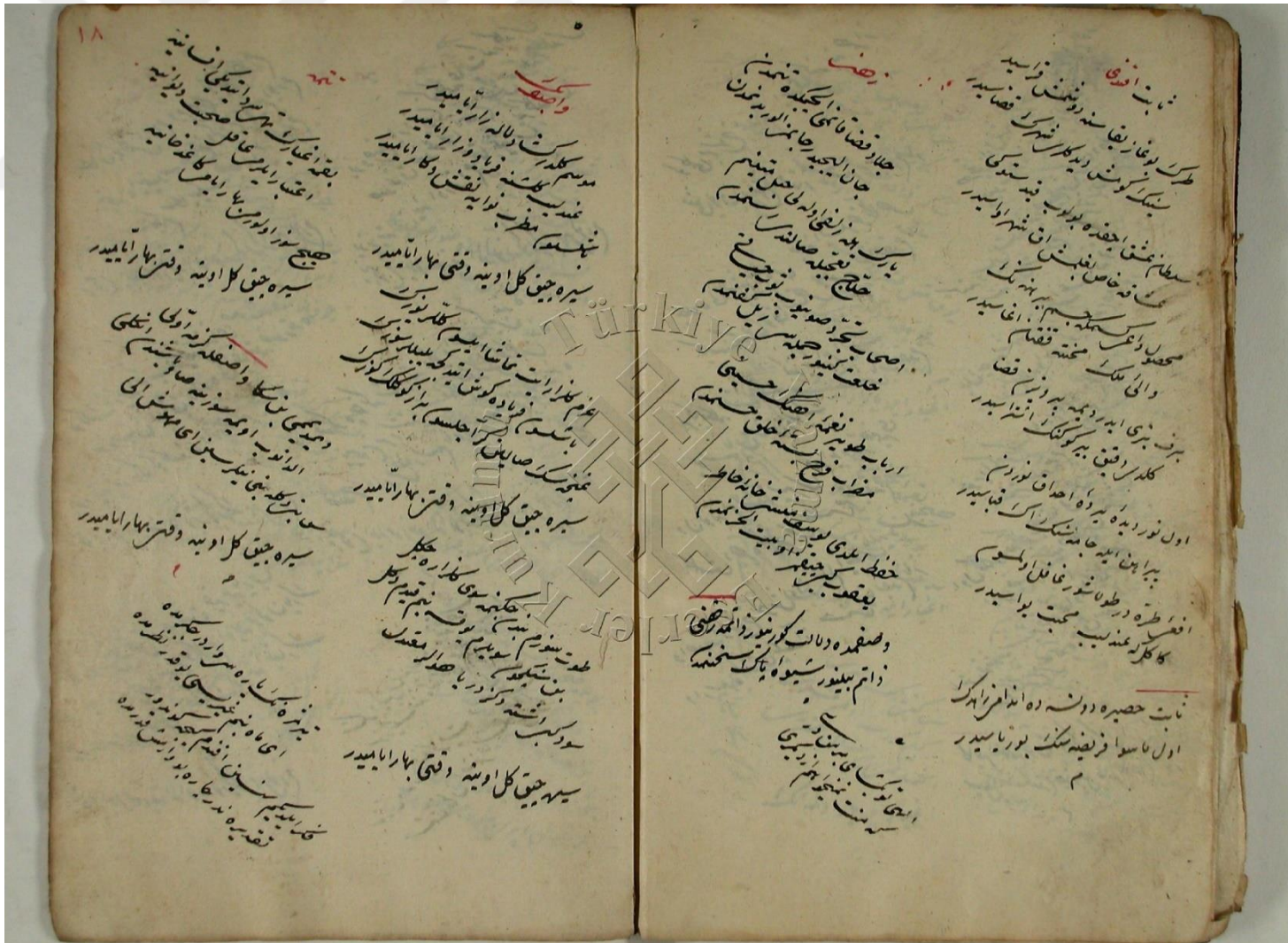

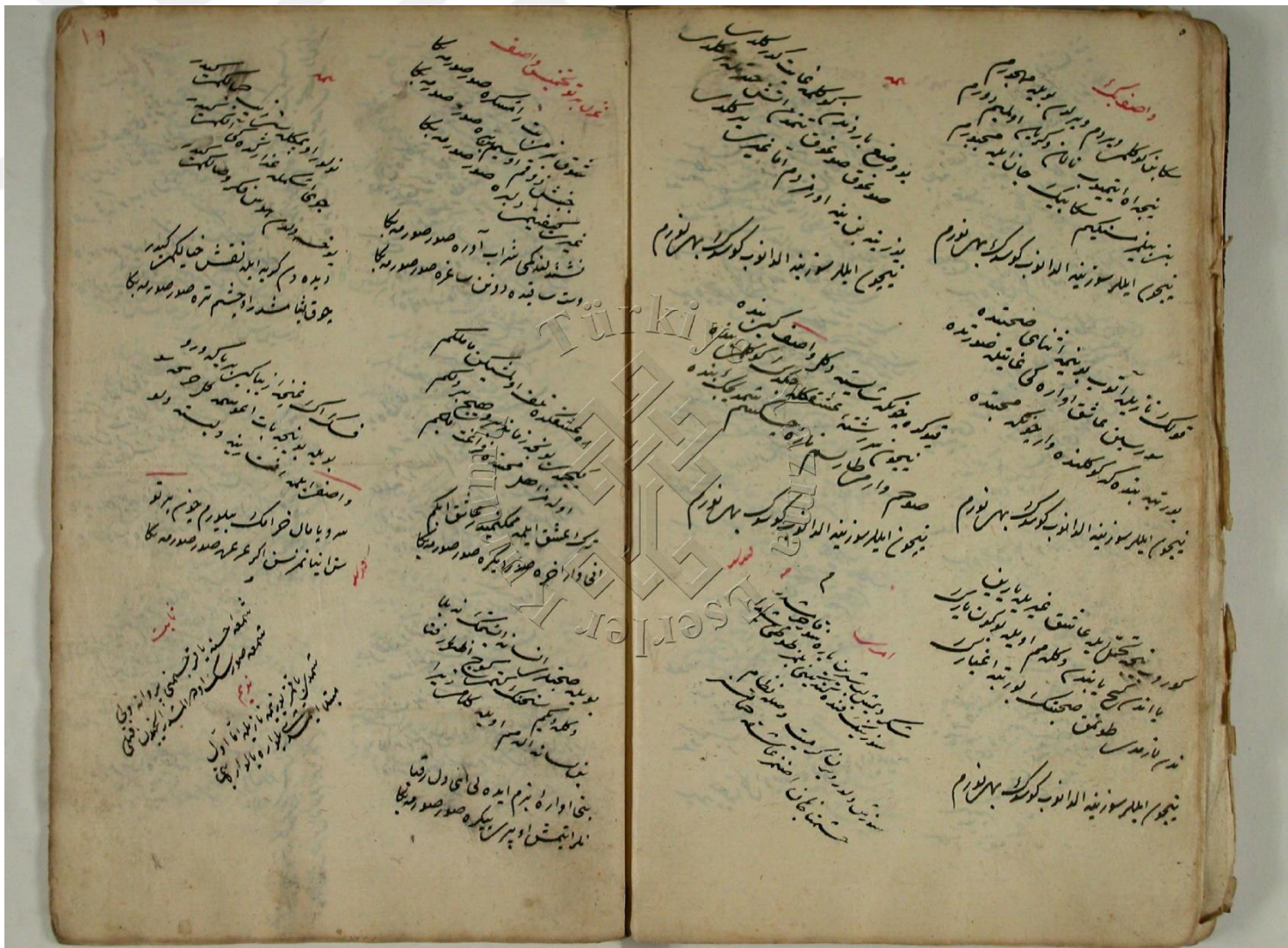

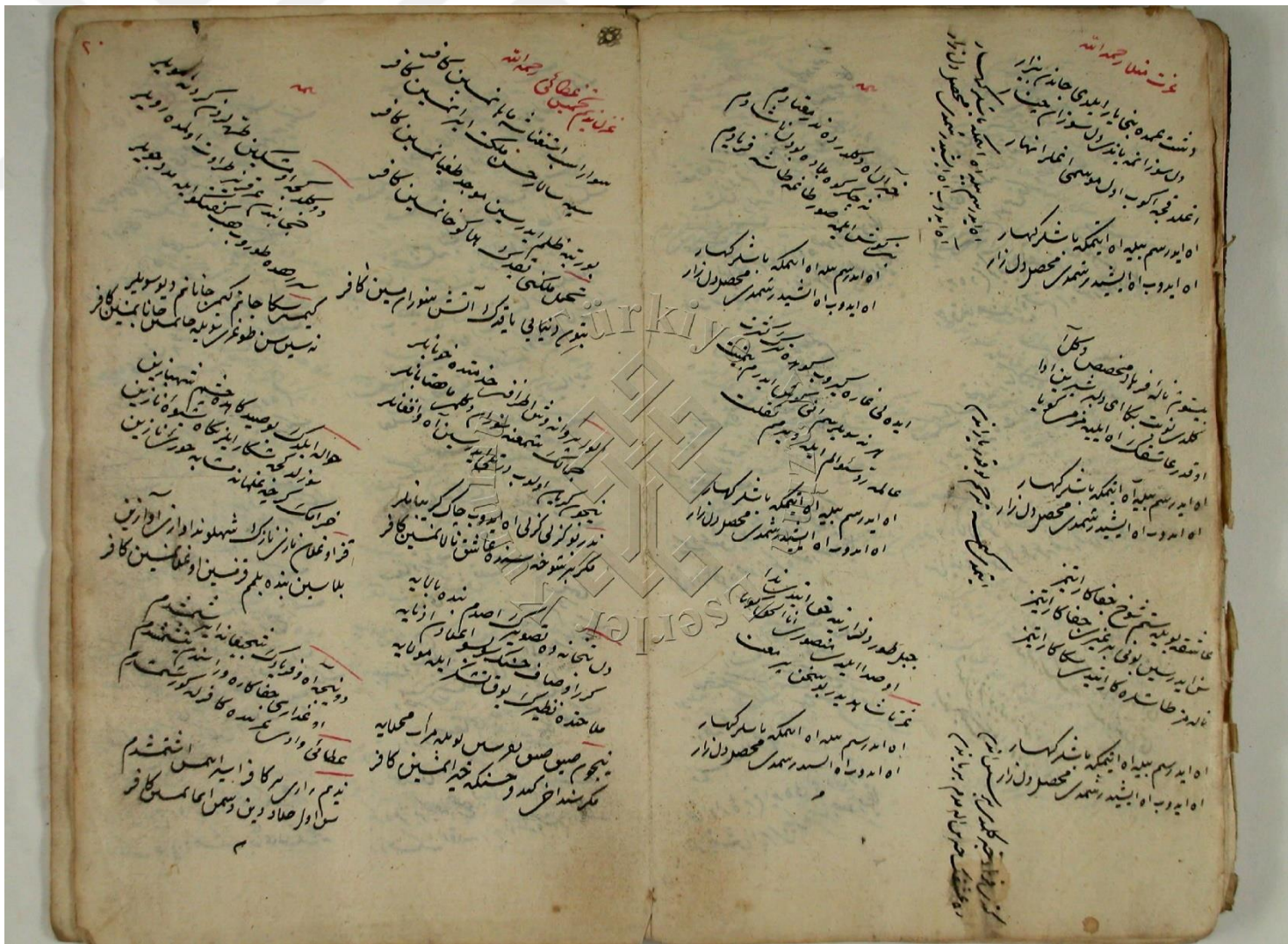

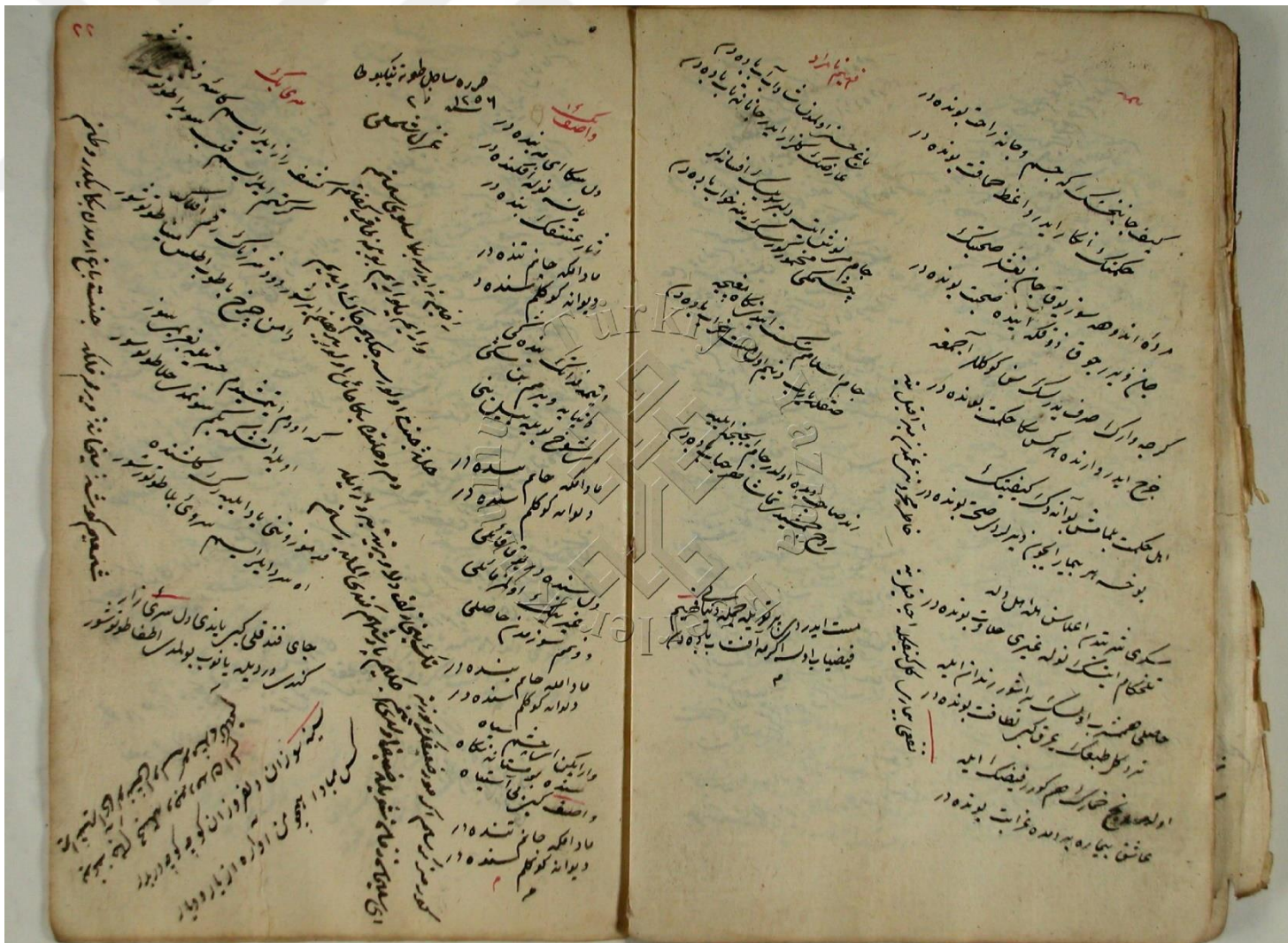
ساقی نامه نغمه ای اندک رسیده

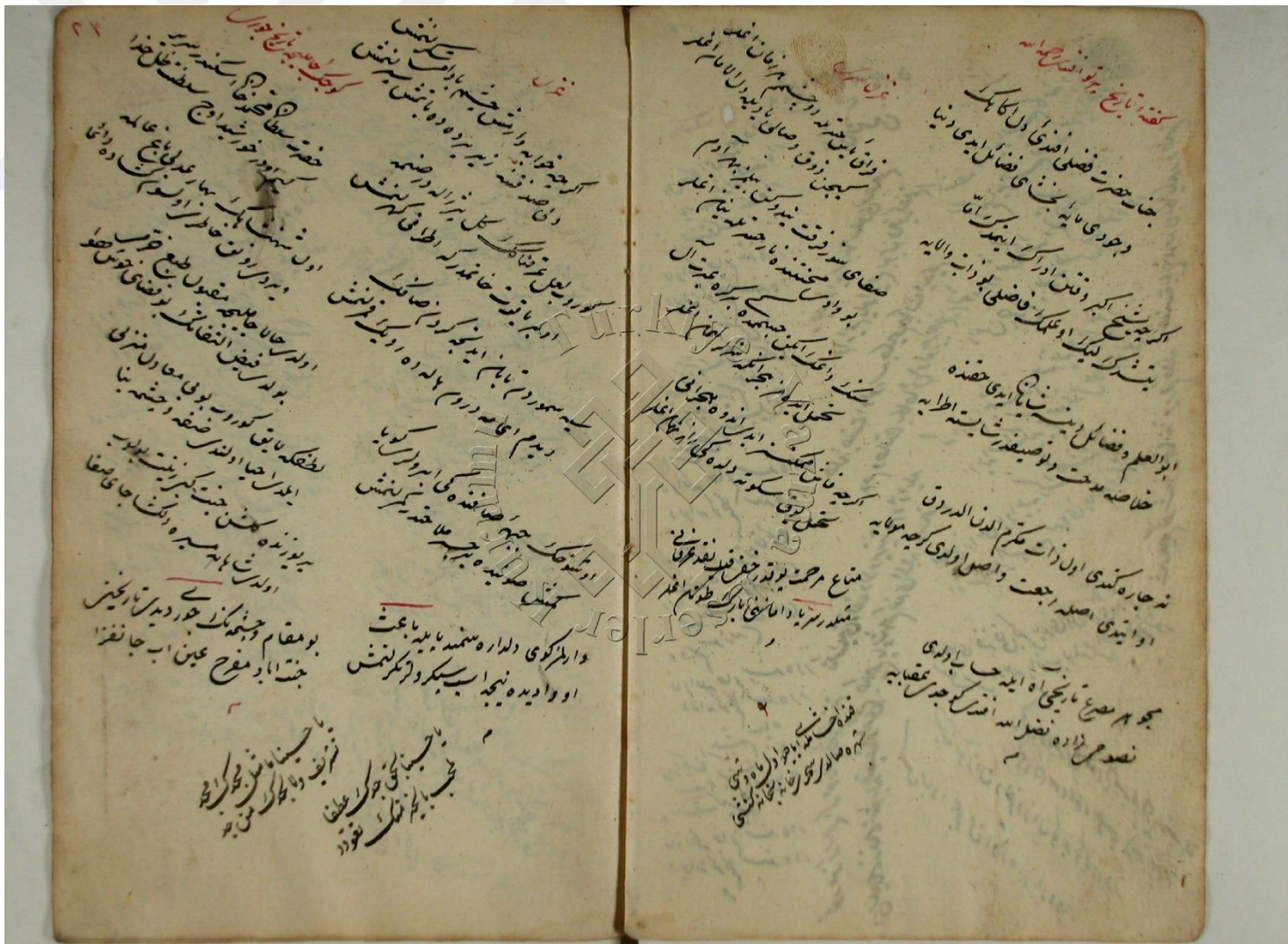
مرجای جام بنیادی می یافت زین
دوری کسب ستم او کردم سپهر بدینک
مرجای یادگار مجبب دور انجم
اب روی دولت حشید دایم
مرجای ایش عشق زاری بکنده
وخته بزم نغمه شبیه ساقی بکن
سنگ اول روح را در آینه و غم
کانت چشمه آب خضر عین شکر
سنگ اول سیرای بارشوق اهل عشق
دو سر فضیله و چه بر ما بوس و
سنگ اول سیرای حقیقت که فیض کمالک
قند شربت صمیم اهل دل
جود که در بر روی جا می عشق افشاده دل
اولمک تاباقین هر خال تنیاب و نک
می دکل روح را و آن مرده نمک اهد
عالمک جانی دکلک جای ملک اهد

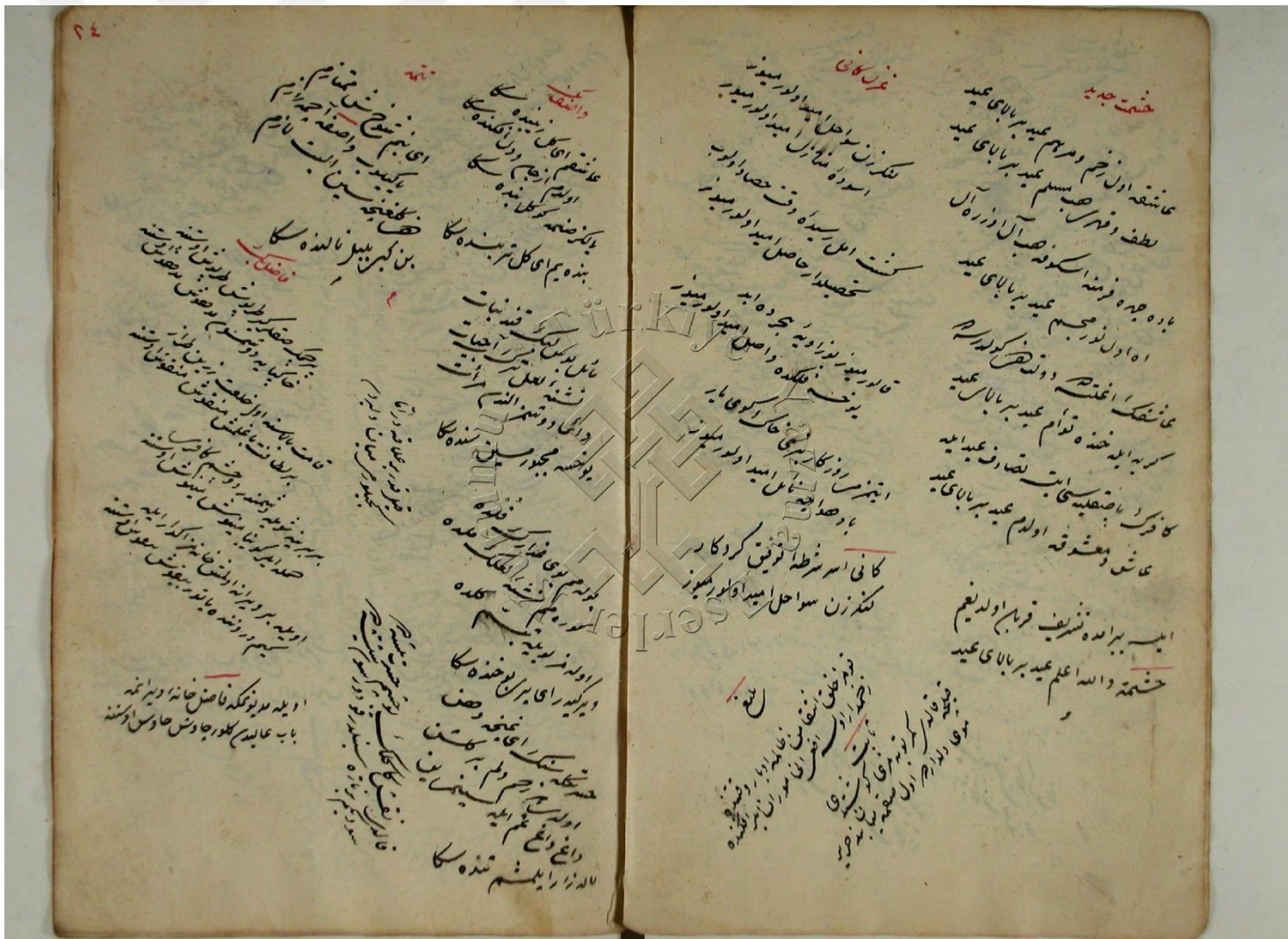
احک اختفای خاطر ستانه ک
روحک نقد روان عاشق و دلانه ک
جرعه خانی که لب نشسته در دهکانات
اب خندانک با جز لعل لب جانانه ک
ایک معنیه اما آب آتش باره ک
لعلک صور زنده ایک روی آینه تانیک
باشدک مجبب دوری ساقی بنیاد
ناله سیراب باغ خیم عشق زانه ک
بر صفا در باب دیدار کلمه شرم زنگاه
روشنای بخش قلب مجبب زنده ک
بیسر و سا ابد برین نیمه ساقی
دختر ز رنگ ولی عقل المده مراد ک
زوقه دانه در صفای حالت کنشیک
مجبب زنده محرم غیر چه بیکارک
بکره مز بر کینه صحر کینه کده علم دارک
روحک القه راج او مکره شهم دارک

بادی زوق و صفایک که چاکل با ده در
جرعه کی نوش بلبند غصه زدم زاده در
جام دولدم بون که کافور اولیه
شاه و درونش دگر هب فیضک الماده در
هر که دم لطف المید بر شرف ایک
سر بزم آینه کیکه نور سوره ماده در
نخاه اوزک صفا ک لطف قدس رب
صفا ک لطف قدس رب
اهل عشقه ک کاند بزم هم عشق و شدم
هم که در بزم بزم هم عشق و شدم
سکه بند گل خوش ربک و صفا بینه ک
وار اینه از جوی که درک ساغر بنیاده در
نندم اول ساقی عاشق کیم سجاد در
آتش باندیم کرم حقه کرم سجاد در
مجبب ارباب دل بر لطفه سنه الموده
عروشک اکار ایدم عالمه حرم بولس

بند بیک سکه زاری صدم بولدم
هم تنک بیک سکه زاری صدم بولدم
هم تنک بیک سکه زاری صدم بولدم
نیمه سر اولدم اول صدم بولدم
نظم کی نوش المیده زره چرم بولدم
کاخات کزده دگر بولدم
اندر کف خصوص کیمین بولدم
بر بره جمع اول عشق شمع ر مجبب
جمع او بزم خاصه ستم اوزک محرم بولدم
اهل عشقه طرزه غم خانه بولدم
سنة اما عالمک زوقنده عالم بولدم
ایده لی سبل مجبب خانه زین خراب
تدبیک بنیادین خاطر ده محرم بولدم
زوقه و اصل لوده تدبیک بولدم
تدبیک بی صبح اختیار انیش بر ادم بولدم
دلک در مجبب غایده هم زنده در
هونه دیر ارسنگ افکده بولدم

نسخ فضلی از کتاب نورانی

قطب در بیان طریقت واصل حق البقیین
حضرت پیر نصوحی زاده بیخ
یعنی فضل الله افندی اه اول مادر وجود
پیر ابدی عارف ابدی اجداد فی المسکن
ارجع امری جبر کاتبشیر ابدی
دیدید جنت عدم فادخلوا خالدین
عزیز الله کوهر تاریخی باز شود تا شافتم
سوی سید سببی ایدر آه داین

تاج هستی عارفم اس بونارنج جاد کرک
کو جبر اقطاب زدم فضلی اله العالمین

نسخه نامه

نصفه در حساب راحه خبر زداوراده درن
اول سید هم خالص از نفقت مجاده درن
تقدیرش زداور سیدین بلوب رها
صفت اندر فرخ اول برن زاده درن
آرزوی کونیه سیدین راحه
عارف اسبج ابدی خشن
ساده دل و کلام بی زلفش فیض بر
عشقش کونیه سیدین بلوب رها

استماع این بند و کن سار بر صوفیا
بن فقیه است عشق بدین اوصافه در

نسخه علی مولود

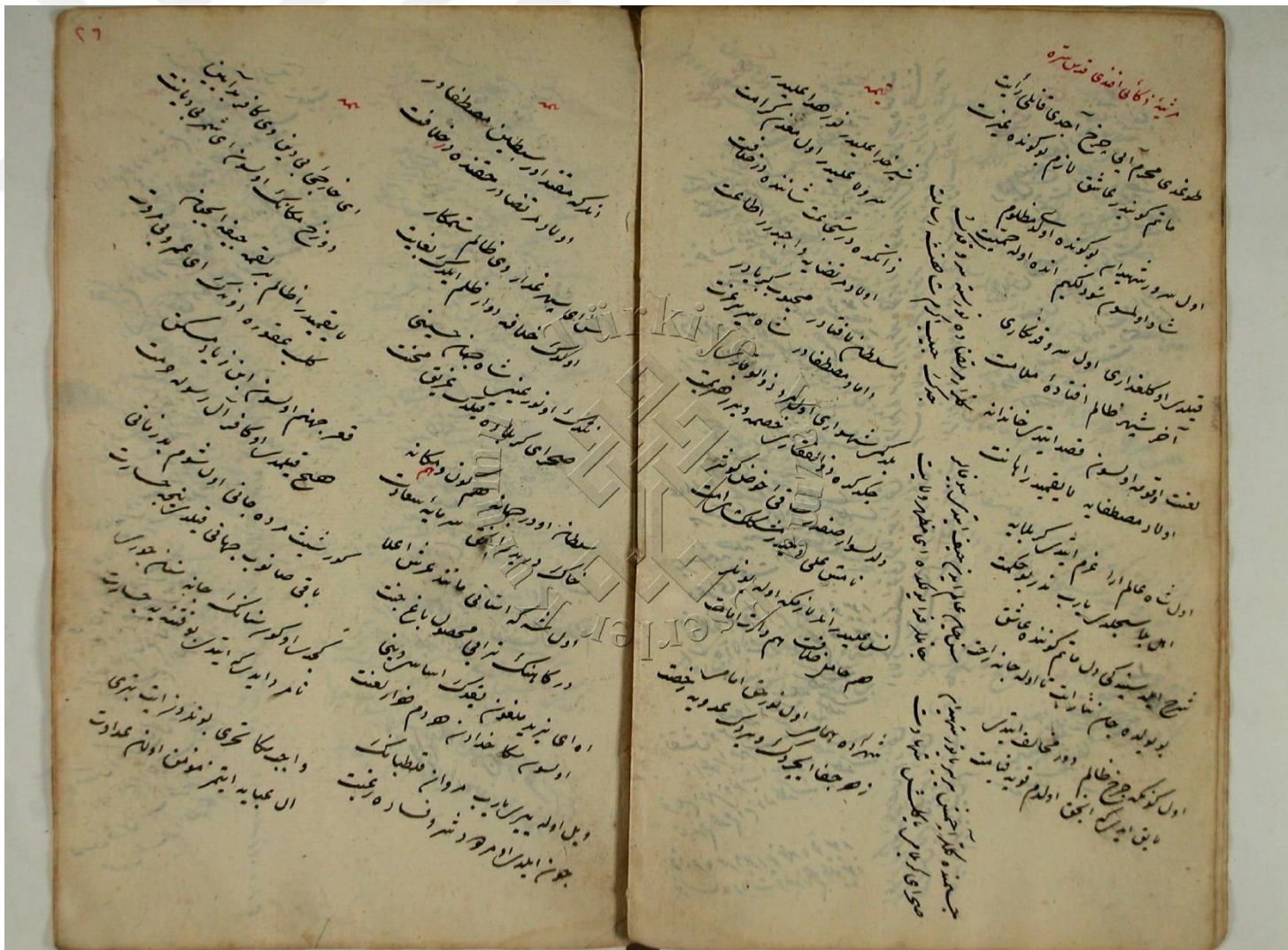
صفتک بری کیم سید از نفس غیبی
نکات قدم از غیب مصطفی بدین
نه خوف اینان بلور زنده بدین
راض شده حکم فضا نقد بدین
افزار که هر دیر این عهده نویوز
برشته ولایت نویوز هم غلبه نویوز
عالمه انفسه البیج و کلمه
برین سه مهر و قیام و کلمه
نیم ستمه حلیه سبج حاج و کلمه
و کلمه ای خوشتر سبج حاج و کلمه
افزار که هر دیر این عهده نویوز
برشته ولایت نویوز هم غلبه نویوز

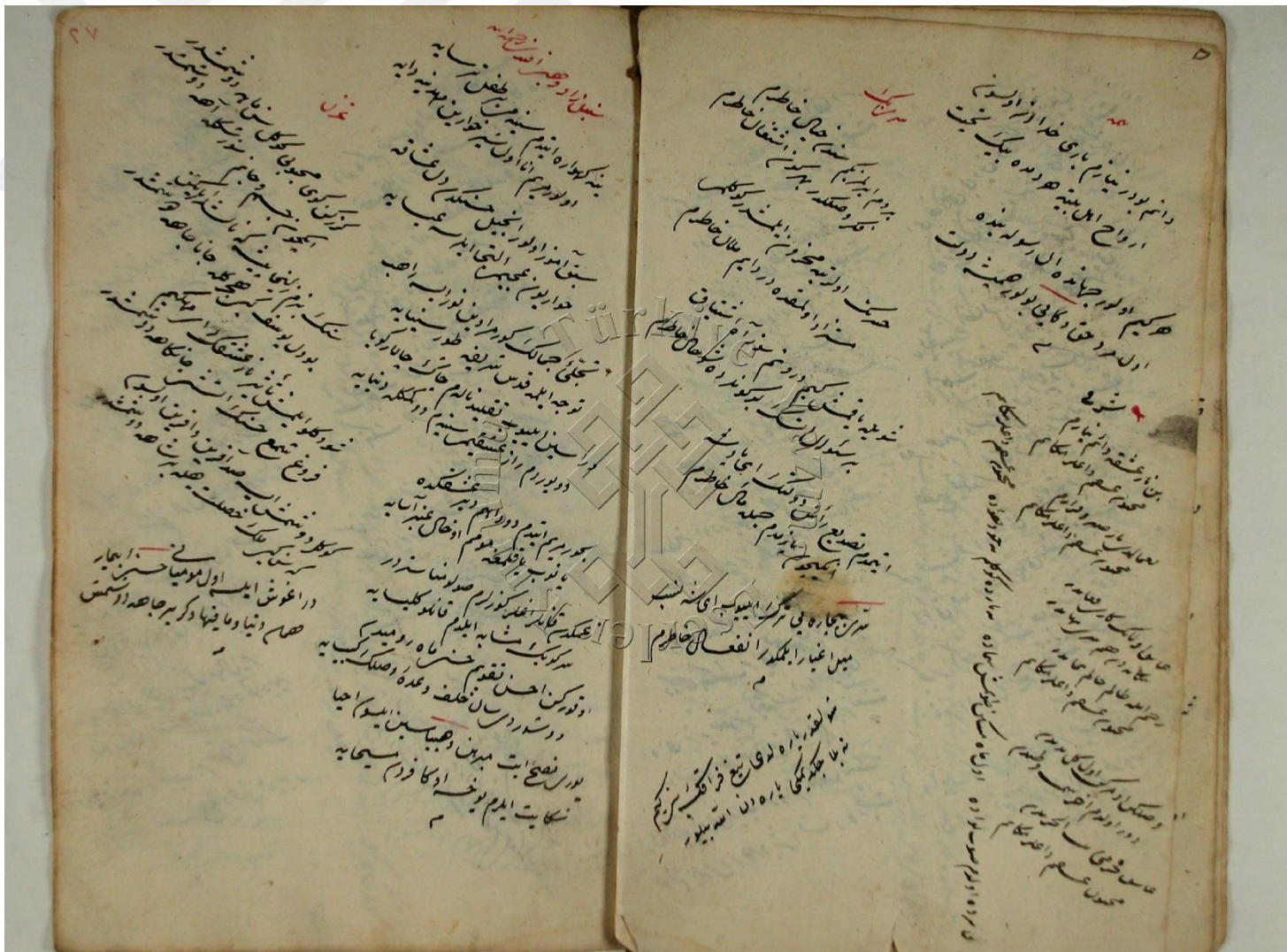
نقش مونس بکار ابدی کلمه
تا دعوت مونس سید کلمه
نویوز اسرار و کلمه کلمه
تا ستم عدم و کلمه کلمه
افزار که هر دیر این عهده نویوز
برشته ولایت نویوز هم غلبه نویوز

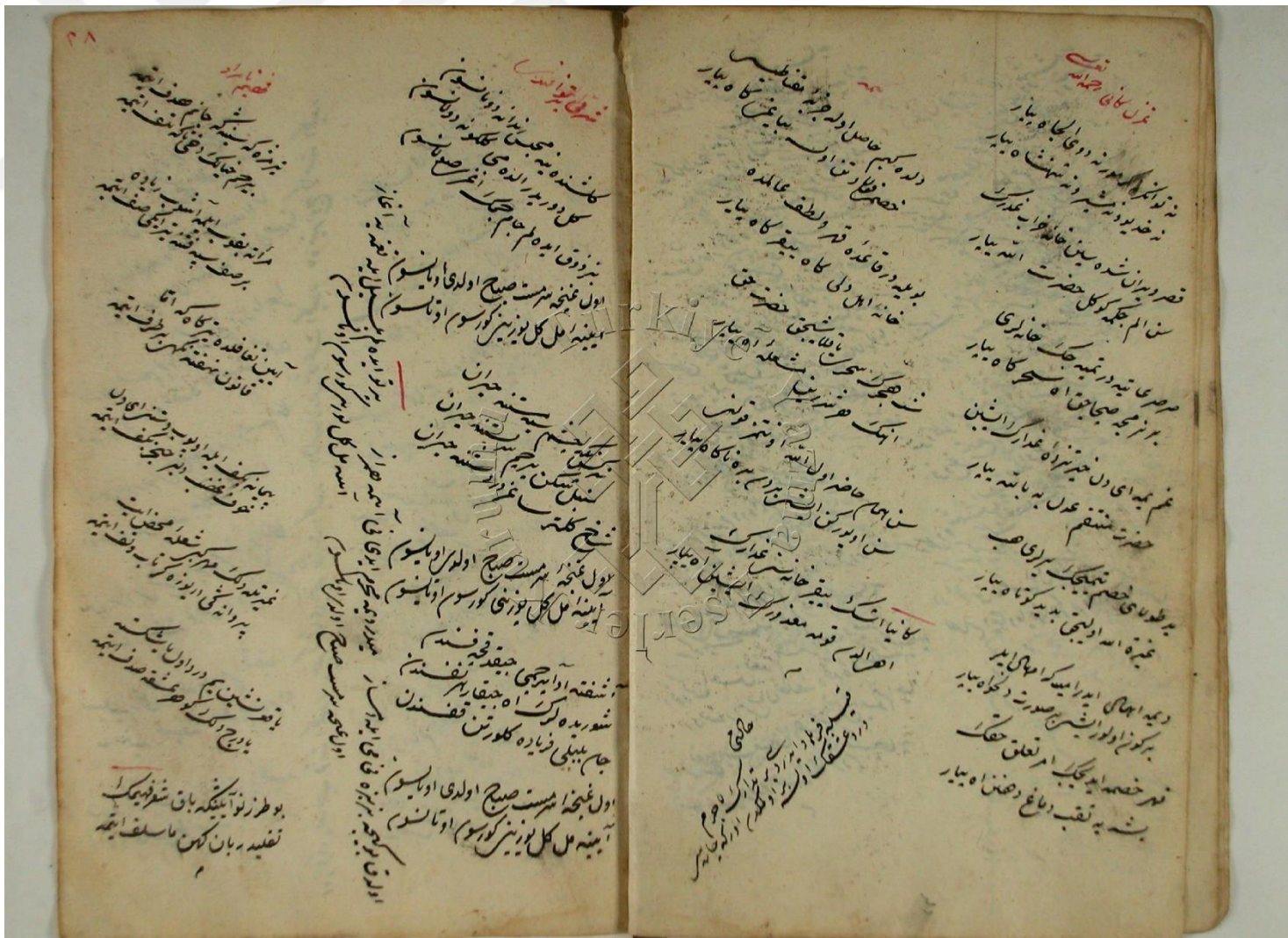
نسخه سببی

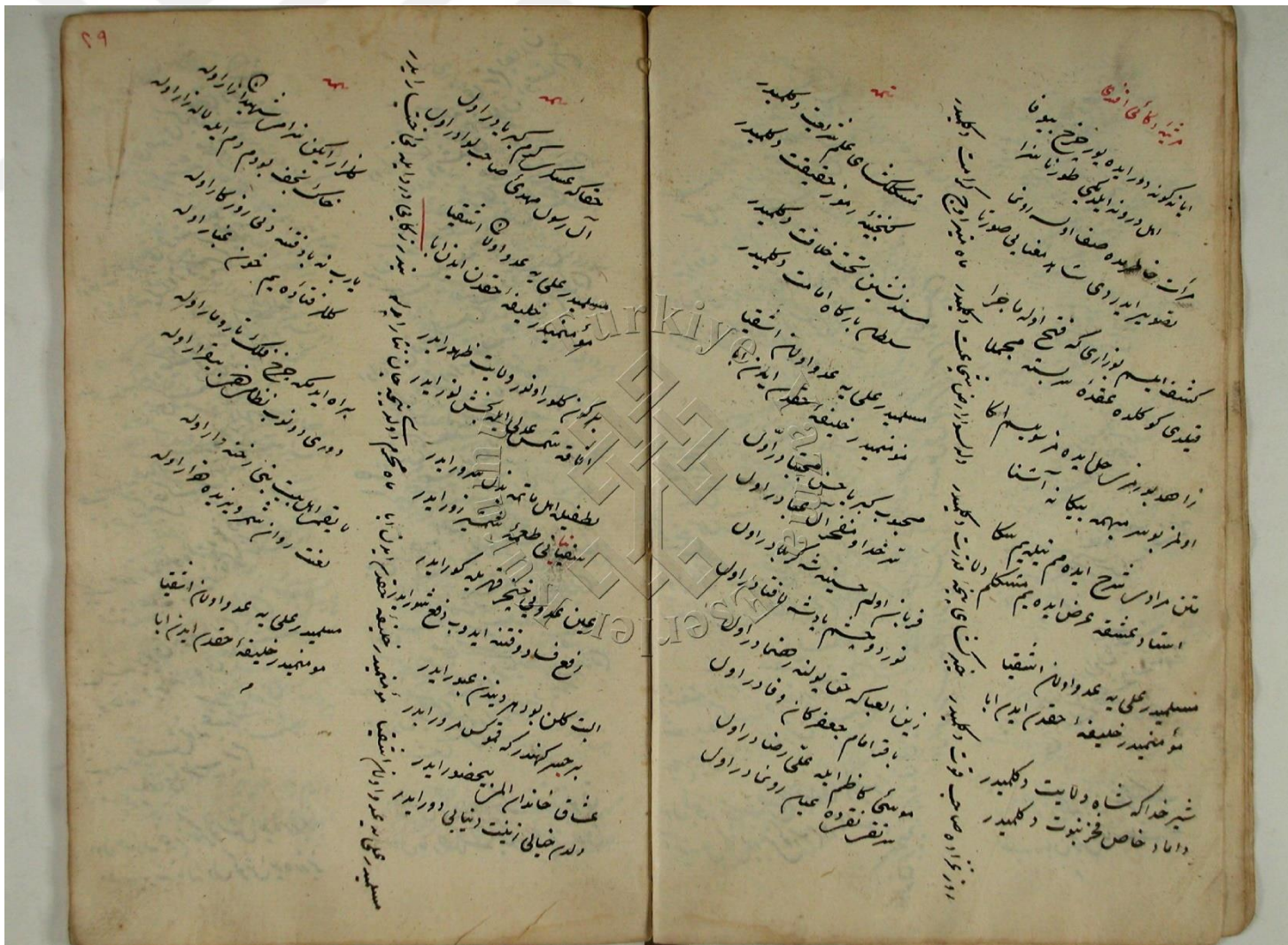
دلیل صبح سعادت محمد علی
جبر غایت قیامت محمد علی
این ندهد دولت شافع محمد علی
معین لطف و نهایت محمد علی
مادر نصف کائنات محمد علی
در اسبج غایت محمد علی

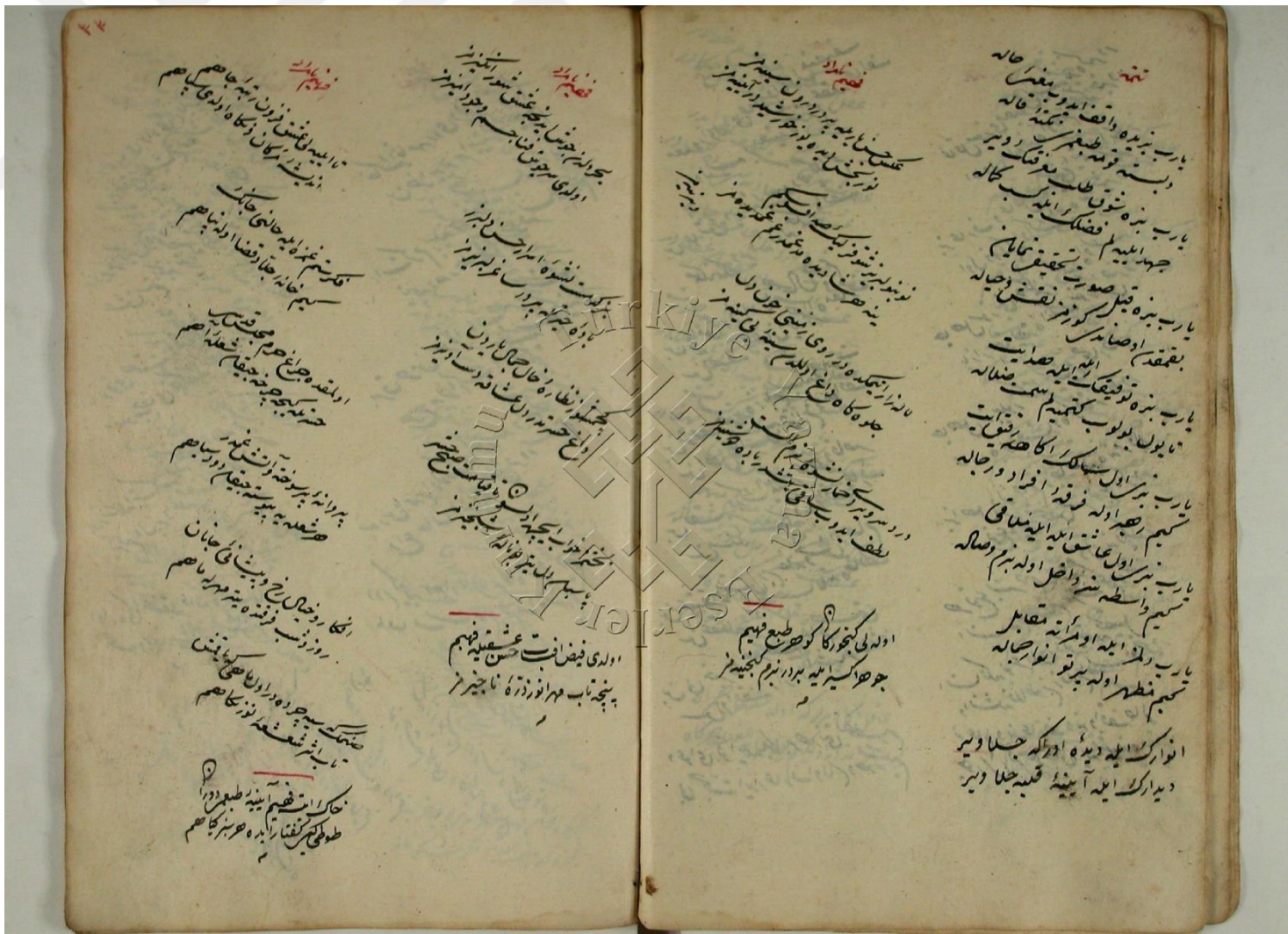
سببی سببی از صف خداوند
که سببی سببی است محمد علی

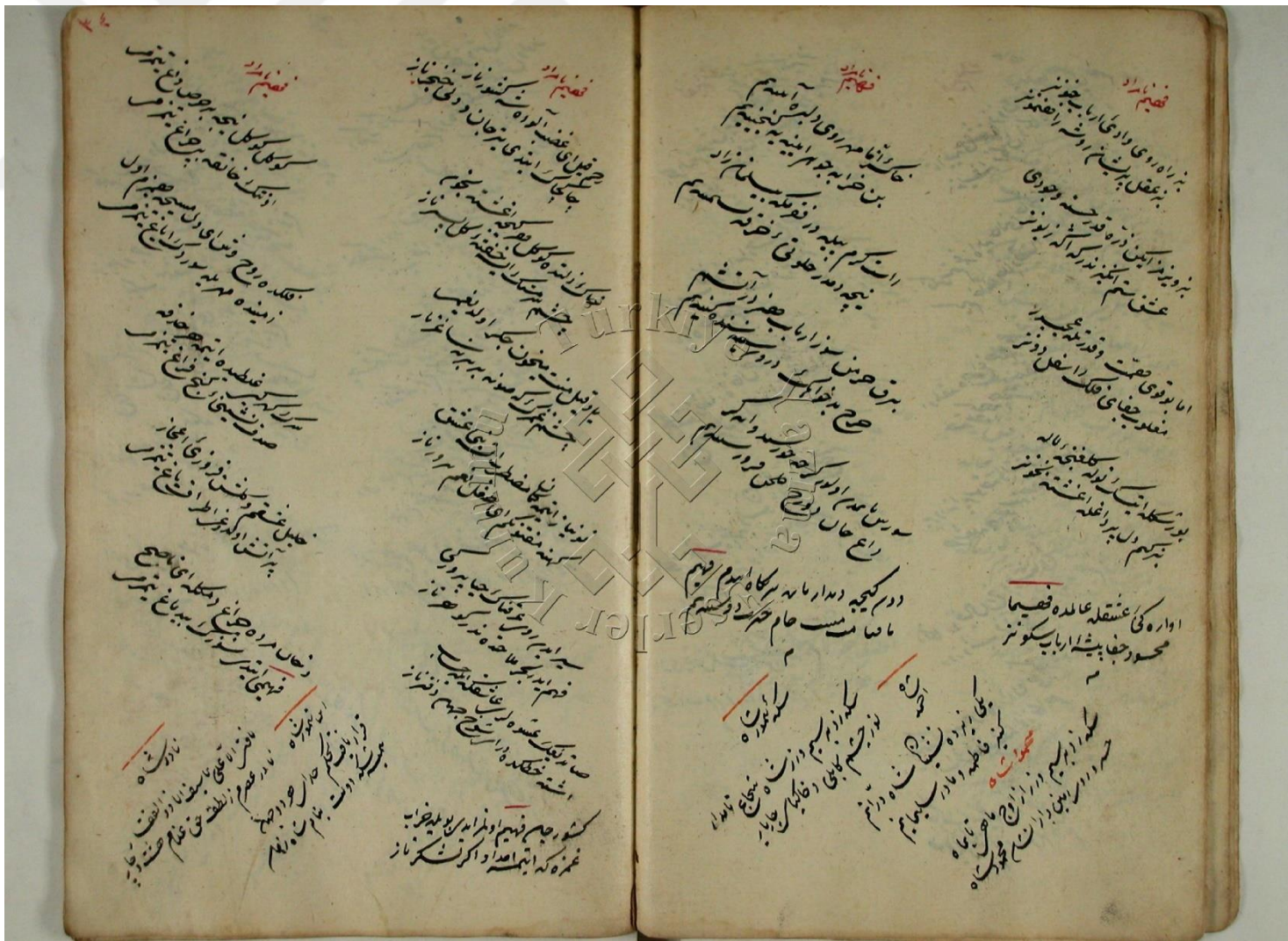

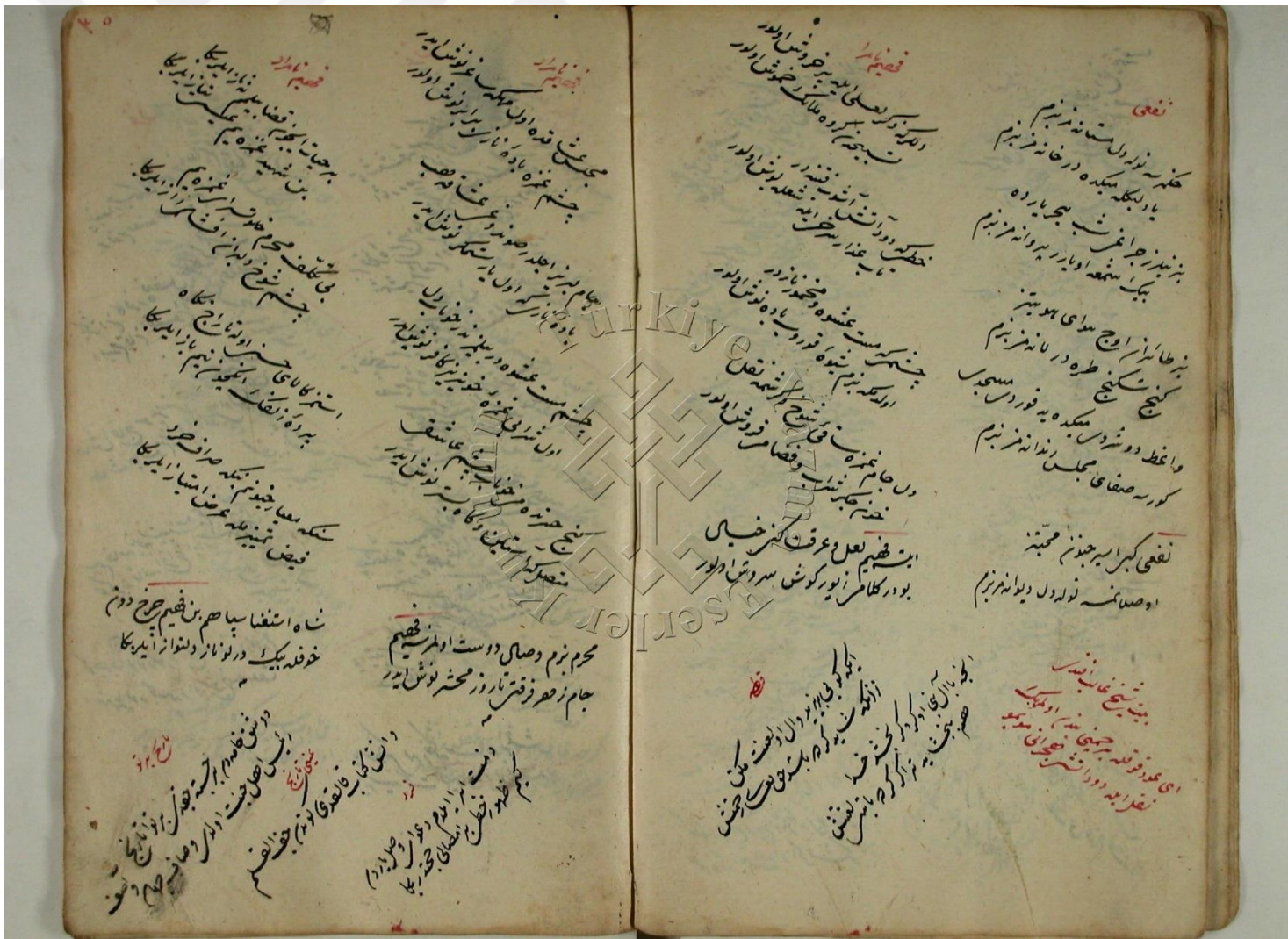

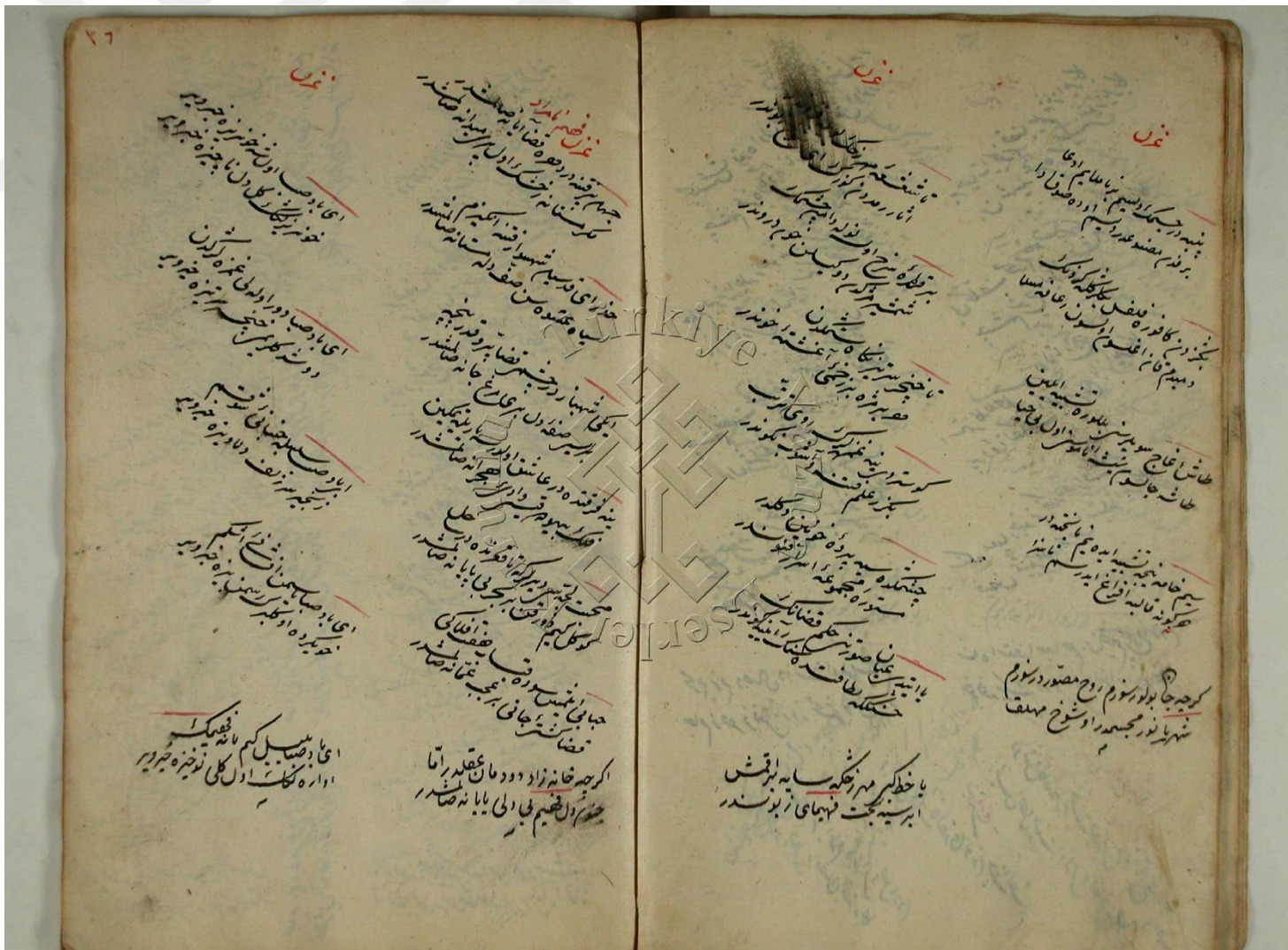

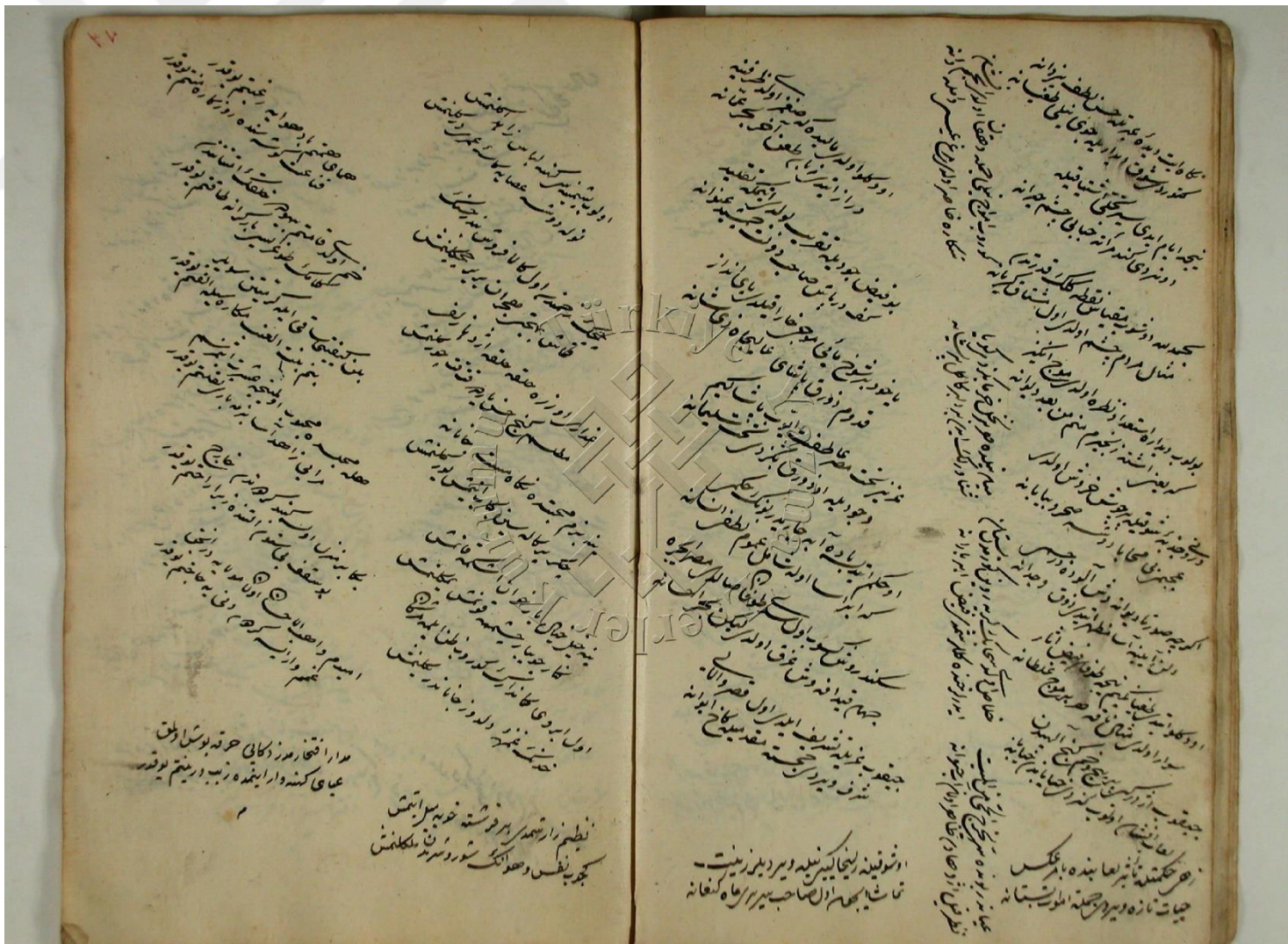

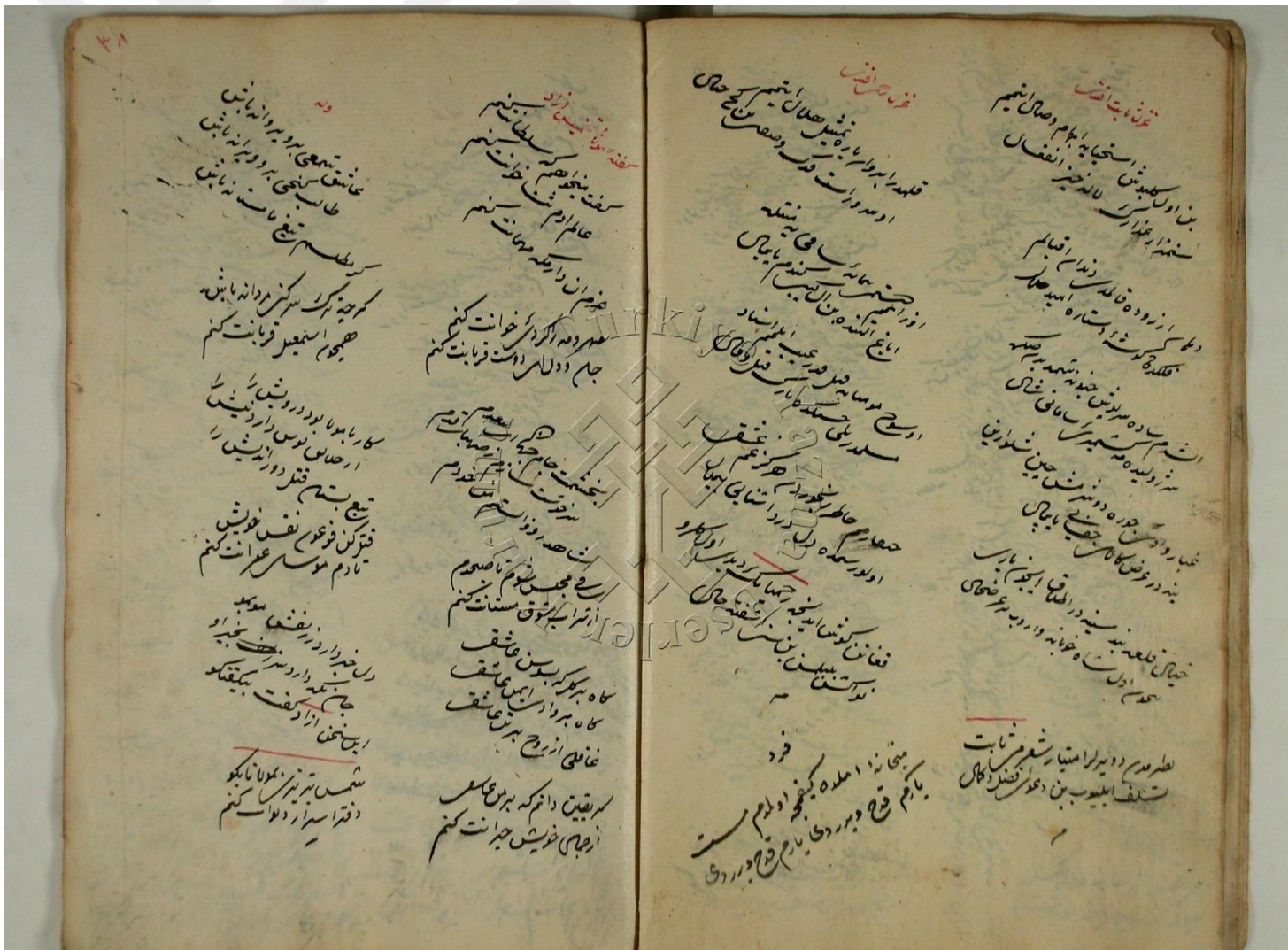

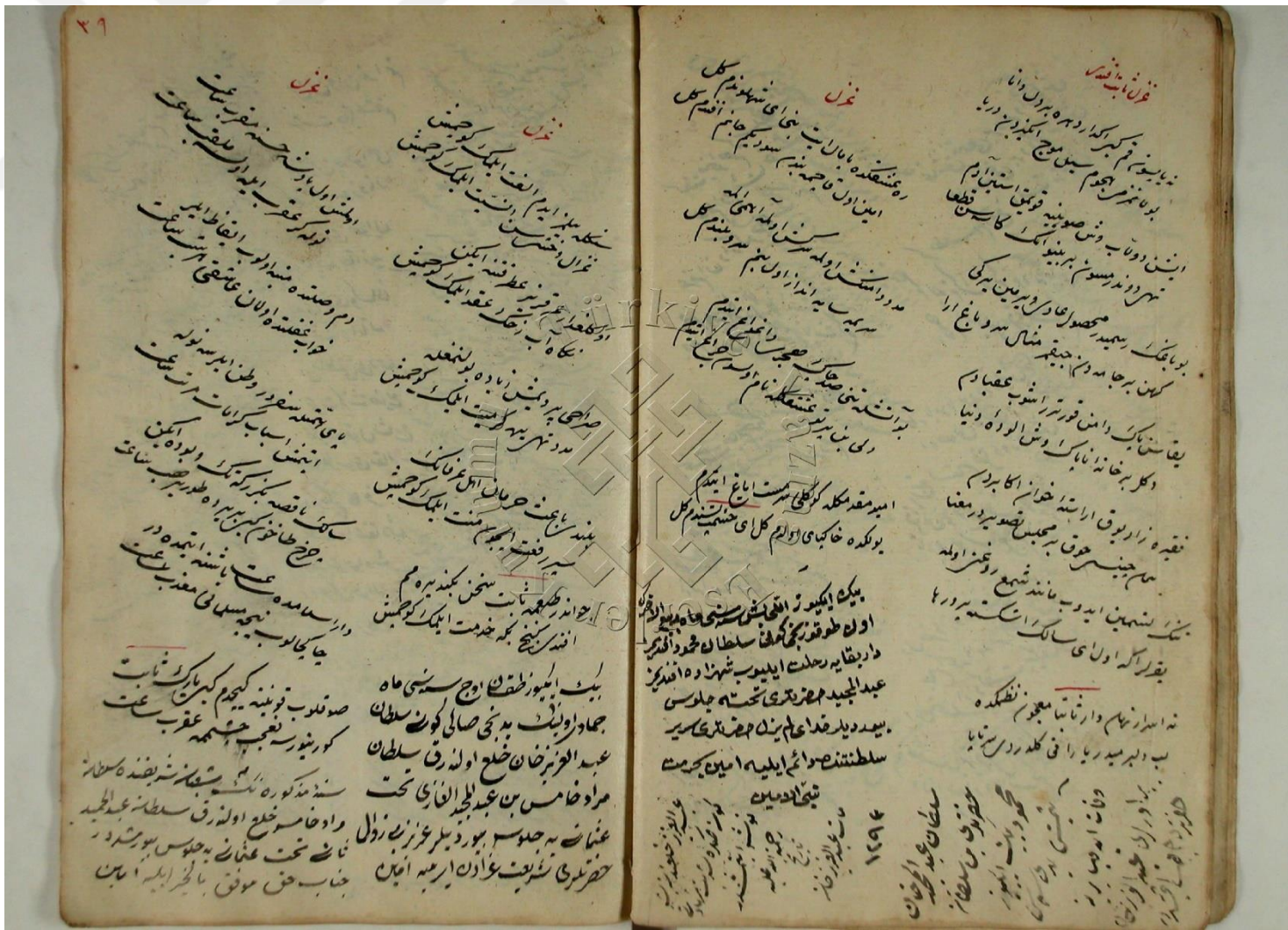

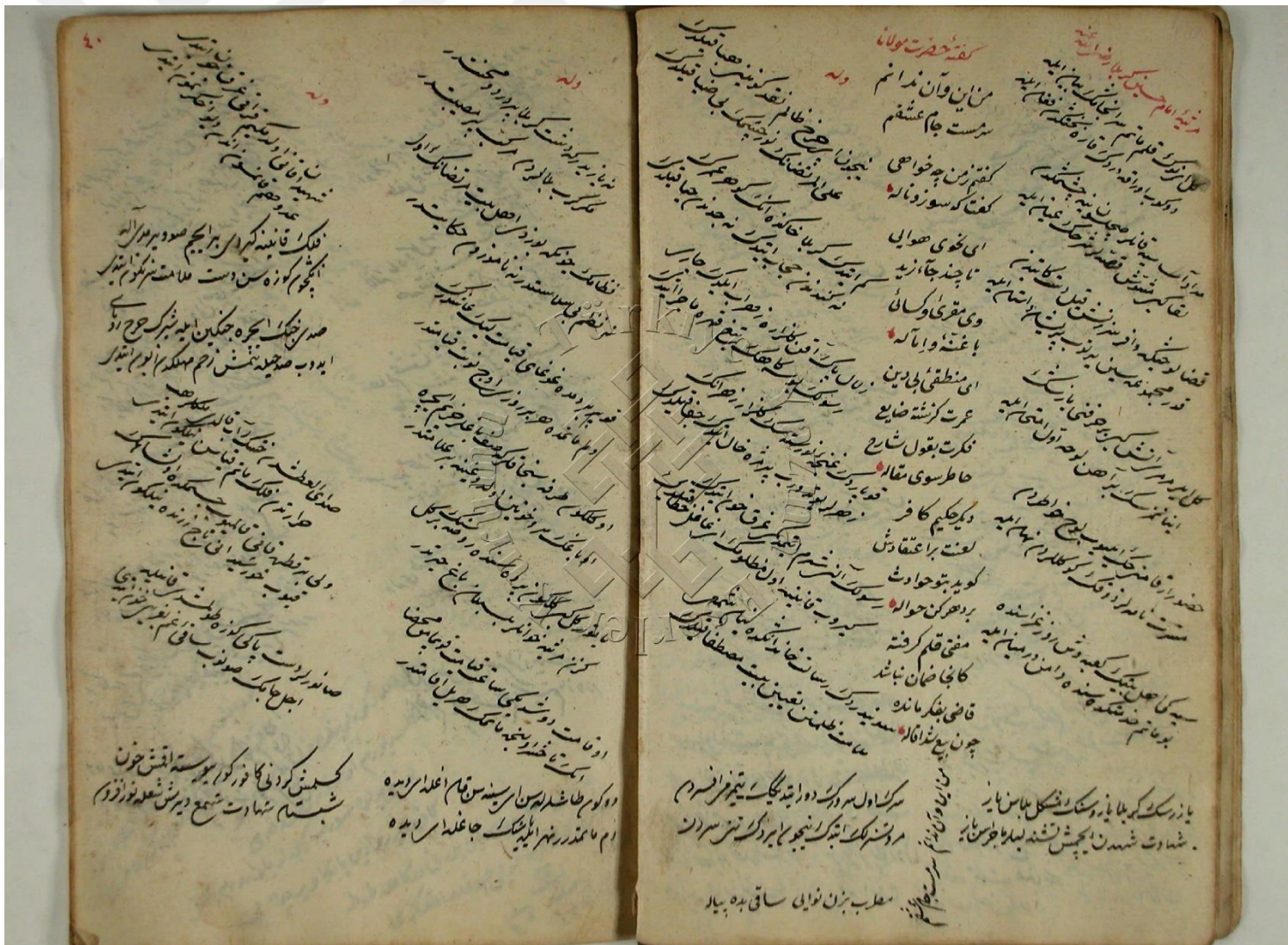

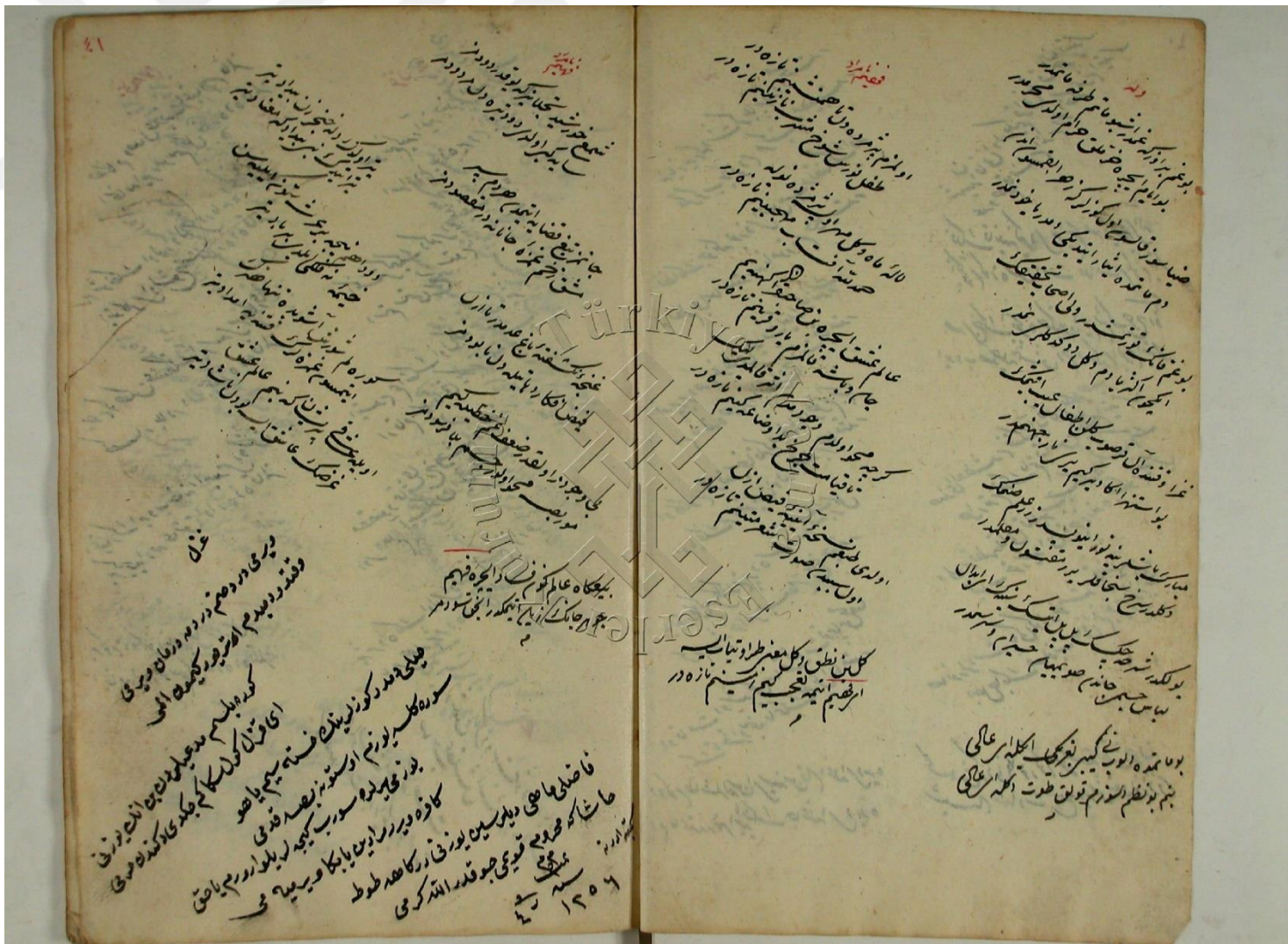

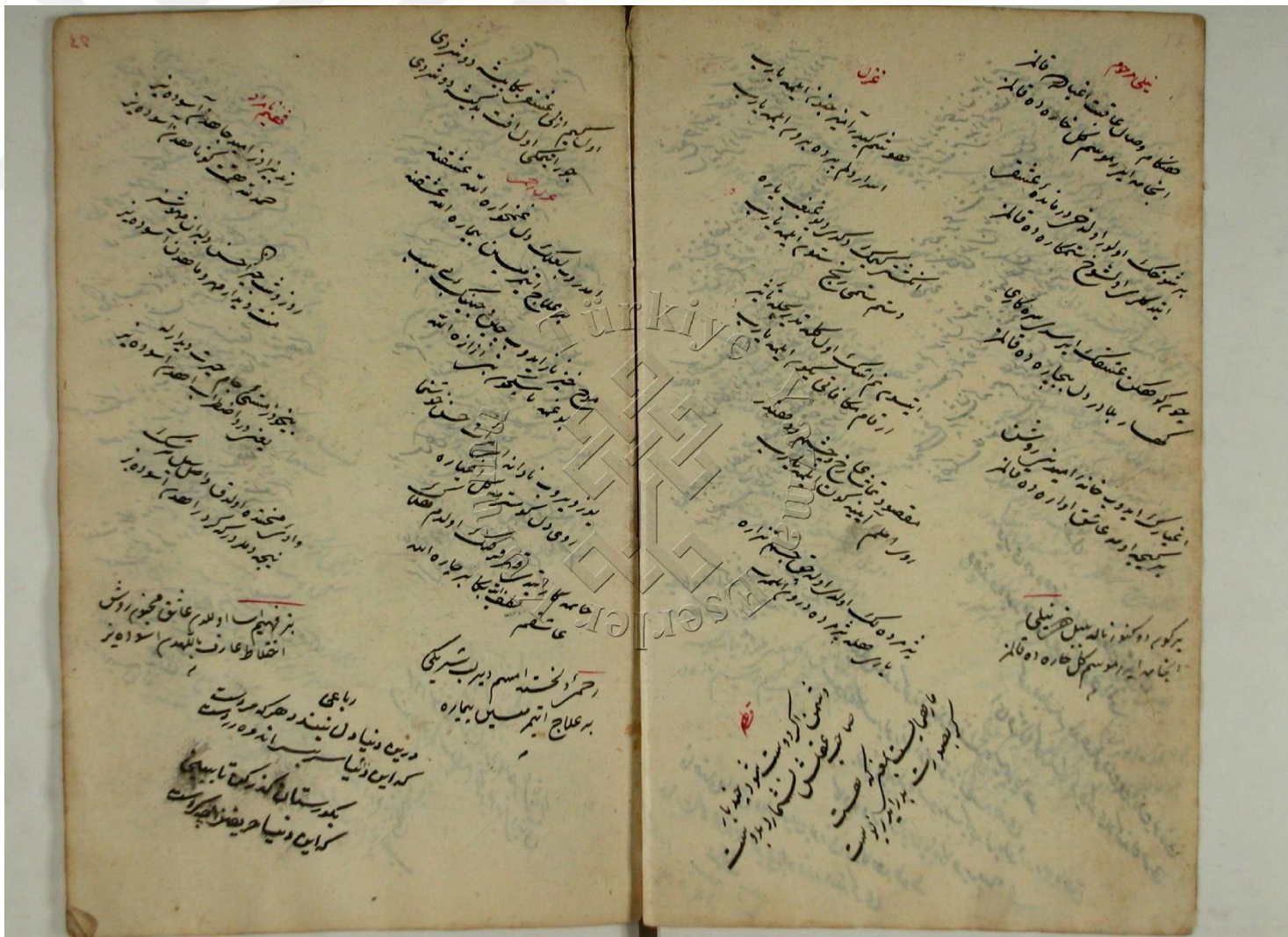

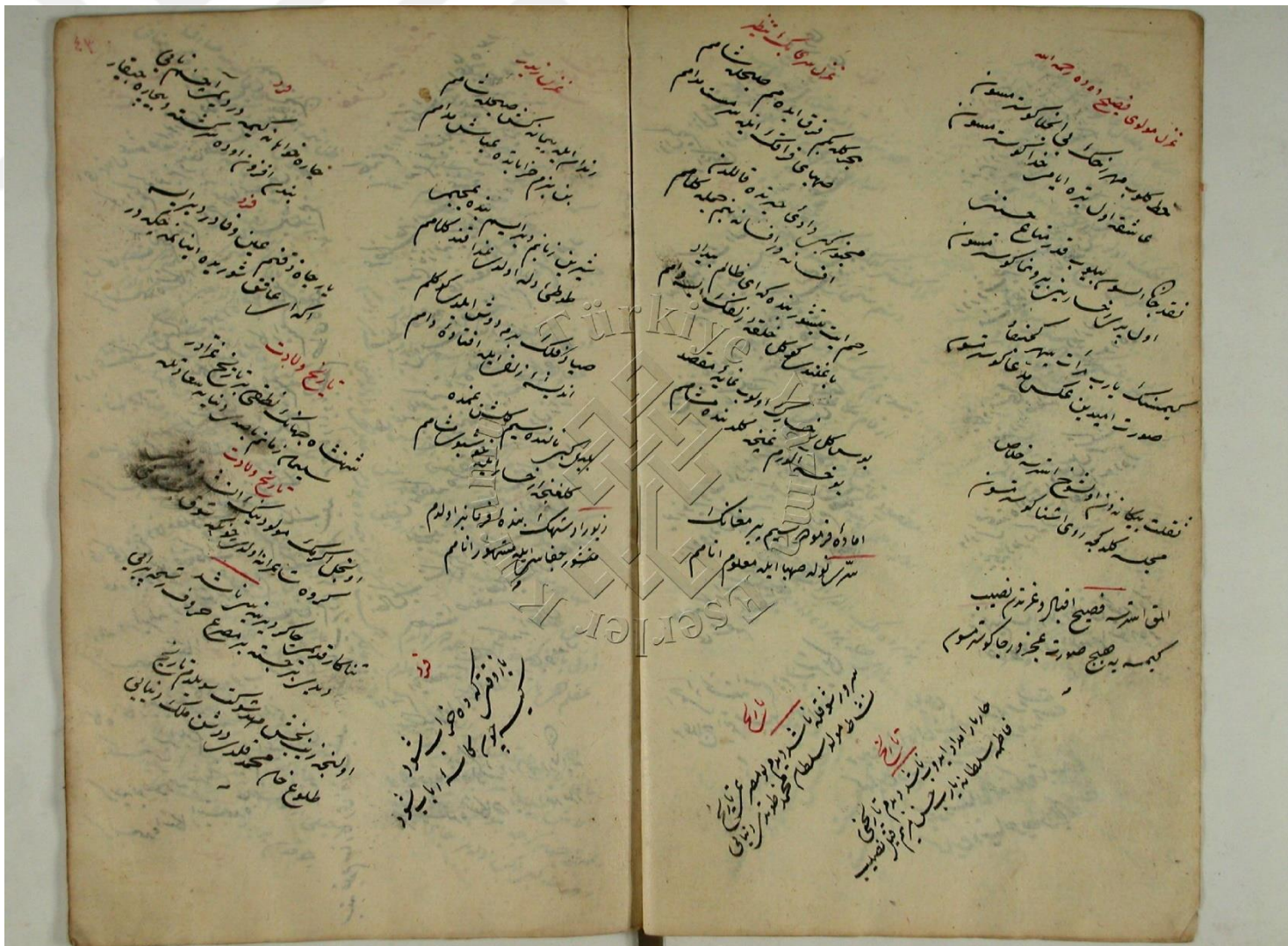

نجات آفتی

شیخی اشقه ایست برین افقه اسراج
دوند سطراب قدوم دینه مسد کلهج
جیقغه بر درجه قالد کس بر نازه
نذر اسراج جفا بیه ده بولندراج
مرض جوعه اولد کس بره بر نانه
زادر دفعه کجهانه بولند کس علاج
قفسیه ده اندیشه خالک کوهل
جسد بیل کبر برجه یولوش محتاج
صفه روب معصره مجهره یه کلک ترین
ایله ثابت بزه براب حیات استخراج

فصل دوم

اشقه غنچه خایه اولد کس
خاف اولد کس غنچه اولد کس
اعتمادیه کس کس کس کس
مردم خشیله کس کس کس
غنچه در دایه اشقه کس کس
بوده کس کس کس کس
غنچه با اول غنچه کس کس
اشقه بیکانه کس کس کس
محم از ایدیه جبریل اولد کس
از غنچه عاقل و فرزانه اولد کس

کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس

سید علی

اشقه وسودارده اشقه غنچه
باز کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس

بر سر پویش و کس کس کس
دوم یولم با صد کس کس کس

بر سر پویش و کس کس کس
دوم یولم با صد کس کس کس

کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس

۴۰

کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس

بر سر پویش و کس کس کس
دوم یولم با صد کس کس کس

کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس
کس کس کس کس کس کس

